

Møtebok: Styret for Nord universitet (11.01.2019)

Styret for Nord universitet

Dato: 11.01.2019 kl 10.30

Sted: Radisson Blu Hotel Værnes

Til:

Vigdis Moe Skarstein

Björg Tørresdal

Reidar Bye

Aslaug Mikkelsen

Anders Söderholm

Lisbeth Flatraaker

Asbjørn Røiseland

Roar Tromsdal

Espen Leirset

Roald Jakobsen

Emma Svarva Giskås

Jim Simonsen Jenssen

Mathias Lauritzen

Vigdis Moe Skarstein
styreleder

Saksliste

Vedtakssaker

1/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 20. desember	3
2/19 Rektor rapporterer 11. januar	15
3/19 Delprosjekt 4 Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur	16
4/19 Oppfølging av gjennomgangen av overføringene i UH-sektoren	152
5/19 Tildelingsbrev 2019 - Nord universitet	161
6/19 Langtidsdagsorden 11. januar	184
7/19 Orienteringer 11. januar	186
8/19 Referater 11. januar	193

kl 14.30 Statsråd Iselin Nybø vil møte styret.

Arkivsak-dok.	19/00041-1
Saksansvarlig	Bjørn Olsen
Saksbehandler	Eva Helene Skaiaa

Saksgang

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 20. DESEMBER

Forslag til vedtak:

Styret godkjenner protokollen fra møtet 20. desember.

MØTEPROTOKOLL

Styret for Nord universitet

Dato: 20.12.2018 kl. 8:30 – 15.50
Sted: Møtesal 4233, Levanger
Arkivsak: 15/05680

Tilstede: Vigdis Moe Skarstein, Bjørg Tørresdal, Reidar Bye, Aslaug Mikkelsen, Anders Söderholm, Lisbeth Flatraaker, Asbjørn Røiseland, Roar Tromsdal, Espen Leirset (til kl 11.00), Wenche Hammer Johannessen (fra kl 11.00), Roald Jakobsen, Emma Svarva Giskås, Mathias Lauritzen, Kristian Nordvik Bruset

Møtende varamedlemmer: Kristian Nordvik Bruset, Wenche Hammer Johannessen (fra kl 11.00)

Forfall: Jim Simonsen Jenssen, Espen Leirset (fra kl 11.00)

Andre: Rektor Bjørn Olsen, prorektorene Hanne Solheim Hansen, Reid Hole, dekanene Erlend Bullvåg, Trine Karlsen, Ketil Eiane, Hanne Thommesen, Egil Solli, direktørene Anita Eriksen, Lasse Finsås, kommunikasjonsrådgiver Tor Dybdal-Holthe

Protokollfører: Eva Helene Skaiaa

19. desember besøkte styret skuespillerutdanningen i Verdal. Studieleder Dag Skevik presenterte utdanningen og styret fikk en omvisning på Tindved kulturhage og på Turnéteateret i Trøndelag. Styret hadde invitert ordfører Bjørn Iversen som presenterte Verdal kommune.

Styret hadde også invitert ordfører Robert Svarva som presenterte Levanger kommune før møtestart 20. desember.

Før styremøtet orienterte tilsynsdirektør i NOKUT, Øystein Lund, om NOKUTs revidering av akkreditering ph.d. i studier av profesjonspraksis.

Innkallingen ble godkjent.

Følgende tillegg til dagsorden:

Asbjørn Røiseland ba om at saken om forlengelse av styrets funksjonstid ble behandlet som egen sak

Denne sakslisten ble godkjent:

SAKSKART			Side
Vedtakssaker			
<u>112/18</u>	18/00194-7	Godkjenning av protokoll fra møtet 25. oktober	3
<u>113/18</u>	18/00195-7	Rektor rapporterer 20. desember	3
<u>114/18</u>	18/01912-13	Budsjettrammer 2019 og status avsetninger	3
<u>115/18</u>	18/04065-3	Handlingsplan for forskning og økt forskningsproduksjon 2019 - 2023	5
<u>116/18</u>	18/04744-1	Revidering av akkreditering ph.d. i studier av profesjonspraksis - strategi og opplegg for videre arbeid	6
<u>117/18</u>	18/01573-11	Status i arbeid med dokumentasjon til NOKUT-tilsyn med systematisk kvalitetsarbeid.	6
<u>118/18</u>	17/03863-6	Rapport om utdanningskvalitet 2017/2018	7
<u>119/18</u>	18/04694-1	Rapport og prognoser for doktorgradsprogrammene høst 2018	7
<u>120/18</u>	17/04525-5	Orientering om RSA og etablering av prosjekt for utdanning av sykepleiere i Nordland og Trøndelag	7
<u>121/18</u>	18/00196-7	Langtidsdagsorden 20. desember	8
<u>122/18</u>	18/00199-7	Referater 20. desember	9
<u>123/18</u>	18/00199-7	Forlengelse av styrets funksjonstid	9

Sakene ble behandlet i denne rekkefølgen, 112/18, 113/18, 116/18, 117/18, 123/18, 114/18, 118/18, 119/18 osv.

Følgende meldte saker under eventuelt:

Björg Tørresdal: Praksisplasser sykepleierutdanningen

Asbjørn Røiseland: Politisk virksomhet på campus Bodø

Vigdis Moe Skarstein: Deltakelse Khrono

112/18 Godkjenning av protokoll fra møtet 25. oktober

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	112/18

Vedtak

Styret godkjenner protokollen fra møtet 25. oktober.

113/18 Rektor rapporterer 20. desember

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	113/18

Rektor orienterte om følgende saker:

- Nord universitets verdier – respekt, åpenhet, nærhet og kreativitet
- EU prosjekter – 11 søknader er sendt og tilslag på tre søknader. Flere søknader til vurdering neste år.
- Øvelse Nord
- Kompetanseplan blir sak på styremøtet 31. januar
- Fagmiljøet i Steinkjer er tildelt et digitalt innovasjonsprosjekt
- FBA er tildelt et stort prosjekt i samarbeid med SINTEF
- Negativ omtale i media om Bachelor i journalistikk som ikke er lagt ned, men har nullopptak høsten 2019.

114/18 Budsjettrammer 2019 og status avsetninger

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	114/18

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar en total budsjettramme for ordinær virksomhet i 2019 på 1461,8 MNOK. Forslaget til statsbudsjett gir Nord universitet en tildeling på 1402,5 MNOK, og styret vedtar at det brukes 59,3 MNOK av avsetningene på institusjonsnivå for å saldere budsjettet. Styret tar til orientering at fakultetene planlegger bruk av 58,4 MNOK av egne avsetninger.
2. Styret vedtar følgende fordeling av rammene for budsjett 2019 (1461,8 MNOK):
 - FBA 101,1 MNOK
 - FLU 257,6 MNOK
 - FSH 149,8 MNOK
 - FSV 129,0 MNOK
 - HHN 160,9 MNOK
 - Virksomhetsnivå 560,5 MNOK
 - Strategisk ramme 2019 – 36,0 MNOK

- Strategisk ramme lang sikt – 8,2 MNOK herav 2,7 MNOK i nye tiltak
 - Investeringer 64,2 MNOK
3. Styret ber rektor komme tilbake med en egen sak med nærmere beskrivelse av FLUs rammer og budsjett i mars.
 4. Styret tar presentasjonen av status og plan for bruk av avsetninger til orientering. Styret ber om at oppfølging av mottatte brev fra KD vedrørende avsetninger fremlegges for styret 11. januar 2019.
 5. Styret vedtar justerte retningslinjer for bruk av avsetninger.
 6. Styret tar vurderingen av underliggende drift til orientering

Møtebehandling

Vigdis Moe Skarstein fremmet følgende forslag til nytt pkt. 7:

Styret ber rektor legge frem en sak om hvordan en kan løse behovet for bedre administrativ støtte for å legge til rette for økt satsing på forskning. Dette kan også innebære revisjon av stillingsstoppen.

Björg Tørresdal fremmet følgende forslag til endring av pkt. 3:

Styret tar til etterretning at rektor kommer tilbake med en egen sak med nærmere beskrivelse og analyse av FLUs rammer og budsjett senest i marsmøtet. Styret ber om at saken inneholder en analyse av situasjonen og forslag til finansiering på kort og lang sikt.

Rektor endret sin innstilling i tråd med forslagene og den nye innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Styret vedtar en total budsjettramme for ordinær virksomhet i 2019 på 1461,8 MNOK. Forslaget til statsbudsjett gir Nord universitet en tildeling på 1402,5 MNOK, og styret vedtar at det brukes 59,3 MNOK av avsetningene på institusjonsnivå for å saldere budsjettet. Styret tar til orientering at fakultetene planlegger bruk av 58,4 MNOK av egne avsetninger.
2. Styret vedtar følgende fordeling av rammene for budsjett 2019 (1461,8 MNOK):
 - FBA 101,1 MNOK
 - FLU 257,6 MNOK
 - FSH 149,8 MNOK
 - FSV 129,0 MNOK
 - HHN 160,9 MNOK
 - Virksomhetsnivå 560,5 MNOK
 - Strategisk ramme 2019 – 36,0 MNOK
 - Strategisk ramme lang sikt – 8,2 MNOK herav 2,7 MNOK i nye tiltak

- Investeringer 64,2 MNOK
3. Styret tar til etterretning at rektor kommer tilbake med en egen sak med nærmere beskrivelse og analyse av FLUs rammer og budsjett senest i marsmøtet. Styret ber om at saken inneholder en analyse av situasjonen og forslag til finansiering på kort og lang sikt.
 4. Styret tar presentasjonen av status og plan for bruk av avsetninger til orientering. Styret ber om at oppfølging av mottatte brev fra KD vedrørende avsetninger fremlegges for styret 11. januar 2019.
 5. Styret vedtar justerte retningslinjer for bruk av avsetninger.
 6. Styret tar vurderingen av underliggende drift til orientering
 7. Styret ber rektor legge frem en sak om hvordan en kan løse behovet for bedre administrativ støtte for å legge til rette for økt satsing på forskning. Dette kan også innebære revisjon av stillingsstoppen.

115/18 Handlingsplan for forskning og økt forskningsproduksjon 2019 - 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	115/18

Forslag til vedtak:

Styret vedtar handlingsplanen for økt forskning og forskningsproduksjon justert i samsvar med innspillene fra styret.

Møtebehandling

Aslaug Mikkelsen forslø følgende tillegg til innstillingen:

Det anbefales at inntil fire vitenskapelig ansatte på fakultetet med god erfaring med å få ekstern forskningsfinansiering kan frikjøpes for å utarbeide definerte søknader på definerte programmer i NFR eller EU og som inkluderer yngre forskere som har oppnådd førstestillings- og toppstillingskompetanse. Alternativt kan samme gruppe ansatte frikjøpes for å få frem publikasjoner i samarbeid med yngre forskere.

Rektor endret sin innstilling i tråd med Mikkelsens forslag, med følgende presisering:

- Av totalt 15 nye vitenskapelig ansatte på fakultetene, så allokeres seks av disse til ph.d. i studier av profesjonspraksis

Den nye innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Styret tar handlingsplanen for økt forskning og forskningsproduksjon til etterretning: med følgende presiseringer:

- Det anbefales at inntil fire vitenskapelig ansatte på fakultetet med god erfaring med å få ekstern forskningsfinansiering kan frikjøpes for å utarbeide definerte søknader på definerte programmer i NFR eller EU og som inkluderer yngre forskere som har oppnådd førstestillings- og toppstillingskompetanse. Alternativt kan samme gruppe ansatte frikjøpes for å få frem publikasjoner i samarbeid med yngre forskere.
- Av totalt 15 nye vitenskapelig ansatte på fakultetene, så allokeres seks av disse til ph.d. i studier av profesjonspraksis

116/18 Revidering av akkreditering ph.d. i studier av profesjonspraksis - strategi og opplegg for videre arbeid

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	116/18

Forslag til vedtak:

Styret vedtar del-prosjekter slik de foreligger i saksframlegg, med de kommentarer som framkom i møtet

Møtebehandling

Brev fra NOKUT datert 13.12.18 med vedlegg ble delt ut i møtet.

Vigdis Moe Skarstein foreslo følgende nye innstilling;

Styret slutter seg til opplegget for å sikre akkreditering av ph.d. i studier av profesjonspraksis og ber om å bli løpende orientert om utviklingen. Styret er opptatt av at fagmiljøets kompetanse må ivaretas og viktigheten av at doktorgradsutvalget og de faglige ansvarlige for ph.d.-en har hovedansvaret for utviklingen av ph.d.-en og oppfølgingen av den.

Rektor endret sin innstilling i tråd med forslaget og den nye innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Styret slutter seg til opplegget for å sikre akkreditering av ph.d. i studier av profesjonspraksis og ber om å bli løpende orientert om utviklingen. Styret er opptatt av at fagmiljøets kompetanse må ivaretas og viktigheten av at doktorgradsutvalget og de faglige ansvarlige for ph.d.-en har hovedansvaret for utviklingen av ph.d.-en og oppfølgingen av den.

117/18 Status i arbeid med dokumentasjon til NOKUT-tilsyn med systematisk kvalitetsarbeid.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	117/18

Vedtak

1. Styret tar saken til orientering
2. Styret ber om å bli holdt orientert i resten av prosessen med NOKUTs tilsyn med det systematiske kvalitetsarbeidet.

118/18 Rapport om utdanningskvalitet 2017/2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	118/18

Vedtak

1. Styret tar rapport om utdanningskvalitet til etterretning og ber rektor fortsette implementeringsarbeidet
2. Styret ber rektor iverksette kvalitetsfremmende tiltak innenfor følgende områder:
 - Gjennomstrømning, spesielt på masternivå for de studier som faller under akseptabelt nivå
 - Kandidatproduksjon

119/18 Rapport og prognoser for doktorgradsprogrammene høst 2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	119/18

Vedtak

Styret tar rapport for doktorgradsprogrammene høst 2018 til etterretning.

120/18 Orientering om RSA og etablering av prosjekt for utdanning av sykepleiere i Nordland og Trøndelag

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	120/18

.

Vedtak

1. Styret tar saken til orientering
2. Styret vedtar å etablere et femårig prosjekt i tråd med RSA sine anbefalinger, for å kvalifisere, rekruttere, utdanne og beholde sykepleiere i Nordland og Trøndelag

121/18 Langtidsdagsorden 20. desember

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	121/18

Vedtak:

Følgende langtidsdagsorden gjelder pr dato:

11. januar

Rektor rapporterer
 Studiestedsstruktur, delprosjekt 4
 Tildelingsbrevet fra KD
 Oppfølging avsetninger

31. januar

Rektor rapporterer
 Personalpolitikk
 Status formidling
 Kompetanseplan 2020
 Oppfølging NOKUT
 Studiestedsstruktur skisse DP5
 Plan 2019
 Strategiske midler 2019

6. mars

Rektor rapporterer
 Studiestedsstruktur delprosjekt
 Årsrapport med styrets beretning og årsregnskap
 Studiebarometeret
 Etatstyringsmøtet
 Handlingsplan for likestilling og antidiskriminering
 HMS rapport
 FLU budsjett 2019

14. mai

Rektor rapporterer
 Studiestedsstruktur
 Kompetanseplan

14. juni

Rektor rapporterer

Tilstandsrapport for sektoren – forbedringer nye tiltak

Foreløpig studieportefølje

Prognoser og undervisetableringer plan 2019 inkl. årsregnskap 1. tertial

Lokale lønnsforhandlinger

Studiestedstruktur

122/18 Referater 20. desember

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	122/18

Vedtak

Styret tar følgende referater til etterretning:

Læringsmiljøutvalget

- 1) Møte 01.11.18
- 2) Møte 06.12.18

Forskningsutvalget

- 1) Møte 06.11.18

Internasjonalt utvalg

- 1) Møte 04.09.18
- 2) Møte 23.10.18
- 3) Møte 27.11.18

IDF

- 1) Møte 12.11.18
- 2) Møte 27.11.18
- 3) Møte 04.12.18
- 4) Møte 17.12.18

Ansettelsesutvalget for faglige stillinger

- 1) Møte 06.11.18
- 2) Møte 20.11.18
- 3) Møte 04.12.18

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger

- 1) Møte 23.10.18
- 2) Møte 25.10.18
- 3) Møte 06.11.18
- 4) Møte 20.11.18

123/18 Forlengelse av styreperioden

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Styret for Nord universitet	20.12.2018	123/18

Møtebehandling

Saken ble drøftet.

Asbjørn Røiseland fremmet følgende forslag til vedtak i saken:

Styret ber departementet legge til grunn at ny styreperiode påbegynnes 1. august 2019

Votering

Røislands forslag falt med ni stemmer mot og fire stemmer for:

Følgende stemte mot:

Skarstein, Tørresdal, Bye, Mikkelsen, Söderholm, Tromsdal, Johannessen, Giskås, Brusset

Følgende stemte for:

Røiseland, Flatraaker, Jakobsen, Lauritzen

Protokolltilførsel fra Anders Söderholm:

Jag avser att rösta nej till förslaget. Jag anser dock i tillägg att det inte ankommer på en myndighet under regeringen att genom ett styrelsebeslut överpröva departementets bedömning. Därför menar jag att det var olyckligt att styrelsen röstade i frågan.

Norsk oversettelse:

Jeg vil stemme nei til forslaget. I tillegg vil jeg gi uttrykk for at jeg mener det ikke er opp til en myndighet som svarer til regjeringen å fatte vedtak som overprøver departementets bedømming. Derfor mener jeg det var uheldig at styret hadde avstemming om spørsmålet.

Følgende sluttet seg til protokolltilførselen:

Skarstein, Tørresdal, Bye, Mikkelsen, Söderholm, Tromsdal, Johannessen, Giskås, Brusset

Eventuelt

Praksisplasser for sykepleierutdanningen.

Rektor viste til gjeldende avtaler med helseforetakene.

Politisk virksomhet på campus Bodø

Rektor orienterte om at det er delegert til studentorganisasjonen å tildele «standplass» til ulike organisasjoner, men presiserte at universitetet ikke skal forby politisk aktivitet.

Deltakelse Khrono

Rektor henviste til vår egen nettavis, High North News, og har derfor valgt å ikke inngå samarbeid med Khrono.

Vigdis Moe Skarstein
styreleder

Bjørn Olsen
rektor

Arkivsak-dok. 19/00042-1
Saksansvarlig Bjørn Olsen
Saksbehandler

Saksgang

REKTOR RAPPORTERER 11. JANUAR

-
-

Arkivsak-dok. 17/03892-12
Saksansvarlig Bjørn Olsen
Saksbehandler Margrethe Mørkved Solli

Saksgang

DELPROSJEKT 4 KRITEIRER FOR FREMTIDIG STUDIESTEDSSTRUKTUR

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar følgende hovedkriterier som grunnlag for videre utredning av fremtidig studiestedsstruktur:
 - Forskning av høy kvalitet
 - Høy kvalitet i utdanning og stimulerende læringsmiljø
 - Høy attraktivitet for ansatte og studenter
 - Kunnskaps- og forskningsbasert utvikling i regionen
 - Effektiv ressursbruk og økonomisk balanse
2. Styret ber rektor gjennomføre innspills- og dialogmøter med ansatte, studenter og eksterne i henhold til forslag til framdriftsplan.
3. Dersom forslag til løsning på fremtidig studiestedsstruktur medfører vesentlige endringer på dagens studiesteder, skal behov for å gjennomføre en høringsrunde vurderes, før styret vedtar fremtidig studiestedsstruktur.
4. Styret tar rapport fra delprosjekt 2 og 3 til orientering.

Saksframstilling

Bakgrunn

Styret ved Nord universitet vedtok revidert mandat for prosjektet i sak 24/18. Målet for prosjektet er å utvikle en studiestedsstruktur som bidrar til å *realisere universitetets faglige strategier og ambisjonen om å bidra med regional utvikling.*

Prosjektet har 5 delprosjekter (DP):

- DP 1 Datainnsamling og analyse
- DP 2 Innspill fra fakultetene om faglig organisering
- DP 3 Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov
- DP 4 Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur
- DP 5 Beslutningsgrunnlag og innstilling fra rektor

Innledning

I denne saken presenteres delprosjekt 4 *Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur.*

Delprosjekt 4 bygger på delprosjektene 1,2 og 3. Styret er tidligere orientert om delprosjekt 1 i sak 57/18 og om framdrift i delprosjektene 2, 3 og 4 i sak 98/18.

I saksframlegget gis en kort orientering om prosessen fram til delprosjekt 4. Videre kommer en oppsummering fra DP1 og sammendrag fra delprosjektene 2, 3 og 4. Rapportene fra delprosjekt 2, 3 og 4 er vedlagt styresaken i sin helhet.

Styret har bedt om at medbestemmelse og intern og ekstern kommunikasjon blir spesielt vektlagt. I saksframlegget presenteres også plan for dialog- og innspillsmøter i etterkant av styrets behandling av delprosjekt 4.

I saksframlegget vurderes behov for høring på løsningsforslag til fremtidig studiestedsstruktur. Dersom det skal gjennomføres høring, vil det få konsekvenser for tidslinjen i prosjektet, dvs. endelig styrebehandling september/oktober 2019, mot planlagt styrebehandling i løpet av mai/juni 2019.

Proessen fram til rapport fra delprosjekt 4

Delprosjekt 4 bygger på de tre første delprosjektene. Arbeidet i DP1 ble i all hovedsak utført våren 2018, og vil bli videreført og benyttes under utarbeidelse av DP5. DP2, DP3 og styrende dokumenter fra Kunnskapsdepartementet(KD) og NOKUT, f.eks. utviklingsavtalen mellom KD og Nord universitet, tildelingsbrevet for 2018, relevante stortingsmeldinger, studiekvalitetsforskriften, studietilsynsforskriften og UH-loven, danner grunnlaget for DP4. Arbeidet med DP2 og DP3 har pågått parallelt høsten 2018.

Fakultetenes innspill til faglig organisering (DP2) ble organisert i to faser:

I fase 1 utarbeidet dekanene, basert på en prosess i fakultetene, et notat med sine tilrådninger for faglig organisering av eget fakultet. Notatet omtalte prinsipper og forhold som må vektlegges i den videre prosessen med studiestedsstruktur, og skulle gi innspill til kriterier som skal benyttes i et samlet kriteriesett for å velge fremtidig struktur (DP4). Innspillene fra fakultetene til faglig organisering ble drøftet i rektors strategiske ledergruppe (referansegruppen).

I fase 2 reviderte dekanene etter behov notatene basert på diskusjoner i fase 1 og eventuelle ytterligere diskusjoner i fakultetet. Oppdaterte notater ble fremlagt for drøfting i nytt møte i referansegruppen.

Rapporten fra DP2 samt fakultetenes innspill er vedlagt saken. I rapporten er det også et sammendrag av fakultetenes innspill.

DP3 Ekstern analyse av regionens kompetansebehov ble satt ut på oppdrag til PwC. Rapporten fra DP3 er vedlagt saken.

Medbestemmelse og medvirkning fra ansatte i arbeidet med faglig organisering er søkt sikret gjennom fakultetenes involvering av ansatte i utviklingen av fakultetenes notater. Videre er IDF holdt jevnlig orientert gjennom de ordinære møtene. Det er i tillegg avholdt et eget møte med IDF med presentasjon av DP3 og et eget møte om DP4 under arbeidet med konkretisering av kriteriene.

Kort om DP1 (Datainnsamling og analyse)

Arbeidet fra DP1 ble lagt fram for styret i juni 2018 (se styresak 57/18). Styret tok saken til orientering, og påpekte at «... *det er viktig at leveransen fra DP1 er et faktagrunnlag og ikke premiss for resten av utredningen*».

Delprosjektet leverte et sett med indikatorer som dokumenterer utvikling og status for aktiviteten på de ulike studiestedene. Indikatorene omfatter både faglig og administrativ aktivitet og synligjør volum, kvalitet og økonomi knyttet til studiestedene. Aktivitet i 2017 er utgangspunktet for dokumentasjon av status, mens utviklingen i indikatorene kan gå så langt tilbake som til 2014. Indikatorene baseres på fakta/observasjoner.

DP1 har ikke analysert eller tolket indikatorene utover det som har vært nødvendig for å knytte informasjonen til ulike studiested. DP1 har heller ikke vurdert alternative modeller for studiestedsstruktur eller testet hypoteser om studiestedene. Det samlede indikatorsettet som DP1 la fram er et grunnlag for å analysere og tolke forhold i de valgte kriteriene i DP4. Det vil bli behov for å jobbe videre med og evt utvide indikatorsettet for å ferdigstille DP5.

Sammendrag fra DP2 Innspill fra fakultetene om faglig organisering

Delprosjekt 2 omfatter fakultetenes innspill til arbeidet med fremtidig studiestedsstruktur. Fakultetene ble utfordret på å gi innspill på hvordan den faglige aktiviteten bør være organisert for å nå målene i Strategi 2020, og som samtidig tilfredsstiller og ivaretar krav satt i forskrifter og styrende dokumenter. I oppsummeringen av fakultetenes innspill til faglig organisering påpekes det behov for faglig konsentrasjon, behov for å utvikle fremragende forskningsmiljøer, behov for ulike typer studiesteder, behov for å utvikle fremragende læringsmiljø der studentene møter en universitetskultur og behov for gode endringsprosesser med god ivaretagelse av ansatte.

Kriteriene som er utarbeidet i DP4, bygger på fakultetenes innspill. Rapporten fra DP2 er vedlagt, samt fakultetenes egne vurderinger.

Sammendrag fra DP3 Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov

Formålet med denne analysen har vært å kartlegge behov for kunnskap og kompetanse regionalt og nasjonalt. Regionen er avgrenset til Nordland og Trøndelag. Analysen har tatt utgangspunkt i Nord universitet sine doktorgradsområder og profilområder, og har i tillegg sett på internasjonale kunnskapsbehov og trender. Kildematerialet for analysen har vært avgrenset til utvalgte tidligere analyser og utredninger som Nord universitet har identifisert i samråd med PwC.

Analysen viser at:

- Næringslivet i regionen er i stor grad bygd på forvaltning og utnyttelse av naturressurser. Tradisjonelt har etterspørselen etter høyere utdanning vært begrenset, men behovet og etterspørselen er økende.
- Regionen har et betydelig behov for økt forskningsaktivitet for å styrke næringslivet og offentlig sektor
- Offentlig sektor, og spesielt helse- og omsorgssektoren, vil ha behov for nye og langt flere medarbeidere, også med høyere forskningsbasert utdanning, og sektoren trenger i tillegg forskningsbasert innovativ tjenesteutvikling.
- Nord universitets doktorgradsområder og profilområder er svært relevante for å møte samfunnets behov for kunnskap. Dette gjelder både globalt, nasjonalt og regionalt.
- For å bidra til å utvikle den kunnskapen som nasjonen og regionen trenger innenfor doktorgrads- og profilområdene, må Nord universitet bygge større og sterkere forskningsmiljøer som kan tiltrekke seg de beste forskerne. Dette vil kreve en tydeligere prioritering.

I rapporten anbefaler PwC at Nord universitet som regional utviklingsaktør bør:

- Vesentlig styrke egen aktivitet innen forskning og utvikling, og etablere sterkere samarbeid med forskningsinstitusjoner, både for å utvikle egen styrke og møte behov for tverrfaglig kompetanseutvikling.
- Utvikle et mer omfattende samarbeid om forskning og utvikling med næringslivet og offentlig sektor i regionen og nasjonalt.
- Tilby forskningsbasert utdanning med en kvalitet som sikrer at de best kvalifiserte studentene velger heltids høyere utdanning ved Nord universitet.
- Bidra til livslang læring ved å tilby kunnskaps- og forskningsbasert etter- og videreutdanning i samarbeid med arbeidslivet, uten at dette svekker det økonomiske grunnlaget for tilbudet til heltidsstudentene.

Både Nord universitet og det naturlige omlandet scorer generelt svakt på FoU-aktivitet. Som ledende aktør har Nord universitet et spesielt ansvar for å styrke forskningen i sitt primære nedslagsfelt. Satsning på profilområdene og forskning vil sannsynligvis kreve en sterkere prioritering av tilgjengelige ressurser. Et mer omfattende faglig samarbeid med andre institusjoner vil også være en vei til videre utvikling.

Geografisk lokalisering til Nordland og nordre del av Trøndelag gir et spesielt ansvar for denne regionen, men forskningsbidraget fra universitetet til ulike interessenter blir best om forskningen som utøves også står sterkt i nasjonal og internasjonal sammenheng.

Lokaliseringen innebærer ikke at Nord universitet skal møte et hvert behov, men prioritere å dekke den delen av kompetansebehovet i regionen som naturlig tilligger en institusjon innenfor høyere utdanning. Forskningsbasert etter- og videreutdanning i regionen bør tilbys uten at det svekker det økonomiske grunnlaget for tilbudet på andre prioriterte områder.

Analysen peker også på fem sentrale megatrender som med rimelig sikkerhet vil påvirke behovet for kompetanse i Trøndelag og Nordland fremover:

- Globalisering
- Digitalisering og automatisering
- Eldrebølgen
- Mobilitet og sentralisering
- Klima og miljø

Sammendrag fra DP4 Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur

En beslutning om hvor Nord universitet skal være tilstede med hvilken aktivitet vil ikke være en matematisk øvelse, men en kompleks vurdering hvor ulike hensyn må veies. Det er derfor valgt et antall overordnede kvalitative hovedkriterier med tilhørende kriterier som må drøftes og avveies for å komme fram til den studiestedsstruktur som samlet sett resulterer i det mest fremtidsrettede universitetet. Saksutredningen vil hensynta Utredningsinstruksen

(fastsatt ved kgl. Res. 19.02.2016) og Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon (fastsett ved kgl.res. 28.11.2014) med tilhørende veiledere.

Basert på innspill fra fakultetene om faglig organisering (delprosjekt 2), analyse av regionens og nasjonens kunnskaps- og kompetansebehov (delprosjekt 3), overordnede vurderinger av økonomisk holdbarhet og nasjonale parametere for sektoren, er det fem hovedkriterier – med tilhørende *kriterier* - som har pekt seg ut

- *Forskning av høy kvalitet – Faglig konsentrasjon, større og mer robuste forskningsmiljøer, samarbeid og tverrfaglighet i forskningen, forskning med relevans for regionen og nasjonen, tilrettelegging for ph.d.-kandidatene*
- *Høy kvalitet i utdanning og stimulerende læringsmiljø – Forskningsbasert utdanning, bredde i fagtilbudet, tverrfaglig undervisningsmiljø, god tilrettelegging for ulike grupper av studenter, tilrettelegging for internasjonalisering, etter- og videreutdanning*
- *Høy attraktivitet for ansatte og studenter - Attraktive forskningsmiljøer, Attraktive utdanningstilbud for de beste studentene, Attraktive bo- og arbeidsmarkeder*
- *Kunnskaps- og forskningsbasert utvikling i regionen – Faglig høy kvalitet, kandidater med relevans for arbeidslivet, tilpasset etter- og videreutdanningstilbud, forskning på relevante områder*
- *Effektiv ressursbruk og økonomisk balanse – Utnyttelse av undervisnings- og forskningskapasitet, utnyttelse av arealer og annen infrastruktur, økonomisk balanse*

Disse kriteriene vil være kjernen i hva som utredes med hensyn til dagens utfordringer og løsninger for å komme fram til en anbefaling av fremtidig studiestedsstruktur som ivaretar prosjektets mål og universitetets langsiktige behov.

Styret skal på grunnlag av rektors innstilling beslutte hvor Nord universitet skal være med hvilken aktivitet. Vurderingene av hvilken struktur som er best egnet til å realisere faglige strategier må i utredningen balanseres mot hvordan universitetet skal bidra til regional utvikling. Mulige løsninger må diskuteres i lys av behov for effektiv ressursutnyttelse innenfor fremtidige økonomiske rammer.

Forventede effekter og konsekvenser av foreslåtte løsninger må belyses. Herunder må omtales hvordan alle grupper av ansatte skal ivaretas på en god måte, og hvordan studentenes behov skal ivaretas. Vesentlige risikoer knyttet til forslaget, og håndtering av disse vil også være en del av utredningen. Et forslag til overordnet implementeringsplan vil følge anbefalingen.

Innspill – og dialogmøter med utgangspunkt i delprosjekt 4

Det er lagt opp til møter med ansatte på hvert enkelt studiested i perioden 14. januar til 1. februar 2019. Møtene har flere funksjoner: informere om prosjektet og svare på spørsmål,

dialog om valgte kriterier og få innspill til videre arbeid. Det er lagt opp til at innspill sendes skriftlig (innspill@nord.no).

Ledelsen ved universitetet har faste møte med leder(e) i Studentparlamentet. For å sikre god informasjon og dialog med studentene på de ulike studiestedene, legges det opp til egne møter med studentene før møtene med de ansatte på de ulike studiestedene. Studentene kan også gi skriftlig innspill til prosjektet via postmottak@nord.no (merket innspill studiestedsstruktur).

Videre er det planlagt innspills- og dialogmøter med eksterne i samme periode. Det er lagt opp til møter med RSA i Nordland og RSA i Trøndelag, fellesmøte med regionrådene i Nordland og tilsvarende i Trøndelag. Møter med fylkeskommunene og helseforetakene er under planlegging. I invitasjonen inviteres eksterne samarbeidspartnere til å gi innspill til selve kriteriene, samt om det er andre forhold som fordrer økt oppmerksomhet i tilknytning til valg av fremtidig studiestedsstruktur. Frist for å gi innspill foreslås satt til 1. mars 2019.

Innkomne innspill vil bli vurdert av prosjektgruppa. Viktige vurderinger og forhold som er relevant, vil bli innarbeidet i DP5.

Eventuell høring på forslag til løsning på fremtidig studiestedsstruktur

Prosjektet er i utgangspunktet ikke planlagt med gjennomføring av høring på forslag til fremtidig studiestedsstruktur, kun innspill og dialog underveis i prosessen. Det er imidlertid fremkommet forventning fra omgivelsene om at en høring på forslag til fremtidig studiestedsstruktur bør gjennomføres.

Dersom forslag til fremtidig studiestedsstruktur medfører vesentlige endringer for enkelte studiesteder/lokalsamfunn, kan det ifølge utredningsinstruksen være behov for å gjennomføre høring. Det vil bli gjort en vurdering av juridiske eller andre forhold som tilsier at høring må eller bør gjennomføres. Avklaring på dette vil komme sammen med rektors innstilling til forslag til fremtidig studiestedsstruktur i forbindelse med styrets behandling av DP5 i mai.

Dersom det gjennomføres en høring, vil det føre til at endelig vedtak om studiestedsstruktur tidligst kan skje september 2019.

Justert framdriftsplan for ferdigstilling av prosjektet

Dato	Hva
11.1.19	Styremøte – vedtak DP4
Medio januar til medio februar 2019	Innspills- og dialogmøter: Møter med studenter og ansatte: Nesna, Sandnessjøen, Namsos, Stjørdal, Steinkjer, Levanger, Vesterålen, Mo i Rana og Bodø. Møter med RSA Nordland, RSA Trøndelag, Regionrådene i Nordland, Regionrådene i Trøndelag, Fylkeskommunen i Trøndelag og Fylkeskommunen i Nordland, Helseforetaket i NT, Helgelandsykehuset, og Nordlandssykehuset
31.1.19	Styremøte – Føringer for oppbygging av beslutningsgrunnlaget (DP5)
1.3.19	Frist for å gi innspill på DP4
6.3.19	Styremøte – Orientering om innkomne innspill
14.5.19	Styremøte – Vedta fremtidig studiestedsstruktur (DP5), eller Vedta å sende på høring forslag til studiestedsstruktur.
Evt 10.9.19	Styremøte - Vedta fremtidig studiestedsstruktur (DP5) etter gjennomført høring.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Rapport fra delprosjekt 4 *Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur*

Vedlegg 2: Rapport fra delprosjekt 2 *Innspill fra fakultetene om faglig organisering*, inkludert innspillsnotatene fra fakultetene.

Vedlegg 3: Rapport fra delprosjekt 3 *Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov*

Nord universitet

«Prosjekt Fremtidig studiestedstruktur»

Rapport fra Delprosjekt 2:

Innspill fra fakultetene om faglig organisering

6. november 2018

Innhold	
Sammendrag	3
Bakgrunn og innhold i Delprosjekt 2	4
Prosjekt fremtidig studiestedsstruktur	4
Bakgrunn for Delprosjekt 2 Faglig organisering	4
Delprosjekt 2 sin plass i utredningen av ny studiestedsstruktur	5
Forståelse av begrepene «faglig organisering», «fagmiljø» og «regional utviklingsaktør»	6
Delprosjekt 2 - Hensikt, innhold og prosess	6
Eksterne krav og forventninger til faglig organisering	8
Krav i Lov og forskrift til blant annet fagmiljøer	8
Langtidsplan for forskning og høyere utdanning	9
Strukturmeldingen - færre og sterkere institusjoner og fagmiljøer	9
Kvalitetsmeldingen - forskningsbasert utdanning	10
Stjernø-utvalget	11
KD og NOKUT sine kvalitetskrav til Høgskolen i Sørøst-Norge ved akkreditering som universitet	12
Eksempler på etablering av nye distribuerte tilbud	13
Når er et fagmiljø robust?	13
NOKUT og KD sine vurderinger	15
Fakultetenes innspill til faglig organisering	16
Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag (FLU)	16
Fakultet for samfunnsvitenskap (FSV)	18
Fakultet for biovitenskap og akvakultur (FBA)	20
Fakultet for sykepleie og helsevitenskap (FSH)	21
Handelshøgskolen (HHN)	23
Oppsummering av fakultetenes innspill til faglig organisering	24
Behov for faglig konsentrasjon	24
Behov for å utvikle fremragende forskningsmiljøer	25
Behov for ulike typer studiesteder	25
Behov for å utvikle fremragende læringsmiljøer	26
Behov for gode endringsprosesser	27

Sammendrag

Nord universitet er en viktig part i regionens langsiktige utvikling når det gjelder tilgang på kompetanse og relevant forskning for nærings- og samfunnsliv. Denne oppgaven ivaretas best gjennom at universitetet utdanner et tilstrekkelig antall kandidater med relevant kunnskap og kompetanse som bidrar til innovasjon og verdiskaping. En viktig forutsetning er stabile forskningsmiljøer på et høyt nasjonalt og internasjonalt nivå innenfor universitetets fagområder.

Nord universitet har «Globale utfordringer – regionale løsninger» som visjon i Strategi 2020. Gode regionale løsninger er grunnlaget for å møte nasjonale og globale utfordringer. Gjennom forskning og forskningsbasert utdanning, og gjennom formidling av ny kunnskap, skal Nord universitet bidra med kunnskap som en forutsetning for bærekraft, og sosial og menneskelig utvikling.

Dagens studiestedsstruktur med stor geografisk spredning av studiesteder gir både muligheter og utfordringer med å oppnå ønsket kvalitet i forskning, utdanning og formidling. Styret har besluttet at det skal gjennomføres et studiestedsstrukturprosjekt, der målsettingen er å utvikle en studiestedsstruktur som bidrar til å realisere universitetets faglige strategier og ambisjonen om å bidra til regional utvikling. Dette notatet er ett av fem delprosjekter i dette arbeidet.

Denne rapporten omfatter fakultetenes innspill til arbeidet med fremtidig studiestedsstruktur. Fakultetene er utfordret på å gi innspill på hvordan den faglige aktiviteten bør være organisert for å nå målene i Strategi 2020, og som samtidig tilfredsstiller og ivaretar krav satt i forskrifter og styrende dokumenter. I oppsummeringen av fakultetenes innspill til faglig organisering påpekes det behov for faglig konsentrasjon, behov for å utvikle fremragende forskningsmiljøer, behov for ulike typer studiesteder, behov for å utvikle fremragende læringsmiljø der studentene møter en universitetskultur og behov for gode endringsprosesser med god ivaretagelse av ansatte.

Bakgrunn og innhold i Delprosjekt 2

Prosjekt fremtidig studiestedsstruktur

Målsettingen med Prosjekt fremtidig studiestedsstruktur er *“å utvikle en studiestedsstruktur som bidrar til å realisere universitetets faglige strategier og ambisjonen om å bidra til regional utvikling.”* I begrunnelsen for styrets vedtak¹ framgår at det for å realisere universitetets strategiske mål² er det nødvendig å være tilstede med campus/studiested på ulike steder i regionen, og at den nåværende campusstrukturen skal gjennomgås ut fra:

- Kvalitet i forskning og utdanning
- Strategiske prioriteringer
- Regionale behov
- Økonomisk bærekraft/holdbarhet

Prosjektets målsetting og begrunnelse samsvarer i stor grad med målene i strukturreformen.³ Her fremgår blant annet at robuste fagmiljø er en forutsetning for å kunne drive forskning av høy kvalitet, og ikke minst sikre en god forskningsbasert utdanning.

Prosjektet har 5 delprosjekter:

- Delprosjekt 1 Datainnsamling og analyse
- Delprosjekt 2 Innspill fra fakultetene om faglig organisering
- Delprosjekt 3 Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov
- Delprosjekt 4 Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur
- Delprosjekt 5 Beslutningsgrunnlag og innstilling fra rektor

Bakgrunn for Delprosjekt 2 Faglig organisering

Den faglige organiseringen skal bidra til å realisere universitetets faglige strategier og rollen som regional utviklingsaktør. Dette gjøres i første rekke gjennom å tilby relevant forskningsbasert utdanning, og derigjennom også fremragende forskning innenfor universitetets fagområder. Både tilgang på forskningsbasert undervisning og kvaliteten på undervisningen skal være i henhold til nasjonale krav uansett hvor studietilbudet gis.

¹ Nord universitet. Styresak 24/18

² Jf. Nord universitet - Strategi 2020

³ Meld. St 18 (2014-20015) Konsentrasjon for kvalitet – strukturreformen i universitets- og høyskolesektoren

Anbefalingene fra NOKUTs faglige komite, som gjennomførte innledende tilsyn med Nord universitetet i desember 2016, var å vektlegge faglig styrke, utvikling og konsolidering av

- Studiesteder og studieportefølje
- Fagmiljø og FoU-produksjon
- Helhetlig kulturutvikling for universitetet

For å kunne tilfredsstillere og ivareta krav satt i lover, forskrifter og andre styrende dokumenter, settes det høye faglige krav til organisering av forsknings- og utdanningsaktivitetene. Det legges vekt på faglig styrke, kvalitet og at fagmiljøene har en viss størrelse. Studieporteføljeutvikling med geografisk tilstedeværelse må vurderes ut fra Nord universitets strategiske mål og faglige styrke, og mulighetene for å kunne samspille med fagmiljø lokalisert til andre studiesteder.

Studiekvalitetsforskriften krever et stabilt fagmiljø for å kunne gi doktorgradsutdanning, og det skal bestå av et tilstrekkelig antall ansatte med professor- og førstestillingskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet. Alle utdanningsnivå skal sikres mht. kvalitet i innholdet gjennom et systematisk kvalitetsarbeid, og institusjonene skal kvalitetssikre alle forhold som har betydning for studiekvaliteten fra informasjon overfor mulige søkere, via oppstart og videre oppover på alle fagnivå i utdanningskjeden.

Kvalitetsmeldingen⁴ nevner universitetenes viktigste bidrag til verdiskapingen som å «*utdanne kandidater til arbeidslivet*». Alle studenter skal også møte undervisere med god faglig og utdanningsfaglig kompetanse. Som tidligere nevnt må alle studietilbud, uavhengig av på hvilket studiested tilbudet gis, tilfredsstillere kravene satt i forskrifter og andre styringsdokumenter.

Internasjonalisering og studentutveksling er områder med et stort forbedringspotensial. Kvalitetsmeldingen setter som et mål at innen 2020 skal minst 20 % av studentene ha vært på utveksling. Dette målet må alle fagmiljø jobbe mot, noe som krever god samordning, både faglig og administrativt. Fagmiljøene må også følge opp disse ambisjonene i praksis ved alle studiestedene der fagmiljøet er representert.

Delprosjekt 2 sin plass i utredningen av ny studiestedsstruktur

Rapporten fra Delprosjekt 2 om faglig organisering er et av flere dokumenter som skal utgjøre underlaget for rektors innstilling til styret ved Nord universitet om ny studiestedsstruktur. Faktagrunnlaget som styrets beslutning skal bygge på vil i tillegg bestå av rapport fra Delprosjekt 3 om kompetansebehov nasjonalt og i regionen, data og statistikkunderlag som utarbeides i Delprosjekt 1, og vurderinger av økonomisk bærekraft.

⁴ Meld. St. 16 (2016-2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning

Det skal utarbeides et samlet kriteriesett (Delprosjekt 4) hvor hensyn til faglig organisering, regional rolle og økonomisk bærekraft skal inngå og vektes. Både ansatte i Nord universitet og eksterne interessenter vil bli gitt anledning til å gi synspunkter på dette samlede kriteriesettet som skal anvendes for å komme fram til fremtidig studiestedsstruktur.

Forståelse av begrepene «faglig organisering», «fagmiljø» og «regional utviklingsaktør»

Med «faglig organisering» i denne rapporten menes organisering av arbeidet knyttet til både forskning og utdanning i Nord universitet. Denne rapporten med vedlegg viser blant annet fakultetenes betraktninger om styrker og svakheter ved ulike faglige organiseringer.

Tidligere fastsatte prinsipper knyttet til fakultetsstruktur og inndeling i faggrupper er ikke gjenstand for ny vurdering i studiestedsstrukturprosjekt.

Ved et universitet har i prinsippet alle vitenskapelig ansatte oppgaver både innen forskning- og utdanning. Begrepet «fagmiljø» brukes i denne rapporten som en betegnelse på en slik gruppe vitenskapelig ansatte, og favner både begrepet forskningsmiljø og utdanningsmiljø. Et fagmiljø vil i tillegg ha oppgaver innen formidling.

Strukturmeldingen påpeker at universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler i dag møtes med like forventninger om profilering og bidrag til regional utvikling. Samarbeid med lokalt og regionalt samfunns- og arbeidsliv er derfor sentralt i samfunnsoppdraget til alle universiteter og høyskoler.

Strukturmeldingen understreker også at universiteter og høyskoler er regionalt forankret, men at dette ikke er ensbetydende med å være en lokal eller regional institusjon. Institusjonene må være internasjonalt orienterte og konkurransedyktige innenfor sine faglige prioriterte områder.

Delprosjekt 2 - Hensikt, innhold og prosess

I delprosjekt 2 har hensikten vært å reflektere rundt faglige problemstillinger knyttet til hvordan dagens studiestedsstruktur fungerer i forhold universitetets evne til måloppnåelse, i forhold til

sentrale krav i lover og forskrifter, ulike styrende dokumenter og NOKUT⁵ sitt innledende tilsyn, og hva som kan være en ønsket utvikling i organiseringen av de faglige aktivitetene framover.

Målene med delprosjekt 2 er å belyse følgende spørsmålstillinger:

- Hvordan organisere faglig aktivitet for å oppnå best mulig måloppnåelse, jfr. Strategi 2020, og handlingsplanene.
- Drøfte hvilke forhold som må innfris dersom en skal utvikle anerkjente framragende forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt i et lengre perspektiv.
- Etablere en felles forståelse av universitetets samfunnsansvar og den regionale rollen, og hvilke aktiviteter som er knyttet til denne oppgaven.
- Styrke resultatansvaret som tilligger dekanfunksjonen (bedre tilrettelegging for at dekanen kan oppnå vedtatte mål).

Delprosjekt 2 er gjennomført i to faser. Innledningsvis utarbeidet hver enkelt dekan basert på en prosess i fakultetene et notat med sine tilrådninger for faglig organisering av eget fakultet. Notatet omtalte prinsipper og forhold som må vektlegges i den videre prosessen med studiestedsstruktur, og skulle gi innspill til kriterier som skal benyttes i et samlet kriteriesett for å velge fremtidig struktur. Innspillene fra fakultetene til faglig organisering ble drøftet i rektors strategiske ledergruppe, som tilsvarer prosjektets referansegruppe.

I fase to oppdaterte dekanene etter behov notatene basert på diskusjoner i fase en og eventuelle ytterligere diskusjoner i fakultetet. Oppdaterte notater ble fremlagt for drøfting i nytt møte i referansegruppen.

Medbestemmelse og medvirkning fra ansatte i arbeidet med faglig organisering er søkt sikret gjennom fakultetenes involvering av ansatte i utviklingen av fakultetenes notater. Det fremgår av fakultetenes beskrivelse at involvering er gjennomført på noe ulike måter. Fakultetenes innspill følger denne rapporten som egne vedlegg.

Rapport fra delprosjekt 2 er resultatet av den beskrevne prosessen i fakultetene, referansegruppen og prosjektgruppen, og utgjør innspill til faglig organisering som skal tillegges vekt ved vurdering og valg av framtidig studiestedsstruktur.

⁵ NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (Forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet)

Eksterne krav og forventninger til faglig organisering

I arbeidet med å utvikle en studiestedsstruktur som bidrar til å realisere universitetets faglige strategier og ambisjonen om å bidra til regional utvikling må også eksterne krav og forventninger møtes.

De senere år har det kommet to Stortingsmeldinger med fokus på organisering i sektoren og bygging av sterke fagmiljøer; Strukturmeldingen og Kvalitetsmeldingen. Både strukturmeldingen, kvalitetsmeldingen, og andre rapporter om universitets- og høyskolesektoren, gir indikasjoner på hva som kan være anbefalt måte å organisere den faglige virksomheten ved et universitet. NOKUTs rapporter i forbindelse med akkrediteringer og tilsyn peker i samme retning som utredningene. Etter utløpet av første 4-års periode er også langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2019 - 2028⁶ oppdatert i 2018. De overordnede målene for planen er å styrke Norges konkurransekraft og innovasjonsevne, møte store samfunnsutfordringer og utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet.

Når Nord universitet skal videreutvikle sin faglige organisering vil det være naturlig å se hen til de offentlige utredningene, til NOKUT sine vurderinger og anbefalinger gitt til Nord universitet og andre universiteter, og til andre analyser og utredninger som har kartlagt ulike trekk ved organisering i sektoren. Dette materialet bør kunne sies å være et normativt utgangspunkt for faglig organisering.

Krav i Lov og forskrift til blant annet fagmiljøer

Med utgangspunkt i Lov om universiteter og høyskoler, stiller både Studiekvalitetsforskriften og Studietilsynsforskriften flere krav til institusjonene.

Førstnevnte forskrifts §3-8 gir bestemmelser for akkreditering som universitet. Om krav til fagmiljø heter det: *«Institusjonen skal ha tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor institusjonens faglige virksomhet.»*

I forskriftens §2-3 om krav til fagmiljø, heter det: *«Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.»*

⁶ St.m 4 2018-2019 Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028

Disse bestemmelsene gir uttrykk for forventninger til fagmiljøers størrelse, kompetanse, sammensetning og stabilitet både relatert til forskning og utdanning.

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Planen som ble fremlagt i revidert form i oktober 2018 har et tiårig perspektiv, med en konkretisering av mål og innsatsområder for den kommende fireårsperioden. Planen gir uttrykk for at forskning og høyere utdanning står sentralt i utviklingen av et bærekraftig samfunn – miljømessig, sosialt, kulturelt, økonomisk og politisk. Regjeringen forventer at universitetene legger langtidsplanen til grunn for sine egne strategiske prioriteringer innenfor sitt handlingsrom.

Langtidsplanen fremhever at «... norsk høyere utdanning skal være forskningsbasert, det vil si at den utarbeides og gis av fagmiljøer der de ansatte har forskerkompetanse, og der mange er forskere selv. Studenter som kommer tidlig i kontakt med forskningsmiljøer, lærer å forstå hvordan forskningsbasert kunnskap blir til og hvordan den kan anvendes. Studentene må integreres tidlig i det faglige fellesskapet og få innsikt og trening i forskningslignende aktiviteter på alle nivåer av utdanningen.»

Regjeringen forventer at institusjonene bruker grunnbevilgningene strategisk til å styrke seg på sine profilerte områder og til å følge opp prioriteringene i langtidsplanen. Flere av de områder som fremstår som satsningsområder i langtidsplanen er samsvarende med Nord universitets profilområder.

Strukturmeldingen - færre og sterkere institusjoner og fagmiljøer

Samfunnet endrer seg raskt og forskning og høyere utdanning av høy kvalitet er avgjørende for å sikre fremtidens arbeidsplasser og for å fremme omstilling og verdiskaping i norsk økonomi. Det er mange positive utviklingstrekk i den norske universitets- og høyskolesektoren, men det er også en rekke utfordringer, særlig knyttet til små, sårbare forskningsmiljøer og mange spredte, små utdanningstilbud med sviktende rekruttering.

Målet med Strukturmeldingen er å styrke kvaliteten på utdanning og forskning ved å legge til rette for sterkere fagmiljøer. Dette skal gjøres ved to hovedgrep; å skjerpe kravene for å opprette master- og doktorgradsprogrammer, og endring av strukturen ved å samle ressursene og slik få færre, men sterkere institusjoner.

Meldingen nevner også at tilstrekkelig størrelse på miljøet ofte gir et mer mangfoldig arbeids- og læringsmiljø. Det gir også et bedre grunnlag for tverrfaglighet og faglig nyskaping. I utdanninger forankret i større fagmiljøer får studentene oppleve undervisere med ulike perspektiver og interesseområder, og dermed innblikk i mangfoldet i fagområdet. Det kreves også en viss størrelse for å danne forskergrupper, og for å skape et stimulerende forskningsmiljø med tilstrekkelig spissing og bredde i porteføljen.

Kvalitetsmeldingen - forskningsbasert utdanning

Det fremgår av Kvalitetsmeldingen at regjeringen forventer at styrene ved universitetene og høyskolene legger vekt på å utvikle utdanninger først og fremst hvor det finnes en tilstrekkelig forskningsbase. Små og fragmenterte fagmiljøer har, blant annet i internasjonale evalueringer, blitt identifisert som et hinder for bedre kvalitet.

Når det gjelder forskningsbasert utdanning heter det i Kvalitetsmeldingen at *«det som skiller høyere utdanning fra annen utdanning, er at den utarbeides og gis av fagmiljøer der de ansatte har forskerkompetanse og der mange er forskere selv. Dette gjør at høyere utdanning er i en unik situasjon når det gjelder å utdanne kandidater som kan lese og bruke forskning, stille kritiske spørsmål og bruke vitenskapelige metoder for å løse oppgaver i studietiden og i arbeidslivet. Studenter som tidlig kommer i kontakt med forskningsmiljøer, lærer å forstå hvordan forskningsbasert kunnskap produseres. Det er viktig at universitetene og høyskolene lykkes med å skape et godt samspill mellom utdanning og forskning, slik at disse aktivitetene forsterker hverandre.»*

Det heter videre at *«de faglig ansatte har en viktig rolle i å gjøre utdanningen spennende og relevant for studentene og bruke kunnskap fra forskningen for å skape innovative utdanninger. Fagkunnskapen som formidles skal være basert på oppdatert internasjonal forskning. Det er også viktig at de som underviser, må formidle og lære bort en vitenskapelig tenkemåte. Så tidlig som mulig må studentene integreres i det faglige fellesskapet. Studentaktive læringsformer og studentaktiv forskning blir sett som godt egnet til å øve opp faglig nysgjerrighet, kritisk refleksjon og selvstendighet.»*

Stjernø-utvalget

Stjernø-utvalget⁷ utførte en omfattende vurdering av utviklingen i høyere utdanning sett i et 10-20 års perspektiv. En rekke av de forhold som utvalget påpekte ligger til grunn for Strukturmeldingen og utvalgets anbefalinger kan også finnes igjen i denne.

Utvalget vurderte tiltak for å fremme høy kvalitet, og var særlig opptatt av å finne en god balanse mellom behovet for sterke fag- og forskningsmiljøer og tilgjengelighet i utdanningstilbudet. Det påpekes at en desentral struktur kan føre til små faglige miljøer med lite dynamikk, forskning og internasjonal orientering og gi liten evne til omstilling når rekruttering til studier og til personalet svikter. Utvalget mener at økende forventninger til å bidra til utviklingen av regionalt og lokalt næringsliv og offentlig sektor vil være vanskelige å imøtekomme uten høyere faglig kompetanse enn mange små miljøer har i dag. For å møte utfordringene foreslo utvalget å skape større og mer robuste enheter i høyere utdanning gjennom sammenslåinger.

Utvalget mente også at unges preferanser for storbyene forsterker rekrutteringsproblemene for mange små høyskoler og studiesteder i distriktene.

Utvalget viser til Norges forskningsråd sine evalueringer av forskningsaktiviteten som gir uttrykk for at miljøene er fragmenterte og preget av for mye individuell forskning. Det vises også til NOKUTs evaluering av allmennlærerutdanningen i 2006 hvor evalueringspanelet konkluderer med at det bør defineres en nedre grense for hvor mange heltidsstudenter en utdanning kan ha før institusjonen må revurdere organisering og tilbud.

Stjernø-utvalget viser også til at praksisbaserte profesjonsutdanninger i større grad enn mange andre utdanninger krever tett kontakt mellom studenter, fagpersonale og veiledere. Det legger begrensninger på bruken av IKT-baserte løsninger. Utvalget mener det kan etableres midlertidige fleksible tilbud på ulike steder etter behov, men lærerkreftene bør her som i andre tilfeller ha sin forankring og basis i et større hjemmemiljø.

Utvalget trekker fram eksempler på studiesteder med utfordringer, blant disse er det følgende kommentarer til enheter ved Nord universitet:

«Høgskolen i Nesna som har hatt sviktende rekruttering i lang tid og har en høy andel av desentraliserte studier og etter- og videreutdanningstilbud. Nesna er bare i begrenset grad et studiested i betydningen at det er der studentene holder til. Det bør derfor vurderes om

⁷ NOU 2008:3 Sett under ett. Ny struktur i høyere utdanning

studietilbudet for høgskolens geografiske nedslagsfelt kan organiseres annerledes, fortrinnsvis som et desentralisert tilbud knyttet til en annen institusjon. Dagens høyskole kan omgjøres til et studiesenter uten eget faglig personale.»

«Høgskolen i Nord-Trøndelag: Søkningen til noen av studiestedene er svak, og høyskolen har vært kreativ når det gjelder å etablere nye studietilbud for å kompensere. Det bør vurderes spesielt om det er hensiktsmessig å videreføre to sykepleierutdanninger innenfor høyskolen.»

Utvalget påpeker både for Høgskolen i Hedmark, studiested Rena og Høgskolen i Telemark, studiested Rauland, at studiestedet har svært mange studenter på desentraliserte studietilbud, søkningen er sviktende og det er mange tilbud med få studenter. Avstanden til henholdsvis Elverum og Bø er kort, og tilbudet bør kunne gis med basis i høgskolens øvrige studiesteder med et sterkere fagmiljø.

KD og NOKUT sine kvalitetskrav til Høgskolen i Sørøst-Norge ved akkreditering som universitet

Høgskolen i Sørøst-Norge har flere likhetstrekk med Nord universitet, blant annet ved tilstedeværelse på åtte campus i tre fylker. I NOKUTs tilsynsrapport⁸ uttaler komiteen om flercampus-modellen at:

“Det finnes ikke egne krav i forskriftene når det gjelder hva slags type organisering institusjonen kan velge. Uavhengig av organisering gjelder kravene i forskriftene til de enkelte studietilbud. Det er institusjonen selv som velger hva slags organisering som passer best for den faglige profilen og ambisjonen den søker å oppnå. Like fullt vil valg av organisering være avgjørende for hvilke grep som må tas for å oppfylle de ulike kravene til universitetsakkreditering. For eksempel vil en flercampus-institusjon som Høgskolen i Sørøst-Norge ha ekstra utfordringer knyttet til distribusjon av fagmiljø mellom de ulike campusene og, i forlengelsen av dette, forskningsforankringen: Kravene til fagmiljø og kobling til FoU for det enkelte studieprogram⁹, samt at FoU skal utføres i samspill med utdanningsvirksomheten.”

Komiteen forutsetter også at konsolidering av fagmiljø er en av de faktorene som veier tungt når Høgskolen i Sørøst-Norge gjør sin revidering av studieporteføljen.

⁸ NOKUTs tilsynsrapport Høgskolen i Sørøst-Norge. Akkreditering som universitet. April 2018

⁹ Se Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning § 2-3. Krav til fagmiljø.

Eksempler på etablering av nye distribuerte tilbud

Som en følge av, og i samsvar med strukturmeldingen, ser vi en klar trend i retning av sammenslåing av enheter og tilbud innen sektoren. Det finnes få eksempler på opprettelse av nye studiesteder.

Et prosjekt er arbeid med etablering av et potensielt Campus Kristiansund med basis i Høgskolesenteret i Kristiansund og Høgskolen i Molde. Prosjektet er drevet fram av næringsliv og fylkeskommune med målsetting om å utvikle et forskningsmiljø og en kunnskapspark spesielt rettet mot de næringer som er sentrale på Nordmøre, blant annet oljeservice. Det synes å være fokus på å etablere en forskningsbase som grunnlag for et utdanningstilbud. Hvorvidt et tilbud lar seg realisere er fortsatt uklart.

Kristiansund kommune har i overkant av 25.000 innbyggere innenfor et begrenset geografisk område, og kan neppe benyttes som eksempel på distribuert forskning og utdanning til mindre steder i et regionalt perspektiv.

OsloMet overtok høsten 2017 aksjemajoriteten i Studiesenteret.no som er et nasjonalt nettverk for utdanning og livslang læring. Tilbudet er organisert gjennom ca. 40 studiesentra i 15 fylker. Studiesenteret.no AS skal bidra til å løfte kompetansenivået og gi tilbud utenfor de større campusbyene. Tanken er at kommunene legger til rette med lokale studiesentre for studentene.

Tilbud av denne typen vil i all hovedsak være et supplerende utdanningstilbud, og hvor det ikke etableres noe fagmiljø på utdanningsstedet.

Regjeringen har i forbindelse med statsbudsjettet for 2019 signalisert at de ønsker å satse på kompetansereformen «Lære heile Livet». Satsingen skal blant annet innebære utvikling av fleksible videreutdanningstilbud i digital kompetanse, bransjeprogram for særlige utsatte bransjer og utviding av forsøkene med modulbasert opplæring for voksne. Dette vil utfordre institusjonene både på kompetanse, kapasitet og infrastruktur.

Når er et fagmiljø robust?

Robuste fagmiljøer går igjen flere steder som et kriterium. Hva som er et robust fagmiljø synes situasjonsbestemt, men det kobles ofte til en ikke-definert minstestørrelse. Et robust fagmiljø må forstås som et aktivt forskningsmiljø som kan vise til anerkjente resultater fra forskningen.

I tilknytning til arbeidet med Strukturmeldingen fikk NIFU i oppdrag å lage et notat¹⁰ som sammenstiller en del av forskningslitteraturen om robuste fagmiljøer. NIFU konkluderer med at: *“Alt i alt synes det å være flere argumenter for at en viss minstestørrelse har positivt betydning for universiteter og høyskoler, særlig når det gjelder utdanning, administrasjon og forskningsadministrativ støtte, og for kunne utvikle sosialt robust kunnskap. Forskergrupper bør være over en viss størrelse for å være synlige og attraktive samarbeidspartnere for eksterne aktører, for å kunne drive en god forskeropplæring og for å kunne fornye seg. Det er mange argumenter for at svært små institusjoner vil ha vanskelige vilkår i et framtidig internasjonalt forsknings- og utdanningsmarked. Å tallfeste størrelsen er derimot vanskelig.”*

I en annen utredning¹¹ belyser NOKUT noen problemstillinger rundt temaet robuste fagmiljø, spesielt i relasjon til akkreditering. Fra de sakkyndige komiteenes arbeid i perioden 2004-2012 kan robusthet forstås til å være et spørsmål om fagmiljøets styrke og størrelse. De sakkyndige er opptatt av å se disse faktorene i sammenheng. De vurderer fagmiljøet som helhet og ser på sammensetning og fordelingen av kompetanse og uttaler seg om skjevfordeling eller feilprioritering med tanke på krav til undervisning, veiledning og FoU. Fagmiljøet skal være, eller utvikles til å være, tilpasset antallet studenter og miljøets samlede kompetanse skal være hensiktsmessig sammensatt.

Forskningsrådet påpeker i sin policy¹² for 2016-2020 varierende kvalitet i doktorgradsutdanningen, og at dette blant annet skyldes at mye av forskeropplæringen i Norge skjer i små og lite robuste fagmiljøer. Forskningsrådet mener derfor at doktorgradsstipendiater tilknyttet små miljøer trenger å samarbeide med andre fagmiljøer.

Forskningsrådet har evaluert samfunnsvitenskapelig forskning i Norge¹³. Her fremgår at et kjennetegn ved fremragende forskningsmiljøer innenfor noen fagområder er 15–20 aktive forskere under samme tak og fagområde; imidlertid vil kritisk masse kunne variere etter fagområde. God forskningsledelse og stor grad av uformell kontakt er to andre suksesskriterier. Små fagmiljø kan til en viss grad styrkes ved systematisk og målrettet nettverksbygging nasjonalt og internasjonalt, men en slik innsats lar seg mer effektivt gjennomføre ved at man også har et robust og aktivt fagmiljø å bidra med i retur. En viss kritisk masse i et aktivt fagmiljø lokalt er derfor avgjørende. Likedan er kritisk masse også viktig med hensyn til antall studenter

¹⁰ NIFU Arbeidsnotat 12/20014 Robuste fagmiljøer. En litteraturgjennomgang.

¹¹ NOKUTs synteser og aktuelle analyser. Akkreditering og robusthet. Juni 2014

¹² Forskningsrådet: Rekruttering til forskning

¹³ NFR 2018: Evaluation of the Social Sciences in Norway

ved et studium/studiested; studenter er også avhengige av et minimum av medstudenter for å skape et godt læringsmiljø som kan stimulere til kritisk tenkning og gode læringsarenaer.

Et overordnet mål for Forskningsrådets utlysning av Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) er å styrke innovasjonsevnen i næringslivet gjennom satsing på langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom FoU-aktive bedrifter og framstående forskningsmiljøer. Ved etablering av en SFI er det en estimert omsetning på 20 – 30 mill. kr årlig. Dette peker i retning av et fagmiljø på 10-20 forskere, litt avhengig av næringslivets deltagelse og andre kostnader i SFI-ene.

Det finnes ikke forskning som tydelig definerer størrelse knyttet til “robust fagmiljø” og dets betydning. Dette vil være situasjonsbestemt. En viss minstestørrelse og krav til aktivitet synes imidlertid å være av betydning.

NOKUT og KD sine vurderinger

Innledningsvis i NOKUTs rapport (vurderinger og råd) heter det: *«Som ett av de nye universitetene er Nord universitet en kombinasjon av et akademisk universitet, et profesjonsuniversitet og et regionalt kunnskapssenter for FoU-basert høyere utdanning. Nettopp denne kombinasjonen skaper spesielle utfordringer forbundet med å imøtekomme akkrediteringskravene til universiteter, samtidig som kombinasjonen åpner for å utvikle et unikt universitet tilpasset profesjoner og næringslivets kompetansebehov og med en forskning som også er konsentrert om kunnskapsbehov i profesjon og region.»*

NOKUT skriver videre at: *«Virksomheten til Nord universitet foregår på ni studiesteder. Selv om nettverket av studiesteder i utgangspunktet kan fungere som et effektivt system for logistikk og distribusjon, er systemet sårbart. Flere av studiestedene ved Nord universitet er i dag for små til å utvikle slagkraftige fagmiljøer. Nord universitet legger selv vekt på at studiestedene bør ha gjenkjennbar universitetsprofil. Da bør hvert studiested sikres et minimum av faglig bærekraft i form av fagmiljø og studieportefølje. Bruk av faglige medarbeidere på tvers av studiesteder kan bidra til dette, men universitetet risikerer samtidig å tappe sentrale fagmiljøer for viktige fagressurser».*

Nord universitet ønsker å være en anerkjent, attraktivt og aktiv institusjon nasjonalt og internasjonalt. I tillegg til å tilfredsstille faglige krav innenfor utdanning må institusjonen også drive forskning på høyt nivå i samarbeid med nasjonale og internasjonale forskningsnettverk, samt utdanne nye forskere, målt ved antall avlagte doktorgrader. I følge NOKUT er gode resultater på disse måleparameterne av stor betydning.

Nord universitets utviklingsavtale med KD omfatter områder som universitetet skal prioritere fremover. Det fremgår av utviklingsavtalen at den desentrale strukturen er en utfordring i arbeidet med å skape en helhetlig faglig satsing, både innenfor forskning og utdanning. Avtalen nevner utviklingsmål det skal være spesiell oppmerksomhet på og fastslår at en særlig utfordring ved stor spredning i studiesteder, er å ha en studiestedsstruktur som støtter opp om forsknings- og undervisningsstrategien.

Fakultetenes innspill til faglig organisering

Dekan ved hvert enkelt fakultet har etter en intern inkluderende prosess utarbeidet et notat som drøfter fremtidig faglig organisering. Etter en presentasjon og drøfting i prosjektets referansegruppe (rektors strategiske ledergruppe) er notatene oppdatert, og vurderingene for hvert enkelt fakultet er oppsummert nedenfor.

Fakultetene har et ulikt utgangspunkt med hensyn til tilstedeværelse, og dette gir ulike utfordringer når fremtidig faglig organisering skal vurderes. Eksempelvis er FSH tilstede på sju studiesteder, mens FBA er tilstede på to. Fakultetene er også ulike i størrelse og geografisk spredning. Det er av den grunn naturlig at tematikken i fakultetenes notater er noe forskjellig.

Fakultet for lærerutdanning og kunst- og kulturfag (FLU)

For at FLU skal nå sine mål innen forskning og utdanning, ser vi det som nødvendig at studiestedene er fullverdige. Herunder at alle vesentlige støttefunksjoner er på plass, slik som universitetsbibliotek, administrative støttefunksjoner (inkl. internasjonalt kontor), studentorganisasjoner, studentvelferdstilbud, rådgivningstjeneste og kantine. Et større fagmiljø med de nødvendige støttefunksjonene tilgjengelig, bidrar til å sikre forskningskraft – inkl. forskningsbasert undervisning, samt kvalitet i og utvikling av utdanningstilbudene.

For å sikre forskningsbasert undervisning og forskningskraft på studiestedene, må det være en viss størrelse på studiestedet i form av antall ansatte og antall studenter. Det er et gjennomgående inntrykk at forskningsaktiviteten er høyest og mest aktiv der fagmiljøet er størst.

Faglig konsentrasjon, i betydningen av et visst antall fagpersoner med lokal tilstedeværelse, trekkes av flere ved fakultetet frem som helt essensielt for Nord universitet, både for å sikre kvalitet på utdanning og for å sikre kvalitet og produktivitet på forskningen. Innspillene fra faggruppene viser at majoriteten mener at fordelene med konsentrerte fagmiljø er betydelig større enn ulempene. Faglig konsentrasjon blir samlet sett vurdert som et viktig premiss for å

sikre økt profesjonalitet. Det er et premiss for å sikre kvalitet i utdanningene og for at Nord universitet samlet sett skal innta en markant posisjon, og nå sine mål. Å sikre et solid grunnlag for kvalitet i forskning og utdanning, vil også danne grunnlag for god rekruttering av så vel forskere som studenter.

Til tross for at faglig konsentrasjon ses på som en tydelig fordel hos majoriteten, både for utdanning og forskning, er det også innspill som peker på utfordringer ved faglig konsentrasjon; som for eksempel at store enheter kan gi økt byråkratisering og distanse mellom fagansatte, studenter og ledelse, at mindre miljø gir bedre oversikt og løsningsorientering, man ser at faget lever i lokalmiljøet og man tar i bruk ressurser i distriktene.

FLU påpeker at profesjonsstudier er avhengig av en god samhandling med samfunnet som følge av behov for praksisplasser. Gode praksisarenaer forutsetter lokalkunnskap, tilhørighet og at universitetet / fakultetet er pådrivere i samarbeidet. Det pekes også på at det er mulig å få til samhandling mellom lokalt arbeidsliv og næringsliv uten et eget studiested i nærheten, men tilliten, forankringen og samarbeidet er da mer sårbart.

Alle faggruppene i FLU påpeker viktigheten av å ha stedlige administrative støttefunksjoner både for studenter og ansatte ved alle studiestedene.

For samlings- og nettbaserte utdanninger, samt utdanninger som kan komme med tilbud til f.eks. konkrete oppdragsgivere – f.eks. EVU, så er konsentrasjon av fagmiljø underordnet. Erfaringene med samlingsbaserte tilbud er gode, men disse tilbudene vil aldri fullt ut kunne erstatte campusbaserte studietilbud. Ved campusbaserte tilbud har du fysisk nærhet og mer kontinuerlig kontakt mellom lokale og regionale aktører som gir mulighet for oppfølging, samarbeidssynergier og utvikling.

Det er en oppfatning av at det fremdeles er et stort potensial for å videreutvikle distribuerte utdanningstilbud. FLU driver profesjonsutdanninger der kontakt og kommunikasjon mellom mennesker er sentralt. Innen denne typer studier er det grunn til å anta at studentene får mindre utbytte av nettstudier enn av campusbaserte heltidsstudier, noe også enkelte evalueringer kan tyde på.

Fakultet for samfunnsvitenskap (FSV)

FSV mener det bør differensieres mellom to ulike typer studiesteder; studiested og campus. Campus er et universitetsområde med undervisningsrom, forelesningssaler, bibliotek, studentboliger, parkarealer og parkeringsplasser. Disse områdene er ofte samfunn hvor både studenter og ansatte bor og arbeider. Ved FSV ønsker vi å legge til grunn at en campus lokaliserer fagmiljøer som driver forskning, gir utdanning på flere nivåer og har nødvendige administrative støttefunksjoner. En campus har også et tilstedeværende studentmiljø. Flere argumenterer i tillegg for at det er viktig med levende campuser med kveldsundervisning, sosiale arrangement på campus, kveldsåpne bibliotek og kantiner. En campus er etter vårt syn varig og robust.

Vi definerer studiested som et sted hvor det gis utdanning, og som har et minimum av støttefunksjoner for denne aktiviteten. Studiested er et sted hvor verken vitenskapelige eller administrative ansatte fra fakultetet har arbeidssted. Både studentene og undervisere fra fakultetet får service fra administrativt ansatte på studiestedet når undervisningen foregår. De ansatte på studiestedet (ikke i fakultetet) sørger for at auditorium/klasserom/ grupperom er intakt og at annen infrastruktur fungerer. Det vil si at denne typen studiested fungerer som et arrangørsted for studieprogrammene. Studiesteder kan være fleksible og skiftende etter behov. Nord universitetet kan i prinsippet ha langt flere enn ni studiesteder om ønskelig.

Formidling er en viktig oppgave for de vitenskapelig ansatte ved FSV. Denne delen av virksomheten er uavhengig av sted. Formidling skal foregå i alle kanaler på alle tilgjengelige steder, og skal ikke innskrenkes av antall campus eller studiesteder.

De ansatte ved FSV tror at større campuser har et mer attraktivt studentmiljø, og er bedre for studentene. Fakultetet har erfaring med at små studiesteder tidvis har hatt god rekruttering, men at søkertrykket varierer over tid. Det kan forklares med at vi har ulike grupper av studenter med ulike behov og muligheter. Noe som igjen kan være et argument for en fleksibel og differensiert struktur med noen (få) større campuser og flere mindre studiesteder.

FSV bør ha vitenskapelige og administrativt ansatte kun på to Campuser: ett i Trøndelag og ett i Nordland. Det er slik vi ser det ikke hensiktsmessig for FSV å fortsette på to steder i Trøndelag når fakultetets vitenskapelige miljø er såpass lite der. Om fagmiljøene samles må en kunne anta at de ansatte vil fungere som et samlet universitetsmiljø. De ansatte ved FSV generelt, men i Trøndelag spesielt, trenger samarbeid med forskere og undervisere fra andre fakultet for å etablere en robust universitetskultur.

Det er altså behov for en faglig konsentrasjon ved FSV. Det vil si at fagmiljøene ved fakultetet må være av en viss størrelse for å fungere optimalt. Dette argumentet er særlig viktig for å støtte opp om robuste forskningsmiljø og doktorgradsutdanningen.

Det som fremheves av de ansatte som særlig viktig innenfor forskning er mer langsiktighet og planlegging slik at det er god kobling mellom FSV sin forskningsaktivitet og FSV sine studieprogram. Det vil si at forskningen må synes i undervisningen. Det å samle forskerne på to steder vil etter vårt syn legge til rette for forskningsbasert undervisning, og samtidig vil dette kunne gi et naturlig fora for forskningsdiskusjoner og samarbeid. Det vil i mange tilfeller være naturlig å inngå forskningssamarbeid med andre fakultet, men strukturen rundt forskning bør utvise større grad av fleksibilitet enn slik det er i dag, og slik bedre reflektere forskningens karakter. Det er for eksempel en utfordring å legge til rette for «fremragende forskningsmiljøer» på flere campus.

Pr. i dag har fakultetet stipendiater sittende på tre steder. Fakultetet innser at dette ikke gir et godt nok læringsmiljø for våre stipendiater. Det er ønskelig å konsentrere doktorgradsutdanningen på større campuser med flere doktorgradsstudenter fra mange fakultet.

Rekruttering av nye medarbeidere er krevende, men vi tror at sterke forskningsmiljø og populære studieprogram bidrar positivt i rekrutteringsarbeidet. Vi tror det bør være andre kompetansearbeidsplasser i nærheten av våre campus. Dette øker sjansen for nasjonal og internasjonal rekruttering, særlig fordi potensielle nyansatte ofte har en ektefelle/partner som også trenger en jobb.

Fakultetet har generelt sett svært god kompetanse, men FSV sliter fortsatt med kompetansen innenfor «multimedier». Her kan det nevnes at FLU har sagt seg villig til å hjelpe FSV med undervisning og forskning på deler av feltet.

Mye av diskusjonene i fakultetet handlet om faglig organisering på «tredjenivå». Det virker ikke som om noen av de ansatte i fakultetet opplever at organiseringen i faggrupper fungerer godt nok. Det viktigste er imidlertid at det enkelte fakultet får større frihet til å tilpasse den interne organiseringen slik at den harmoniseres med det som kan gjøre fakultetet i stand til å nå sine egne mål, og dermed bidra til å nå universitetets overordnede mål.

FSV mener det er viktig at tidsplanen for beslutning av studiestedsstruktur følges med en rask avklaring av hvor mange, og hvilke campuser vi skal ha. Situasjonen nå skaper en usikkerhet

som er kontraproduktiv for å bygge opp forsknings- og utdanningsmiljøer, samt for rekruttering av nyansatte.

Fakultet for biovitenskap og akvakultur (FBA)

Hovedmålet for en framtidig organisering av FBA må være å ivareta kravet om forskningsbasert utdanningsprogram av høy internasjonal kvalitet innenfor alle fagretninger.

En framtidig organisering av FBA må innebære en tilstedeværelse i begge fylker for å kunne støtte opp under både blå og grønne biofag samt innovasjon innenfor disse retningene. Det organisatoriske grepet best egnet til å sikre forskningsbasert utdanning på høyt internasjonalt nivå er derfor større faglig konsentrasjon i de faggruppene som vil være fordelt på to studiesteder, samt en styrking av infrastruktur og støttefunksjoner generelt, men spesielt på grønn side (innenfor økologi og landbruk).

Nord universitets omland karakteriseres av en bioøkonomi med tydelig grønt tyngdepunkt (landbruk, skogbruk) i Trøndelag og et tydelig blått tyngdepunkt (akvakultur, fiskeri) i Nordland. For å støtte opp under profilområdene er det derfor tjenlig for FBA med en tilstedeværelse i begge fylker. For FBAs rolle som regional utvikler er infrastrukturen på landbrukssiden så vel som på marin side og utviklingsmulighetene dette gir, både med tanke på forskning og undervisning, sentrale byggesteiner. Det er vanskelig å se at en annen faglig organisering kan gi bedre muligheter for måloppnåelse.

Det vurderes som nødvendig at framtidig organisering av FBA legger til rette for at det utvikles ledende forskningsmiljø innenfor alle faggruppene samt at det etableres MS og ph.d. løp i begge fylker (men innenfor eksisterende studieprogram). Framtidig organisering av FBA bør videre vektlegge følgende prinsipper for den videre prosessen:

- FBA bør utvikles videre gjennom en rendyrking og styrking av etablerte biofaglige satsningsområder (akvakultur, genomikk, økologi og landbruk) primært for å styrke profilområde Blå og grønn vekst, og sekundært profilområde Innovasjon og entreprenørskap.
- Organiseringen av FBA må ta høyde for en nødvendig styrking av den grønne aktiviteten, gjennom et løft av Husdyr - og Økologigruppene, som er organisert på tvers av studiesteder.

- Videre utvikling av FBA innenfor profilområde Blå og grønn vekst krever fortsatt tilstedeværelse i både Trøndelag og Nordland og en betydelig satsning på infrastruktur, forskning og rekruttering generelt, og innenfor grønn sektor spesielt.
- Videre utvikling av FBAs kvaliteter fordrer oppbygging av flere spissa forskningsmiljø, noe som vil kreve betydelige investeringer i de neste årene.
- For å tydeliggjøre den bredere faglige profilen FBA er i ferd med å etablere bør fakultetet endre navn til f.eks.: «Fakultet for biovitenskap».
- Forsknings- og utdanningsledelsen er noe mer krevende i en flercampusmodell, men oppfattes ikke som et hovedproblem i den videre utviklingen av fakultetet.

Fakultet for sykepleie og helsevitenskap (FSH)

FSHs forskningsprofil er lite synlig nasjonalt og internasjonalt. Som ett av de største sykepleiefaglige miljøene i Norge er det utfordrende at vi i liten grad bidrar til den kunnskapsutviklingen som skjer innen våre fagområder. Fakultetets utfordring ligger i skjæringspunktet mellom å ivareta og videreutvikle gode utdanninger, og utvikle gode forskningsmiljø. Våre analyser bekrefter NOKUT sin vurdering om at fakultetet har kritiske utfordringer med å utføre forskning og utdanning med høy kvalitet på alle studiestedene.

NOKUTs tilsynsrapport sier tydelig at fakultetet har for mange studiesteder spredt over et stort geografisk område. En reduksjon i antall studiesteder er en forutsetning for å heve kvaliteten på undervisning og forskning, samt sikre bærekraftig drift. Det er bekymringsfullt at fakultetet har utfordringer med å utføre sine virksomhetsoppgaver på flere av fakultetets studiesteder.

FSH anbefaler at fakultetets faglige aktiviteter konsentreres på to og maksimalt tre studiesteder og mener det er nødvendig å etablere en egen ph.d.-grad innen helsevitenskapelige emner. Dette vil føre til et nødvendig og gjensidig faglig løft for miljøene som samlokaliseres. Dette kan bidra til å bygge en kritisk masse av studenter, forskere og fagmiljø, samt danne grunnlag for både nasjonalt og internasjonalt samarbeid og utveksling. Ved å samlokalisere fakultetets studietilbud og forskningskompetanse, vil fakultetet og universitetet også bli en mer attraktiv arbeidsgiver for toppforskere, samtidig som man kan legge til rette for sømløse og effektive karriereløp fra bachelor- til toppkompetanse i ett og samme fagmiljø. Dette vil også bygge regional kapasitet gjennom større og mer konkurransedyktige fagmiljøer, som igjen kan stimulere til tettere samarbeid med regionale aktører, eksempelvis helsetjenesten og næringsliv.

En satsing på digitalisering er nødvendig, men kan ikke fullt ut kompensere for ulempene med mange studiesteder. En stor del av dialogen knyttet til forskning og pedagogisk utviklingsvirksomhet er forbundet med daglig og uformell kontakt, der uklare problemstillinger, løse tanker og idéer kan drøftes og prøves. Slike prosesser kan ikke være helt avhengige av elektroniske kommunikasjon mellom små og spredte studiesteder.

Nye modeller for å distribuere bachelorutdanninger og profesjonskompetanse i vår region må utvikles, og gir store muligheter for å øke kvaliteten i praksisstudiene. For å lykkes med dette må disse ha sitt utspring i robuste fagmiljøer. Det må tenkes nytt med hensyn til innovative modeller for utdanning, og delte stillinger med praksisfeltet for å sikre kvalitet og regional forankring av praksisstudier, som utgjør store deler av utdanningsløpet i mange studietilbud. Fakultetsledelsen mener dette er nødvendig for å videreutvikle FSH til et faglig og økonomisk bærekraftig universitetsfakultet. Ved utvikling av distribuerte modeller er det viktig å fokusere på økonomisk- og faglig bærekraft, strategisk behov, kvalitet og etterspørsel. Strategisk porteføljeforvaltning må «eies» av fakultetene.

Det anbefales at fakultetets faglige og administrative forskning og utdanningsvirksomhet samordnes ved to og maksimalt tre studiesteder, men at undervisning på master- og ph.d.-nivå begrenses til to studiesteder. FSH anbefaler at en vurderer tilstedeværelsen etter plasseringen av de to største helseforetakene i universitetets primære nedslagsfelt. I en eventuell modell med tre studiesteder anbefales det å tenke organisering etter de tre lokale helseforetakene i regionen. En reduksjon av antall studiesteder er nødvendig for å nå målet med dette prosjektet, nemlig å utvikle FSH fra å være en profesjonshøgskole til å bli et faglig og økonomisk bærekraftig universitetsfakultet.

Studiestedstrukturprosjektet bør definere klarere hva et studiested ved Nord universitet faktisk er. Begrepet brukes i dag om alle steder der vi har ansatte og der det er store ulikhet i den faglige aktiviteten.

Handelshøgskolen (HHN)

Hvis vi skal lykkes framover, kreves det en økende oppmerksomhet og innsats både på utdannings- og forskningsaktivitetene, og en fortsatt videreutvikling av intern kompetanse og strategisk rekruttering av toppforskere som kan bidra til at HHN får en styrket fagstab, ikke minst i konkurransen om nasjonale og internasjonale forskningsmidler.

Slik HHN vurderer det, vil det være mulig å utvikle fakultetets fagmiljø med en faggruppeorganisering slik vi har i dag, med aktiviteter fra ett sted i Trøndelag, Helgeland og Salten. Dette krever at fagmiljøene, uavhengig av lokasjon, samarbeider tett å løse oppgavene innenfor de ulike virksomhetsområdene som er omtalt ovenfor.

HHN deler visjonen fra Meld.St.18 (Strukturmeldingen) om at en konsentrasjon av fagmiljø vil være fordelaktig for rekruttering av studenter, fagansatte og kvaliteten i både undervisning og forskning, og videre at utdanninger på lavere nivå kan distribueres geografisk dersom det er et studentgrunnlag som gir en kandidatproduksjon som er ressursmessig og kvalitetsmessig forsvarlig. Det forsterker behovet for konsentrasjon av fagansatte til færre steder enn i dag.

Å ha administrative og faglige ansatte både i Bodø, på Helgeland og Trøndelag gir noen utfordringer i det daglige samarbeidet som er påkrevd for å lykkes i å løse virksomhetsoppgavene slik de er definert i UH-lovens § 1-3. Selv om det etter hvert finnes effektive og gode digitale løsninger for kommunikasjon som gjør det lettere å samarbeide mellom ulike geografiske lokasjoner, er det nødvendig også å legge til rette for fysiske møter innad i faggruppene, innad i administrasjonen og mellom ansatte i de ulike gruppene. Dette gir kostnader som konkurrerende institusjoner som ikke har geografisk spredning blant sine ansatte er forskånet for. Men å være representert i tre regioner, gir også muligheter for å samarbeide tettere med omliggende regionale aktører hvor vi er lokalisert, og utvikle spisskompetanse som er spesielt relevant for aktører i disse regionene og for utdanningsprogrammene og forskning.

Slik virksomhetsområdene i UH-loven er definert og omtalt, og tilsynsforskriftene til NOKUT er gitt, er det viktig for HHN å jobbe kontinuerlig med utvikling av primæraktivitetene utdanning og forskning fremover.

For at HHNs aktiviteter i utdanning og forskning kvantitativt og kvalitativt skal kunne videreutvikles i tråd med de nasjonale krav som stilles til oss som fakultet/universitet i lov og forskrifter, og best mulig tilpasses nødvendig endring i ressursbruk, forventninger som potensielle søkere har til våre utdanninger, muligheten til å rekruttere fagpersonell for rask

videreutvikling av våre fagmiljøer, vil det helt klart være en fordel å få konsentrert den ordinære virksomheten rundt færre lokasjoner enn i dag. Dette kan eksempelvis være ved å ha fakultetsansatte og heltidsstudenter bare på et sted i Trøndelag, ett sted på Helgeland i tillegg til hovedvirksomheten i Bodø.

En slik struktur vil bedre rekruttering av studentene, bygge større fagmiljøer, gjøre at vi lykkes med å tilby gode utdanninger, og gjennomføre god forskning i større omfang, føre til mer effektiv administrativ ressursbruk og kunne tilføre regionen, bedre kvalitet og dermed bedre kandidater i fremtiden.

Oppsummering av fakultetenes innspill til faglig organisering

Behov for faglig konsentrasjon

Fakultetene er forskjellige både med hensyn til størrelse og geografisk tilstedeværelse med ulike tilbud. Dette vil også være tilfellet i en ny studiestedsstruktur, og fakultetenes vurderinger av hva som er ønsket omfang av endringer varierer. Det er imidlertid en tydelig retning som peker på behov for faglig konsentrasjon og etablering av robuste fagmiljøer som kan innebære tilstedeværelse på færre studiesteder.

Fakultetene ser det som vanskelig å møte faglige krav og forventninger, og å nå Nord universitetet sine mål, dersom dagens studiestedsstruktur skal opprettholdes. Behovet for faglig konsentrasjon og et aktivt, anerkjent og attraktivt miljø gir ikke rom for at hvert fakultet er tilstede på mer enn to til tre campus. Fakultetene er entydige på at det må være minst en campus i begge fylker, men har ellers noe varierende vurdering av hvor mange studiesteder som bør være av type «campus».

Fakultetene mener at man gjennom å konsentrere fagmiljøene på færre steder vil øke fakultetenes mulighet til å nå resultatmål.

En ny studiestedsstruktur som oppleves optimal for hvert enkelt fakultet kan gi en fragmentert løsning som ikke bidrar til å skape en helhetlig universitetskultur og effektive løsninger for Nord universitet samlet sett. En samlet vurdering av fakultetenes innspill til faglig organisering vil

derfor være en avveining av de innspill som er gitt. I delprosjekt 5 vil disse innspillene igjen sees i sammenheng med spørsmål knyttet til regional utvikling og bærekraftig økonomi.

Behov for å utvikle fremragende forskningsmiljøer

En sentral målsetting for arbeidet med ny studiestedsstruktur er å utvikle anerkjente og fremragende forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt i et lengre perspektiv. Dette krever et betydelig løft, og det vurderes som spesielt viktig å tiltrekke seg topp-forskere som kjernen i sterke forskningsgrupper. Større campusbaserte fagmiljøer antas å øke attraktiviteten og styrke rekrutteringen av spisser i forskningen og til fagmiljøene generelt. Dette antas i særlig grad å gjelde i et internasjonalt marked. Rekrutteringen av fagpersoner oppleves som utfordrende i dag, og lokalisering i områder med andre kompetanseinstitusjoner vil øke attraktiviteten for Nord universitet. Faglig konsentrasjon forventes å øke attraktiviteten slik at det kan bygges mer spissede miljøer som grunnlag for større omfang av grunnforskning og større grad av tilslag innenfor bidrags- og oppdragsforskning.

Behov for ulike typer studiesteder

Det synes å være en forståelse av at det med studiested forstås enhver lokasjon hvor det tilbys utdanning, uavhengig av om det er tilstedeværende heltidsstudenter eller et permanent fagmiljø. Fakultetene spiller inn at det er behov for å etablere et skille mellom to typer av studiesteder, som kan benevnes «campus» og «studiested/arrangørsted». Dette vil også legge et bedre grunnlag for å sikre oppfyllelse av vilkår for akkreditering og møte KD og NOKUT sine krav og forventninger. Det er nødvendig for Nord universitet å styrke noen studiesteder, mens andre må omstruktureres eller avvikles om bruk av det samlede kriteriesettet tilsier dette.

En «campus» kan beskrives som et *fullverdig studiested* hvor det er en gjenkjennbar universitetskultur med et robust fagmiljø innenfor forskning og utdanning, og med alle vesentlige støttefunksjoner for ansatte og studenter. Slike støttefunksjoner er universitetsbibliotek, administrative støttefunksjoner (inkl. internasjonalt kontor), studentforeninger, studenthybler, studentvelferdstilbud, rådgivningstjeneste og kantine. Hva som skal til for at et fagmiljø kan defineres som robust er ikke entydig, men det må være et forsknings- og undervisningsmiljø med et betydelig antall medarbeidere og heltidsstudenter som fremstår som aktivt, attraktivt og anerkjent for begge grupper, og for omverdenen. Fakultetene mener også at flere fakulteter bør være representert med robuste fagmiljøer på et «fullverdig studiested» / campus.

Fulltids studietilbud på bachelor- og masternivå, samt ph.d.-utdanning bør bare tilbys der hvor det er etablert «campus». Det er også naturlige å legge samlingsbaserte studietilbud som primært har en nasjonal eller geografisk spredt målgruppe og deltagelse til campus, hvor også disse studentene kan møte en universitetskultur i form av fag- og studentmiljøer.

Nord universitet har flere samlingsbaserte studietilbud basert på lokale behov og søkermasse, gjerne uten årlige opptak eller årlig gjennomføring. I en regional og samfunnsmessig kontekst kan det være riktig å gi et tilbud til de som av arbeidsmessige eller andre årsaker ønsker å gjennomføre utdanningen lokalt. Til dette kan bruk av «studiested/arrangørsted» være hensiktsmessig, med de fasiliteter som er nødvendig for å gjennomføre hele eller deler av undervisningen. Der omfanget er betydelig kan det være grunnlag for egne administrativt ansatte på «studiestedet/arrangørstedet» som sørger for praktisk tilrettelegging. For å ivareta hensynet til robuste fagmiljøer bør undervisningen besørges av faglige tilreisende fra «campus». Denne tilnærmingen kan også vurderes hensiktsmessig for etter- og videreutdanning.

Så kan det også være spesielle situasjoner som kan gi grunnlag for å avvike fra et definert innhold i «campus» og «studiested/arrangørsted» som rammen for faglig organisering. For å unngå utvanning bør likevel hovedmodellen med «campus» og «arrangørsted/studiested» ikke avvikes, og unntakene med hensyn til innhold bør være få og med særlige og sterke faglige begrunnelser. I motsatt fall pulveriseres nye løsninger for faglig organisering og ønskede effekter blir ikke oppnådd.

Nord universitet bør arbeide med å utvikle nye modeller for å distribuere bachelorutdanninger og profesjonskompetanse i regionen. Grunnlaget for å lykkes med dette er at modeller og innhold har sitt utspring i robuste fagmiljøer og behovet for forskningsbasert utdanning, og endrer således ikke på behovet for konsentrasjon i den faglige organiseringen. En stor del av dialogen knyttet til forskning og pedagogisk utviklingsvirksomhet er forbundet med daglig og uformell kontakt. Fakultetene mener at slike prosesser ikke kan være helt avhengige av elektronisk kommunikasjon. En satsing på digitalisering er nødvendig, men kan ikke kompensere for ulempene med mange studiesteder.

Behov for å utvikle fremragende læringsmiljøer

Det å være regionalt forankret er ikke ensbetydende med å være en lokal eller en regional institusjon. Lokaliseringen til Nordland og Trøndelag innebærer likevel et særlig ansvar for denne regionen. I særlig grad gjelder dette profesjonsstudiene. Lokalt ansvar innebærer både tilbud til potensielle studenter og leveranse av gode kandidater til regionen. En grunnleggende

forutsetning for å ivareta begge disse oppgavene er en faglig organisering og et samlet læringsmiljø som sikrer at tilbudet er attraktivt, og gir et studieinnhold og en kompetanse for regionens studenter som er fullt på høyde med hva andre universiteter kan tilby. For å sikre et tilbud til studentene i tråd med dette mener fakultetene at det er behov for en annen faglig organisering og en videre utvikling av studentenes samlede læringsmiljø.

Fakultetene ser også muligheter i å styrke universitetsmiljøet ved at flere fakulteter er tilstede på samme campus. Det trekkes fram at dette blant annet vil skape et større tverrfaglig miljø for stipendiatene, samt at det legger bedre til rette for et tverrfaglig forsknings- og undervisningssamarbeid mellom fakultetene.

Studentene bør møte en infrastruktur, også utenom det faglige tilbudet, som gir en opplevelse av en universitetskultur og å studere ved et universitet. Fakultetene mener at dette for heltidsstudenten krever studiested definert som campus, både ut fra studentvelferd og for reelt å kunne tilby forskningsbasert undervisning hvor studentene også opplever å være involvert i forskning i studieløpet.

Behov for gode endringsprosesser

Dekanene er opptatt av ivaretagelsen av ansatte i en kommende endringsprosess. Endret struktur vil for noen kunne medføre en noe lengre reisevei, men fortsatt innenfor det samme bo- og arbeidsmarkedet. For andre vil det kunne medføre flytting og/eller søken etter ny arbeidsgiver. Det fremheves som svært viktig at endringsprosessen følger tidsplanen for beslutninger, og at omstillingsperioden blir forutsigbar og ikke trekker lenger ut enn strengt nødvendig.

Delprosjekt 2 Fase 1: Innspill fra Fakultet for biovitenskap og akvakultur (FBA) om faglig organisering (bakgrunnsnotat)

Ketil Eiane

Sammendrag

En framtidig organisering av FBA må innebære en tilstedeværelse i begge fylker for å kunne støtte opp under både blå og grønne biofag samt innovasjon innenfor disse retningene. Det organisatoriske grepet best egnet til å sikre forskningsbasert utdanning på høyt internasjonalt nivå er derfor større faglig konsentrasjon i de faggruppene som vil fordelt på to studiesteder, samt en styrking av infrastruktur og støttefunksjoner generelt, men spesielt på grønn side (innenfor økologi og landbruk). Videre kvalitetsheving fordrer etablering av MS og ph.d. løp innenfor alle faggrupper og i begge fylker. Videre må framtidig organisering legge til rette for at det etableres en større grad av spissing innenfor FBAs fire faggruppene.

Status FBA 2018

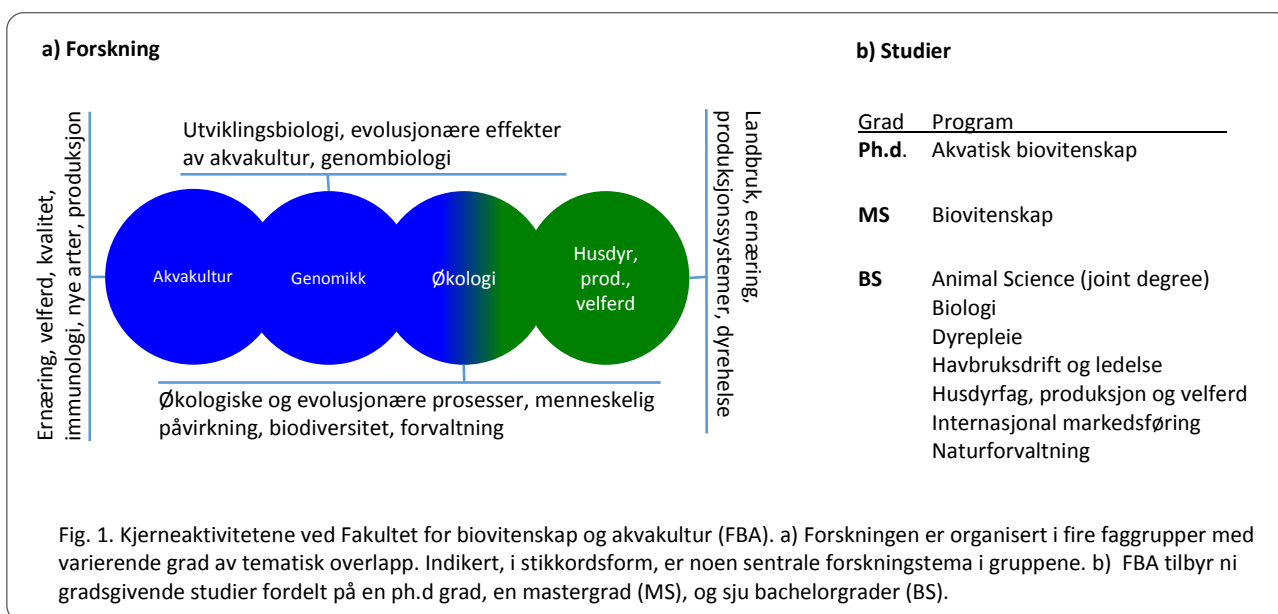
FBA har ca 140 ansatte. Av disse er 115 lokalisert på en campus i Nordland, og 25 på campus i Trøndelag. Fakultetet har ca 1000 studenter og 36 ph.d. stipendiater. Omsetningen i 2017 var ca 130 mill., hvorav BOA-inntekter utgjorde 29 mill. (22%).

FBAs aktiviteter skal bygge kunnskap for bærekraftig bio-økonomi gjennom forskning, utdanning og interaksjon med samfunns- og næringsliv. Fakultetet skal bidra til at Nord universitet når sine mål gjennom å være en internasjonal kunnskapsarena innenfor blå og grønne fagfelt.

FBAs forsknings og utdanningsinfrastruktur inkluderer en forskningsstasjon i Mørkvedbukta med moderne fasiliteter for et bredt spekter av akvatisk forskning støttet av kompetente ingeniører og teknikere, en genomikkplattform, og tilgang til husdyr og landbruksinfrastruktur.

De siste årene har fakultetet gjennomgått en betydelig utvikling og prosjekter finansiert av prestisjefylte program som FRIPRO (Norges forskningsråd) og ERC (EU) inngår i prosjektporteføljen.

FBAs FoU-aktiviteter er organisert i fire faggrupper (*Husdyr, produksjon og velferd, Akvakultur, Økologi, Genomikk*; Fig. 1a), fakultetsadministrasjonen og tekniske støttefunksjoner. FBA tilbyr ni gradsgivende studieprogram (ph.d. i *Akvatisk biovitenskap*, MS i *Biovitenskap*, og syv bachelorprogram; Fig1b).

Drøfting

Den viktigste føringen for diskusjonen om framtidig faglige organiseringen av FBA er at fakultetet skal tilby utdanning og utøve forskning - på høyt internasjonalt nivå¹. Andre føringer er at Nord universitet skal styrke kompetansen innenfor doktorgrads- og profilområder. For FBAs vedkommende² er dette hovedsakelig knyttet til den biologiske basisen for profilområdene *Blå og grønn vekst* og *Innovasjon og entreprenørskap*. Diskusjonen under er basert på innspill fra faggruppene fra første del av september 2018 og er organisert i fem tematiske hovedpunkter (I-V).

I) Faglig konsentrasjon

For å kunne tilby forskningsbasert utdanning på et høyt internasjonalt nivå må alle faggruppene løftes opp på et tilstrekkelig nivå med hensyn på vitenskapelig kvalitet og produksjon. Dagens situasjon indikerer at det er vesentlige forskjeller mellom faggruppene j.fr. NVI-produksjonen siste år (Fig. 2) som også reflekteres i prosjektvolum. Forskjellene lar seg trolig langt på vei forklare med utgangspunkt i historiske faktorer som ulik vektlegging mellom undervisning og forskningsleveranser i forskjellige institusjonstyper før fusjonen og vil nødvendigvis ta noe tid å utligne. Videre har spesielt en av faggruppene over noe tid hatt mange vakante stillinger som har resultert i uvanlig stor undervisningsbelastning. FBA ser det som nødvendig å bygge tilstrekkelig forskningsaktivitet og – kvalitet (dvs. tilstrekkelig mange aktive forskere) i samtlige faggrupper til at vi kan ivareta MS- og ph.d.-utdanning i alle faggrupper.

¹ § 1-1, Lov om universiteter og høyskoler

² Nord Universitet Strategi 2020

Høsten 2018 er det i hovedsak Husdyrgruppa som har utfordringer, men pågående rekrutteringsprosesser forventes å rette på dette i løpet av få år. Dette fagmiljøet er det bærende for tre av BS programmene ved FBA (*Animal science joint degree*, *Dyrepleie*, *Husdyr, produksjon og velferd*). Ett av BS studiene, *Internasjonal markedsføring*, drives i samarbeid med andre fakulteter ved Nord (HHN, og til en viss grad FSV) og har ikke støtte i et forskningsmiljø ved FBA.

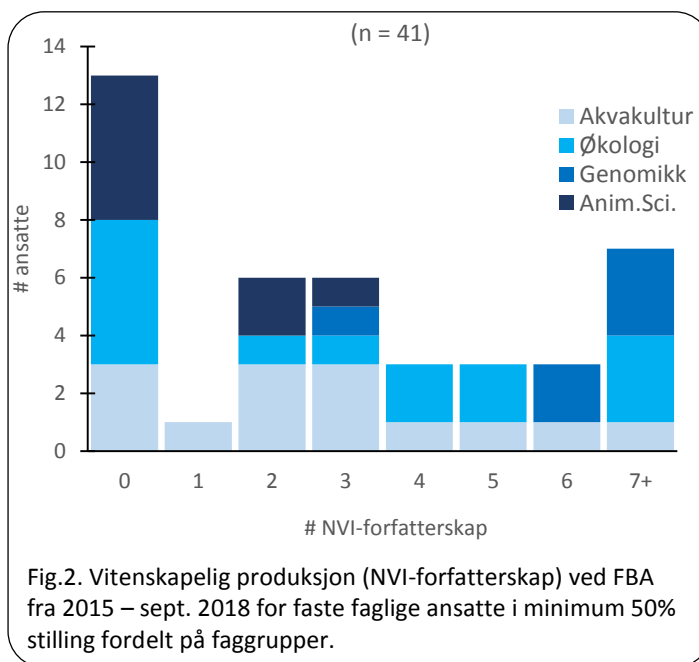
To av forskningsgruppene (*Genomikk* og *Akvakultur*) har aktivitetene konsentrert på en campus, mens *Økologi* og *Husdyr, produksjon og velferd* er fordelt på to lokaliteter. Den faglige konsentrasjonen i de to førstnevnte gruppene vurderes som tilstrekkelig (29.7 og 31.6 UFF årsverk, inkludert vakante stillinger), mens den er svakere i de to siste gruppene om man ser på studiestedene hver for seg³. Merk at FBA pr. dato har 17 stillinger, hvorav sju er i den faste staben, under rekruttering.

Rekrutteringen til FBAs gradsgivende studieprogram er rimelig god (pr 17/9 er det registrert fra 24 – 47 nye studenter på BS studiene og 32 nye studenter på MS-studiet). Dette utgjør ca 73% av studentene tatt opp ved FBA h-2018. Konsentrasjonen av studenter pr. gradsgivende studium vurderes som oppfylt. Av studenter tatt opp h-2018 er 22% registrert på fem ikke gradsgivende studieprogram (8 – 33 studenter pr. program). De resterende 5% er internasjonale studenter på utvekslingssemester ved FBA (del av BS-program).

Utviklingen av FBA krever større faglig konsentrasjon, først og fremst innenfor grønne fag, for å sikre at utdanningene er forskningsbaserte og på høyt internasjonalt nivå.

II) Faglig spissing

FBA har behov for flere faglige spisser. Blant annet fordi dette er en forutsetning for å kunne konkurrere nasjonalt og internasjonalt om de store forskningsprosjektene. Fakultetet har to pågående prosjekter på toppnivå (faggruppe Genomikk), sender inn en søknad til før årsskifte

³ UFF årsverk i Nordland/Trøndelag: Økologigruppa = 19.2/12.1, Husdyrgruppa = 7.5/11.8, pr. september 2018.

(faggruppe Økologi) og satser mot en SFF-søknad i 2020. Videre er det flere forskere med høy produksjon i faggruppene *Genomikk*, *Akvakultur* og *Økologi* (Fig. 2) som nærmer seg toppskiktet og som over noe tid og med tilstrekkelige ressurser kan realisere prosjekter på toppnivå.

Sentralt for utviklingen av FBA er at det legges til rette for faglige spissinger innenfor alle faggruppene.

III) Forskningsledelse/utdanningsledelse

Forskningsledelse er linjeledelse gjennom faggruppelederne ved FBA. To av faggruppene er fordelt på to lokaliteter noe som gjør ledelsen noe mere komplisert. Innspill fra gruppene indikerer at det oppleves som om dimensjoneringen av fagstab ikke harmoniserer med størrelsen på studentmassen og at undervisnings- og veiledningsoppgaver derfor utgjør en uforholdsmessig stor belastning, og kan gå på bekostning av forskningen. FBA har 935 studenter og 80.6 UFF-årsverk, noe som tilsvarer 11.6⁴ studenter pr ansatt. Det er høyt sammenlignet med andre tilsvarende naturvitenskapelige miljø på norske universiteter (gjennomsnitt 4.6 studenter pr UFF⁵).

En organisatorisk utvikling bør søke normalisering av forholdet mellom antallet studenter pr. faglig ansatte. Dette kan enten skje gjennom en reduksjon av studentmassen ved fakultetet eller en økning av staben.

Utdanningsledelse ved FBA går ikke i linjeorganisasjonen, men gjennom visedekan undervisning og studieprogramansvarlige. FBA arbeider med å øke graden av samkjøring av undervisningsleveransen og portefølje. Stordriftsfordeler kan oppnås gjennom større grad av sambruk av undervisning på tvers av geografi, men krever trolig noen grad av endring av studiemodell (mere bolkundervisning, studentaktive læringsformer, digitalisering) for å gi effektivitetsgevinster. I hvilken grad slike gevinster kan realiseres innenfor eksisterende budsjett er ennå uklart.

Fakultetet er i gang med en prosess med omlegging av studieporteføljen som skal føre til høyere kvalitet og strømlinjeforming mot høyeregradsstudier (MS og ph.d). Dette innebærer en tematisk utvidelse av FBAs MS-program (opptak av studenter i terrestrisk økologisk retning fra h-2018 som skal legge til rette for opptak til husdyrretning i 2019 eller 2020), samt en tematisk utvidelse av doktorgraden til også å dekke landbruksfag og terrestrisk økologi (tidligst fra 2020).

Organisatorisk vil det bety MS- og ph.d.-løp i alle faggrupper. Dette vil kunne by på nye utfordringer innenfor forsknings og utdanningsledelse.

⁴ NSD, 2017 tall.

⁵ MatNat Fak./UiO, ManNat Fak./UiB, Inst. Mat, Nat/UiS, Inst Arktisk- og marinbiologi/UiT, Fak. Biovit/NMBU, Fak Naturvit/NTNU, Inst. Naturvit./UiA, NFH/UiT.

IV) Infrastruktur

FBA er avhengig av betydelig infrastruktur for å drive forskning og undervisning på høyt nivå innenfor biologifagets mange eksperimentelle-, felt-, og molekylære retninger. Dette inkluderer tilgang til spesialiserte ingeniører og teknikere.

Mens Blått bygg forventes å bidra med vesentlig forbedret infrastruktur (laboratorier) både for forskning og undervisning innenfor de blå disiplinene er det behov for betydelige investeringer på grønn side. Likeledes er det behov for nye arealer, instrumentering og støttefunksjoner for nye satsninger.

Tyngre infrastruktur bør konsentreres geografisk da det vil være svært kostbart å bygge flere komplementære systemer, samt å holde disse operative.

Organisatorisk fordrer faglig spissing, mer forskning og mer forskningsdrevet utdanning, en betydelig langsiktig oppbygging av infrastruktur innenfor fakultetets fokusområder; på kort sikt må infrastruktur bygges innen grønne fagfelt.

V) Teknisk/administrative støttefunksjoner

For å ivareta kvalitet i flere funksjoner, spesielt kontaktflaten mot studenter og personalforvaltning, er det nødvendig med administrativ tilstedeværelse på studiested. Mange andre oppgaver (som økonomi og regnskapsfunksjoner, analyser og utredningsoppgaver, prosjektoppfølgning, og kontrollerfunksjonen) må beholdes på fakultetet, men kan med fordel sentraliseres ved ett av fakultetets studiested.

Tekniske støttefunksjoner bør i størst mulig grad holdes forsknings- og undervisningsnære (i faggruppene), både for å kunne ivareta forskningen best mulig og av hensyn til HMS, spesielt knyttet til felt- og laboratoriearbeid. Gruppene rapporterer om at tilgangen på teknikere er for liten og at dette påvirker forskningsaktiviteten negativt.

Organiseringen må sikre nødvendige nære administrative og tekniske støttefunksjoner for alle faggrupper.

Tilråddning

Hovedmålet for en framtidig organiseringen av FBA må være å ivareta kravet om forskningsbasert utdanningsprogram av høy internasjonal kvalitet innenfor alle fagretninger.

Nords omland karakteriseres av en bioøkonomi med tydelig grønt tyngdepunkt (landbruk, skogbruk) i Trøndelag og et tydelig blått tyngdepunkt (akvakultur, fiskeri) i Nordland. For å støtte opp under

profilområdene *Blå og grønn vekst* og *Innovasjon og entreprenørskap* er det derfor tjenlig for FBA med en tilstedeværelse i begge fylker. For FBAs rolle som regional utvikler er infrastrukturen på landbrukssiden (samarbeid med Mære landbruksskole, forvaltnings- og landbruksfaglig konsentrasjon i Trøndelag), så vel som på marin side (Mørkvedbukta feltstasjon og forskningsinfrastruktur, genomikkplattformen, og nærheten til marint næringsliv i Nordland) og utviklingsmulighetene dette gir, både med tanke på forskning og undervisning, sentrale byggesteiner. Det er vanskelig å se at en annen faglig organisering kan gi bedre muligheter for måloppnåelse.

Det vurderes som nødvendig at framtidig organisering av FBA legger til rette for at det utvikles ledende forskningsmiljø innenfor alle faggruppene samt at det etableres MS og ph.d. løp i begge fylker (men innenfor eksisterende studieprogram). Framtidig organisering av FBA bør videre vektlegge følgende prinsipper for den videre prosessen:

- FBA bør utvikles videre gjennom en rendyrking og styrking av etablerte biofaglige satsningsområder (akvakultur, genomikk, økologi og landbruk) primært for å styrke profilområde *Blå og grønn vekst*, og sekundært profilområde *Innovasjon og entreprenørskap*.
- Organiseringen av FBA må ta høyde for en nødvendig styrking av den grønne aktiviteten, gjennom et løft av *Husdyr- og Økologigruppene*, som er organisert på tvers av studiesteder.
- Videre utvikling av FBA innenfor profilområde *Blå og grønn vekst* krever fortsatt tilstedeværelse i både Trøndelag og Nordland og en betydelig satsning på infrastruktur, forskning og rekruttering generelt, og innenfor grønn sektor spesielt.
- Videre utvikling av FBAs kvaliteter fordrer oppbygging av flere spissa forskningsmiljø, noe som vil kreve betydelige investeringer i de neste årene.
- For å tydeliggjøre den bredere faglige profilen FBA er i ferd med å etablere bør fakultetet endre navn til f.eks.: «Fakultet for biovitenskap».
- Forsknings- og utdanningsledelsen er noe mer krevende i en flercampusmodell, men oppfattes ikke som et hovedproblem i den videre utviklingen av fakultetet.

Vedlegg: Delprosjekt 2 Fase 1. Ansattes deltagelse.

Innspill fra Fakultet for biovitenskap og akvakultur (FBA) om faglig organisering (bakgrunnsnotat)

Ketil Eiane

I fakultetets ledergruppemøte 27 juni 2018. ble det orientert om prosessen. Faggrupeledere fikk i bestilling å diskutere faglig organisering av fakultetet samt å gi skriftlige innspill innen 1 sept. 2018. Samtlige faggrupper leverte (mange og gode) skriftlige innspill litt etter fristen. Innspillene ble inkorporert i dokumentet og en versjon av dette ble diskutert i fakultetets ledergruppemøte den 19 sept. 2018. Det framkom ingen større innvendinger mot teksten i møte, men noen forslag til mindre endringer som i stor grad ble tatt inn i teksten.

I fakultetets IDF møte den 27 juni 2018. ble det orientert om prosessen med utarbeidelse av bakgrunnsnotatet. Hovedtrekkene i dokumentet ble redegjort for i IDF-møte den 13 sept. 2018 (i etterkant av innspill fra faggruppene). Det kom ingen innvendinger til prosess eller hovedtrekk i møtene.

FBA har orientert studentgruppa om prosess og status i form av e-mailer til NUGLA og til studenttillitsmenn på Steinkjer, gjennom T. Kilskar (aug. 2018). Det er så langt ikke kommet innspill fra studentene.

STUDIESTEDSTRUKTUR: NOTAT FRA FLU

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Styret vedtok i 2017 et mandat for å utrede framtidig studiestedstruktur for Nord universitet. Målet er å utvikle en studiestedstruktur som bidrar til å realisere universitetets faglige strategier og ambisjonen om å bidra til regional utvikling.

Utredningen er delt inn i fem delprosjekt. Delprosjekt 2 er "Fakultetenes faglige betraktninger om styrker og svakheter". I mandatet for delprosjekt to, står følgende:

"Fakultetene skal ut fra rammeverk og retningslinjer diskutere prinsipielle spørsmål knyttet til organisering av forsknings- og utdanningsaktivitetene." Dette er i mandatet konkretisert gjennom følgende ti eksempler på problemstillinger

- Behov for å faglig konsentrasjon, eller kan deler av fagmiljøene være lokalisert på ulike studiesteder. Muligheter og begrensninger med de ulike alternativene.
- Oppbygging av faggruppene – konsentrasjon og/eller arbeidsdeling, eller en distribuert modell? Hvordan bruke fagkompetanse slik at en sikrer forskningsbasert undervisning på de studiestedene hvor vi er representert, og samtidig forskningskraft? Hva kreves av lokal tilstedeværelse av fagansatte, sett opp mot studietilbud med årlig opptak knyttet til et studiested?
- Forskningsledelse på tvers av studiesteder. Hvordan knytte sammen fagmiljø på ulike studiesteder? Muligheter og begrensninger (tid, geografi, digitale løsninger osv.) for å utvikle konkurransedyktige fagmiljø?
- Gjennomgående utdanningsledelse på studiesteder hvor en gir tilbud. Kvalitetssikring av studietilbud? Muligheter og begrensninger.
- Behov for administrative støttefunksjoner på de studiestedene hvor fakultetet er tilstede, både med hensyn til forskning og utdanning?
- Kan deler av den regionale utviklerrollen ivaretas gjennom distribuerte utdanningstilbud? En drøfting av campusbaserte studietilbud, opp mot samlingsbaserte og/eller nettstøttede tilbud. Hva kreves for å sikre god gjennomstrømming og gode studentmiljø?
- Hvilke deler av vår faglige aktivitet vil kreve lokal tilstedeværelse, for å sikre god samhandling med arbeids- og næringsliv?
- Behov for infrastruktur for forskning og utdanning, herunder tilgang til universitetsbibliotekets tilbud?
- Hvordan utvikle nasjonalt og internasjonalt anerkjente fagmiljø? Muligheter og begrensninger med dagens organisering av fagmiljøene. Fakultetene skal peke på hvilke miljøer som kan utvikles til å bli fremragende nasjonalt og/eller internasjonalt.
- Hvordan sikre internasjonalisering av utdanning og forskning?

1.2 Involvering og framdriftsplan

For å sikre bred involvering, har Fakultet for lærerutdanning og kunst og kulturfag (FLU) lagt opp til en prosess som har pågått i perioden juli-september 2018.

Framdriftsplanen for delprosjekt 2 i FLU har vært slik:

10.07.2018:	Oppdrag/prosjektplan ble sendt ut til ledergruppen i FLU.
07.08.2018:	Gjennomgang og drøfting i ledergruppen i FLU. - Faggruppelederne kjører prosess i faggruppene. - Forutsetning; sikre bred involvering i prosessen. - Utarbeide skriftlig drøftingsgrunnlag til problemstillingene.
08.-10.08.2018:	Presentasjon av delprosjekt 2 på oppstartsmøtene i FLU.
10.08.2018:	Presentasjon av oppdrag/prosjektplan for ID/FLU.
21.-22.08.2018:	Studiestedstruktur sak på ledermøte FLU.
03.09.2018:	Status på arbeidet sak i ledermøte FLU.

07.09.2018:	Frist for faggrupelederne/adm. til å levere skriftlige innspill.
14.09.2018:	Status og innspill fra faggrupelederne/adm. på møte med ID/FLU.
07.-23.09.2018:	Sammenskriving av notat ved dekanat-dekan.
23.09.2018:	Ferdig utkast.
23.-27.09.2018:	Korrektur.
28.09.2018:	Endelig notat fra FLU godkjennes av dekan. Sluttdokument publiseres på hjemmesiden til FLU.

Faggrupelederne har jobbet med involvering gjennom å invitere til stedlige møter, fellesmøter samt møter på Skype.

Det kom skriftlige innspill fra alle faggruppene. Administrasjonen har ikke gitt skriftlig tilbakemelding per nå. Formen på svarene er ulik, hvor noen har valgt å gi svar på alle ti problemstillingene, mens andre har valgt ut det de oppfatter mest relevant for sin faggruppe.

Hensikten med dette notatet er å gi ei balansert fremstilling av innspillene som har kommet, og trekke ut essensen i tilbakemeldingene.

2 Innspill fra faggruppene

Flere av problemstillingene faggruppene har tatt utgangspunkt i, går over i hverandre. Det er derfor naturlig å se dem i sammenheng, og dele inn tilbakemeldingene i tema. Vi vil her ta for oss hovedtrekkene i tilbakemeldingene, samt vektlegge nyansene som har kommet inn i forbindelse med innspillene, slik at totalbildet blir mest mulig balansert.

Flere av problemstillingene som faggruppene ble bedt om å gi innspill på, går på behovet for konsentrasjon av ulike deler av miljøet: Behov for faglig konsentrasjon, behov for konsentrasjon av faggrupper, behov for konsentrasjon av forskningsledelse, utdanningsledelse samt administrative støttefunksjoner. Hovedtrekkene i innspillene har til en viss grad en gjennomgående tendens i flere av disse problemstillingene.

Definisjoner:

Når vi i notatet omtaler campusbaserte utdanningstilbud, mener vi utdanningstilbud som har ukentlig eller hyppig undervisningsaktivitet på en konkret campus.

Når vi omtaler samlingsbaserte utdanningstilbud, mener vi utdanningstilbud hvor undervisningsaktiviteten er konsentrert i avgrensede samlinger med jevne mellomrom, selv om også disse utdanningstilbudene har tilknytning til en eller flere konkrete campuser.

2.1 Faglig konsentrasjon

Er det behov for faglig konsentrasjon, eller kan deler av fagmiljøene være lokalisert på ulike studiesteder?

Når det gjelder faglig konsentrasjon, i betydningen konsentrasjon av et visst antall fagpersoner og lokal tilstedeværelse av disse, trekkes dette av flere frem som helt essensielt for Nord universitet, både for å sikre kvalitet på utdanning og for å sikre kvalitet og produktivitet på forskningen.

Innspillene fra faggruppene viser at majoriteten mener at fordelene med konsentrerte fagmiljø er betydelig større enn ulempene. Faglig konsentrasjon blir samlet sett vurdert som et viktig premiss for å sikre økt profesjonalitet. Det er et premiss for å sikre kvalitet i utdanningene og for at Nord

universitet samlet sett skal innta en markant posisjon, og nå sine mål. Begrunnelsen for at faglig konsentrasjon er et premiss for kvalitet i utdanningene, er blant annet mulighetene for:

- Forskingssamarbeid – økt forskingskraft.
- Fleksibilitet i undervisningen.
- Å sikre «robusthet» i fagmiljøene for å sikre god undervisning og god faglig oppfølging av studenter.
- Et mangfoldig og sterkt studentmiljø med betydning for faglig utvikling.
- Sterke fagmiljø som sikrer faglig utvikling
- Å involvere studenter i pågående forskningsprosjekt.
- Studenter/forskeres/forskningskandidaters mulighet for fordypning og veiledning i sitt interessefelt innenfor et fagområde.
- For å sikre og utvikle tverrfaglig samarbeid.
- Å benytte felles ressurser knyttet til utdanning og forskning: Både personell, rom og eksperimentelt utstyr og arenaer.
- Vekst, nyskaping og synergier innen Nord og FLUs kjerneaktivitet gjennom samarbeid og og samhandling – fysisk nærhet har betydning for dette samspillet.

Å sikre et solid grunnlag for kvalitet i forskning og utdanning, vil også danne grunnlag for god rekruttering av så vel forskere som studenter.

Til tross for at faglig konsentrasjon ses på som en tydelig fordel hos majoriteten, både for utdanning og forskning, er det også innspill som peker på utfordringer ved faglig konsentrasjon; som for eksempel at store enheter kan gi økt byråkratisering og distanse mellom fagansatte, studenter og ledelse, at mindre miljø gir bedre oversikt og løsningsorientering, man ser at faget lever i lokalmiljøet og man tar i bruk ressurser i distriktene. Samlokalisering gjennom større faglig konsentrasjon enn det som er dagens situasjon, kan også føre til at man mister kompetent fagpersonell i prosessen.

For samlings- og nettbaserte utdanninger, samt utdanninger som kan komme med tilbud til f.eks. konkrete oppdragsgivere – eks EVU, så er konsentrasjon av fagmiljø underordnet. Her vektlegges i stedet behovet for gode tekniske og digitale løsninger, da studieordningene likevel gir grunnlag for å utnytte fagpersonale på andre studiesteder enn der hvor undervisningen foregår.

2.2 Oppbygging av faggrupper og forskningsbasert undervisning

I spørsmålet om hvordan faggruppene bør bygges opp, og om det bør være konsentrasjon og/eller arbeidsdeling, eller en distribuert modell, så er tilbakemeldingen tydelig:

For at forskning og utdanning skal fungere godt, ser flere det som nødvendig at studiestedet er fullverdig og at alle vesentlige støttefunksjoner er på plass. For å sikre forskningsbasert undervisning og forskningskraft på studiestedene, må det være en viss størrelse på studiestedet i form av antall ansatte og antall studenter. Det er et gjennomgående inntrykk at forskningsaktiviteten er høyest og mest aktiv der fagmiljøet er størst.

En sentral oppgave for universitetene er produksjon av ny generaliserbar kunnskap. Undervisningen bør og skal være en vesentlig del av forskningsaktiviteten på lavere så vel som høyere grads nivå

gjennom at undervisningen er forskningsbasert. Slik sett kan undervisningen ses på som en forlengelse av forskningsaktiviteten av tre grunner:

1. Involvering av studentene i forskningsarbeidet på ulike måter alt etter hvilket nivå de er på.
2. Stipendiater er et viktig ledd i den forskningsbaserte undervisningen. Mange stipendiater vil ha 25 % pliktarbeid, og en viktig faktor i kvaliteten i den undervisningen de leverer, er hvorvidt de opplever å være en del av et velfungerende forskningsfelleskap med godt definerte mål.
3. De vitenskapelig tilsatte må drive profesjonsrettet forskning som er knyttet til lærerutdanningene. På den måten vil også forskningen gi kraft og relevans til de utdanningsprogram fakultetet skal drive.

Selv om majoriteten vektlegger at store fagmiljø er essensielt for økt forskningsaktivitet, så har noen faggrupper god erfaring med å tilby samlingsbasert utdanning med forskningsbasert undervisning i regi av et studiested der det ikke er lokal tilstedeværelse av fagansatte. Forskningskraften sikres ved at forskningsgrupper med forskningsgruppeleder etableres på tvers av studiesteder.

2.3 Utdanningsledelse og forskningsledelse

Når det gjelder hvorvidt man trenger gjennomgående utdanningsledelse og gjennomgående forskningsledelse på studiestedet hvor en gir tilbud, er det nyanser. Det er også noe ulikt hva faggruppene legger i «utdanningsledelse» og «forskningsledelse».

De er behov for utdanningsledelse på tvers der samme tilbud gis på flere studiesteder. De store utdanningene BLU og GLU er tydelige på at ved studiesteder hvor flerfaglige og flerårige studietilbud gis, er det helt avgjørende at disse utdanningstilbudene har stedlig tilsatte studieledere som kan ivareta personalledelse og samarbeidet mellom fagansatte, studenter og administrativt tilsatte, samt samhandlingen med praksisfeltet. Nær-ledelse for fagansatte og nærhet til studentene er med og sikrer kvalitet i utdanningene.

Dette er også viktig for å sikre samarbeid om - og vektlegging av kvalitet i utdanningene - inkludert det å forholde seg til kvalitetssystemet som er utviklet i Nord.

Hvordan man definerer utdanningsledelse, er imidlertid avgjørende. Faggruppeleder kan, og skal, ha en lederfunksjon på tvers av studiestedene. Selv om det er en fordel at leder er tett på, kan dette løses ved geografiske seksjonsansvarlige. Utdanningsledelse, gjennom studieprogramledelse, er derimot utfordrende når det gjennomføres på tvers av geografi.

Mindre faggrupper gir tilbakemelding på at de ikke er avhengig av utdanningsledelse på alle stedene.

Når det gjelder forskning, er som tidligere nevnt den viktigste faktoren størrelsen og konsentrasjonen av fagmiljøet, samt forskningsgruppeleders evne til å dra med kollegene innenfor gruppa. En faggruppe er tydelig på at spredning av ansatte ikke forringer forskningen, men at det forutsetter regelmessige faglige møteplasser - herunder fysiske møter.

Andre hevder at erfaringsmessig er geografisk avstand en faktor som vanskeliggjør godt samarbeid og samhandling rundt forskning. God og effektiv forskning krever fysisk tilstedeværelse i et forskningsaktivt miljø, og en tydelig personlig preget oppmerksomhet i hverdagen.

Videre er det tydelighet om at ved store og komplekse prosjekt, bør forsingsledelse og hovedtyngden av forskere sitte på samme sted, selv om mye av kontakten kan løses vi nett/ digitalt.

2.4 Behov for administrative støttefunksjoner mht. forskning, utdanning og infrastruktur

Alle faggruppene påpeker viktigheten av å ha stedlige administrative støttefunksjoner både for studenter og ansatte ved alle studiestedene. Et direkte innspill som oppsummerer dette er følgende:

«For at forskning og utdanning skal fungere godt, ser vi det som nødvendig at studiestedet er fullverdig. Herunder at alle vesentlige støttefunksjoner er på plass: Universitetsbibliotek, administrative støttefunksjoner, studentorganisasjoner, studentvelferdstilbud, rådgivningstjeneste, kantine og internasjonalt kontor. Et større fagmiljø med de nødvendige støttefunksjonene tilgjengelig bidrar også til å sikre forskningsbasert undervisning».

Noen påpeker at det er for knapt med ressurser i administrasjonen på enkelte studiesteder, og melder behov for egne administrative støttefunksjoner. Det kan være støttefunksjoner rettet mot markedsføring av spesifikke fag, tilrettelegge for sosialt engasjement som en del av faglig utvikling for studentene, bestilling av rom og utstyr. I tillegg er det noen som vektlegger behovet for kompetent støtte til å utvikle nettbasert/samlingsbaserte utdanninger. Manglende administrative støttefunksjoner fører til mer administrasjon på faglige ansatte. Spørsmålet her kan være om administrasjonen blir spredd for tynt utover på mange studiesteder?

Administrative støttefunksjoner har mye å si for studiemiljø, gjennomstrømming og utdanningskvalitet, forskningsstøtte, internasjonalisering mm.

Problemstillingen knyttet til administrative støttefunksjoner går delvis inn i spørsmål omkring infrastruktur for forskning og utdanning.

Det er tydelige tilbakemeldinger om behov for økt kompetanse og behov for digital infrastruktur – som gjerne ligger til, eller i større grad bør ligge til, tekniske støttefunksjoner. Det er et ønske om bedre webløsninger og teknisk kompetanse som kan sørge for økte muligheter og tilrettelegging for undervisning på nett.

På øvrig infrastruktur for forskning og utdanning nevnes eksperimentelt utstyr og materielle rammer som viktig, slik at det er tid, rom og rammer til forskningsprosjekt samt kreative og utforskende læringsprosesser.

Universitetsbiblioteket er en svært viktig samarbeidspartner. Alle studenter og ansatte bør ha tilgang til, og være aktive brukere av, universitetsbibliotekets tjenester. Studenter som har nærhet til biblioteket har tilgang til bedre og mer omfattende ressurser og tjenester enn studenter på mindre studiesteder. Det er viktig at biblioteket fortsetter å gjøre relevant forskning tilgjengelig.

Økt digitalisering vil kunne avhjelpe noe med tanke på fjernservice. En faggruppe er tydelige på at digital tilgang til biblioteket, og muligheten for å bestille det man trenger, er tilstrekkelig.

2.5 Kan deler av den regionale utviklerrollen ivaretas gjennom distribuerte utdanningstilbud?

Mange peker på lang og god erfaring med-, og tradisjon for distribuerte utdanningstilbud. Det er viktig for å kunne ivareta den regionale utviklerrollen i Nordland og i Trøndelag. Det forutsetter

imidlertid tilstrekkelig tid og ressurser til god oppfølging av studentene. Erfaringen er at det er lite frafall og god gjennomstrømming på disse utdanningene.

De administrative støttefunksjonene vil være avgjørende både når det gjelder studentmiljø, gjennomstrømming og utdanningskvalitet.

Erfaringen med samlingsbaserte tilbud er god, og dette er spesielt viktig for etter- og videreutdanningsmarkedet. Samlingsbaserte tilbud vil likevel aldri fullt ut kunne erstatte campusbaserte studietilbud. Ved campusbaserte tilbud har du fysisk nærhet og mer kontinuerlig kontakt mellom lokale og regionale aktører som gir mulighet for oppfølging, samarbeidssynergier og utvikling. Du vil ikke oppnå samme effekt gjennom samlingsbasert undervisning. Men du kan sørge for å dekke lokale behov for arbeidskraft og kompetanseutvikling.

Det er en oppfatning av at det fremdeles er et stort potensial for å videreutvikle distribuerte utdanningstilbud. FLU driver profesjonsutdanninger der kontakt og kommunikasjon mellom mennesker er sentralt. Innen denne typer studier er grunn til å anta at studentene får mindre utbytte av nettstudier enn av capusbaserte heltidsstudier, noe også enkelte evalueringer kan tyde på. Det gjør at studiestedene er avgjørende for å kunne ha samlinger også på de nettbaserte studiene, og de blir dermed sentrale i den regionale utviklerrollen.

2.6 Hvilke deler av vår faglige aktivitet vil kreve lokal tilstedeværelse for å sikre god samhandling med arbeids- og næringsliv?

GLU og BLU er helt tydelige på at gjennomføring av profesjonspraksis og oppfølging av studentene, herunder gode og tydelige praksisansvarlige, krever lokal tilstedeværelse og lokal forankring. Universitetsskolene blir viktige samarbeidspartnere, både for å gjøre forskningsarbeid og for å utøve forskningssamarbeid med fagfeltet.

Andre peker på at det er mulig å få til samhandling mellom lokalt arbeidsliv og næringsliv uten et eget studiested i nærheten, men tilliten, forankringen og samarbeidet er da mer sårbart. Dette kan i ytterste konsekvens føre til at vi ikke blir en attraktiv samarbeidspartner.

Senter for praktisk kunnskaps aktiviteter krever ikke fast tilstedeværelse for samhandling med arbeids- og næringsliv, men krever større kapasitet gjennom flere ansatte. Undervisningen kan gis samlingsbasert på et studiested.

2.7 Utvikling av nasjonale og internasjonale anerkjente fagmiljø

Slik situasjonen er i dag, kan det tyde på at det er nødvendig å vektlegge forskningskompetanse og forskningsaktivitet i en periode fremover for å sikre utvikling av nasjonale og internasjonalt anerkjente fagmiljø på sikt.

Det er mange innfallsvinkler til hvordan forskningsaktiviteten kan økes.

Ei tilbakemelding går på at det er viktig å ha så store miljø at en kan få til utveksling av ideer og samarbeid om store prosjekt. Fakultetet bør konsolidere de eksisterende fagmiljøene ved FLU ved målrettet rekruttering av nye vitenskapelige medarbeidere som kan bidra til å fornye eksisterende fagtilbud, styrke forsknings- og utdanningssamarbeidet på tvers av fag, spisse faglig fokus og utvikle

institusjonell profil innad. Herunder må også fakultetet i enda større grad satse på rekruttering av internasjonale forskere med forskningsprofil- og innretning som er relevant for våre kjerneområder/kjerneutdanninger. Disse vil kunne bidra med internasjonale impulser og være døråpnere for eksisterende forskere til internasjonale miljøer.

Hvordan fagmiljøet / fagpersoner profileres på nett vil være vesentlig i internasjonaliseringsarbeidet. Her mener vi ikke bare enkeltforskere og forskningsgrupper, men også fagmiljøer/-seksjoner og deres bidrag til program som MAGLU. MAGLU trenger også dyktige fagspesialister noe som fordrer at faget og fagmiljøet profileres. Fagmiljø med en viss størrelse og forskningskraft oppfattes som attraktive både nasjonalt og internasjonalt.

Et annet tiltak for å tenke mer globalt, er at det på hvert enkelt studiested bør være en koordinator for internasjonalisering og utveksling av studenter, slik at man på den måten kan motivere studenter til å søke seg ut. Administrative støttefunksjoner er altså viktige for å nå målene til Nord og FLU innen internasjonalisering. Dette krever slik sett, det vi tidligere har omtalt som, et fullverdig studiested.

3 Oppsummering

Behovet for faglig konsentrasjon og tilstedeværende utdanningsledelse synes å være preget av hva slags utdanningsprogram og hva slags distribusjonsform utdanningene man skal levere har. Forskning- og forskningsledelse kan være mer spredt og gjøres på en god måte på tvers av studiesteder, selv om en konsentrasjon av fagmiljø trolig vil ha positive synergier for forskningsaktiviteten.

Profesjonsstudier er avhengig av en god samhandling med samfunnet rundt gjennom behov for blant annet praksisplasser. Gode praksisarenaer forutsetter lokalkunnskap, tilhørighet og at universitetet / fakultetet er pådrivere i samarbeidet.

Godt internasjonaliseringsarbeid krever satsning på forskning, utdanningstilbud, rekruttering (studenter og forskere – både inn-, og utreisende), og satsning på nettverksbygging internasjonalt.

For å kunne nå fakultetets mål og ha muligheten til å være den markante skikkelsen fakultetet skal være både regionalt og nasjonalt, fremheves det som nødvendig med økte administrative støttefunksjoner på hvert enkelt studiested.

Følgende oppsummerer hovedtendensen i innspillene fra faggruppene ved FLU, og kan slik sett betraktes som FLUs konklusjon på innspillet til DP2;

For at FLU skal nå sine mål innen forskning og utdanning, ser vi det som nødvendig at studiestedene er fullverdige. Herunder at alle vesentlige støttefunksjoner er på plass, slik som universitetsbibliotek, administrative støttefunksjoner (inkl internasjonalt kontor), studentorganisasjoner, studentvelferdstilbud, rådgivningstjeneste og kantine. Et større fagmiljø med de nødvendige støttefunksjonene tilgjengelig, bidrar til å sikre forskningskraft – inkl. forskningsbasert undervisning, samt kvalitet i- og utvikling av utdanningstilbudene.

Fakultet for sykepleie og
helsevitenskap

Studiestedsstruktur-prosjektet

Delprosjekt 2.1: Innspill fra Fakultet for sykepleie og
helsevitenskap om faglig organisering

Oktober 2018

Trine Karlsen

Dekan

Fakultet for sykepleie og helsevitenskap

Sammendrag

Oppdrag/bakgrunn:

Ifølge NOKUTs tilsynsrapport fra 2016 er flere av studiestedene ved Nord universitet for små til å utvikle bærekraftige fagmiljøer. Nord universitet har derfor satt i gang et [prosjekt](#) for å vurdere eksisterende studiestedsstruktur. I ett av delprosjektene skal fakultetene ut fra nasjonale rammeverk og retningslinjer, diskutere prinsipielle spørsmål knyttet til organisering av forsknings- og utdanningsaktivitetene.

Nord universitet har satt seg høye mål når det gjelder utviklingen av det nye fusjonerte universitetet. For FSH er det viktig å etablere en god intern kultur som bygger opp under de målene som er satt både innen forskning, utdanning – regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

FSHs forskningsprofil er lite synlig nasjonalt og internasjonalt; som ett av de største sykepleiefaglige miljøene i Norge er det utfordrende at vi i liten grad bidrar til den kunnskapsutviklingen som skjer innen våre fagområder. Fakultetets utfordring ligger i skjæringspunktet mellom å ivareta og videreutvikle gode utdanninger, og utvikle gode forskningsmiljø. Dette gjør at vi står overfor noen veivalg som må adresseres snarest mulig.

Dette notatet baserer seg på saksutredning, diskusjon i dekanatet og fakultetets ledergruppe, samt innspill fra ID-møte og innspillseminar med ansatte i alle organisatoriske enheter. Innspillene viser at ansatte er opptatt av kvalitetsmessig god utdanning, ivaretagelse av studentene og det regionale perspektivet. Utvikling av forskning og forskningsområder fremheves også, med hensyn til både nasjonal og internasjonal satsning og måloppnåelse. Det praksisnære for både utdanning og forskning, i et regionalt/lokalt perspektiv, fremheves spesielt. Hvordan man skal innfri krav i lovverk har i liten grad blitt løftet fram i innspill fra fakultetets ansatte.

Det er størst fokus på Bachelor i sykepleie i notatet da utdanningen tar opp studenter på hele 5 studiesteder i dag. Vedlagte sak med tittel «Endelig studieportefølje for 2019/2020» sammenlikner flere detaljer og nøkkeltall vedrørende poenggrenser ved studieopptak, gjennomføringsgrad, andel førsteprioritetssøkere og resultater på nasjonale prøver mellom studiestedene.

Vurdering:

Våre analyser bekrefter NOKUT sin vurdering om at fakultetet har kritiske utfordringer med å utføre forskning og utdanning med høy kvalitet på alle studiestedene, jf. universitets- og høgskoleloven § 1-3. Noen studiesteder har også utfordringer knyttet til studiekvalitetsforskriften § 3-8 første og andre ledd. Andelen førstekompetente og toppkompetente er lav, og den vitenskapelige produksjonen er svak i forhold til de mål som er satt i Strategi 2020. Dette er parametere som må styrkes, dersom fakultetet skal lykkes med å nå de målsetningene som er nedfelt i universitetets strategiplan og fakultetets handlingsplan.

Fakultetets spredte tilstedeværelse er i hovedsak knyttet til sykehusstrukturen og tidligere ønsker om lokalt forankrede grunnutdanninger. Med økende krav til forskningsbasert utdanning og ikke minst krav om aktive og anerkjente forskningsmiljø, settes dagens struktur under press. Det samme gjør studentenes krav og forventninger til attraktivt fagmiljø, studentmiljø og studiested. Det er også utfordringer knyttet til gjennomstrømming av studenter, som en endret organisering av den samlede faglige aktiviteten kan bidra til å løse. De nye karakterkravene for opptak til Bachelor i sykepleie vil også utfordre dagens studiestedsstruktur.

Konklusjon og innspill til prosjekt 2.1:

Det anbefales at fakultetets faglige og administrative forsknings- og utdanningsvirksomhet samordnes ved to og maksimalt tre studiesteder, men at undervisning på master- og ph.d.-nivå begrenses til to studiesteder. FSH anbefaler at en vurderer tilstedeværelsen etter de to regionale helseforetakene (Helse Midt-Norge og Helse Nord). I en eventuell modell med tre studiesteder anbefales det å tenke organisering etter de tre lokale helseforetakene i regionen. En reduksjon av antall studiesteder er nødvendig for å nå målet med dette prosjektet, nemlig å utvikle FSH fra å være en profesjonshøgskole til å bli et faglig og økonomisk bærekraftig universitetsfakultet. Dette vil føre til et nødvendig faglig og kvalitetsmessig løft for fagmiljøene som samlokaliseres.

Fakultetet bør på litt sikt utvikle en egen ph.d.-grad for å øke konkurransekraften om eksterne BOA-midler, samt sikre relevans for lavere grads utdanninger og styrke fakultetets forskningsprofil. Dagens ph.d.-utdanning vurderes å være relevant for rundt 20–30 % av fakultetets forskningsaktivitet og reflekteres tydelig i at bare 1/4 av kandidatene i Ph.d. i studier av profesjonspraksis har tilhørighet ved FSH, samt at helseforetak og store eksterne institusjoner som utlyser større forskningsmidler innen helsefag anser denne ph.d.-utdanningen til ikke å være relevant for sine utlysninger og strategisk satsinger.

Fakultetet mener det er behov for å utvikle nye modeller for å distribuere bachelorutdanninger i regionen. Slike modeller må imidlertid ha sitt utspring i robuste fagmiljøer ved de valgte studiestedene. Med hensyn til rekruttering av studenter og ansatte, og faglig, organisatorisk og økonomisk bærekraft, er det ikke realistisk for fakultetet å ha mer enn to og maksimalt tre studiesteder.

Studiestedstrukturprosjektet bør definere klarere hva et studiested ved Nord universitet faktisk er. Begrepet brukes i dag om alle steder der vi har ansatte og der det er store ulikhet i den faglige aktiviteten.

Innledning

NOKUT skriver følgende i sin tilsynsrapport (2016):

«Virksomheten til Nord universitet foregår på ni studiesteder. Selv om nettverket av studiesteder i utgangspunktet kan fungere som et effektivt system for logistikk og distribusjon, er systemet sårbart. Flere av studiestedene ved Nord universitet er i dag for små til å utvikle slagkraftige fagmiljøer. Nord universitet legger selv vekt på at studiestedene bør ha gjenkjennbar universitetsprofil. Da bør hvert studiested sikres et minimum av faglig bærekraft i form av fagmiljø og studieportefølje. Bruk av faglige medarbeidere på tvers av studiesteder kan bidra til dette, men universitetet risikerer samtidig å tappe sentrale fagmiljøer for viktige fagressurser» (s. 37).

Ifølge Nord universitet sin utviklingsavtale med Kunnskapsdepartementet (KD) har universitetet følgende særskilte utfordringer: lav andel første- og toppkompetanse, svak vitenskapelig publisering, for lav produksjon av ph.d.-kandidater, lav BOA-aktivitet, svakt systematisk kvalitetsarbeid og varierende studieprogramkvalitet, usammenhengende studieportefølje og svak grad av internasjonalisering. Utfordringer med den desentraliserte strukturen skaper særskilte utfordringer når det gjelder organisering, ledelse, kvalitetssikring og ressursbruk.

For FSH er disse utfordringene særlig krevende. Vi har mange faglige årsverk, men disse er spredt ut over nesten samtlige steder hvor Nord universitet er representert. Det har over tid skjedd endringer i de kravene som stilles til alle høyere utdanningsinstitusjoner. Dette gjelder: økt kvalitet gjennom sterkere vektlegging av forskningsbasert utdanning, styrking av fagmiljøene gjennom større konsentrasjon, økt utdanningskvalitet gjennom aktiv kunnskapsutvikling, og at en større andel av midlene skal hentes fra den konkurranseutsatte arenaen. Dagen studiestedsstruktur står ikke i forhold til de krav som stilles til fakultetet. Den spredte faglige organiseringen gir også noen store utfordringer knyttet til utdannings-, forsknings-, og fakultetsledelse.

Nord universitet har derfor satt i gang et prosjekt for å vurdere eksisterende studiestedstruktur. Målet er å utrede og foreslå en studiestedstruktur som bidrar til å realisere universitetets faglige strategier og ambisjoner, og det skal leveres innstilling om fremtidig studiestedsstruktur fra rektor til styret våren 2019. I delprosjekt 2.1 skal fakultetene ut fra nasjonale rammeverk og retningslinjer, diskutere prinsipielle spørsmål knyttet til organisering av forsknings- og utdanningsaktivitetene.

FSH har identifisert følgende organisatoriske nøkkelfaktorer for framtidig faglig og økonomisk bærekraft, som også må vurderes i et internasjonalt perspektiv:

- Kritisk masse av studenter og første- og toppkompetente ansatte ved hvert studiested.
- Høy vitenskapelig publiserings- og forskningsaktivitet på internasjonalt nivå, som er relevant for utdanningsprogrammene, og samfunnet for øvrig, herunder lokalt, regionalt og internasjonalt.
- Attraktive studiesteder som sikrer rekruttering av ansatte og studenter regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Disse tre prinsippene må være tilstede for at fakultetet skal kunne utføre sine virksomhetsoppgaver tilfredsstillende, og må vektlegges i framtidig organisering og tilstedeværelse. For FSH vil dette innebære behov for større endringer og nye prioriteringer.

En optimal studiestedstruktur er avgjørende for bærekraftig fakultetsdrift, både faglig og økonomisk, og for å tiltrekke seg dyktige studenter og fagpersonell. Konkurransen om forskningsmidler i

helseforetakene, Norge forskningsråd og EU er hard og økende, og fakultetet bør ha en studiestedsstruktur som gir oss konkurransekraft også på dette området. Utviklingen de siste årene har vært at en større andel av de samlede ressurser i sektoren som går til forskning konkurranseutsettes, og basisbevilgningen reduseres. Hvis vi som universitet, og FSH som fakultet, ikke styrker vår evne til å konkurrere om disse midlene vil Nord universitet over tid svekkes, og mulighetene til ivareta samfunnsoppdraget vil reduseres.

Litteraturgjennomgang

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) sin kunnskapsoppsummering fra 2014 (*Robuste fagmiljøer*) konkluderte med at enhver faglig enhet ved et universitet må være av en viss størrelse for å kunne opprettholde et godt nok fagmiljø hva gjelder forskning og forskningsbasert undervisning. Begrepet «kritisk masse» i forskning går igjen i litteraturen. Kritisk masse viser da til det minimum av forskere en faglig enhet må ha for å evne å utforske nye ideer og problemstillinger, og ellers holde tritt med forskningsfronten, selv ved normalt frafall av vitenskapelig personell. Dette fremgår også av Forskningsrådets evaluering av samfunnsvitenskapelig forskning i Norge (Forskningsrådet 2018). Et kjennetegn ved fremragende forskningsmiljøer innenfor noen fagområder er 15–20 aktive forskere under samme tak og fagområde; imidlertid vil kritisk masse kunne variere etter fagområde. God forskningsledelse og stor grad av uformell kontakt er to andre suksesskriterier. Små fagmiljø kan til en viss grad styrkes ved systematisk og målrettet nettverksbygging nasjonalt og internasjonalt, men en slik innsats lar seg mer effektivt gjennomføre ved at man også har et robust og vitalt fagmiljø å bidra med i retur. En viss kritisk masse i fagmiljø lokalt er derfor avgjørende. Likedan er kritisk masse også viktig med hensyn til antall studenter ved et studium/studiested; studenter er også avhengige av et minimum av medstudenter for å skape et godt læringsmiljø som kan stimulere til kritisk tenkning og gode læringsarenaer.

Studiesteder ved Fakultet for sykepleie og helsevitenskap

Ved FSH tilbys det fire bachelorutdanninger og fire masterutdanninger, i tillegg til kortere studietilbud. Videre medvirker FSH i driften av Ph.d. i studier av profesjonspraksis.

Totalt har fakultetet ca. 2500 studenter inklusive etter- og videreutdanninger og halv- og helårsheter.

Fakultetet har ansatte og studenter på 7 studiesteder: Bodø, Levanger, Vesterålen, Mo i Rana, Namsos, Stjørdal og Sandnessjøen (6 ansatte i Vesterålen har kontorsted på Leknes). Sandnessjøen, Vesterålen og Stjørdal er spesielt sårbare med fagmiljø basert på få årsverk. Mo i Rana og Namsos er også sårbare med hensyn til lav andel første- og/eller toppkompetanse. Faggruppe farmasi er et lite og spredt miljø med 9 ansatte (8 årsverk) i UFF-stillinger (stipendiater ikke medregnet), hvorav 7 (5,2 årsverk) er førstekompetente. Tre av de førstekompetente årsverkene har arbeidssted Levanger og Stjørdal, mens fire har arbeidssted Namsos. Dagens modell med mange studiesteder er ikke bærekraftig, verken faglig eller økonomisk.

Utdanningstilbud ved FSH

Tallmaterialet i dette notatet baserer seg hovedsakelig på studietilbudene i Bachelor i sykepleie da denne utdanningen i dag har opptak på hele 5 studiesteder: Bodø, Mo i Rana, Levanger, Namsos og Vesterålen (deltid). I tillegg er det 3 kull i løp på nett- og samlingsbasert modell på Helgeland, Bodø og Vesterålen, og ett avsluttende kull våren 2019 i Sandnessjøen. Videre tilbys Bachelor i paramedic i

Bodø/Namsos, Bachelor i vernepleie og Bachelor i farmasi på Namsos, samt at det er en deltidsutdanning i Farmasi på Stjørdal. Masterstudier tilbys i Bodø, samt i en delt modell mellom Levanger og Namsos – hvor studentene veksler mellom undervisning i Namsos og Levanger (Master i psykisk helsearbeid).

Analyser viser at det er stor forskjell på poenggrensen for opptak til Bachelor i sykepleie mellom FSH sine studiesteder, noe som også reflekteres i studentenes resultater på nasjonale prøver og frafall.

Det generelle bildet over de siste årene er en positiv trend for økt inntakskvalitet, særlig for søkere med ordinært vitnemål. Samtidig er det en økende tendens til at studenter har de større studiestedene som førsteprioritet i sine søknader. Frafall og antall som søker seg bort fra de mindre stedene til de større gjennom studietiden, underbygger dette.

FSH har også stor variasjon i frafall mellom studiesteder. Dette skyldes delvis at FSH har konkurrert med seg selv da samme studium tilbys i samme region, og/eller samme nærområde, selv om de har ulik innretning (heltid/deltid). Noe av dette kan motvirkes gjennom bedre regional fordeling av utdanningstilbudene.

Resultater fra nasjonale prøver ved bachelorutdanningene i sykepleie er også en god indikator på inntakskvalitet og eventuelt også andre forhold ved utdanningene. Tendensen her er den samme som ved inntaks- og frafallsproblematikken. Ressursbruk per student er varierende mellom studietilbud og studiesteder, uten at dette reflekteres i resultater og kandidatproduksjon. Det betyr at det er stor variasjon i økonomisk bærekraft og bruk av offentlige midler, der små enheter har økte kostnader som ikke gir kvalitetsuttelling.

Hva må til for å bedre og sikre utdanningene?

Studiestedenes attraktivitet gjennom hele studieløpet er avgjørende. Andel førsteprioritetssøkere må økes dersom flere av dagens studiesteder skal være faglig og økonomisk bærekraftige i fremtiden.

Søkergrunnlag, gjennomstrømming, antall kandidater ut og rekruttering til stillinger med mer, er parametere som gjenspeiler attraktivitet. Dagens struktur gir mangedobling av flere funksjoner både administrativt og faglig, er kostnadskreven og kompliserer mulighetene for å sikre lik og god kvalitet i alle utdanningene. En struktur med færre studiesteder hvor studietilbud og fagpersonell samles er således svært viktig for å ivareta kvalitet, robusthet, samt faglig og økonomisk bærekraft. Det vil også gi mulighet til større investeringer i ny teknologi og framtidsrettete utdanninger i større fagmiljø. Tilstedeværelse av flere fakulteter ved studiestedene vil gjøre det mulig å styrke vår bredde og tverrfaglighet, samt tverrfakultært samarbeid om forskning og utdanning. Dette gir økt mulighet for felles prosjekter innen forskning, utdanning og praksisfelt, og for å tilfredsstille kompetansekrav i store forskningsprosjekter.

Forskningsaktivitet og kompetanse

De vitenskapelige miljøene og forskningsaktiviteten totalt sett ved FSH preges også av spredt studiestedstruktur. Andelen førstekompetente er lav og den vitenskapelige produksjonen er svak ved alle fakultetets studiesteder. Dette er parametere som må styrkes i årene framover. Dette er også forhold som fremkommer i NOKUTs tilsynsrapport av 2016.

I 2017 produserte professorer ved fakultetet i snitt 2,23 publikasjonspoeng per stilling. Førsteamanuenser produserte 0,64 publikasjonspoeng per stilling. Det er altså for mange i førstestillinger som ikke publiserer nok, da minimumskravet for forskningsproduksjon er satt til 1,0 poeng per vitenskapelig ansatt per år. Toppkompetansen ved FSH er i all hovedsak tilknyttet to

studiesteder.

Antall søknader som sendes til Norges forskningsråd (NFR) m.fl, er totalt sett for lavt og henger tett sammen med andel første- og toppstillingskompetanse. Fakultetsledelsen forutsetter i fremtiden en markant økning av søknader om større forskningsprosjekt med ekstern finansiering, og da spesielt til helseforetakene, NFR og EU.

Hva må til for å øke forskningsaktiviteten?

Det er avgjørende å bygge en kritisk masse av forskningskompetanse. Dette lar seg i større grad gjøre med en struktur av færre studiesteder. Høy forskningskompetanse og -aktivitet er også viktig for å kunne tilby forskningsbasert utdanning, som er et krav på alle utdanningsnivåer. En kritisk masse av toppkompetanse er videre nødvendig for å sikre høy nok faglig kvalitet, og god forskningsprosjektledelse og veiledning på master- og ph.d.-nivå. Fakultetet jobber med en formalisering av forskningsgrupper og en satsing på internasjonalisering, og det er et stort behov for å bygge opp og profesjonalisere en robust forskningsinfrastruktur. I tillegg er økt tverrfaglig og tverrfakultært forskningssamarbeid både ønskelig og nødvendig. En modell med færre studiesteder, med tilstedeværelse av flere fakulteter på hvert studiested, vil gi mulighet til en spisset satsing også her. Fakultetet bør utvikle en egen ph.d.-grad for å være konkurransedyktig om eksterne BOA-midler, samt være relevant for lavere grads utdanninger og fakultetets forskningsprofil.

Fakultetet jobber særskilt med [kompetanseheving](#) internt og lyser ut stillinger på områder der første- og toppkompetanse mangler. For å sikre rekruttering av første- og toppstillingskompetanse er det viktig at det å søke seg fra ekstern stilling og inn mot fagmiljøet ved FSH oppleves som attraktivt og anerkjent. Samtidig må stedet hvor miljøet er lokalisert oppleves som et godt etableringssted, også for familier hvor partner har mulighet for jobb. Hvis ikke disse to faktorene er tilstede vil en enten miste søkerne, få mye inn-pendling, eller rekruttere andre-, tredje- eller fjerdevalget blant dem som har søkt. Ingen av disse alternativene er heldig ut fra ambisjonene som ligger i universitetets strategi, eller den tilhørende handlingsplanen for fakultetet. Fakultetet har allerede en utfordring med for høy andel midlertidig ansatte, og mye innleie på timebasis. Lange og omstendelige tilsettingsprosesser kompliserer rekruttering også for søkere som ikke har første- eller toppkompetanse, og gjør at vi ofte mister søkere underveis. Dette blir spesielt en utfordring for studiestedene med færrest søkere.

Innspill fra fakultetets ansatte

Fakultetets ansatte er opptatt av å bevare en struktur der nærhet til praksisfeltet opprettholdes både innen forskning og utdanning, og der nødvendige infrastrukturer skal bygges lokalt. Terskelen for å etablere internasjonalt robuste fagmiljø synes å være høy noen steder. Det tas i liten grad stilling til hvilke omstillinger som kreves for at fakultetet skal fylle krav og lovverk som et universitetsfakultet. Det pekes i stor grad på mulighetene som ligger i bruk av skype og digitalisering.

Fakultetets ansatte er svært opptatt av at struktursaken skal avgjøres raskt og ikke dra ut i tid. Se oppsummering av ansattes innspill i eget dokument som beskriver innspillsprosessen ved fakultetet. Oppsummeringen av innspillene fra ansatte er kvalitetssikret og godkjent av faggruppeledere og fakultetsdirektør som har ledet innspillsmøtene. Fakultetsledelsen takker for gode innspill i saken.

Anbefaling

NOKUTs tilsynsrapport sier tydelig at fakultetet har for mange studiesteder spredt over et stort geografisk område. En reduksjon i antall studiesteder er en forutsetning for å heve kvaliteten på undervisning og forskning, samt sikre bærekraftig drift. Det er bekymringsfullt at fakultetet har utfordringer med å utføre sine virksomhetsoppgaver. FSH anbefaler at fakultetets faglige aktiviteter konsentreres på to og maksimalt tre studiesteder. Dette vil føre til et nødvendig og gjensidig faglig løft for miljøene som samlokaliseres. Dette kan bidra til å bygge en kritisk masse av studenter, forskere og fagmiljø, samt danne grunnlag for både nasjonalt og internasjonalt samarbeid og utveksling. Ved å samlokalisere fakultetets studietilbud og forskningskompetanse, vil fakultetet og universitetet også bli en mer attraktiv arbeidsgiver for toppforskere, samtidig som man kan legge til rette for sømløse og effektive karriereløp fra bachelor- til toppkompetanse i ett og samme fagmiljø. Dette vil også bygge regional kapasitet gjennom større og mer konkurransedyktige fagmiljøer, som igjen kan stimulere til tettere samarbeid med regionale aktører, eksempelvis helsetjenesten og næringsliv.

En satsing på digitalisering er nødvendig, men kan ikke fullt ut kompensere for ulempene med mange studiesteder. En stor del av dialogen knyttet til forskning og pedagogisk utviklingsvirksomhet er forbundet med daglig og uformell kontakt, der uklare problemstillinger, løse tanker og idéer kan drøftes og prøves. Slike prosesser kan ikke være helt avhengige av elektroniske kommunikasjon mellom små og spredte studiesteder.

Nye modeller for å distribuere bachelorutdanninger og profesjonskompetanse i vår region må utvikles, og gir store muligheter for å øke kvaliteten i praksisstudiene. For å lykkes med dette må disse ha sitt utspring i robuste fagmiljøer. Fakultetet vil tenke nytt med tanke på nye, innovative modeller for utdanning, og delte stillinger med praksisfeltet for å sikre kvalitet og regional forankring av praksisstudier, som utgjør store deler av utdanningsløpet i mange studietilbud. Fakultetsledelsen mener dette er nødvendig for å videreutvikle et FSH til et faglig og økonomisk bærekraftig universitetsfakultet.

Det anbefales at fakultetets faglige og administrative forskning og utdanningsvirksomhet samordnes ved to og maksimalt tre studiesteder, men at undervisning på master- og ph.d.-nivå begrenses til to studiesteder. FSH anbefaler at en vurderer tilstedeværelsen etter de to regionale helseforetakene (Helse Midt-Norge og Helse Nord). I en eventuell modell med tre studiesteder anbefales det å tenke organisering etter de tre lokale helseforetakene i regionen. En reduksjon av antall studiesteder er nødvendig for å nå målet med dette prosjektet, nemlig å utvikle FSH fra å være en profesjonshøgskole til å bli et faglig og økonomisk bærekraftig universitetsfakultet.

STUDIESTEDSSTRUKTUR

Av dekan Hanne Thommesen

Bakgrunn

Fakultetene ved Nord universitet (Nord) har fått følgende oppdrag i del 2 av studiestedsstrukturprosjektet: *Fakultetene skal ut fra rammeverk og retningslinjer diskutere prinsipielle spørsmål knyttet til organisering av forsknings- og utdanningsaktivitetene.*

Dette notatet er Fakultet for samfunnsvitenskap (FSV) sitt innspill ført i penn av dekan. Notatet er basert på en innspillsprosses ved fakultetet (se prosessnotat- vedlegg 1). Notatet bygger også på at FSV som universitetsfakultet skal fremme og verne akademisk frihet samtidig som fakultetet skal holde høyt faglig nivå innenfor hele vår virksomhet.

Universiteter og høyskoler skal fremme og verne akademisk frihet. Institusjonene har et ansvar for å sikre at undervisning, forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid holder et høyt faglig nivå, og utøves i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper Jf. § 1-5 (1).¹

Ambisjon

I følge fakultetets handlingsplan skal FSV være Norges ledende fagmiljø når det gjelder å integrere yrkesorienterte og disiplinære fag i forskning og utdanning. Forskning og undervisning skal være regional relevant, etterspurt nasjonalt og internasjonalt synlig.

FSV skal, gjennom forskningsbasert undervisning, utdanne kandidater som har en sterk faglig trygghet, er nysgjerrige og innovative og har evne til kritisk tenkning og etiske vurderinger. Dette vil gi dem kompetanse til å bidra til samfunnsutvikling og til nye løsninger i arbeidslivet.

Forskningen ved FSV skal rette sin oppmerksomhet mot de største samfunnsutfordringene i vår tid, som miljø- og klimautfordringer, demokratiutfordringer, migrasjon, digital utvikling, fornyelse av arbeidslivet og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester og kunnskapen som produseres ved fakultetet skal bidra til å løse disse. Fakultetet vil i handlingsplanperioden særlig prioritere to områder: *Globale utfordringer og lokal omstilling: bærekraftig utvikling i nordområdene og Innovasjon for bærekraftig velferd.*

Om Fakultetet

Fakultetet har i dag ca. 180 ansatte. Dette inkluderer vitenskapelig ansatte i faste og midlertidig ansettelsesforhold og administrativt ansatte. FSV er organisert i fem enheter. Administrasjonen og fire faggrupper: a) Historie, kultur og medier (HKM), b) Ledelse og innovasjon, c). Miljø, internasjonale relasjoner, Nordområdene og samfunnssikkerhet (MINS) og d) Velferd og sosiale relasjoner. Faggruppelederne har ansvaret for forskningen i fakultetet sammen med prodekan for forskning. Fakultetets administrasjon ledes av fakultetsdirektør.

¹ Lov om universiteter og høyskoler (Universitets- og høyskoleloven- uhl)

FSV bidrar til institusjonens universitetsstatus gjennom å være vertskap for ph.d. i sosiologi, og alle de fire faggruppene støtter opp om doktorgraden. Leder for ph.d. i sosiologi, doktorgradsutvalget (DU) og veiledere fra faggruppene utgjør ph.d.-programmets fagmiljø.

Fakultetet underviser årlig ca. 2500 studenter fra bachelor til doktorgradsnivå. FSV tilbyr 6 masterprogram, 11 bachelorprogram, 8 årsstudier og noen få kortere studier. Undervisningen ved fakultetet gis av ansatte som er faglig forankret i de overnevnte faggrupper. Hvert enkelt studieprogram har en studieprogramansvarlig. Den studieprogramansvarlige har det faglige ansvaret for utdanningen, og vedkommende har ansvaret for at det arrangeres lærermøter og for å rapportere om behov for undervisningskraft til dekan. De studieprogramansvarlige og studieveilederne har sammen med prodekan for undervisning i fakultetet ansvaret for at det enkelte utdanningsprogrammet er i henhold til kvalitetssikringssystemet (KSS).

Fakultetets studieprogram er spredt på fem steder, og FSV har vitenskapelige ansatte på tre steder, samt administrativt ansatte på to steder. Fakultetet gir bachelorutdanninger på fem steder, masterutdanninger på to steder, og fakultetet har stipendiater sittende på tre studiesteder. Fakultetet hadde flest publikasjonspoeng pr. ansatt UFF ved Nord universitet i 2017, men i gjennomsnitt mindre enn fakultetet hadde pr. ansatt UFF året før. Spørsmålet er hvordan skal vi organisere oss i fremtiden?

Anbefalinger fra Fakultet for samfunnsvitenskap

Fakultetet har tro på at organisering er viktig for å levere kvalitet i forskning og utdanning, og levere de resultater som forventes av oss. Fakultetet ønsker å spille inn tre hovedargument med begrunnelser i forbindelse med studiestedsprosjektet:

- a) Det bør differensieres mellom to ulike typer studiesteder: Studiested versus Campus.
- b) Fakultetet for samfunnsvitenskap bør ha vitenskapelige og administrativt ansatte kun på to Campuser: ett i Trøndelag og ett i Nordland.
- c) Fakultetene ved Nord universitet bør kunne organisere seg på en måte som er hensiktsmessig for forskning, formidling og undervisning. Den administrative støttefunksjon bør tilpasses dette på hvert fakultet.

To ulike typer studiesteder

FSV mener at det bør differensieres mellom to ulike typer studiesteder: Studiested versus Campus.

Styret for Nord universitet skal våren 2019 ta stilling til universitetets studiestedsstruktur. Det skal avgjøres om universitetet skal fortsette med dagens ni studiesteder. Ved Nord universitet verserer det således en debatt vedrørende hvor mange studiesteder det skal være, eller sagt på en annen måte: Hvor mange campus skal Nord universitet skal ha? Begrepene campus og studiested benyttes om hverandre, og synes i diskusjonene å være uttrykk for det samme. Ved FSV mener vi at begrepene bør differensieres, og benyttes til å navnsette to ulike stedsfunksjoner i Nord universitet sin struktur.

Internasjonalt kan en si at en campus er et universitetsområde. Et område som ofte ligger utenfor sentrum. Området har undervisningsrom, forelesningssaler, bibliotek, studentboliger og store parkarealer og parkeringsplasser. Disse områdene er ofte samfunn hvor både studenter og ansatte bor og arbeider. Ved FSV ønsker vi å legge til grunn at en campus lokaliserer fagmiljøer som driver forskning, gir utdanning på flere nivåer og har nødvendige administrative støttefunksjoner. En campus har også et tilstedeværende studentmiljø. Flere argumenterer i tillegg for at det er viktig

med levende campuser med kveldsundervisning, sosiale arrangement på campus, kveldsåpne bibliotek og kantiner. En campus er etter vårt syn varig og robust.

Et studiested er et sted hvor det gis utdanning, og som har et minimum av støttefunksjoner for denne aktiviteten. Studiested er et sted hvor verken vitenskapelige eller administrative ansatte fra fakultetet har arbeidssted. Både studentene og undervisere fra fakultetet får service fra administrativt ansatte på studiestedet når undervisningen foregår. De ansatte på studiestedet (ikke i fakultetet) sørger for at auditorium/klasserom/ grupperom er intakt og at annen infrastruktur fungerer. Det vil si at denne typen studiested fungerer som ett arrangørsted for studieprogrammene til FSV og til andre fakultet ved Nord universitet. Studiesteder kan være fleksible og skiftende etter behov. Nord universitetet kan i prinsippet ha langt flere enn ni studiesteder om ønskelig.

FSV har erfaring med begge typene studiesteder for eksempel campus Bodø og studiestedet Vesterålen. Ved campus Bodø gjennomføres universitetsoppgavene forskning og undervisning hver eneste dag. Her har fakultetet ansatte både i vitenskapelige og administrative stillinger. Ved studiestedet i Vesterålen gir fakultetet utdanninger. Det vil si at dette er et sted hvor FSV «flyr inn» vitenskapelig personell for å gi spesifikke studieprogram.

Formidling er en viktig oppgave for de vitenskapelig ansatte ved FSV. Denne delen av virksomheten er uavhengig av sted. Formidling skal foregå i alle kanaler på alle tilgjengelige steder, og skal ikke innskrenkes av antall campus eller studiesteder.

De ansatte ved FSV tror at større campuser har et mer attraktivt studentmiljø, og er bedre for studentene. Den nylig publiserte helseundersøkelsen for studenter (SHOT) bekrefter dette. Samtidig fremheves nærhet mellom ansatte og studenter som en viktig kvalitet ved fakultetet. Dette trenger ikke å ha sammenheng med studentmiljøets størrelse, men med kultur og holdninger blant ansatte. Fakultetet har erfaring med at små studiesteder tidvis har hatt god rekruttering, men at søkertrykket varierer over tid. Det kan forklares med at vi har ulike grupper av studenter med ulike behov og muligheter. Noe som igjen kan være et argument for en fleksibel og differensiert struktur med noen (få) større campuser og flere mindre studiesteder.

Ett Campus i Trøndelag, og ett i Nordland

FSV mener at fakultetet bør ha vitenskapelige og administrativt ansatte kun på to Campus.

Ved FSV har vi i dag ansatte på tre steder: Steinkjer, Levanger og Bodø. Fakultetet ønsker å redusere dette til to steder. FSV ønsker å beholde campus Bodø, men vi ønsker å redusere antall campus til ett i Trøndelag. I diskusjonene i faggruppene har vi forsøkt å unngå og komme inn på geografiske steder siden debatten mellom ansatte i Levanger og på Steinkjer er vanskelig. Det er likevel slik at mange har uttalt seg om begge stedene, og begge stedenes fortreffelighet. Mange ansatte arbeider naturlig nok for å bevare sitt arbeidssted. Flere ansatte har likevel gitt uttrykt at de godt kan flytte kontorsted dersom dette er mer hensiktsmessig for å skape kvalitet i fakultetets forskning, kunstneriske utviklingsarbeid, rekruttering og utviklingen av robuste utdanningsprogram.

Det er slik vi ser det ikke hensiktsmessig for FSV å fortsette på to steder i Trøndelag når fakultetets vitenskapelige miljø er såpass lite der. Tre av fakultetets faggrupper er representert i Trøndelag. Det finnes ansatte innenfor sosiologi, ledelse, multimedier og geografi i Trøndelag. Alle disse fagmiljøene bør kunne samlokaliseres på et sted. Om fagmiljøene samles må en kunne anta at de ansatte vil fungere som et samlet universitetsmiljø. De ansatte ved FSV generelt, men i Trøndelag spesielt trenger samarbeid med forskere og undervisere fra andre fakultet for å etablere en robust

universitetskultur. Fakultetet trenger i tillegg flere administrativt ansatte i Trøndelag som tilhører fakultetet.

Siden fakultetet er tungt representert både i Nordland og Trøndelag er det en utfordring å skape geografisk uavhengige arbeidsmiljø og metoder som forener og utnytter kompetansen på best mulig måte både med tanke på forsknings- og undervisningsprosessene. Fakultetet har forsøkt å ikke fokusere på geografi, men de ansatte reiser mye mellom studiestedene; Vesterålen, Bodø, Helgeland, Levanger og Steinkjer, og det går dermed bort mye ressurser (tid og penger) til reising. Dette er en utfordring.

Virksomheten ved fakultetet bærer preg av at organisasjonen i nær fortid har vært høgskoler, med vekt på god undervisning. Dette gjelder både for det administrasjonsfaglige arbeidet og for undervisnings- og forskningsaktiviteten. Det er behov for å utvikle organisasjonen som helhet på en måte som bedre fremmer forskningsaktivitet. Det dreier seg om bedre organisering av forholdet mellom forskning og undervisning, styrking av fakultetets kapasitet og kompetanse i utvikling og drift av større forskningsprosjekter, og organisering og utvikling av forskningen. I tillegg må hele fakultetet etablere en kvalitetskultur forankret i det som forventes av universitetsfakultet, med særlig vekt på kvalitet i studieprogrammene.

Forskning

Det er altså behov for en viss faglig konsentrasjon ved FSV. Det vil si at fagmiljøene ved fakultetet må være av en viss størrelse for å fungere optimalt. Dette argumentert er særlig viktig for å støtte opp om robuste forskningsmiljø og doktorgradsutdanningen.

Det er ikke nødvendigvis slik at større miljø driver mer aktiv forskning, enn mindre miljø. Likevel er det belegg for å hevde at: «Forskergrupper bør være over en viss størrelse for å være synlige og attraktive samarbeidspartnere for eksterne aktører, for å kunne drive en god forskeropplæring og for å kunne fornye seg. Det er mange argumenter for at svært små institusjoner vil ha vanskelige vilkår i et framtidig internasjonalt forsknings- og utdanningsmarked. Å tallfeste størrelsen er derimot vanskelig»²

Forskningsinnsatsen ved FSV er avhengig av antall aktive forskere, og av at de tildeles tid til forskning. I forbindelse med fusjonen fikk forskerne ved FSV i Bodø mindre tid til forskning på grunn av at forskerne ved gamle Høgskolen i Nord-Trøndelag ikke hadde forskningstid, og fordi fakultetet hadde et uoversiktlig budsjett i fusjonsåret. Inneværende studieår har fakultetet innført en ny måte å tildele forskningstid på som gjør at de mest aktive forskerne får mer forskningstid. Dette håper vi vil gi mer og bedre forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Det som fremheves av de ansatte som særlig viktig innenfor forskning er mer langsiktighet og planlegging slik at det er god kobling mellom FSV sin forskningsaktivitet og FSV sine studieprogram. Det vil si at forskningen må synes i undervisningen. Det å samle forskerne på to steder vil etter vårt syn legge til rette for forskningsbasert undervisning, og samtidig vil dette kunne gi et naturlig fora for forskningsdiskusjoner og samarbeid. Det vil i mange tilfeller være naturlig å inngå forskningssamarbeid med andre fakultet, men strukturen rundt forskning bør utvise større grad av fleksibilitet enn slik det er i dag, og slik bedre reflektere forskningens karakter. Det er for eksempel en utfordring å legge til rette for «fremragende forskningsmiljøer» på flere campus.

² Vabø, Agnete og Kårstein, Asbjørn (2014). Robuste fagmiljø. Oslo: NIFU. Arbeidsnotat 12/2014

Samarbeid er viktig for å utvide forskningen og det kunstneriske utviklingsarbeidet. Selv de beste forskerne blir bedre ved å samarbeide. De som klarer å bygge gode internasjonale relasjoner utenfor fakultetet og universitetet vinner i konkurransen når eksterne forskningsprosjekter tildeles både i EU og i NFR. FSV ønsker å bygge en kultur som tar sikte på at både forskere og studenter reiser ut. I fremtiden vil det å etablere internasjonale forskernettverk være en del av å utvikling en akademiskkarriere. Internasjonalisering er også viktig for å utvikle samarbeid, etablere konsortier, øke søknadsvolumet til Horisont 2020 og posisjonerer seg i det internasjonale kunnskapsfeltet. Ved FSV vil det å utføre forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid være en sterkt prioritert oppgave framover.

Det er begrenset hvor mange steder FSV kan ha et stipendiatmiljø. Pr. i dag har fakultetet stipendiater sittende på tre steder. Fakultetet innser at dette ikke gir et godt nok læringsmiljø for våre stipendiater. Det er ønskelig å konsentrere doktorgradsutdanningen på større campuser med flere doktorgradsstudenter fra mange fakultet. Fakultetet ønsker levedyktige studentmiljø også på doktorgradsnivå innenfor Nord universitet generelt og ph.d i sosiologi spesielt. Et stipendiatmiljø bestående av fire-fem stipendiater er ikke tilstrekkelig robust for å få til kvalitet i utdanningen og god gjennomstrømming. Dette støttes av rapporten *Robuste fagmiljø*.³ Her fremheves det at litteratur om forskeropplæring sier at et miljø må ha en tilstrekkelig størrelse for å kunne utvikle og tilby gode utdanningstilbud, tilstrekkelig veiledningskapasitet, et aktivt forskningsmiljø og gode muligheter for samarbeid om publisering mellom faglig ansatte og doktorgradskandidater. Det pekes også på at større enheter gir ph.d.-studenter mer varierte læringsmuligheter og et bedre sosialt miljø.

Undervisning

En av de viktigste suksesskriteriene for å lykkes, som en relevant regional aktør, er å lage studieportefølje som har god rekruttering av studenter til alle program på alle nivå. Det er ønskelig å ha sterk konkurranse om studieplassene på de ulike programmene. Rekruttering av studenter til mange av våre bachelorprogram skjer ofte gjennom kortere studieprogram (årsstudier). De starter med kortere studier og ender med å søke seg over til tradisjonelle bachelorprogram. Dette må tas hensyn til når man tenker studietilbud som skal opprettholdes. For studentrekruttering ble det også argumentert for at faglig, og særlig pedagogisk kvalitet er viktig. Her kan nevnes at FSV sammen med NTNU er vertskap for ExcITED et nasjonale sentret for fremragende undervisning.

Det er viktig at studieprogrammene kvalitetssikres og er sammensatt av emner som undervises av aktive forskere som kan sikre at studentene får kunnskap om det fremste innenfor relevant forskning og erfaringskunnskap. Dette krever aktive forskere som er opptatt av fagutvikling innenfor de programmene de underviser på. I tillegg til dette kreves det en effektiv og profesjonell administrasjon som sikrer at all aktivitet knyttet til utdanningene skjer innenfor regler, krav og forordninger som gjelder for de ulike studiene. Mange har pekt på at ethvert studieprogram trenger en rød tråd, der progresjon og læring krever campusundervisning, og ikke bare digital undervisning.

For FSV er det viktig å sikre at fakultetet drifter og utvikler studieprogrammene i tråd med Nord universitet sitt kvalitetssikringssystem, Nokuts krav og vår egen yrkes stolthet. Det kreves et godt samspill mellom administrasjonen på både fakultetet og i fellesadministrasjonen, studenter og vitenskapelig ansatte. Kvalitetskultur innebærer at vi alltid spør oss selv og hverandre om vi kan gjøre ting bedre eller annerledes, altså kontinuerlig evaluering. Det krever også samarbeid med andre fakultet og med andre som driver samme typen utdanninger som FSV. Det er imidlertid viktig og

³ Vabø, Agnete og Kårstein, Asbjørn (2014). *Robuste fagmiljø*. Oslo: NIFU. Arbeidsnotat 12/2014

minne om at en styrking av forskningen i fakultetet vil gi grunnlag for å heve kvaliteten og relevansen i utdanningene våre, øke relevansen for samfunnet og dermed styrke vår evne til å rekruttere gode studenter i inn- og utland.

Rekruttering

FSV står overfor et generasjonsskifte av staben. Dette er både en styrke ved at vi kan rekruttere strategisk, men også en utfordring siden mange av våre seniorer er blant de mest aktive forskerne. Det er svært høy kompetanse ved FSV. Fakultetet har pr. i dag ca. 75 % førstestillingskompetanse og ca. 35 % toppkompetanse, men prosentene kan fort endre seg. Dette stiller krav om oppmerksomhet på rekrutteringsstrategier og prioriteringer.

Selv om det er et forestående generasjonsskifte ved FSV må en kunne hevde at fakultetet har et stabilt vitenskapelig miljø. Noen utskiftninger vil det alltid være, som nyansettelser, stipendiater, postdoktorer og eksterne som hentes inn for kortere eller lengre perioder, ansatte som går av med pensjon etc. Fakultetet har mange forskjellige studier, og dette innebærer at den vitenskapelige staben har variert kompetanse på høyt nivå. Den enkelte ansatte kan dermed ikke bidra med forskningsbasert undervisning på alle programmene. Høy kompetanse i fakultetet garanterer således ikke for høy kompetanse på hvert studieprogram. Fakultetet har generelt sett svært god kompetanse, men FSV sliter fortsatt med kompetansen innenfor «multimedier». Her kan det nevnes at Fakultet for lærerutdanning, kunst og kultur (FLU) har sagt seg villig til å hjelpe FSV med undervisning og forskning på deler av feltet.

For det første tror vi at rekruttering av nye medarbeidere er krevende, men vi tror at sterke forskningsmiljø og populære studieprogram bidrar positivt i rekrutteringsarbeidet. For det andre tror vi det bør det være andre kompetansearbeidsplasser i nærheten av våre campus. Dette øker sjansen for nasjonal og internasjonal rekruttering, særlig fordi potensielle nyansatte ofte har en ektefelle/partner som også trenger en jobb. Et tredje moment er at vi oftere og oftere rekrutterer nye ansatte gjennom fakultetets ph.d.-program. Dette fordrer campus som gir utdanning på alle nivåer. Noe som igjen fordrer tett kobling mellom forskning og undervisning.

Fakultet har vært gode på kvalifiseringsløp for egne vitenskapelig ansatte særlig knyttet til professorkvalifisering. Dette er en kvalitet vi er stolt av, og som vi vil videreutvikle. Uansett er dette enklere dersom flere ansatte på en campus kan støtte hverandre i slike kompetanseløp. FSV skal satse på å bli en attraktiv arbeidsplass for personer som vil benytte sitt arbeidsliv til forskning, undervisning og formidling av samfunnsvitenskap, eller som ønsker å legge til rette for at så kan skje. Det skal således legges til rette for at de ansatte både i administrative og vitenskapelige stillinger skal kunne utvikle seg faglig.

En skreddersydd intern organisering

FSV mener at fakultetene ved Nord universitet bør kunne organisere seg på en måte som er hensiktsmessig for forskning, formidling og undervisning. Den administrative støttefunksjon bør tilpasses dette på hvert fakultet.

Mye av diskusjonene i fakultetet handlet om faglig organisering på «tredjenivå». Det virker ikke som om noen av de ansatte i fakultetet opplever at organiseringen i faggrupper fungerer godt nok. Det finnes ulike argumenter for dette standpunktet.

For det første er ikke gruppene spesielt rigget for forskning, og det vanskelig for faggruppelederne å få gruppene til å fungere som produktive forskningsenheter. Gruppene består av ansatte med ulik fagbakgrunn og utdanning, de har forskjellig forskningsfokus og de underviser på mange forskjellige studieprogram på flere campus. Dette bidrar til at faggruppene ikke primært fungerer som faglige fellesskap som inspirerer hver enkelte forsker og grupper av forskere til å bygge nettverk, søke eksterne prosjekter og publisere.

Flere stemmer i fakultetet kobler nedgangen i publiseringen ved FSV til faggruppeorganiseringen, og hevder at denne nedgangen er et tegn på at fakultetet ikke er optimalt organisert. Mange i Bodø savner de mer ensartede forskningsgruppene (basert på tema eller fag) som fantes på det gamle FSV ved Universitetet i Nordland. I denne sammenhengen er det også et poeng at det er for få administrative ressurser knyttet til faggruppene. Det argumenteres imidlertid også for konsentrasjon av administrativ støtte til forskning på fakultetsnivå som ikke følger faggruppene.

For det andre mener mange at faggruppene er for frakoblet fakultetets studieprogram. Mange savner en annen arena for debatt vedrørende kvaliteten på studieprogrammene som er større enn dem som underviser på det enkelte studieprogram (lærermøtene), men annerledes enn fakultetets utdanningsutvalg. Ved FSV er det slik at de som underviser på et enkelt studieprogram kan ha forankring til ulike faggrupper. Dette bidrar til at det kan oppstå en uheldig fragmentering mellom forskning, disiplin-fag, profesjonsfag og studieprogram. Det ble argumentert for at utdanningsprogrammene har mer behov for en organisert struktur i det formelle styringssystemet, enn forskningen.

For det tredje er det spenning i forholdet mellom faggruppeleders personalansvar for både forsknings- og undervisningsarbeid (jfr. arbeidsplaner) og studieprogramansvarliges rapporteringslinje som ikke er innom faggruppene. Organiseringen virker uoversiktlig, og kan oppleves forstyrrende på arbeidsmiljøet.

For det fjerde ble det i noen grad argumentert for at studieprogram og forskning bør samles i samme grupper, uten at dette ble konkretisert i form av hvordan dette skulle gjøres. I tillegg ble større nærhet mellom de administrativt ansatte på den ene siden og studenter og vitenskapelig stab på den andre siden løftet frem som viktig. Fakultetet skal ha en kvalitetskultur i alle ledd, og det forutsetter god dialog og samhandling mellom alle ansatte og studentene.

Det viktigste er imidlertid at det enkelte fakultet får større frihet til å tilpasse den interne organiseringen slik at den harmoniseres med det som kan gjøre fakultetet i stand til å nå sin egne mål, og dermed bidra til å nå universitetets overordnede mål.

Avsluttende kommentar

Avslutningsvis er det viktig å fremheve at det er behov for å få til en ganske rask avklaring av hvor mange, og hvilke campuser vi skal ha. Situasjonen nå skaper en usikkerhet som er kontraproduktiv for å bygge opp forsknings- og utdanningsmiljøer. Dette gjelder også rekruttering av nyansatte, hvor det ikke bør være usikkert hvilke arbeidssted de (i hovedsak) er knyttet til.

Vedlegg 1

PROSESSNOTAT I DELPROSJEKT 2 - STUDIESTEDSSTRUKTURPROSJEKTET

Ved dekan Hanne Thommesen

Ved Fakultet for samfunnsvitenskap (FSV) er det benyttet en prosessorientert arbeidsform, hvor dekan sammen med fakultetet har jobbet frem et innspillsnotat gjennom tre faser. Det har vært viktig for fakultetet, ledergruppen og dekan å følge prinsipper om medvirkning fra ansatte gjennom hele prosessen.

Den første fasen gikk ut på å finne ut hvordan ledergruppen ved FSV skulle legge til rette for diskusjon i fakultetet. Vi ønsket at alle ansatte skulle få muligheten til å si sin mening om hvordan deres arbeidsdag skulle bli bedre slik at hver og en har mulighet til å nå egne og institusjonens mål når det gjelder forskning, formidling, undervisning samt å gi adekvat støtte til disse tre oppgavene. Ledergruppen bestemte seg derfor for å gjennomføre fem diskusjonssamlinger med de fem underenhetene ved fakultetet.

1. Faggruppen for velferd og sosiale relasjoner
2. Faggruppen for Historie, kultur og medier
3. FSV sin administrasjon
4. Faggruppen for miljø, internasjonalisering, nordområder og sikkerhet (MINS)
5. Faggruppen for ledelse og innovasjon

Alle ansatte ved FSV er tilknyttet en av disse enhetene. Fire av enhetene har ansatte på flere studiesteder. Dette innebærer at alle ansatte har hatt anledning til å reise på diskusjonssamlingene. Ledergruppen bestemte også i møte 14. juni 2018 (altså før det offisielle mandatet kom til FSV) at de ansatte skulle diskutere følgende tre spørsmål:

- a) Hvordan utvikle nasjonalt og internasjonalt aktive, attraktive og anerkjente fagmiljø?
- b) Hvordan sikre tilstrekkelig kompetanse og faglig kvalitet i studieprogram som gis av FSV?
- c) Hva trengs av faglig ledelse, infrastruktur og støttefunksjoner i utdanning og forskning?

Disse spørsmålene ble utviklet med utgangspunkt i at fakultetet ikke skulle diskutere geografiske steder, men reflektere rundt faglige problemstillinger knyttet til hvordan dagens organisering av FSV fungerer i forhold til sentrale krav i ulike styrende dokumenter. Ledergruppen ønsker svar på hvordan fakultetets faglige aktiviteter skal utvikles fremover, spesielt knyttet til forventningene om faglig konsentrasjon og distribuert utdanning. Spørsmålene var runde og åpne, og skulle bidra til å fri de ansatte fra begrensninger som geografi ofte setter.

Ledergruppen fikk imidlertid negativ respons fra fagforeningene i ID-møtet på fakultetet. Fagforeningene mente spørsmålene var begrensende, og at vi som ledergruppe prøvde å begrense debatten. Dette var selvfølgelig ikke meningen.

Alle punktene i mandatet fakultetet mottok ble tatt med i presentasjonene dekan gjorde på alle diskusjonssamlingene. På følgende måte:

1. Hvordan utvikle nasjonalt og internasjonalt aktive, attraktive og anerkjente fagmiljø?
 - Hvordan utvikle nasjonalt og internasjonalt anerkjente fagmiljø? Muligheter og begrensninger med dagens organisering av fagmiljøene. Fakultetene skal peke på hvilke miljøer som kan utvikles til å bli framragende nasjonalt og/eller internasjonalt.

Vedlegg 1

- Økt forskningsproduksjonen, målt i prosjekt og kr pr ansatt og publiseringspoeng
 - God rekruttering av faglig ansatte
 - Må fagmiljøene som fakultetene har på et studiested være over en kritisk masse for å styrke forskningen, og sikre kvalitet i utdanningen
 - Behov for faglig konsentrasjon, eller kan deler av fagmiljøene være lokalisert på ulike studiesteder. Muligheter og begrensinger med de ulike alternativene?
 - Forskningsledelse på tvers av studiesteder. Hvordan knytte sammen fagmiljø på ulike studiesteder? Muligheter og begrensninger (tid, geografi, digitale løsninger osv) for å utvikle konkurransedyktige fagmiljø?
2. Hvordan sikre tilstrekkelig kompetanse og faglig kvalitet i studieprogram som gis av FSV?
- Sikre kvalitet og tilstrekkelig kompetanse rundt studieprogram som gis, i et langsiktig perspektiv
 - God studentrekruttering/attraktive studietilbud med høy kvalitet
 - God rekruttering av faglig ansatte
 - Økt inntakskvalitet og gjennomstrømming. Antallet kvalifiserte søkere pr studieplass
 - Hvor viktig er størrelse på studentmiljøet for å kunne gi god kvalitet i utdanningene, jfr det foreløpige NOKUT-tilsynet
 - Sikre at spesialiseringer i utdanningene kan gis på tvers av studiestedene (digital læringsplattform)
 - Krav til lokalt ansatte for å sikre praksisfeltet. Hvor viktig er dette i et lengre perspektiv?
 - Gjennomgående utdanningsledelse på studiesteder hvor en gir tilbud. Kvalitetssikring av studietilbud? Muligheter og begrensinger.
 - Kan deler av den regionale utviklerrollen ivaretas gjennom distribuerte utdanningstilbud? En drøfting av campusbaserte studietilbud, opp mot samlingsbaserte og/eller nettstøttede tilbud. Hva kreves for å sikre god gjennomstrømming, og gode studentmiljø?
3. Hva trengs av faglig ledelse, infrastruktur og støttefunksjoner i utdanning og forskning?
- Faglig konsentrasjon gjennom av at hovedtyngden av en faglig ansatte innen en faggruppe skal være på et studiested?
 - Kan et fagmiljø som ligger på flere studiesteder bindes sammen som et miljø? Kultur, avstand, ledelse på distanse, og problemstillinger rundt dette
 - Den regionale utviklerrollen (hvordan vil fakultetet ivareta dette ansvaret både innen utdanning og forskning?)
 - Hvordan sikre internasjonalisering av utdanning og forskning?
 - Oppbygging av faggruppene – konsentrasjon og/eller arbeidsdeling, eller en distribuert modell? Hvordan bruke fagkompetanse slik at en sikrer forskningsbasert undervisning på de studiestedene hvor vi er representert, og samtidig forskningskraft? Hva kreves av lokal tilstedeværelse av fagansatte, sett opp mot studietilbud med årlig opptak knyttet til et studiested?
 - Behov for administrative støttefunksjoner på de studiestedene hvor fakultetet er tilstede, både med hensyn til forskning og utdanning?
 - Hvilke deler av vår faglige aktivitet vil kreve lokal tilstedeværelse, for å sikre god samhandling med arbeids- og næringsliv?
 - Behov for infrastruktur for forskning og utdanning, herunder tilgang til universitetsbibliotekets tilbud?

Vedlegg 1

I **andre fase** ble de fem diskusjonssamlinger gjennomført. I tillegg ble det den 20. august 2018, på oppfordring fra fagforeningene, sendt ut en epost til hele fakultetet med følgende tekst:

Som dere vet går det et stort prosjekt angående studiestedsstruktur på Nord universitet. Fakultetene er bedt om å delta i delprosjekt 2.

Mandat: I dette delprosjektet er hensikten å reflektere rundt faglige problemstillinger knyttet til hvordan dagens organisering fungerer i forhold til sentrale krav i ulike styrende dokumenter, og hva som kan være en ønsket utvikling av de faglige aktivitetene framover, spesielt knyttet til forventningene om faglig konsentrasjon og distribuert utdanning.

Mål: Hvordan organisere faglig aktivitet for å oppnå best mulig måloppnåelse, jfr strategisk plan 2020, og handlingsplanene

- Drøfte hvilke forhold som må innfris dersom en skal utvikle anerkjente framragende forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt i et lengre perspektiv
- Etablere en felles forståelse av universitetets samfunnsansvar og den regionale rollen, og hvilke aktiviteter som er knyttet til denne oppgaven
- Styrke resultatansvaret som tilligger dekanfunksjonen

Alle faggruppelederne har invitert til debatt, og jeg håper at dere engasjerer dere. I forbindelse med ID-møte i forrige uke ble jeg bedt om å oppfordre de studieprogramansvarlige til å diskutere saken på lærermøter. Jeg skal lever innspill til denne saken fra fakultetet den 1. oktober, og trenger skriftlige notat fra debattene på lærermøtene før den tid.

Gjennom innspill fra diskusjonene i de fem samlingene med faggruppene og administrasjonen, innspill fra enkeltpersoner og studieprogramansvarlige på epost, fra fakultetets undervisningsutvalg, fra diskusjon i ledergruppen og skriftlige innspill fra diskusjonssamlingene har dekan utferdiget tre hovedpunkt for fakultetets innspillsnotat. Disse tre hovedpunktene er:

- a) Det bør differensieres mellom to ulike typer studiesteder: Studiested versus Campus.
- b) Fakultetet for samfunnsvitenskap bør ha vitenskapelige og administrativt ansatte kun på to Campuser: ett i Trøndelag og ett i Nordland.
- c) Fakultetene ved Nord universitet bør kunne endre intern organisering mer i tråd med hva som er hensiktsmessig for å øke produksjonen, altså mer og bedre forskning, formidling og undervisning, samt en mer hensiktsmessig administrativ støtte.

Disse tre hovedpunktene er ikke utfyllende for hva som er formidlet til dekan. Fakultetet har ca. 180 ansatte, og det innebærer at det er like mange meninger i fakultet. Dermed er det ikke mulig å gjengi alt. Diskusjonene og innspillene er benyttet til å underbygge de tre hovedpoengene som vokste frem i diskusjonene. Punktene er diskutert i ledergruppen ved FSV, informert om til fagforeningene i ID-møte og til hele fakultetet på dekans månedlige informasjonsmøte på Skype.

Det har imidlertid vært overraskende for dekan å oppleve at engasjement i fakultetet ikke har vært overveldende. Det er svært få som har kommet med innspill utover referatene fra samlingene. Ei heller var det så mange ansatte som møtte til diskusjon. Ca. en tredjedel av de ansatte har vært samlet til diskusjon på de samlingene som dekan har vært tilstede på.

Vedlegg 1

Fagforeningene har spurt etter hva som er utelatt når dekan presentere sitt innspillsnotat. Dette er et spørsmål som er vanskelig å svare på da det ikke er mulig å skrive et notat hvor alle meninger fremkommer, men det er heller ikke noe poeng å formidle innspill som bare noen få har fremmet.

Innspillsnotatet reflekterer det de fleste i fakultetet mener, slik debatten er hørt og forstått av dekan. Mulige mangler vil stå for «forfatterens» manglende evne til å sammenfatte diskusjoner.

I tredje og foreløpig siste fase av prosessen er å utferdige innspillsnotatet. Notatet er ført i penn av dekan. Fagforeningene har spurt om ikke fakultetet kan få gi innspill på notatet, og det har hele tiden vært intensjonen. Det er imidlertid stort press på alle arbeidstakere ved Nord universitet, så også dekaner. Det innebærer at den siste helgen før fristen er benyttet til å forfatte innspillsnotatet. Det er hele fakultetet informert om gjennom dekans informasjonsmøtet fredag 28. september 2018.

Lykken står imidlertid både fakultetet og dekan bi når sekretariatet for studiestedsstrukturprosjektet har innvilget dekanene og fakultetene muligheten til å gjøre endringer på innspillsnotat helt frem til 8. oktober 2018. Innspillsnotat ble sendt ut 1. oktober, og fakultetet har hatt mulighet til å gi kommentarer til dekan innen fredag 5. oktober 2018, kl. 12.00.

Dekan har kun mottatt noen få kommentarer til innspillsnotatet på epost. Det har imidlertid vært uvanlig mange muntlige kommentarer. Både de skriftlige og de muntlige kommentarene har i all hovedsak vært positive. Det er foretatt noen få små endringer i innspillsnotatet med bakgrunn i kommentarer fra fakultetet.

2018

NORD
universitet

HHN
Handelshøgskolen

Studiested struktursaken DP2 Nord Universitet

HØRINGSINNSPILL PER 8 OKTOBER 2018. REVIDERT 18.
NOVEMBER.

HANDELSHØGSKOLEN NORD UNIVERSITET

Utkast til innspill fra HHN til studiestrukturprosjektet ved Nord universitet.

Dette dokumentet endelig utgave av innspillet til Studiestedsstrukturprosjektet fra Handelshøgskolen. Notatet er videreutviklet etter innspill fra de ansatte koordinert gjennom faggruppe ledere, fra de enkelte studiestedene og tilbakemelding fra ledermøtet ved Nord universitet. HHNs indikatorer er godt beskrevet i faktadelen av studiestedsprosjektet. Våre prioriteringer er derfor fokusert på hvordan vi kan styrke bidraget til måloppnåelsen fra HHN i forhold til vårt oppdrag som fakultet i et Universitet og i forhold til UHR lovens §1.3. Prosjektet har svært stramme tidsfrister. Hverdagen vår kan beskrives som svært dynamiske, med mange initiativer og store ressurser satt inn i arbeidet med å øke kvaliteten ved Handelshøgskolen.

1. Innledning

Det vises til notatet «Delprosjekt 2 Innspill fra fakultetene om faglig organisering (mandat og prosess)», godkjent 27.juni 2018. Her er HHN og de øvrige fakultetene ved Nord universitet invitert til å komme med konkrete innspill til prosjektet for framtidig studiestedsstruktur ved institusjonen. I utarbeidelsen av dette notatet har HHN vektlagt de nasjonale relevante dokumentene nevnt i skrevet det refereres til ovenfor, samt Kunnskapsdepartementets «Tilstandsrapport 2018» og Norges forskningsråds «Evaluation of the Social Sciences in Norway, Report from panel 2, 6, and from the Principal Evaluation Committee», fra juni 2018. I tillegg har HHN forholdt seg til spesifikke dokument for Nord universitet, som «NOKUT's rapport fra innledende tilsyn med Nord universitet» fra desember 2016, «Strategi 2020», og «HHN's handlingsplan for Strategi 2020». I vårt innspillsnotat har vi valgt særlig å vektlegge primærområdene for aktiviteten ved fakultetet slik de er definert i UH-lovens §1-3, der vi for hvert punkt vil redegjøre for fakultetets fremtidige arbeid med å øke måloppnåelsen ved universitetet. Vi velger å omtale hvert punkt hver for seg selv om graden av måloppnåelse innenfor hvert av disse områdene er gjensidig avhengig av hverandre. Før vi går inn på hvert virksamhetspunkt, vil vi kort redegjøre for organiseringen av aktiviteten ved HHN. Etter gjennomgangen av HHN, vil vi så oppsummere utfordringene ved fakultetet og se disse i lys av en egnet studiestedsstruktur ved Nord universitet.

2. Organiseringen av aktivitetene ved HHN

Etter fusjonen i 2016 er nå HHN's faglige organisering av det vitenskapelige personalet gjort med å definere 4 faggrupper der alle faste og midlertidige faglige ansatte er tilordnet en gruppe. 3 av faggruppene, Marked, organisasjon og ledelse, Økonomisk analyse og regnskap, og Innovasjon og entreprenørskap har per i dag ansatte som til daglig har kontorsted både i Bodø, Helgeland, og Trøndelag, mens faggruppen for Trafikk bare har ansatte som er i Trøndelag. I tillegg er fakultetsadministrasjonen organisert i en enhet der det befinner seg ansatte som både har kontorsted Bodø og Trøndelag. Bortsett fra faggruppen i Trafikk, har flesteparten av de faglige og administrative ansatte daglig sine kontorer i Bodø. Faggruppenes ansvar er både knyttet til oppgaver innenfor utdanning, forskning og formidling/samfunnskontakt. Eksempelvis er bachelorprogrammet i økonomi og ledelse basert på leveranser av emner/kurs/veiledning fra de alle de tre faggruppene Marked, organisasjon og ledelse, Økonomisk analyse og regnskap og Innovasjon og entreprenørskap og med personell fra alle studiestedene HHN har programmer ved i dag. Faggruppen i Trafikk har et særlig ansvar for undervisningen i våre programmer i trafikkpedagogikk, men støttes av faggruppene

ellers i utviklings- og forskningsarbeidet som naturlig hører til disse fagområdene. For studieprogrammene på bachelor-, master og doktorgradsnivå er det i tillegg gitt ansvar til enkeltpersoner for koordinering av løpende utdanninger, utvikling av studieplaner og oppfølging av studenter i løp, såkalte studieprogramansvarlige. Alle «likelydende» utdanninger på bachelor- og masternivå har felles planer, felles ledelse, og felles eksamener, uavhengig av hvordan de er organisert mht. geografi/studiesteder. Dette betyr i praksis at det er HHN's totale fagmiljø som bærer det faglige ansvaret for all utdanning, i tråd med den overordnede bestemmelsen på universitetet om fakultets organisering av institusjonens faglige virksomhet.

I tillegg til faggruppeorganiseringen fins det per i dag tre sentre ved HHN; Nordområdesenteret, Center for High North Logistics og Senter for industriell forretningsutvikling, der det første har sin faglige virksomhet i Bodø, den andre har sin hovedaktivitet spredt mellom Bodø, Kirkenes og Murmansk og det tredje har sin hovedaktivitet på Helgeland, med spesifikke oppgaver innenfor forskning og formidling. Det pågår et målrettet utviklingsarbeid for lokalisering av et nasjonalt senter for trafikksikkerhet på Stjørdal og et Nasjonalt senter for arktisk maritim sikkerhet og beredskap i Bodø.

I faggruppene er det under utvikling forskningsgrupper. Disse er delvis bestående av en gruppe fagpersoner fra samme faggruppe, eller forskergrupper med medlemmer fra flere faggrupper. Det er også eksempler på forskningsgrupper med medlemmer fra HHN og personer fra øvrige fakulteter ved universitetet og/eller Nordlandsforskning, og forskningsnettverk der fagpersoner hos oss deltar i forskningsaktiviteter/-prosjekter i tett samarbeid med forskere fra andre nasjonale eller internasjonale forskningsinstitusjoner. Eksempler på slike faglige nettverk for forskningssamarbeid er sikkerhet og beredskaps nettverk i Uarctic og regnskapsnettverket CIGAR. I faggruppen for transport er det ambisjon om å utvikle et nasjonalt senter for trafikkfag og trafikksikkerhet i samarbeid med norske veimyndigheter. I faggruppen for entreprenørskap ivaretas SFU prosjektet Engage og forskningsgruppen innen industriell forretningsutvikling er koblet til ACT klyngen på Helgeland. I tilknytning til faggruppen for entreprenørskap, er det under utvikling en satsing der kunnskap om digitalisering kobles med kunnskap om innovasjon og entreprenørskap i et samarbeid med lokale samarbeidspartnere i Trøndelag. HHN ivaretar med dagens nærvær på studiesteder i Salten, Helgeland og Trøndelag forventningen om lokal tilstedeværelse og vår regionale utviklerrolle. HHNs innspill til økt måloppnåelse følger vurdert i forhold til de enkelte målområdet.

3. Tilby høyere utdanning basert på det fremste innen forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap (UH-lovens §1-3, a)

HHN tilbyr og drifter per i dag utdanninger på høgskolekandidat-, bachelor-, master- og PhD-nivå. Bachelorutdanninger tilbys på 4 studiesteder, master utdanninger på 3 av studiestedene og ph.d i Bodø. Høgskolekandidatutdanningen gir profesjonstittel som «trafikkklærer» og er påbyggbar til bachelornivå. Selv om vi legger hovedvekten av vår innsats på å utdanne gradsstudenter (mellom 510 og 600 per år), tilbyr vi på alle studiesteder i tillegg årsstudier og kurs- og emner med eksamener som gir studiepoeng av mindre omfang, som en del av vårt utdanningsoppdrag. Disse tilbudene utgjør typisk første år av vare 3 års bachelorutdanninger. I alt har Handelshøgskolen i underkant av 2600 studenter.

En av de viktigste suksesskriteriene for å kunne lykkes med utdanningsoppdraget er høy kvalitet. Det betyr god rekruttering av studenter til alle program og nivå, gjerne en sterk konkurranse om

studieplassene på de ulike programmene. Videre er det viktig med gode programmer, sammensatt av emner som undervises av aktive forskere som kan sikre at studentene får kunnskap om det fremste innenfor relevant forskning og erfaringskunnskap. Programmer som også er effektive i drift og har god rekruttering. Dette krever at HHN over tid også evner å rekruttere gode forskerkompetente ansatt, at fagansatte ved fakultetet gis rom og tid til å bedrive forskning og fagutvikling og at fagansatte får tilført formell pedagogisk kompetanse. I tillegg til dette kreves det en effektiv og god profesjonell administrasjon som sikrer at all aktivitet knyttet til utdanningene skjer innenfor regler, krav og forordninger som gjelder for de ulike studiene.

I UH-loven er NOKUT gitt myndighet til å føre tilsyn med institusjonenes utdanningsoppdrag. I NOKUT's tilsynsfrskrifter er det i mer detalj gitt beskrivelser av hvilke krav og forventninger som knytter seg til studieprogramtilbud på ulike gradsnivå. For HHN har det og vil fortsatt være viktig å sikre at vi drifter og utvikler studieprogrammene innenfor de normer som gjelder nasjonalt og internasjonalt, og at vi sikrer oss at vi over tid utnytter «kvalitetssikringssystemet» slik at kvaliteten på de ulike program stadig forberedes. Det kreves her et godt samspill mellom fagmiljøene, representert ved de ulike faggruppene, studentene på de ulike programmene, og arbeids- og næringslivet, gjerne representert ved tidligere kandidater i eksterne vurderinger av våre studieprogram. Det kreves også et godt tverr fakultært samarbeid med flere fakulteter ved universitetet. Det er vår vurdering at videreutviklingen av HHN må skje gjennom en kontinuerlig innsats for å styrke kvaliteten i utdanningene, for på denne måten å være en attraktiv institusjon for studenter innenfor våre fagområder.

I løpet av 2000-tallet har oppmerksomheten og kravene til institusjonenes tilrettelegging for studentutveksling i løpet av studietida økt. Dette er også blitt en del av NOKUT's forskriftsverk i tilsynet med institusjonene. For oss på Nord universitet, og for HHN, er det en stor utfordring å gjøre våre studieprogram mer attraktiv for innveksling av utenlandske studenter, samtidig som vi må tilrettelegge bedre for utveksling av våre egne studenter til samarbeidsuniversitet i utlandet. Det europeiske programmet, Erasmus +, er «verdens største program for internasjonalisering av studenter», må i framtida utnyttes bedre av HHN (og andre fakultet ved Nord universitet) for å sikre at våre studier er internasjonalt relevante og at våre studenter blir aktive deltakere i «det felles-europeiske utdanningssamfunnet». Slik det er ment politisk, og slik tilsynsmyndighetene har formulert det, vil dette være noe som vil bli prioritert for å oppnå en positiv kvalitetsutvikling av studieprogrammene ved HHN.

De første PhD-studentene ved fakultetet ble tatt opp på forskerutdanningen i 2000, og PhD-utdanningen i bedriftsøkonomi har blitt utviklet parallelt med at doktorer har blitt uteksaminert og antall kandidater tatt opp i programmet har vokst over tid. Selv om vi de senere år har fått flere stipendiatstillinger knyttet til programmet, antall tilbudt doktorgradskurs har økt og på utdanningen har blitt styrket, antall ansatte med toppkompetanse knyttet til programmet oppfyller kravene, er det ennå utfordringer knyttet til gjennomstrømningen av kandidater. Det er vår vurdering at det framover må jobbes enda mer målrettet for å sørge for at kandidatene opptatt i programmet evner å gjennomføre sine studier innenfor normert tid. Av tall fra Tilstandsrapporten fra KD i 2018 ser vi at Nord universitet har hatt en nedgang i gjennomstrømningen av PhD-studenter det siste året, noe som også understreker at dette utdanningsområdet må gis høy prioritet framover, også på HHN.

HHN har et særlig nasjonalt ansvar for trafikkfaglig opplæring på universitetsnivå tillagt oss av Stortinget. Fagområdet har betydelig utviklingspotensial både i forskningsfeltet og i utdanningsfeltet. Det fremtidige bildet er behov for rask, effektiv, utslippsfri og sannsynligvis også førerløs transport av folk og gods. På samme tid skal kjøreopplæringen moderniseres. HHN sitt store samfunnsoppdrag på fagfeltet forsterkes raskt i takt med den teknologiske utviklingen, og utdanningene må endres

tilsvarende med økt fokus på forskningsbasert innhold i utdanningen av nyutdannede førere, og ny kunnskap for å lede an i utviklingen knyttet til digitalisering og implementering av autonome kjøretøy må forskes frem. Skal HHN lykkes med å ivareta vårt ansvar, må vi fortsette og forsterke den påbegynte innsatsen for å utvikle et helhetlig og flerfaglig kompetansemiljø som er i stand til å ivareta både opplæring og forskning på og løsninger på sikkerhetsspørsmål tilknyttet fremtidens transportsystem.

I Tilstandsrapporten fra KD i år framkommer det at Nord universitet har en nedgang i antall uteksaminerte kandidater fra 2016 til 2017 på hele 22%. Selv om noe av nedgangen skyldes rydding av studieporteføljen, indikere dette at institusjonen og HHN har ei utfordring knyttet til en stabil kandidatproduksjon over tid, og da særlig på studiesteder med forholdsvis få innbyggere i omlandet og der det er utfordrende å rekruttere studenter fra andre regioner. Den budsjettmodellen som gjelder for UH-sektoren, der antall kandidater uteksaminert er av stor betydning for finansieringen av institusjonene, kan få negativ økonomisk betydning på sikt, hvis vi ikke er tilstede på de stedene som oppleves som mest attraktive for kandidatene og har best rekruttering av fagpersonell. Ved HHN vil vi være ekstra opptatte av å fokusere på inntakskvalitet på opptak og gjennomstrømning på våre gradsgivende studieprogrammer, både for å sikre kvantitet, og dermed stabile inntekter, og som også indikerer god kvalitet i utdanningene. For å oppnå god rekruttering til studiene og dermed langsiktig bærekraft i vår virksomhet, betyr det at utdanningskvalitet må gå foran spredning av ressurser, i vår innsats for å oppfylle intensjonen i UH lovens §1.3a. For HHN vil en struktur med fagpersonell på de for studenter og rekruttering av fagpersonell mest attraktive lokalitetene i Salten, Helgeland og Trøndelag vil være nødvendig for styrking av utdanningskvaliteten.

4. Utføre forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid (UH-lovens §1.3 b)

Forskningsinnsatsen ved fakultetet er avhengig av antall aktive forskerkompetente ansatte og deres tid til å bedrive forskning. Ser vi på antall publiseringspoeng over tid, er det vår vurdering at vi som fakultet leverer for få poeng i forhold til antall forskerkompetente ansatte og at poengproduksjonen svinger for mye fra år til år. Deler av HHN's fagmiljø var gjenstand for Norges forskningsråds fagevaluering innenfor de samfunnsvitenskapelige fag, og rapportene som kom i vår viste at fagmiljøene som var under evaluering scoret relativt bra, karakterene «god» og «meget god», som viser at kvaliteten på forskningen er akseptabel, men med rom for forbedringer. Imidlertid er det en utfordring at omfanget av den samlede forskningen på HHN over tid har vist seg å være for lav, noe vi aktivt må jobbe for å styrke, både gjennom våre kompetanseutviklingsprogram for ansatte og ikke minst ved en ny strategisk rekrutteringspolicy av aktive forskere. At publiseringsaktiviteten er gjennomgående for lav på universitetet kan også leses ut av Tilstandsrapporten for 2018, der Nord universitets produksjon per vitenskapelige årsverk sammenliknes med øvrige institusjoner i Norge. HHN vil ha et økt fokus på publiseringsaktiviteten framover. I tilstandsrapportens faktadel knyttes lav forskningsproduksjon til landets laveste nivå av eksterne forskningsinntekter fra NRF og H2020 kilder. HHN har imidlertid betydelige forskningsinntekter fra andre kilder enn H2020 og NRF. Hovedkildene er Utenriksdepartementet og Nordland fylkeskommune. En for HHN høyere ekstern inntekt fra andre FoU kilder, kompenserer ikke fullt ut det lave nivået av inntekter fra nasjonale og internasjonale kilder og gjør at forsterkningsordningene i mindre grad utnyttes av HHN.

Etablering av forskningsgrupper i faggruppene, økt fokus på rekruttering av toppkompetente forskere, er kjerne tiltak fremover for økt uttelling på våre søknader. Innsatsen vil være todelt. Økt

forskningsaktivitet i fakultetets eksisterende fagstab og strategisk rekruttering av toppforskere. Et eksempel på økt forsknings satsing, er at tverrfaglig samarbeid på områdene ledelse, transport og trafikk er vi i ferd med å utvikle og implementere et tverrfaglig forskingsmiljø som kan belyse sammensatte problemstillinger knyttet til vegtransport og samferdselsplanlegging. Eksempler annet eksempel på ny forskning, er utfordringer knyttet til samfunnets behov for effektiv, miljøvennlig, trafikksikker veitransport fra eksempelvis sjømatnæringens produksjonssteder til distributører og forbrukere i alle verdensdeler. Etableringen av forskningsgrupper i faggruppene gir nå stadig økende forskningsinnsats.

En styrking av forskningen ved HHN vil derfor danne et bedt grunnlag for å heve kvaliteten og relevansen i utdanningene våre, øke relevansen for samfunnet og dermed styrke vår evne til å rekruttere gode studenter i inn- og utland. Dette er spesielt viktig for master- og doktorgradsutdanningen. Det viktigste og raskeste tiltaket vil være etablering av et program for strategisk rekruttering av internasjonale toppforskere til Nord og spesifikt til HHN. I første omgang et antall på 5 internasjonale toppforskere vi ønsker å tilby gunstige lønns forhold og en pakke med stipendiater. Dette må være forskere med H2020 dokumenterte resultater.

5. Forvalte tilførte ressurser effektivt og aktivt søke tilføring av eksterne ressurser (UH-lovens §1-3. c)

HHN har lange tradisjoner for å søke å forvalte midler tildelt fakultetet effektivt. Etter fusjonen, har HHN vært spesielt opptatt av å forme studieprogrammene slik at den ressursinnsatsen som settes inn i undervisningen og administrasjonen av programmene skulle komme flest mulig av våre studenter til gode. Vi har siden 2016 hatt en revisjon av alle våre studier med sikte på både effektiv ressursbruk og god kvalitet i tillegg til gjennomført re akkreditering av kjerneprogrammene i vår portefølje. HHN har nå samme studieplaner på studier som tilbys på flere studiesteder og har langt ned tilbud med få studenter eller svakt studiemiljø og programmer der det har vist seg vanskelig å bygge et forskningsaktivt fagmiljø rundt.

I de siste åra har vi også hatt en økende aktivitet på å søke ekstern finansiering av forskningsprosjekter i Norges forskningsråd, EU's rammeprogram Horisont 2020, og andre finansieringskilder med søknader som jevnt får høyere score i evalueringen. Prosjektene vi får tilslag på er lavere enn forventet, og vi lykkes som hovedregel med å få mindre prosjekter. Vi har likevel en betydelig prosjektportefølje i faggruppene i Bodø. Spesielt er porteføljen økende i ledelse av sikkerhet og beredskap og Smart City forskning.

Innen Trafikkområdet ser vi nå økende konkurranse mellom forskningsmiljøene. Vi ser at flere av forskningsmiljøene i Norge har en tydelig satsing på fagfeltet for å møte den fremtidige utviklingen. Skal HHN lykkes på området er det viktig å fortsette byggingen av et helhetlig og sterkt forskningsmiljø med internasjonal kvalitet som både er forskningstungt og har bred kompetanse på den praktiske anvendelsen. Vi har også fått fornyet ekstern finansiering på et Executive MBA-studium i Helseledelse (Helse Nord) og har denne høsten startet opp undervisningen for kull 6.

Selv om vi over tid har styrket vår deltakelse i konkurransen om eksternfinansierte prosjekter, har vi enda et potensial for å bli bedre i å lykkes med å få eksternfinansiert forskningsprosjekter. Dette handler både om å kunne styrke vår økonomiske handlefrihet, og det å teste oss kvalitetsmessig i de konkurranseutsatte markedene for forskningsfinansiering nasjonalt og internasjonalt. Dette krever forsterking av toppkompetanse innen forskningsadministrasjon i egen administrasjon som kan bidra

til økt internasjonal konkurranseevne om forskningsmidler. En slik styrking vil være nødvendig for å lykkes med strategisk rekruttering av internasjonale toppforskere.

6. Bidra til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid (UH-lovens §1-3 d)

HHN har de seneste årene hatt en bevisst strategi på å påta seg arrangørrollen for større nasjonale og internasjonale fag- og forskningskonferanser, arrangere fagseminarer, og gi støtte til bokprosjekter for formidling av forskning, initiert av fagmiljøet ved institusjonen. HHN arrangerer hvert år et fagseminar innen internasjonale markedsføring og handel, kalt September seminaret og i Vårsemesteret Nordområdekonsferansen High North Dialog. Dette er tiltak rettet både mot næringsliv, studenter og forvaltningen i samfunnet rundt oss og brukes aktivt som en del av undervisningen. September seminaret er en viktig del av både nordområde strategien, kunnskapsbygging og forskningsformidling og Nordområde konsferansen, High North Dialog en sentral del av vår oppfyllelse av Regjeringens nordområde politikk og vår ambisjon om økt internasjonalisering av utdanning og forskning. I tillegg gis ansatte reisestønader til å delta på tilsvarende arrangementer i regi av andre fagmiljø i inn- og utland. Ansatte blir også oppmuntret til å bidra i samfunnsdebatten, både gjennom media og i debattforum, eksempelvis Lytring, hvor Nordlandsforskning og Nord universitet samarbeider med Stormen bibliotek om arrangementer jevnlig gjennom studieåret. I bidrar ansatte med faste kronikker i ulike media og deltar i lokale næringslivsnettverk. Også i dagspressen har vi eksempler på god og relevant formidling. Et godt eksempel er faggruppen for trafikk og logistikk, som ofte gir kommentarer på radio og tv.

7. Bidra med innovasjon og verdiskapning basert på resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid (UH-lovens §1-3 e)

Når det gjelder det direkte innovasjonspotensialet i forskningen og utviklingsarbeidet ved HHN er det antakeligvis begrenset, men HHN har gjennom spesielt Spir idelab, praktisk rettede valgfag innen entreprenørskap både på Steinkjer og Mo (HigheFF og SIF) og en rekke initiativer i faggruppen for Innovasjon og entreprenørskap, et kontinuerlig fokus på nyskapning og forskning rundt faktorer som skal stimulere til innovasjon og entreprenøriell adferd bredt i samfunnet. Implementeringen av obligatoriske kurs på Msc innen endrings og innovasjonsledelse er et godt eksempel på tiltak som øker den indirekte innovasjonseffekten av vår virksomhet gjennom kandidatenes kunnskap. SFU programmet Engage er HHN's spydspiss i utvikling av fremdragende utdanningstiltak, sammen med betydelig forskningsaktivitet omkring entreprenørskap, kommersialisering av forskning og innovasjonsprosesser. Det vil være en prioritert å spre Engage metodikk til alle studiesteder HHN er aktive på og til andre fakulteter og utdannings institusjoner.

8. Legge til rette for at institusjonens ansatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten (UH-lovens §1-3 f)

HHN støtter studentforeningen ved fakultet for at de skal kunne arrangere fagkonferanser og ha dialoger med arbeids- og næringsliv omkring den økonomiske utviklingen. En aktiv studentforening som har et samspill med viktige samfunnsøkonomer utenfor universitetet er viktig for at studentene skal kunne delta i samfunnsdebatten. Spesielt innsatsen for å integrere utvekslings studenter i vårt

studentmiljø prioriteres sammen med studentforeningen HHS og avtaler Når det gjelder HHN's ansatte og deres muligheter til å delta i samfunnsdebatten, se punkt 6 ovenfor.

9. Bidra til at norsk høyere utdanning og forskning følger den internasjonale forskningsfronten og utviklingen av høyere utdanningstilbud (UH-lovens §1-3 g)

Å delta i det internasjonale forskerfellesskapet innenfor de fagområder HHN har, er en høyst prioritert oppgave. I evalueringen av den samfunnsvitenskapelige forskningen i Norge, framkom det at det er en generell utfordring for norske samfunnsvitenskapelige miljøer å bli tettere integrert i den internasjonale forskningen som pågår. I dag har de mest forskningsaktive forskerne ved HHN et godt nettverk med internasjonale fagmiljø. Dette kan styrkes både gjennom forskningsprosjekter der disse involveres i større grad, og med større bruk av toerstillinger der fremragende internasjonale forskere inviteres inn til slike bistillinger. Framover bør vi derfor ved HHN styrke vårt samarbeid med internasjonale relevante universiteter og forskningsmiljø, og i rekrutteringen av studenter, PhD-stipendiater og øvrig fagpersonell via det internasjonale markedet en særlig oppmerksomhet.

Gode eksempler på HHs internasjonalt forskning samarbeid er ledelsen av to tematiske nettverk i Uartic innen sikkerhet og beredskap og Smart City tematikk, Business Index North omfatter fremdragende institusjoner i Sverige, Finland og Russland, samarbeid med Mitt Universitetet i Sverige, Interreg prosjekter og en rekke fagnettverk innen bedriftsøkonomi, Regnskap finans, reiseliv og logistikk gir en betydelig internasjonal samarbeidsflate. . En stor del av samarbeidet har så langt vært tilknytning av forskere i delstillinger, noe Sameval prosjektet gir oss skryt for. Sameval påpeker mangelen på større H2020 prosjekter ved HHN. Det er etter vår mening behov for å knytte HHN langt sterkere til internasjonale sterke fagmiljøer ved å rekruttere flere internasjonale toppforskere til HHN. En mer offensiv internasjonal rekrutteringsstrategi vil på sikt bety flere studenter og forskere med internasjonal erfaring som igjen kan bidra til økt internasjonalt samarbeid i forskning og utdanning. Se for øvrig kommentarene om internasjonalisering under punkt 3 ovenfor.

10. Samarbeide med andre universiteter og høyskoler og tilsvarende institusjoner i andre land, lokalt og regionalt samfunns- og arbeidsliv, offentlig forvaltning og internasjonale organisasjoner (UH-lovens §1-3 h)

HHN har siden oppstarten i 1985 hatt et tett samarbeid med NHH og Handelshøyskolen BI, og etter hvert handelshøgskolemiljøet i Agder om utviklingen av studieprogrammet som gir siviløkonomtittelen. Etter kvalitetsreformen tidlig på 2000-tallet har det blitt stadig flere norske institusjoner som har tilbydd masterutdanninger innenfor det økonomisk/administrative fagområdet, i konkurranse med våre programmer. Fortsatt samarbeider vi tett innenlands i sektoren for å sikre kvalitet og innhold i studieprogrammene. HHN har også samarbeidet med andre skandinaviske handelshøgskolemiljø, europeiske partnere og universiteter utenfor Europa for å sikre kvaliteten på utdanning og forskning. Siden tidlig på 1990-tallet har vi hatt et spesielt engasjement i vårt samarbeid med russiske og etter hvert ukrainske institusjoner som har vært berikende både for våre utdanninger og for forskningen. Også i Trøndelag er det aktive samarbeid blant annet med Mitt Universitetet og Copenhagen Business School. Det vil være en prioritert oppgave å videreutvikle samarbeidet med sterke Europeiske fagmiljø samt utvalgte fagmiljø «østover» og mot Nord Amerika også i de kommende årene, forankret i regjeringens og Stortingets Nordområdestrategi.

HHN har også et bredt samarbeid med internasjonale, nasjonale og regionale bedrifter i kunnskapsutviklingen. Eksempelvis kan dette være formalisert gjennom felles prosjekter innenfor utdanning og forskning. HHN har også et tett samarbeid med nasjonale og regionale myndigheter med utgangspunkt i prosjekter. Eksempelvis har vi nå flere prosjekter finansiert av Utenriksdepartementet, Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning, Vegdirektoratet, Statens vegvesen, Nordland fylkeskommune, Rana kommune, Bodø kommune og Helse Nord. Innen sikkerhet og beredskap er det etablert to omfattende faglige nettverk med betydelig samarbeid og utviklingskraft rundt Arcsar prosjektet. Innen landbruksøkonomi samarbeides det aktivt med UNIOESTE i Brasil om tidsskrifts utgivelse, og American University of Kuwait. SIF har nær interaksjon med lokalt næringsliv og industri gjennom undervisning, studentoppgaver (bachelor og masternivå), medlemskap i ACT klyngen, forskning og forskningsprosjekter. Blant annet ble SIF i 2016 med som partner i et av forskningsrådets toppsentre, FMEen HighEFF, sammen med lokale industripartnere.

Det er imidlertid grunn til å tro at det er et potensial for økt samvirke med både private og offentlige aktører, nasjonalt så vel som regionalt. Et eksempel på dette kan være knyttet til Programmene for nærings-/offentlig-PhD i Norges forskningsråd, som er basert på en to-delt finansiering av stipendiater, halvparten fra bedrift/forvaltningsenhet og andre halvparten fra Forskningsrådet. Framover bør vi ta sikte på å prioritere samarbeid med bedrifter og offentlige etater som også kan bidra finansielt til en styrking av den faglige virksomheten ved HHN, for eksempel ved å utnytte nærings Ph.d programmet i Norges forskningsråd.

11. Tilby etter- og videreutdanning innenfor institusjonens virkeområde (UH-lovens §1-3 i)

HHN har i tillegg til de tradisjonelle gradsstudiene, også i en ti-årsperiode tilbydd erfaringsbaserte masterutdanninger på 90 studiepoeng. Dette har vært og vil fortsatt være den viktigste måten vi kan tilby relevante og kvalitetssikrede etter- og videreutdanninger innenfor våre fagområder. I tillegg har vi tilbud om årsstudier og studier av kortere varighet på lavere nivå som gir etter- og videreutdanningsmuligheter innenfor HHN's virkeområder, og som oftest er disse tilbudt som samlingsbaserte studier med nettstøttede undervisningsformer. Etter og videreutdannings virksomheten er for å øke kvalitet i utdanningen og bygge konsentrerte fagmiljøer rundt utdanningene, nå i ferd med å konsentreres til programmer gitt fra ett sted i Nord eller ett sted i Trøndelag.

Slike etter og videreutdanningstilbud (både evu og deltidskurs utenfor evu) er i dag tilgjengelige på alle studiesteder HHN er tilstede. En slik spredning utfordring tilstedeværelse på de steder som er mest attraktive for de største antallet studenter. For å lykkes med nasjonale etter- og videreutdanninger i det omfang som HHN skisserer er det etter vår mening viktig at infrastrukturen er så attraktive at vi foretrekkes, både i form av lett tilgjengelige lokaler, kort reisetid og tilstrekkelig hotellkapasitet, noe som betyr konsentrasjon av denne type programmer til to.

12. Oppsummering

I sum ser vi at HHN har et stort utviklingspotensial i framtida på alle virksomhetsområder definert i UH-lovens § 1-3.

Hvis vi skal lykkes framover, kreves det en økende oppmerksomhet og innsats både på utdannings- og forskningsaktivitetene, og en fortsatt videreutvikling av intern kompetanse og strategisk rekruttering av toppforskere som kan bidra til at HHN får en styrket fagstab, ikke minst i konkurransen om nasjonale og internasjonale forskningsmidler. Slik HHN vurderer det, vil det være mulig å utvikle fakultetets fagmiljø med en faggruppeorganisering slik vi har i dag. Det vil kreve konsentrasjon av aktiviteten i Trøndelag (HHN har behov i for spesifikk infrastruktur på Stjørdal for trafikkopplæringen), studiested Helgeland og hovedlærested i Salten. Dette krever at fagmiljøene, uavhengig av lokasjon, samarbeider tett å løse oppgavene innenfor de ulike virksomhetsområdene (drifte studier og forskning) som er omtalt ovenfor. HHN deler visjonen fra Meld.St.18 (Strukturmeldingen) om at en konsentrasjon av fagmiljø vil være fordelaktig for rekruttering av studenter, fagansatte og kvaliteten i både undervisning og forskning, og videre at utdanninger på lavere nivå kan distribueres geografisk dersom det finnes et studentgrunnlag som gir en kandidatproduksjon som er ressursmessig og kvalitetsmessig forsvarlig. Det forsterker behovet for konsentrasjon av fagansatte til færre steder enn i dag, og distribusjon av studieprogrammer fra slike baser til nærliggende studiesteder

Å ha administrative og faglige ansatte både i Bodø, på Helgeland og Trøndelag gir noen utfordringer i det daglige samarbeidet som er påkrevd for å lykkes i å løse virksomhetsoppgavene slik de er definert i UH-lovens § 1-3. Selv om det etter hvert fins effektive og gode digitale løsninger for kommunikasjon som gjør det lettere å samarbeide mellom ulike geografiske lokasjoner, er det nødvendig også å legge til rette for fysiske møter innad i faggruppene, innad i administrasjonen og mellom ansatte i de ulike gruppene. Dette gir kostnader som konkurrerende institusjoner som ikke har geografisk spredning blant sine ansatte er forskånet for. Men å være representert i tre regioner, gir også muligheter for å samarbeide tettere med omliggende regionale aktører hvor vi er lokalisert, og utvikle spisskompetanse som er spesielt relevant for aktører i disse regionene og for utdanningsprogrammene og forskning.

Slik virksomhetsområdene i UH-loven er definert og omtalt, og tilsynsforskriftene til NOKUT er gitt, som er basert på UH-loven, er det viktig for Nord universitet, og for HHN mer spesifikt, kontinuerlig å jobbe med utvikling av primæraktivitetene utdanning og forskning fremover.

For at HHNs aktiviteter i utdanning og forskning kvantitativt og kvalitativt skal kunne videreutvikles i tråd med de nasjonale krav som stilles til oss som fakultet/universitet i lov og forskrifter, best mulig tilpasses nødvendig effektivisering av ressursbruk, best mulig oppfyller forventninger som potensielle søkere har til våre utdanninger, gir den beste muligheten til å rekruttere fagpersonell for rask videreutvikling av våre fagmiljøer, vil det helt klart være en fordel å få konsentrert den ordinære virksomheten rundt færre lokasjoner enn i dag. Dette kan eksempelvis være ved å ha fakultetsansatte og heltidsstudenter bare på et sted i Trøndelag men ha programmer på to steder, ett sted på Helgeland i tillegg til hovedvirksomheten i Bodø. En slik struktur vil bedre rekruttering av studenter, bygge større og mer bærekraftige fagmiljøer, gjøre at vi lykkes med å tilby gode utdanninger bedre i fremtiden, og økt kapasitet til å gjennomføre god forskning. Vi vil også få en mer effektiv administrativ ressursbruk og kunne tilføre regionen, bedre kvalitet og dermed bedre kandidater i fremtiden.

Nord universitet

Prosjekt Fremtidig studiestedstruktur

Rapport fra Delprosjekt 4:

Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur –

Hva bestemmer hvor Nord universitet skal være med hvilken aktivitet?

4. januar 2019

1. Sammendrag

Målsettingen med prosjektet framtidig studiestedsstruktur er “å utvikle en studiestedsstruktur som bidrar til å realisere universitetets faglige strategier og ambisjonen om å bidra til regional utvikling.”

Det ligger både i Nord universitets strategi, intensjonene i strukturreformen og utviklingsavtalen med departementet, samt NOKUT sin anbefaling, at det vil komme en endring i lokaliseringen av Nord universitets faglig aktivitet. Dette vil kunne medføre en endring i aktivitet ved enkelte studiesteder og/eller en endring i antall studiesteder.

Fremtidig studiestedsstruktur handler om å vurdere hvor Nord universitet skal være med hvilken aktivitet for å ivareta sin rolle som utdannings- og forskningsinstitusjon og som regional utviklingsaktør, og ikke primært om å måle studiesteder opp mot hverandre.

En beslutning om hvor Nord universitet skal være tilstede med hvilken aktivitet er ikke en matematisk øvelse, men en kompleks vurdering hvor ulike hensyn må veies. Det er derfor valgt et antall overordnede kvalitative hovedkriterier med tilhørende kriterier som må drøftes og avveies for å komme fram til den studiestedsstruktur som samlet sett resulterer i det mest fremtidsrettede universitetet. Krav til innhold og prosess i utredningsinstruksen¹ og retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser² vil bli ivare tatt.

Basert på innspill fra fakultetene om faglig organisering (delprosjekt 2), analyse av regionens og nasjonens kunnskaps- og kompetansebehov (delprosjekt 3), overordnede vurderinger av økonomisk holdbarhet og nasjonale parametere for sektoren, er det fem hovedkriterier – med tilhørende *kriterier* - som har pekt seg ut

- Forskning av høy kvalitet – *Faglig konsentrasjon, større og mer robuste forskningsmiljøer, samarbeid og tverrfaglighet i forskningen, forskning med relevans for regionen og nasjonen, tilrettelegging for doktorgradskandidatene*
- Høy kvalitet i utdanning og stimulerende læringsmiljø – *Forskningsbasert utdanning, bredde i fagtilbudet, tverrfaglig undervisningsmiljø, god tilrettelegging for ulike grupper av studenter, tilrettelegging for internasjonalisering, etter- og videreutdanning*
- Høy attraktivitet for ansatte og studenter - *Attraktive forskningsmiljøer, Attraktive utdanningstilbud for de beste studentene, Attraktive bo- og arbeidsmarkeder*
- Kunnskaps- og forskningsbasert utvikling i regionen – *Faglig høy kvalitet, kandidater med relevans for arbeidslivet, tilpasset etter- og videreutdanningstilbud, forskning på relevante områder*
- Effektiv ressursbruk og økonomisk balanse – *Utnyttelse av undervisnings- og forskningskapasitet, utnyttelse av arealer og annen infrastruktur, økonomisk balanse*

¹ Utredningsinstruksen (fastsatt ved kgl. res. 19.02.2016)

² Retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statleg tenesteproduksjon (fastsatt ved kgl. Res. 28.11.2014)

Disse kriteriene vil være kjernen i hva som utredes med hensyn til dagens utfordringer og løsninger for å komme fram til en anbefaling av fremtidig studiestedsstruktur som ivaretar prosjektets mål og universitetets langsiktige behov.

Styret skal på grunnlag av rektors innstilling beslutte hvor Nord universitet skal være med hvilken aktivitet. Vurderingene av hvilken struktur som er best egnet til å realisere faglige strategier må i utredningen balanseres mot hvordan universitetet skal bidra til regional utvikling. Mulige løsninger må diskuteres i lys av behov for effektiv ressursutnyttelse innenfor fremtidige økonomiske rammer.

Forventede effekter og konsekvenser av foreslåtte løsninger må belyses. Herunder må omtales hvordan alle grupper av ansatte skal ivaretas på en god måte, og hvordan studentenes behov skal ivaretas. Vesentlige risikoer knyttet til forslaget, og håndtering av disse vil også være en del av utredningen. Et forslag til overordnet implementeringsplan vil følge anbefalingen.

2. Prosjekt fremtidig studiestedsstruktur

Nord universitet sin visjon er å møte globale utfordringer gjennom regionale løsninger med fokus på universitetets fire doktorgradsområder som støtter universitetets tre profilområder. Målsettingen med prosjektet fremtidig studiestedsstruktur er "å utvikle en studiestedsstruktur som bidrar til å realisere universitetets faglige strategier og ambisjonen om å bidra til regional utvikling." I begrunnelsen for styrets vedtak [1] framgår at det for å realisere universitetets strategiske mål [2] er nødvendig å være tilstede med campus/studiested på ulike steder i regionen, og at den nåværende campusstrukturen skal gjennomgås ut fra:

- kvalitet for forskning og utdanning
- strategiske prioriteringer
- regionale behov
- økonomisk bærekraft/holdbarhet

Prosjektets målsetting og begrunnelse samsvarer i stor grad med målene i strukturreformen.[3] Her fremgår blant annet at robuste fagmiljø er en forutsetning for å kunne drive forskning av høy kvalitet, og ikke minst sikre en god forskningsbasert utdanning.

Prosjektet fremtidig studiestedsstruktur har 5 delprosjekter

- Delprosjekt 1 Datainnsamling og analyse
- Delprosjekt 2 Innspill fra fakultetene om faglig organisering
- Delprosjekt 3 Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov
- Delprosjekt 4 Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur
- Delprosjekt 5 Beslutningsgrunnlag og innstilling fra rektor

[1] Nord universitet. Styresak 24/18

[2] Jf. Nord universitet - Strategi 2020

[3] Meld. St 18 (2014-2015) Konsentrasjon for kvalitet – strukturreformen i universitets- og høyskolesektoren

3. Nord universitets faglige strategier

3.1 Strategi 2020

Nord universitets identitet er basert på de fire doktorgradsområdene som støtter de tre profilområdene Blå og grønn vekst, Innovasjon og entreprenørskap og Helse, velferd og oppvekst. Identiteten er basert på universitetets faglige styrke og en lokalisering i et av landets viktigste vekstområder.

Universitetet vil ivareta sin plass i universitets- og høgskolesektoren og sitt samfunnsansvar gjennom å bygge anerkjente fagmiljøer innen de profesjons- og tema-/disiplinfag der vi har definert vår styrke. Disse fagene støtter utviklingen i regionalt samfunns- og næringsliv, samtidig som den kunnskapsbasen universitetet utvikler også er en del av det globale perspektivet og kan integreres i løsninger i andre geografiske områder.

Nord universitets profil har som grunnprinsipp «bærekraft» som omfatter økonomiske, samfunnsmessige og klima- og miljømessige løsninger. Profilområdene synliggjør hver for seg områder hvor universitetet har sin styrke, både faglig og med bakgrunn i sin geografiske plassering, men også gjensidigheten mellom profilområdene er et viktig grunnlag for utviklingen av universitetets identitet. Universitetet vektlegger at bærekraft knytter de tre profilområdene sammen.

En anerkjent nasjonal og internasjonal status innen doktorgradsprogrammene og profilområdene er avgjørende for universitetet, noe som krever høyt kompetente og motiverte personer til vitenskapelige og teknisk-administrative stillinger. Universitetet vil rekruttere både nasjonalt og internasjonalt, der et kulturelt mangfold og kjønnsbalanse vil bidra til et kreativt miljø som skal prege både forskning, utdanning og formidling.

De fire doktorgradsområdene er kjernen i profilområdene og skal, gjennom forskning og utdanning, bidra til økt kompetanse og næringsaktivitet i regionen, så vel som nasjonalt. Styrken ligger i å være et profesjonsuniversitet, kombinert med satsing på definerte tema-/disiplinområder. Denne styrken skal utnyttes slik at kandidater utdannet ved universitetet skal ha kunnskap om bærekraft og institusjonens profilområder.

3.2 Nord universitet mot 2030

Nord universitet er inne i sin første strategiperiode – strategi fram mot 2020. Strategidokumentet «Strategi 2020» peker gjennom doktorgrads- og profilområdene en retning for universitetets videre utvikling. Doktorgrads- og profilområdene i strategien samsvarer godt med de områder hvor nasjonen og regionen forventes å ha behov for kunnskapsutvikling og kompetanse også i den kommende ti-års perioden. Områdene faller godt sammen med kunnskapsbehov knyttet til

megatrendene i samfunnet, behov i regionalt næringsliv og offentlig sektor, langtidsplanen for forskning og høyere utdanning og hvilke områder som blir prioritert i EU sitt nye forskningsprogram Horizon Europe.

Utviklingen av Nord universitets strategi mot 2030 vil være en egen prosess som ennå ikke er påbegynt. Det bør imidlertid på det nåværende tidspunkt kunne legges til grunn at strategien vil bygge videre på Strategi 2020, og at hovedlinjene i denne videreføres.

For å realisere universitetets strategi er det behov for ytterligere å styrke kvaliteten i utdanningen og omfanget av og kvaliteten i forskningen. Fakultetene mener at faglig konsentrasjon og høyere attraktivitet for forskere og studenter er nødvendig for å oppnå høyere kvalitet og større omfang av forskningen, et synspunkt som støttes i ulike publikasjoner og stortingsmeldinger. Det innebærer større og mer robuste fagmiljøer, og en tydeligere prioritering av ressurser innenfor begrensede økonomiske rammer. Høy kvalitet i Nord universitets faglige virksomhet vil også være fundamentet for å kunne fylle rollen som regional utviklingsaktør.

En viktig del av universitetets arbeid i inneværende og neste strategiperiode handler om å tilpasse og bygge strukturer og organisasjon for å styrke den faglige og administrative virksomheten. Et viktig element i dette arbeidet er tilpasning av studiestedsstruktur, som handler om hvor Nord universitet skal være tilstede med hvilken aktivitet i framtida.

4. Rolle som regional utviklingsaktør

4.1 Hva innebærer den regionale rollen?

Nord universitet skal bidra til bærekraftig vekst og utvikling i Nordland, Trøndelag og resten av landet gjennom kunnskapsutvikling med spesiell vekt på universitetets doktorgrads- og profilområder – basert på forskning, utdanning og formidling av høy kvalitet.

Universiteter og høyskoler bidrar til at flere tar høyere utdanning, og undersøkelser viser at hovedtyngden av de som tar utdanning i en region også blir igjen. For Nord universitet utgjør denne andelen om lag 70%. Nord universitet tilfører Nordland og Trøndelag kandidater som gir kompetent arbeidskraft som styrker både næringslivet og offentlig sektor. Kandidatene tilfører regionens arbeidsliv kompetanse og impulser som bidrar til verdiskapning og til at det offentlige leverer bedre tjenester.

Nord universitet har som den ledende utdannings- og forskningsinstitusjonen i Nordland og nordre del av Trøndelag en forpliktelse til å bidra til regional utvikling. Statusen som universitet gir ytterligere muligheter til å tilføre regionen kunnskap. Et sterkere fokus på forskning, i samarbeid med andre institusjoner, næringsliv og offentlig sektor, skal bidra til innovasjon og entreprenørskap, styrke konkurranseevne og grunnlaget for en sterkere og livskraftig region.

Kunnskapen som utvikles gjennom forskningen må komme samfunnet til nytte ved at den formidles og tas i bruk. Nord universitet er også en del av et større nasjonalt og globalt kunnskapsnettverk og den regionale rollen innebærer både å formidle kunnskap fra egen forskning og å bringe global kunnskap til regionen.

Det tilligger også den regionale rollen å bidra til utvikling gjennom å tilby et målrettet og skreddersydd tilbud om etter- og videreutdanning. Arbeidslivet endrer seg og blir stadig mer digitalisert. Nye jobber oppstår og eksisterende endres. Dette gir et behov for kontinuerlig kompetanseutvikling for å håndtere omstilling både på individ- og virksomhetsnivå. Kontinuerlig kompetanseutvikling medfører også at erfarne arbeidstakere skal kunne stå lenger i arbeid og bidra til verdiskapning i flere arbeidsdyktige år. Vesentlige deler av etterutdanningen må finansieres av arbeidslivet selv, ettersom bevilgningene til universitets- og høgskolesektoren primært skal dekke kostnadene til gradsgivende studier på bachelor- og masternivå.

Universitetet kan også bidra til større regional selvbevissthet gjennom å speile det regionale i det globale, et komparativ perspektiv kan gjøre at egne regionale utfordringer og muligheter ses i et annet lys. Dette kan igjen føre til større regional stolthet og selvtilit.

4.2 Høy kvalitet, attraktivitet og relevans er en forutsetning for å være en regional utviklingsaktør

For at Nord universitet skal bidra til regional utvikling gjennom forskning, utdanning og formidling er høy kvalitet og relevans i egen forskning en forutsetning. Uten miljøer med høy kvalitet vil ikke Nord universitet kunne gi regionen det bidrag til utvikling som den fortjener og har behov for.

Forskning med høy kvalitet gir ny innsikt og skaper ny kunnskap som danner grunnlag for bærekraftig endring. Forskningsfaglige miljø av fremragende kvalitet skapes av forskere i den internasjonale og nasjonale forskningsfronten. For å tiltrekke seg høyt kvalifiserte forskere må forskningsmiljøet og rammebetingelsene på lokasjonen være attraktive.

Sterke forskningsmiljøer lykkes bedre i kampen om forskningsmidlene, man får selvforsterkende effekter, og sterkere miljøer er også viktig for å bygge omdømme. Nord universitet har sterke forskermiljøer på noen områder, men også behov for et løft, både i volum og kvalitet, på andre områder for å få tilgang til en større andel av forskningsmidlene og bidrags- og oppdragsprosjekter.

De som utdannes ved Nord universitet må gis kompetanse og kunnskap som er med å videreutvikle regionen, og som bidrar til å løse utfordringer. Dette krever at kunnskapen og utdanningen universitetet tilbyr er basert på den nasjonale og internasjonale forskningsfronten. Studenter som kommer tidlig i kontakt med forskningsmiljø lærer å forstå hvordan forskningsbasert kunnskap blir til og hvordan den kan anvendes. Studentene må derfor integreres tidlig i det faglige fellesskapet og få innsikt og trening i forskningsaktiviteter på alle nivåer i utdanningen.

For regionen har det en ekstra verdi at forskningen er relevant for regionen. Nord universitet kan gjennom samarbeid med næringsliv og offentlig sektor lettere utvikle relevant kunnskap. Universitetet bør ha en god dialog og utvikle et tettere samarbeid om hvilke problemstillinger og kunnskapsbehov regionen har. Ved å være en viktig og relevant aktør for næringslivet kan universitetet bidra med forskningsbasert kunnskap som løser aktuelle utfordringer for regionen, og gi bedre informasjonsgrunnlag for beslutninger.

Kandidatenes utdanningsprofil må være relevant for næringsliv og offentlig sektor. Dette innebærer at studieporteføljen må tilpasses og utvikles i samsvar med de behovene som er i regionen. Antall kandidater som uteksamineres fra de forskjellige utdanningene må reflektere de behovene som er i regionen og nasjonen. Hva som er relevant og hvilke behov som skal møtes, må i økende grad utvikles og forstås gjennom et godt samspill med samfunns- og arbeidsliv. For regionen som helhet er det viktig at det uteksamineres mange nok kandidater og at disse møter samfunnet med et solid kunnskapsgrunnlag. Hvor mange som uteksamineres og at disse har oppdatert forskningsbasert kunnskap er avgjørende, og i mange tilfeller viktigere enn hvor i regionen studieplassene tilbys.

Universitetet har et ansvar for å formidle forskningen og kunnskapen som utvikles. Denne formidlingen må også ha høy kvalitet. Forskningen og kunnskapen som utvikles må formidles slik at den oppleves tilgjengelig og relevant, slik at kunnskapen kan tas i bruk blant beslutningstakere i regionen, både i offentlig sektor og i næringslivet.

5. Forventninger til universiteter og høyskoler

5.1 Kunnskapsdepartementets forventninger til institusjonene i sektoren

Det fremgår av strukturmeldingen at universiteter og høyskoler må utvikle en faglig og strategisk profil som bygger på egne fortrinn og er tilpasset deres rolle i utdannings- og forskningssystemet. Forventninger og krav til Nord universitet fra departementet stilles til universitetet som sådan, og er i utgangspunktet frikoblet fra spørsmålet om hvor Nord universitet skal lokalisere ulike aktiviteter. Dette bestemmes av universitetet selv. Det gis likevel noen overordnede føringer i de styrende dokumentene til universitetene og høyskolene og den enkelte institusjon.

Med utgangspunkt i Lov om universiteter og høyskoler, stiller både Studiekvalitetsforskriften og Studietilsynsforskriften flere krav til institusjonene. Førstnevnte forskrifts §3-8 gir bestemmelser for akkreditering som universitet. Om krav til fagmiljø heter det: *«Institusjonen skal ha tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid, faglig utviklingsarbeid og formidling innenfor institusjonens faglige virksomhet.»* I forskriftens §2-3 om krav til fagmiljø, heter det: *«Fagmiljøet tilknyttet*

studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.» Disse bestemmelsene gir uttrykk for forventninger til fagmiljøers størrelse, kompetanse, sammensetning og stabilitet både relatert til forskning og utdanning.

Strukturmeldingen fremhever at forskning og høyere utdanning av høy kvalitet er avgjørende for å sikre fremtidens arbeidsplasser og for å fremme omstilling og verdiskaping i norsk økonomi. Det påpekes flere utfordringer i sektoren, særlig knyttet til små, sårbare forskningsmiljøer og mange spredte, små utdanningstilbud med sviktende rekruttering. Gjennom en strukturendring i universitets- og høyskolesektoren skal ressursene samles på færre, men sterkere institusjoner. Med sterkere menes både en høyere kvalitet i utdanningen og forskningen og en videreutvikling av den regionale rollen. For å oppnå dette må det også gjøres interne endringer ved den enkelte institusjon.

Det fremgår også av meldingen at forutsetningene for å nå målene om høyere kvalitet er en mangfoldig sektor, utstrakt samspill og samarbeid med nasjonalt og regionalt arbeids- og næringsliv og høyere utdanningsinstitusjoner i utlandet, god styring og ledelse, studiestøtte og studentvelferd, samt moderne og hensiktsmessige bygg og infrastruktur. Det er ikke en målsetting at mangfoldet skal ivaretas av hver enkelt institusjon, men av sektoren som helhet; “universiteter og høyskoler må utvikle en faglig og strategisk profil som bygger på egne fortrinn og er tilpasset deres rolle i utdannings- og forskningssystemet”.

5.2 Forventninger til Nord universitet

Nord universitet har fulgt opp forutsetningene og forventningene i strukturmeldingen gjennom etablering av Strategi 2020: “Universitetet vil ivareta sin plass i universitets- og høyskolesektoren og sitt samfunnsansvar gjennom å bygge anerkjente fagmiljøer innen de profesjons- og tema-/disiplinfag der vi har definert vår styrke. Disse fagene støtter utviklingen i regionalt samfunns- og næringsliv, samtidig som den kunnskapsbasen universitetet utvikler også er en del av det globale perspektivet og kan integreres i løsninger i andre geografiske områder.”

NOKUT og Kunnskapsdepartementet påpeker at en stor spredning av studiesteder er en særlig utfordring for Nord universitet, og at det må sikres en studiestedsstruktur som støtter opp om forsknings- og utdanningsstrategien. Dette er også fulgt opp i utviklingsavtalen mellom Nord universitet og departementet hvor det er et særskilt mål å gjennomgå studiestedsstrukturen.

Mange studiesteder kan være et verdifullt bidrag til systemet for distribuert utdanning og regional nærhet. Den desentraliserte strukturen gjør det samtidig krevende å bygge faglig bærekraft på universitets- og høyskolenivå på samtlige studiesteder. NOKUT har gitt Nord universitet tydelige anbefalinger om en gjennomgang av studiestedstrukturen som et sentralt kvalitetstiltak.

Det ligger både i intensjonene i strukturreformen og utviklingsavtalen med departementet, samt NOKUT sin anbefaling, at det vil komme en endring i lokaliseringen av Nord universitets faglige aktivitet. Dette vil kunne medføre en endring i aktivitet ved enkelte studiesteder og/eller en endring i antall studiesteder.

Med utgangspunkt bl.a. i NOKUTs analyse og departementets tildelingsbrev skal følgende prioriteres fram til 2020:

- Styrke det systematiske kvalitetsarbeidet i utdanning og utvikle studieporteføljen tilpasset faglige strategier
- Kompetanseoppbygging innenfor definerte fagområder og doktorgrader for å styrke andelen av ansatte med første- og toppkompetanse, med spesielt fokus på profesjonsfeltet
- Utvikle lærerutdanningen ut fra nasjonale krav og nasjonale og regionale utfordringer
- Utvikle en plan for campusstruktur tilpasset strategiske mål for forskning og undervisning

6. Kriterier for fremtidig organisering av Nord universitet

6.1 Kunnskapsgrunnlag

Dette kapitlet omhandler det samlede kriteriesettet som skal anvendes i delprosjekt 5, hvor rektor fremmer sin innstilling til styret på fremtidig studiestedsstruktur.

Underlaget for å komme frem til kriteriene har vært

- Strategi 2020
- Rapport fra Delprosjekt 2 om faglig organisering
- Rapport fra Delprosjekt 3 om kompetansebehov nasjonalt og i regionen
- Styrende dokumenter for Nord universitet; spesielt Tildelingsbrev fra KD, Utviklingsavtale mellom KD og Nord universitet, NOKUT rapport av 08.12.2016
- Styrende dokumenter for utviklingen i universitets- og høyskolesektoren; spesielt St.m 16 (Kvalitetsmeldingen), St m 18 (Strukturmeldingen) og Langtidsplanen for forskning og utdanning
- Overordnet vurdering av økonomisk bærekraft/holdbarhet for Nord universitet
- Andre relevante underliggende data fra blant annet Database for høyere utdanning (DBH)

Eksterne og interne styrende dokumenter foreligger som grunnlag uavhengig av prosjektet fremtidig studiestedsstruktur, mens rapporter og annen informasjon om faglig organisering, kompetansebehov og økonomisk holdbarhet er utarbeidet for dette prosjektet.

6.2 Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur

Fremtidig studiestedsstruktur handler om å vurdere hvor Nord universitet skal være med hvilken aktivitet for å ivareta sin rolle som utdannings- og forskningsinstitusjon og som regional utviklingsaktør. Kriterier for fremtidig studiestedsstruktur må gjenspeile dette.

Vurdering av studiestedsstruktur er en kompleks analyse hvor ulike hensyn må veies. Det er derfor valgt et antall overordnede kvalitative hovedkriterier med tilhørende kriterier som må drøftes og avveies for å komme fram til den studiestedsstruktur som samlet sett fremstår som den som Nord universitet bør velge. For noen av disse kriteriene vil det ved anvendelsen av kriteriene fremskaffes kvantitative data som kan gi indikasjoner på status og utviklingstrekk.

Målsettingene med prosjektet fremtidig studiestedsstruktur er at denne skal bidra til å realisere universitetets faglige strategier og bidra til regional utvikling. For å realisere faglige strategier er det nødvendig å legge bedre til rette for høy kvalitet i både utdanning og forskning i et lengre perspektiv, og øke attraktiviteten for ulike grupper av ansatte og studenter. Her vil det være naturlig å prioritere universitetets doktorgradsutdanninger og profilområdene. Fremtidig studiestedsstruktur skal også bidra til regional utvikling som derved også vil være et kriterium som skal tillegges vekt. I tillegg må en fremtidig struktur kunne realiseres innenfor forventede økonomiske rammer, legge til rette for en effektiv utnyttelse av ressursene, og gi handlingsrom som sikrer den videre strategiske utviklingen av universitetet.

Basert på universitets strategi, forventninger til Nord universitet, innspill fra fakultetene på faglig organisering (delprosjekt 2), analyse av regionens og nasjonens kunnskaps- og kompetansebehov (delprosjekt 3), overordnede vurderinger av økonomisk holdbarhet og nasjonale parametere for sektoren, er det fem kriterier som har utpekt seg som viktige når fremtidig studiestedsstruktur skal vurderes

- Forskning av høy kvalitet
- Høy kvalitet i utdanning og stimulerende læringsmiljø
- Høy attraktivitet for ansatte og studenter
- Kunnskaps- og forskningsbasert utvikling i regionen
- Effektiv ressursbruk og økonomisk balanse

Disse fem hovedkriteriene er nærmere begrunnet og utdypet nedenfor.

6.3 Forskning av høy kvalitet

Universiteter og høyskoler har en sentral rolle i utviklingen av ny forskningsbasert kunnskap som er viktig både for samfunnsutviklingen generelt og for utviklingen av regionen, og universitetene skal være i forskningsfronten på prioriterte områder. Et universitet skal tilby forskningsbasert utdanning, og forskning av høy kvalitet legger grunnlaget for høyere kvalitet i utdanningen. Behovsanalysen viser at regionen har betydelig behov for økt forskningsaktivitet.

I tilknytning til hovedkriteriet forskning av høy kvalitet vil følgende kriterier drøftes:

Faglig konsentrasjon.

Nord universitet er et relativt lite universitet i nasjonal og internasjonal målestokk, og har i tillegg små forskningsfaglige miljøer spredt på ulike steder. Selv de største miljøene ved Nord universitet er relativt små i nasjonal og internasjonal sammenheng. Faglig konsentrasjon forventes å øke attraktiviteten slik at det kan bygges mer spissede, anerkjente og forskningsproduktive miljøer. Det er en tydelig retning i innspillene fra fakultetene som peker på behov for faglig konsentrasjon.

For å få ledende fagmiljøer er det avgjørende at universiteter utvikler en sterkere prestasjonskultur hvor det er en selvfølge å dyrke frem høyest mulig kvalitet og ta ekstra godt vare på de beste studentene og forskerne. Dette vil i de fleste sammenhenger innebære at institusjonene prioriterer enkelte fagområder og forskere høyere enn andre.

Større og mer robuste forskningsmiljøer

En rekke fagevalueringer peker på at små og fragmenterte fagmiljøer er et hinder for kvalitet. Et hovedmål med sammenslåinger av universiteter og høyskoler er å få mer solide og stabile fagmiljøer som vil heve nivået på forsknings- og utdanningskvaliteten. Det er avgjørende at fagmiljøene er av en viss størrelse, at de tåler skiftende konjunkturer, har kapasitet til omstilling, og god tilgang på vitenskapelig utstyr/infrastruktur. Det kreves en viss størrelse for å danne forskergrupper og skape stimulerende forskningsmiljø som er attraktive for topp forskere og som kan bidra til en tilstrekkelig bredde i porteføljen av forskningsprosjekter.

Samarbeid og tverrfaglighet i forskningen

Dybdekunnskap på individnivå, kombinert med samarbeid på tvers av disiplinære og tematiske skillelinjer, fremmer kreativitet og kan gi banebrytende resultater. Mange av de store samfunnsmessige utfordringene krever systematisk tilnærming fra ulike fagdisipliner. Det er ofte i skjæringspunktet mellom ulike fag at de mest nyskapende ideene formes. Tilstrekkelig størrelse på miljøet kan gi et mer mangfoldig og kjønnsbalansert arbeids- og læringsmiljø og gir et bedre grunnlag for tverrfaglighet og faglig nyskaping.

Gode fagmiljøer samarbeider regionalt, nasjonalt og internasjonalt. For å utvikle kunnskap i egne miljøer og tilføre regionen forskningsbasert kunnskap, må Nord universitet ha forskningsmiljøer som er attraktive samarbeidsparter for andre forskningsinstitusjoner både nasjonalt og internasjonalt. Næringslivet og offentlige virksomheter vil også være samarbeidspartnere når ny kunnskap skal utvikles, og bedre samhandling med disse aktørene er også kritisk for forskningsfinansiering.

Forskning med relevans for regionen og nasjonen

Nord universitet må prioritere de områder hvor man skal være i forskningsfronten. Dette bør gjenspeile regionens og nasjonens behov. Næringslivet i regionen er i stor grad bygd på forvaltning og utnyttelse av naturressursene. Nord universitets profilområde blå og grønn vekst er svært relevant for å møte samfunnets behov for kunnskap, og innovasjon og entreprenørskap

er kritisk for å bidra til den omstillingen som trengs også i denne delen av næringslivet. Dette gjelder både globalt, nasjonalt og regionalt.

Offentlig sektor, og spesielt helse- og omsorgssektoren, vil ha behov for forskningsbasert innovativ tjenesteutvikling da menneskelige ressurser alene ikke kan møte det økte behovet i sektoren i framtida.

Det er generelt et betydelig behov for økt forskningsaktivitet i regionen for å styrke næringslivet. Økt etterspørsel i næringslivet må skapes gjennom å styrke forståelsen av de muligheter økt forskningsaktivitet kan gi.

Tilrettelegging for doktorgradskandidatene

Doktorgradsutdanningene skal utvikle selvstendige forskere som er i fronten av sine felt. Erfaringene fra det europeiske arbeidet med kvalitetsutvikling og standardisering av doktorgradsutdanningen tilsier at doktorgradsutdanningene bør konsentreres til forskningssterke miljøer. Det er viktig for kvaliteten på veiledning, kurs og utstyr, men også for faglig utvikling og fornying. Større enheter gir doktorgradskandidater mer varierte læringsmuligheter og et bedre sosialt miljø. Tilhørighet til en forskergruppe har stor betydning for kandidatenes vurderinger av doktorgradsperioden. Hensynet til kandidatene tilsier at doktorgradsutdanning som hovedregel forankres i eksisterende solide fagmiljøer.

Potensielle indikatorer

Forskningsfaglige miljøers størrelse og tilgang til infrastruktur er av betydning. Det samme gjelder samarbeid med andre institusjoner og tilrettelegging for internt tverrfaglig forskningssamarbeid. Høy kvalitet i forskningen kommer til uttrykk i omfanget av publiseringer, disputaser innen normert tid, og omfanget av bidrags- og oppdragsforskning. For Nord universitet er det spesielt viktig å øke forskningen knyttet til fagfelleverderte søknader. Dette er med på å kvalitetssikre forskning på et høyt faglig nivå, noe som også i neste omgang bidrar positivt til publisering, og som også øker anerkjennelsen til fagmiljøet.

6.4 Høy kvalitet i utdanningen og stimulerende læringsmiljø

Høy kvalitet i utdanningen er ifølge fakultetene viktig for at de beste studentene (i regionen) skal velge Nord universitet, og at arbeidsmarkedet derved kan tilføres gode kandidater. Selv om behovsanalysen viser at arbeidslivet etterspør yrkesfaglig utdanning når det gjelder kvantitet, vil det i de aller fleste virksomheter også være behov for arbeidskraft med høyere utdanning. Dersom nøkkelpersoner i virksomhetene selv har høyere utdanning er det sannsynlig at de også i større grad etterspør kandidater med høyere utdanning i rekrutteringen. Et stimulerende læringsmiljø er av stor betydning for studentenes gjennomstrømming, resultater og kompetanse. Hvilke faktorer som verdsettes i læringsmiljøet kan være noe ulikt for heltidsstudenten og de som gjennomfører samlingsbaserte studier.

I tilknytning til hovedkriteriet høy kvalitet i utdanningen og stimulerende læringsmiljø vil følgende kriterier drøftes:

Forskningsbasert utdanning

Utdanninger av høy kvalitet kjennetegnes ved å være forankret i solide fagmiljøer som utfører eller baserer seg på forskning. Studieporteføljen er basert på oppdatert forskning, og de som underviser bruker kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid for å lære opp studentene i vitenskapelig tenkemåte og metode. Flere studier har vist at studentene blir mer motiverte og bedre til å tenke selvstendig og kritisk, dersom de involveres aktivt i forskning og forskningsbaserte læringsformer.

Bredde i fagtilbudet.

I de fleste studieprogram, og ikke minst for profesjonsutdanningene, er det viktig at kompetansen i fagmiljøene speiler bredden i fagene studentene undervises i. Små fagmiljøer med få ansatte og studenter betyr et smalere og mer sårbart utdanningstilbud. Det blir færre ansatte til å dele på undervisningsoppgavene, noe som innebærer at man ikke kan tilby samme variasjon og volum i antall fag og emner som man kan i større fagmiljøer.

Tverrfaglig undervisningsmiljø

Fakultetene ser også muligheter i å styrke det faglige miljøet og studentenes faglig utvikling ved at flere fakulteter er tilstede på samme studiested. Det trekkes fram at dette blant annet vil skape et større tverrfaglig miljø for studentene, samt at det legger bedre til rette for et tverrfaglig undervisningssamarbeid mellom fakultetene.

God tilrettelegging for ulike grupper av studenter

Det helhetlige tilbudet må legges til rette for å møte studentenes behov og forventninger til et universitetsmiljø. Forventninger og krav er vanligvis forskjellige for heltidsstudenten og for andre studenter som gjennomfører studiet via samlinger og nettstøtte.

For heltidsstudenten er både det faglige tilbudet og den sosiale integreringen av stor betydning, herunder deltagelse i studentdrevne aktiviteter. Heltidsstudenten har sterkere behov for å være en del av en universitetskultur med en kritisk masse av heltidsstudenter, og vektlegger støttefunksjoner som studentforeninger, studenthybler, studentvelferdstilbud, rådgivningstjeneste og kantine. Dette er tilbud og infrastruktur som gjerne er knyttet til en fullverdig campus.

Et studiested som tilbyr bachelor- og masterstudier, samt ph.d. utdanning kan gi studentene sterkere tilknytning til et fagmiljø, synliggjøre muligheter, og øke ambisjoner og motivasjon for videre studier ved universitetet.

Studenter som gjennomfører studiene i samlinger med nettstøtte er primært opptatt av gode, praktiske og effektive tilrettelegginger av den faglige gjennomføringen. Denne type undervisningen kan også arrangeres på steder som ikke har et permanent tilstedeværende fagmiljø og en infrastruktur som man vil finne ved en campus.

Alle grupper studenter er opptatt av å møte robuste og tilgjengelige fagmiljøer innenfor forskning og utdanning som omfatter tilgang til fagpersoner, universitetsbibliotek og administrative

støttefunksjoner. Virtuell eller digital tilgjengelighet vil være et supplement til, og ikke en erstatning for, fysisk tilgjengelighet.

Tilrettelegging for internasjonalisering

Mye av grunnlaget for internasjonalisering ligger hos de vitenskapelig ansatte. Dersom disse har et solid internasjonalt nettverk vil studenten lettere dra nytte av dette. For å nå målsettingen om å øke antallet studenter med internasjonal erfaring, både innreisende og utreisende, er nettverket og den internasjonale orienteringen til det vitenskapelige fagpersonalet kritisk.

Et virkemiddel for internasjonalisering er at relevante deler av studietilbudet må være fremmedspråklig, normalt engelsk. Både studiestedet, fagmiljø og tilbudet må være tilstrekkelig attraktivt til at utenlandske studenter med gode forutsetninger ønsker å benytte tilbudet. Dette vil også være en del av grunnlaget for avtaler med utenlandske institusjoner som skal gi tilgang for Nord universitet sine egne studenter. Å ta imot et stort antall utenlandske studenter krever en del infrastruktur og administrativ støtte i tillegg til god organisering av selve undervisningen.

Etter- og videreutdanning

Det er ikke lenger vanlig å forbli i samme jobb gjennom hele yrkeskarrieren. Omstilling blir normalt for en stor andel av arbeidstakerne, enten de har samme jobb eller skifter arbeidssted. Det innebærer blant annet at grunnleggende og generiske ferdigheter blir mer sentrale, som evnen til problemløsning og kontinuerlig å tilegne seg ny kunnskap. Nord universitet må innenfor sine fagområder gi tilbud om etter- og videreutdanning som gir et godt grunnlag for et langt arbeidsliv med utvikling og læring gjennom hele karrieren.

Potensielle indikatorer

Aktuelle indikatorer er frafall før oppstart og gjennom studiet, om studentene gjennomfører studiet på normert tid, og eksamensresultatene for kandidatene. Studentene vurderer i undersøkelser ulike sider av læringsmiljøet, inkludert det studentsosiale tilbudet på studiestedet. En indikator er også arbeidslivets vurdering av relevans og kvalitet på kandidatene, eksempelvis i hvor stor utstrekning kandidatene får relevante jobbtilbud. Grad av internasjonalisering kan måles gjennom omfang av utveksling både av studenter og faglige ansatte.

6.5 Høy attraktivitet for ansatte og studenter

Innspill fra fakultetene peker på behovet for konsentrasjon i større og sterkere forskningsmiljøer, for å øke attraktiviteten og bidra til stabile, robuste og internasjonalt orienterte miljøer. Studentene tiltrekkes av institusjonens faglige og sosiale tilbud og renommé. Studiesteder som også er attraktive bo- og arbeidsmarkeder øker også mulighetene for at kandidatene blir i regionen etter endt utdanning.

I tilknytning til hovedkriteriet høy attraktivitet for ansatte og studenter vil følgende kriterier drøftes:

Attraktive forskningsmiljøer

Nord universitet har behov for å øke antallet aktive internasjonalt orienterte og anerkjente forskere. Det vurderes som spesielt viktig å tiltrekke seg topp forskere som kjernen i sterke forskningsgrupper. Større campusbaserte fagmiljøer antas å øke attraktiviteten og styrke rekrutteringen og utviklingen av spisser i forskningen og til fagmiljøene generelt. Dette antas i særlig grad å gjelde i et internasjonalt marked. Fagmiljøene må også være så attraktive at det er mulig å etablere gode aktive avtaler om samarbeid med sterke fagmiljøer nasjonalt og ved universiteter i andre land.

Attraktive utdanningstilbud for de beste studentene

En forskningsbasert utdanningstilbud med høy kvalitet skal legge til rette for at regionens best kvalifiserte studenter velger heltids høyere utdanning ved Nord universitet. Tilbudet bør også være så attraktivt at det bringer de beste studentene fra andre deler av landet, eller utlandet, til studiesteder i regionen. Studietilbudet må være relevant for studentene, som også motiveres av studier som oppleves å være relevante for yrkesvalg i form av teori som forklarer praksis, bruk av praksis i studiene og samhandling med arbeidslivet og forskning.

Attraktive bo- og arbeidsmarkeder

For både ansatte og studenter er attraktivitet også knyttet til det lokalsamfunnet og den bo- og arbeidsregionen som de blir en del av, det være seg muligheter i arbeidsmarkedet for partner, eller kultur og fritidstilbud. Sterke fagmiljøer og lokalisering i områder med andre kompetanseinstitusjoner vil styrke Nord universitets muligheter for å tiltrekke seg de beste faglige ressursene på permanent basis. Et attraktivt lokalsamfunn som studentene finner seg til rette i, og som har et attraktivt bo- og arbeidsmarked, øker også sannsynligheten for at studenter fra andre deler av landet velger å bli på studiestedet etter endt utdanning.

Potensielle indikatorer

Forskningsmiljøenes attraktivitet kan blant annet leses ut fra tilgangen på høyt kvalifiserte forskere når stillinger lyses ut. Tilsvarende gjelder omfanget av søkere til stipendiatstillinger. Andre institusjoners interesse for samarbeid om forskningsprosjekter kan også være et uttrykk for miljøets attraktivitet. Et uttrykk for attraktiviteten er et tilstrekkelig antall ansatte i førstestillinger i aktive anerkjente forskningsmiljø. En indikator på om utdanningen er attraktiv er i hvor stor grad utdanningene tiltrekker seg et høyt antall førsteprioritetssøkere med høy inntakskvalitet.

6.6 Kunnskaps- og forskningsbasert utvikling i regionen

I følge fakultetenes innspill må den regionale rollen være kunnskaps- og forskningsbasert og i samsvar med universitetets egenart. Det vil si at nytteverdien for samfunnet og universitet tilsier at Nord universitet må fylle rollen som regional utviklingsaktør ved å tilføre forskningsbasert utdanning av høy og anerkjent kvalitet. Analysen av kompetansebehovet viser at regionen har behov for Nord universitet som en sentral bidragsyter til økt forskningsaktivitet. Nord universitet vil også bidra til regional utvikling gjennom å utvikle gode kandidater til arbeidslivet i regionen.

I tilknytning til hovedkriteriet kunnskaps- og forskningsbasert utvikling i regionen vil følgende kriterier drøftes:

Faglig høy kvalitet

Universiteter og høyskoler møtes med forventninger om å bidra til regional utvikling og forankring, men regional forankring er ikke ensbetydende med å være en lokal eller regional institusjon. Samarbeid med lokalt og regionalt samfunns- og arbeidsliv er like fullt sentralt i samfunnsoppdraget til alle universiteter og høyskoler. Samtidig må institusjonene ha anerkjent forskning og utdanning av høy kvalitet og relevans for å være den foretrukne samarbeidspartner for arbeidslivet, og evne å bidra til regional og nasjonal utvikling. Høy faglig kvalitet forankret i solide internasjonalt orienterte fagmiljøer blir derfor en forutsetning for å være en regional utviklingsaktør.

Kandidater med relevans for arbeidslivet

Nord universitets evne til å tilby forskningsbasert utdanning av høy kvalitet er grunnlaget for at arbeidslivet får tilgang til kompetente kandidater. Studietilbudet må være relevant og riktig dimensjonert for de næringer og deler av offentlig sektor som etterspør kandidater. I profesjonsutdanningene og deler av de tematiske / disiplinbaserte utdanningene må Nord universitet også fylle den nasjonale rollen.

Tilpasset etter- og videreutdanningstilbud

Studietilbudet må i samråd med arbeidslivet tilpasses ulike typer studenter og mulighet for livslang læring, herunder fleksibel utdanning, enten desentralisert eller over nett med studiesamlinger.

Forskning på relevante områder

Det er stort behov for å øke forskningsaktiviteten i regionen. For å bidra til regional utvikling må Nord universitet vesentlig styrke egen aktivitet innen forskning og utvikling i samarbeid med anerkjente nasjonale og internasjonale forskningsmiljøer, næringslivet og offentlig sektor. Det er stor grad av samsvar mellom regionens behov og hvor Nord universitet har sine doktorgradsutdanninger og profilområder. Disse fagområdene bør prioriteres for å bidra til regional utvikling. Det er også viktig at man innenfor noen områder har økte ambisjoner om å bli både nasjonalt og internasjonalt ledende.

Potensielle indikatorer

Bidrag til regional utvikling kan måles gjennom antall kandidater med relevant utdanning som tilføres regionen. En indikator kan være omfang av forskningsaktivitet ved Nord universitet innenfor de områder hvor regionen har særlig behov for utvikling av ny kunnskap. Andre indikatorer kan være omfanget av samarbeid i bidrags- og oppdragsforskning med anerkjente forskningsmiljøer, offentlig sektor og næringslivet. Tilsvarende evne til å møte behov for etter- og videreutdanning kan være andre viktige indikatorer.

6.7 Effektiv ressursbruk og økonomisk balanse

Universitets- og høyskolesektoren forvalter en betydelig del av fellesskapets midler. En effektiv sektor er viktig for studenter, faglig og administrativt ansatte og samfunnet for øvrig. God ressursutnyttelse er også viktig for samfunnets tillit til sektoren, særlig fordi sektoren har stor grad av autonomi.

Institusjoner med tilstrekkelig størrelse gir mulighet til å utnytte de finansielle, faglige og administrative ressursene fleksibelt og langsiktig og samtidig oppnå stordriftsfordeler på utstyr og administrasjon. Dette sikrer at mest mulig av ressursene brukes på kjerneoppgavene - å tilby utdanning og forskning av høy kvalitet.

Universiteter og høyskoler påvirker produktiviteten i hele økonomien gjennom sitt ansvar for å utvikle landets humankapital. Produktivitetsveksten fremover avhenger av at sektoren evner å utdanne dyktige kandidater med relevant utdanning, og av at forskningen i sektoren holder høy kvalitet.

I tilknytning til hovedkriteriet effektiv ressursbruk og økonomisk balanse vil følgende kriterier drøftes:

Utnyttelse av undervisnings- og forskningskapasitet

Nord universitet må ha plan- og budsjettprosesser, og oversikt over anvendelsen av personalressursene som synliggjør hvordan faglige ressurser er planlagt benyttet og hvordan de faktisk er benyttet. Dette gir mulighet til å fordele undervisningstid og tildele forskningstid slik at ressurser til aktiv forskning blir reelle for medarbeidere i første- og toppstillinger. God forsknings- og undervisningsledelse må bidra til at strategisk riktige områder prioriteres. God utdanningsledelse må bidra til at undervisningen er forskningsbasert og organiseres og gjennomføres på effektiv måte, innenfor kravene til høy kvalitet.

Utnyttelse av arealer og annen infrastruktur

Studiestedsstruktur handler om hvor Nord universitet skal være med hvilke aktiviteter i fremtiden. Behov og bruk av arealer må optimaliseres basert på det faglige behovet. Det betyr også at unødvendige arealer må avvikles og lite effektive arealer erstattes.

Økonomiske rammer

Selv med effektiv ressursbruk vil de økonomiske rammene gi en øvre begrensning for hvor mye utdanning og forskning Nord universitet kan tilby. Nord universitet hadde i 2018 en total bevilgning fra Kunnskapsdepartementet på 1370 mill. kr, og eksterntfinansiert virksomhet på ca. 120 mill. kr. Den resultatbaserte andelen av bevilgningene utgjorde 384 mill. kr og består igjen av inntekter fra undervisningsresultater (93 %) og forskningsresultater (7 %).

Regjeringen har en tydelig ambisjon om at finansieringen av høyere utdanning på sikt i større grad skal baseres på konkurranse. Finansieringssystemet videreutvikles derfor gradvis med sikte på å øke den resultatbaserte andelen. Signalene om en fortsatt nedgang i basisrammen

betyr at en inntektsvekst må komme i den resultatbaserte andelen og/eller i eksterntfinansiert virksomhet.

Det vil være viktig å øke inntektene for Nord universitet i årene fremover, men dette vil ta tid og mye tyder på at økningen ikke vil være betydelig selv om man lykkes med å heve antallet kandidater, studiepoeng, publiseringer og eksterne inntekter. Kostnadene har Nord universitet i større grad kontroll på selv. Fusjonen har imidlertid medført et krav om et stort kompetanseløft blant vitenskapelig personell som gir en stor kostnadsøkning, men også en inntjeningsmulighet gjennom at denne gruppen forventes å bidra til økte forskningsinntekter og økte publiseringer. Det foreligger også planer om større satsinger på nye bygg som vil øke kostnadene. Samlet sett ser vi at Nord universitets økonomiske handlefrihet vil bli satt under et betydelig press de kommende årene.

For å sikre effektiv ressursutnyttelse innenfor de økonomiske rammene må det gjøres bevisste valg på hvilke områder som skal prioriteres for å skape rom for kvalitetsforbedring.

Potensielle indikatorer

For å vurdere effektiv ressursutnyttelse kreves kunnskap både om ressursanvendelsen i årsverk, arealbruk og kostnader. Indikatorer som viser utnyttelse av infrastruktur og sammenheng mellom årsverk og ulike resultatbaserte indikatorer i finansieringsmodellen er viktige. Høyere kvalitet på undervisning og forskning vil medføre høyere kostnader, samtidig som økt forskning, og spesielt Horizon Europe, vil generere økte incentiver. Indikatorene vil gi informasjon om dagens utnyttelse av ressursene, og gi signaler om hvor det er potensiale for mer effektiv bruk.

7. Bruk av kriteriene og innhold i utredningen

Kriteriene skal brukes til å utvikle et beslutningsgrunnlag for hvor Nord universitet skal være med hvilken virksomhet. Beslutningen vil ha stor betydning for Nord universitet sin faglige utvikling i et lengre tidsperspektiv. Valget vil virke inn på hvordan Nord universitet skal ivareta sin rolle som regional utviklingsaktør.

En anbefalt studiestedsstruktur skal være den løsningen som samlet sett gir det beste Nord universitet for studenter, ansatte, regionen og landet. Løsningene skal bidra til et sterkt forskningsbasert universitet på lang sikt.

7.1 Krav i utredningsinstruks og retningslinjer

Nord universitet vurderer at utredningen av fremtidig studiestedsstruktur bør følge Utredningsinstruksen (fastsatt ved kgl. res. 19.02.2016) og Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon (fastsett ved kgl.res. 28.11.2014) med tilhørende veiledere, samt veileder for samfunnsøkonomiske analyser. Det fremgår av kommentarer og veiledere at kravene til utredning og ressursene som brukes på utredninger,

bør stå i forhold til virkningene av det foreslåtte tiltaket. Regelverket åpner derved for tilpasninger i den enkelte sak både for innhold og prosess. Nord universitet vil tilstrebe en hensiktsmessig bruk av regelverket i utredningsarbeidet.

7.2 Sammenheng mellom mål og kriterier

Etterfølgende figur skisserer sammenhengen mellom mål og kriteriene, struktur og hovedinnhold i beslutningsunderlaget som vil bli utarbeidet, og hvordan kriteriene vil anvendes.

Mål for prosjektet	Bidra til å realisere faglige strategier	Ambisjoner om å bidra til regional utvikling
Kriterier som grunnlag for beskrivelser, vurderinger og anbefaling	• Forskning av høy kvalitet • Høy kvalitet i utdanning og stimulerende læringsmiljø • Høy attraktivitet for ansatte og studenter	• Kunnskaps- og forskningsbasert utvikling i regionen
	Effektiv ressursbruk og økonomisk balanse	
Struktur og innhold i utredningen	• Bakgrunn for utredningen • Formål, krav og kriterier • Analyse • Beskrivelse av nåsituasjonen • Mulige løsninger og prinsipielle vurderinger • Beskrivelse av løsning(er) med effekter, konsekvenser, risikoer • Anbefaling • Overordnet implementeringsplan med risikovurdering	
Drøftingsnivå	• Nord universitet • Fakultet • Studiested	
Kunnskapsgrunnlag	Utredninger om faglig organisering (Delprosjekt 2) og regionen og nasjonens kompetanse (Delprosjekt 3) Statistikker / indikatorer / utviklingstrekk / potensial / prognoser Annet relevant kunnskapsgrunnlag	

Det tas utgangspunkt i de to målene for prosjektet fremtidig studiestedsstruktur som er «bidra til å realisere faglige strategier» og «ambisjoner om å bidra til regional utvikling». Det er hovedkriteriene forskning av høy kvalitet, høy kvalitet i utdanningen og stimulerende læringsmiljø og høy attraktivitet for ansatte og studenter, som vil bli drøftet i tilknytning til målsettingen om å «bidra til å realisere universitets faglige strategier». Hovedkriteriet «kunnskaps- og forskningsbasert utvikling i regionen» er knyttet til og drøftes opp mot målsettingen «bidra til regional utvikling». Det femte hovedkriteriet, «effektiv ressursbruk og økonomisk balanse», knyttes til begge målene. Det er imidlertid sammenhenger mellom både målene og kriteriene som vil måtte reflekteres i hvordan beskrivelser og vurderinger blir strukturert.

I vurderingene vil kriteriene som er knyttet til å realisere faglige strategier gis høyest vekt da disse er en forutsetning for at universitetet skal kunne ivareta sin samfunnsrolle, og en rolle som regional utviklingsaktør. Effektiv bruk av ressursene og økonomisk balanse blir et grunnlag for tilpasning og mulig begrensning for løsninger utviklet på basis av de andre kriteriene.

7.3 Struktur og innhold i utredningen (delprosjekt 5)

Struktur og innhold i utredningen tar utgangspunkt i utredningsinstruksen, veileder for samfunnsøkonomiske analyser³ og retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon. Utredningens omfang baseres på en løpende vurdering av kost/nytte.

Først beskrives bakgrunn for prosjektet, formål med utredningen og eventuelle overordnede krav som skal etterleves. Deretter gjennomføres selve analysen og vurderingen, og det gis en anbefaling og et forslag til implementeringsplan utarbeides.

Analyse og vurdering

Kriteriene vil være grunnlaget for analysen og hva som skal omtales i beskrivelser av nåsituasjonen og mulige løsninger.

Kunnskapsgrunnlaget for analysen er oppsummert i kapittel 6.1. Hensiktsmessig bruk av indikatorer vil være en del av kunnskapsgrunnlaget, men det er viktig å understreke at det er den helhetlige vurderingen som vil være avgjørende. En vurdering av potensial kan være vel så viktig som historiske data og utviklingstrekk. Når eksempelvis attraktivitet skal vurderes må det tas hensyn både til interne forhold ved universitetet og til hva lokalsamfunnet kan tilby, og hvordan dette tilbudet kan forventes å utvikle seg.

I analysefasen beskrives nåsituasjonen i forhold til kriteriene. Hvor det identifiseres behov for endring drøftes og konkretiseres mulige løsninger. Et tema for drøfting vil være spørsmålet om en differensiering i innhold mellom studiesteder.

For enkelte av kriteriene kan analyse og vurderinger gjøres i en samlet fremstilling for Nord universitet. Fakultetene har ulik faglig organisering og i flere tilfeller vil det være en variasjon mellom fakultetene som gjør at analyser, vurderinger og løsninger likevel må gjøres per fakultet. Fakultetsvise løsninger må deretter vurderes i sammenheng.

Vurderingene av hvilken struktur som er best egnet til å realisere faglige strategier må i utredningen balanseres mot hvordan universitetet skal bidra til regional utvikling. Mulige løsninger må diskuteres i lys av behov for effektiv ressursutnyttelse innenfor fremtidige økonomiske rammer.

Forventede effekter, konsekvenser og risikoer ved foreslåtte løsninger må belyses. Herunder må omtales hvordan alle grupper av ansatte skal ivaretas på en god måte, og hvordan studentenes behov skal ivaretas.

Anbefaling

Utredningen vil inneholde en konklusjon i form av en anbefaling til hvilken studiestedsstruktur som vurderes mest hensiktsmessig for å oppnå Nord universitets mål og strategier.

³ DFØ: Veileder i samfunnsøkonomiske analyser (versjon 15.08.2018)

Implementeringsplan

Et forslag til overordnet implementeringsplan må følge anbefalingen. Implementeringsplanen må vise hvilke tiltak som må gjennomføres for å realisere anbefalt forslag, samt en tidsplan for dette. Risikoer knyttet til selve gjennomføringen må identifiseres og en plan for håndtering av disse utarbeides.

www.pwc.no

Nord universitet

Delprosjekt 3 - Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov

30. november 2018

Nord universitet

Rapport

Delprosjekt 3 - Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov

PwC har vært engasjert av Nord universitet for å gjennomføre en analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov. Analysen skal inngå som ett av underlagene for rektors innstilling til styret om fremtidig studiestedsstruktur for Nord universitet. I samsvar med oppdragsbeskrivelsen bygger analysen på utvalgte tidligere analyser og utredninger.

Denne rapporten er utarbeidet av PwC for Nord universitet i samsvar med inngått oppdragsavtale av 12. juni 2018. Arbeidet er utført i august til november 2018. Utførende konsulenter har vært Rolf Tørring (prosjektleder) og Torunn Julie Kielland. Stian Gårdsvoll har vært oppdragsansvarlig partner i PwC.

Trondheim, 30. november 2018

Stian Gårdsvoll

Ansvarlig partner

Rolf Tørring

Prosjektleder

Denne rapport er utarbeidet for Nord universitet i samsvar med engasjementsbrev datert 12. juni 2018.

Vurderingene og konklusjonene i denne rapporten bygger på faktainformasjon som har fremkommet i dokumenter som Nord universitet har stilt til vår disposisjon, og andre offentlig tilgjengelige dokumenter som vi har funnet relevante. PwC har ikke foretatt noen selvstendig verifisering av informasjonen som har fremkommet, og vi innestår ikke for at den er fullstendig, korrekt og presis. PwC har ikke utført noen form for revisjon eller avtalte kontrollhandlinger av virksomheten. Nord universitet har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med forretningsvilkårene som fremgår av avtalen. PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er eller vil bli lidt av Nord universitet eller andre som følge av at vår rapport eller utkast til rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet av virksomheten. PwC beholder opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til rapporten samt ideer, konsepter, modeller, informasjon og know-how som er utviklet i forbindelse med vårt arbeid. Enhver handling som gjennomføres på bakgrunn av vår rapport foretas på eget ansvar.

Innhold

1 Sammendrag	5
2 Bakgrunn og mandat	7
3 Metode, avgrensinger og kilder	8
4 Nord universitet - profilområder og strategi	10
5 Globale og nasjonale trender påvirker kompetansebehovet	11
5.1 Globalisering	11
5.2 Digitalisering og automatisering	11
5.3 Eldrebølgen	12
5.4 Mobilitet og sentralisering	12
5.5 Klima og miljø	13
6 Status og utviklingstrekk for regionen	14
6.1 Demografiske endringer, utfordringer i arbeidsmarkedet og utdanningsnivå i regionen	14
6.1.1 Demografiske endringer - sentralisering og eldrebølge	14
6.1.2 Bo- og arbeidsmarkeder - mulighetene for regionforstørring	15
6.1.3 Behov for attraktive arbeidsplasser og tilgang på arbeidskraft	15
6.1.4 Store variasjoner mellom ulike deler av regionen	16
6.1.5 Utdanningsnivået i regionen er lavere enn landsgjennomsnittet	16
6.2 Et næringsliv bygd på naturressurser	17
6.2.1 Sterk og voksende marin sektor	18
6.2.2 Betydelig maritim sektor i Nordland, og kunnskapsbase i Trøndelag	18
6.2.3 Trøndelag - et viktig landbruksfylke	19
6.2.4 Sterke, men få industristeder	20
6.2.5 Begrenset avhengighet av olje og gass	20
6.2.6 IKT muliggjør endringer i alle bransjer	21
6.2.7 Tjenesteytende næringer i privat sektor	21
6.2.8 En reise- og opplevelsesnæring i sterk vekst	21
6.2.9 Reindriftsnæringa og samisk språk og kultur er under press	22
6.3 En stor offentlig sektor i regionen	22
6.3.1 Arbeidskraft til helse og oppvekst blir en utfordring	22
6.3.2 Bedre samferdsel viktig for næringslivet og innbyggerne	23
6.3.3 En betydelig statlig sektor etterspør høyere utdanning	23
6.3.4 Nordområdene - sårbart område med stor politisk betydning	24
6.4 Behov for økt forskningsaktivitet i Nord universitet sitt primærområde	24
6.4.1 Regionale muligheter i sirkulærøkonomi og det grønne skifte	25
6.4.2 Smart spesialisering kan gi større mangfold i næringslivet	25
6.4.3 Klyngesamarbeid gir impulser for nyskapning	26
7 Kompetansebehov og muligheter for Nord universitet	27

Nord universitet

7.1 Behov for kunnskap og kompetanse innenfor Nord universitets profilområder	27
7.1.1 Blå og grønn vekst - viktig for klima og matproduksjonen	28
7.1.2 Helse, velferd og oppvekst	29
Helse - eldrebølgen krever mer ressurser og innovative løsninger	29
Velferd - behov for å skape et inkluderende samfunn i en verden i endring	30
Oppvekst - nye ferdigheter og læringsmåter	30
7.1.3 Innovasjon og entreprenørskap - viktig for utvikling og omstilling	31
7.2 Yrkesfaglig og kort høyere utdanning mest etterspurt	33
7.3 Offentlig tjenesteyting er driver for økt sysselsetting i regionen	33
7.4 Livslang læring	33
7.5 Muligheter for Nord universitet	34
Litteraturliste	36

1 Sammendrag

Formålet med denne analysen er å kartlegge behov for kunnskap og kompetanse regionalt og nasjonalt. Regionen er avgrenset til Nordland og Trøndelag. Analysen har tatt utgangspunkt i Nord universitet sine profilområder og har også sett på internasjonale kunnskapsbehov og trender. Kildematerialet for analysen har vært avgrenset til utvalgte tidligere analyser og utredninger som Nord universitet har identifisert i samråd med PwC.

Analysen utgjør delprosjekt 3 “Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov”, som er en del av kunnskapsgrunnlaget som skal ligge til grunn for rektors innstilling og styrets beslutning om Nord universitets fremtidige studiestedsstruktur. Analysen viser at

- Næringslivet i regionen er bygd på forvaltning og utnyttelse av naturressurser. Tradisjonelt har etterspørselen etter høyere utdanning vært begrenset, men behovet og etterspørselen er økende
- Regionen har et betydelig behov for økt forskningsaktivitet for å styrke næringslivet og offentlig sektor
- Offentlig sektor, og spesielt helse- og omsorgssektoren, vil ha behov for nye og langt flere medarbeidere, også med høyere forskningsbasert utdanning, og sektoren trenger i tillegg forskningsbasert innovativ tjenesteutvikling
- Nord universitets profilområder og doktorgradsområder er svært relevante for å møte samfunnets behov for kunnskap. Dette gjelder både globalt, nasjonalt og regionalt
- For å bidra til å utvikle den kunnskapen som nasjonen og regionen trenger innenfor ph.d.- og profilområdene, må Nord universitet bygge større og sterkere forskningsmiljøer som kan tiltrekke seg de beste forskerne. Dette vil kreve en tydeligere prioritering.

Som regional utviklingsaktør bør Nord universitet

- vesentlig styrke egen aktivitet innen forskning og utvikling, og etablere sterkere samarbeid med forskningsinstitusjoner, både for å utvikle egen styrke og møte behov for tverrfaglig kompetanseutvikling
- utvikle et mer omfattende samarbeid om forskning og utvikling med næringslivet og offentlig sektor i regionen og nasjonalt
- tilby forskningsbasert utdanning med en kvalitet som sikrer at de best kvalifiserte studentene velger heltids høyere utdanning ved Nord universitet
- bidra til livslang læring ved å tilby kunnskaps- og forskningsbasert etter- og videreutdanning i samarbeid med arbeidslivet, uten at dette svekker det økonomiske grunnlaget for tilbudet til heltidsstudentene

Fem såkalte megatrender vil ha sterk påvirkning på samfunnsutviklingen. Disse er globalisering, digitalisering, eldrebølgen, mobilitet og sentralisering og klima og miljø. Kunnskap om hva disse trendene betyr, hvordan de vil påvirke oss og hvordan de kan håndteres vil være av stor betydning både for den enkelte og samfunnet. Universitetene bør spille en viktig rolle for å utvikle ny kunnskap om disse megatrendene og utdanne kandidater med relevant kompetanse for en verden i endring.

Framskrivninger tilsier at Trøndelag vil ha en befolkningsvekst på 20 % og Nordland 4,5 % fram mot 2040, mot landsgjennomsnittet på 24%. Regionen vil som landet for øvrig få en aldrende befolkning med stadig færre yrkesaktive bak hver pensjonist. Forskjellene innad i regionen øker ved at byene og et fåtall andre kommuner vokser, mens de negative utviklingstrekkene forsterkes i distriktskommuner uten spesielle næringsmessige fortrinn. Både Nordland og tidligere Nord-Trøndelag har en lavere andel av befolkningen enn landsgjennomsnittet som har utdanning fra universitet og høyskole.

Et særtrekk ved næringslivet i regionen er den sterke tilknytningen til forvaltning og utnyttelse av naturressurser. Det er betydelig potensial for verdiskapende videreforedling av råvarer før de ferdige produktene eksporteres. Sjømatnæringa er det viktigste fundamentet for bosetting og vekst langs kysten. Veksten i næringa har vært svært høy, men potensialet vurderes fortsatt som betydelig med en antatt vekstfaktor på mellom 2 og 3 fram mot 2030-2035. Næringa har i begrenset grad etterspurt kandidater fra universitet og høyskole. I takt med en stadig mer forskningsbasert leverandørindustri så vel som økt

videreforedling forventes en økt etterspørsel. Det er et betydelig behov for forskning og utvikling for bl.a. å effektivisere produksjonen, øke videreforedling, bedre logistikk og for å løse miljøutfordringer. Industrien i regionen har også vært basert på utvinning og utnyttelse av naturressurser. For alle naturbaserte næringer er bedre samferdselsløsninger av stor betydning for distribusjon nasjonalt og for å stimulerer eksportnæringene. Bedre samferdselsløsninger bidrar også til å oppnå regionforstørrelser.

Landbruket er en viktig næring i regionen, spesielt i Trøndelag. Vekst skjer gjennom økt produktivitet og uten økt sysselsetting. Kunnskapsnivået i sektoren er økende, også med basis i høyere utdanning. Fremtidig utvikling forventes å bli sterkt påvirket av forskning og utvikling for økt bærekraft i matvareproduksjonen.

Regionen har et større innslag av offentlige arbeidsplasser enn landet forøvrig dersom vi ser på Nordland og tidligere Nord-Trøndelag. Om lag 24 % av de samlede yrkesaktive i samme område er sysselsatt i helse- og omsorgsyrker. Statlige virksomheter lokalisert i regionen bidrar positivt til å utvikle et arbeidsmarked som etterspør kompetanse fra høyere utdanning.

Nord universitet sitt primære nedslagsfelt (Nordland og Nord-Trøndelag) er blant de regionene som har lavest FoU-aktivitet i landet. Det er stort behov for å styrke FoU-aktiviteten og Nord universitet bør ta et ansvar for å utvikle sterkere forskningsmiljøer, sammen med andre institusjoner. Dette vil være av stor betydning for utviklingen av et attraktivt og konkurransedyktig næringsliv i regionen.

Realisering av et grønt skifte vil innebære en dreining fra dagens lineære økonomi med betydelig avfall til luft, jord og vann til en sirkulær økonomi hvor energitap minimeres og materielle ressurser forblir i økonomiske kretsløp. En satsing fra forskningsmiljøene på sirkulær økonomi gir kunnskap og kompetanse som kan gi regionen en viktig rolle i dette arbeidet.

Smart spesialisering kan bidra til innovasjoner som gir større mangfold i næringsstrukturen. Dette gjelder blant annet de blå-grønne verdikjeder og opplevelsesbasert turisme. Innen havrommet kan det være muligheter på tvers av sjømat, maritim virksomhet og teknologi. Det er viktig å legge til rette for koblinger på tvers av bransjer, verdikjeder, utdanningsinstitusjoner og forskningsmiljøer både i regionen og nasjonalt. Et nært samarbeid mellom bedriftene i en klynge, forsknings- og utviklingsaktører og offentlige partnere kan gi lettere tilgang på relevant fagkompetanse og kapital og vil gi impulser til nyskaping.

Behovet for høyt utdannede er betegnet som økende i regionen. Når behovet for kandidater fra høyere utdanning øker er det i første omgang behovet for lavere grad som øker. Det er et gap i tilgang på kandidater med kort høyere utdanning og fag- og yrkesutdanning innen blant annet helsefag og håndtverksfag. Behovet for helse- og omsorgsutdannede på bachelornivå vil trolig øke ytterligere. I en verden i rask endring er behovet for etter- og videreutdanning stort og løsninger viktig for alle parter i arbeidslivet.

Nord universitet sine fire ph.d.-grader som støtter de tre profilområdene, er svært relevante både i forhold til globale trender og nasjonale behov. Det er også godt samsvar mellom regionens kunnskapsbehov og universitetets ph.d.-grader og profilområder, og det bør være rom for Nord universitet som en ledende aktør på disse områdene. Universitetet er imidlertid ikke alene om satsning innenfor blå og grønn vekst, helse, velferd og oppvekst, og innovasjon og entreprenørskap. De miljøene som oppfattes å være i fagfronten tiltrekker seg de ledende forskere, som igjen etablerer de beste forskningsfaglige miljøene, og som følge av dette kan tilby det som studentene oppfatter som den beste forskningsbaserte undervisningen.

Det er derfor av stor betydning for Nord universitet å være attraktiv for forskere og studenter for å kunne bygge nasjonalt og internasjonalt ledende fagmiljøer. Nord universitets miljø innenfor innovasjon og entreprenørskap er høyt rangert internasjonalt og godt rustet for en posisjon som internasjonalt ledende forskningsmiljø.

Både Nord universitet og det naturlige omlandet scorer generelt svakt på FoU-aktivitet. Som ledende aktør har Nord universitet et spesielt ansvar for å styrke forskningen i sitt primære nedslagsfelt. Satsning på profilområdene og forskning vil sannsynligvis kreve en sterkere prioritering av tilgjengelige ressurser. Et mer omfattende faglig samarbeid med andre institusjoner vil også være en vei til videre utvikling.

Universitetsstatusen, de mål og forventninger som settes fra departementet i tildelingsbrevene og de prioriteringer Nord universitet selv har gjort i utviklingsavtalen med departementet, setter rammen for virksomheten. Geografisk lokalisering til Nordland og nordre del av Trøndelag gir et spesielt ansvar for denne regionen, men forskningsbidraget fra universitetet til ulike interessenter blir best om forskningen som utøves også står sterkt i nasjonal og internasjonal sammenheng. Lokaliseringen innebærer ikke at Nord universitet skal møte et hvert behov, men prioritere å dekke den delen av kompetansebehovet i regionen som naturlig tilligger en institusjon innenfor høyere utdanning. Kunnskapsbasert etter- og videreutdanning i regionen bør tilbys uten at det svekker det økonomiske grunnlaget for tilbudet på andre prioriterte områder.

2 Bakgrunn og mandat

Nord universitet har rundt 1.300 ansatte og 12.000 studenter, fordelt på studiestedene Stokmarknes, Bodø, Mo i Rana, Sandnessjøen, Nesna, Namsos, Steinkjer, Levanger og Stjørdal. Med nærhet til samfunns- og arbeidsliv skal Nord universitet bidra til å løse regionale, nasjonale og globale utfordringer

De siste årene er det gjennomført en rekke endringer i norsk høyere utdanning og forskning med det formål å øke kvaliteten i både forskning og utdanning. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, kvalitetsreformen og strukturreformen er alle begrunnet i et mål om å øke den samlede kvaliteten i universitets- og høyskolesektoren, som et mål i seg selv, men også som midler for å nå andre mål for samfunnsutviklingen.

Nord universitet ble opprettet 1. januar 2016 som en av flere fusjoner i universitets- og høyskolesektoren. Nord universitet er, og vil være, en viktig part i regionens langsiktige utvikling når det gjelder tilgang på kompetanse og relevant forskning for nærings- og samfunnsutvikling. For å realisere universitetets strategiske mål er det også nødvendig at universitetet er tilstede med campus/studiested på ulike steder i regionen.

Nord universitet gjennomfører derfor Prosjekt Fremtidig studiestedsstruktur med målsetting om

«Å utvikle en studiestedsstruktur som bidrar til å realisere universitetets faglige strategier og ambisjonen om å bidra til regional utvikling».

Prosjekt Fremtidig studiestedsstruktur har fem delprosjekter og arbeidet skal ende med en beslutning i styret om fremtidig studiestedsstruktur i løpet av første halvår 2019.

Denne analysen utgjør delprosjekt 3 “Ekstern analyse av regionale og nasjonale kompetansebehov”, som er en del av kunnskapsgrunnlaget som skal ligge til grunn for rektors innstilling og styrets beslutning om fremtidig studiestedsstruktur.

Analysen skal resultere i en rapport som oppsummerer og sammenstiller andre foreliggende rapporter/utredninger av nyere dato som beskriver utviklingen i regionen og regionens og nasjonens fremtidige kunnskaps- og kompetansebehov. Med regionen skal forstås Nordland og Trøndelag som er de fylker hvor Nord universitet har studiesteder. Hvilke rapporter som skal utgjøre underlaget for analysen er bestemt av oppdragsgiver og konsulent i samråd.

Utredningen skal

- inneholde en analyse av regionens næringsmessige- og demografiske utvikling, offentlige satsinger, utvikling i arbeidsmarkedet, studietilbøyelighet og eventuelt andre forhold som er relevante for utviklingen.
- oppsummere regionens- og nasjonens kompetansebehov innenfor universitetets fag- og profilområder. Nasjonens kompetansebehov må sees opp mot krav i tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet, og eventuelt andre utredninger på nasjonalt nivå som vurderer kunnskaps- og kompetansebehovet innenfor Nord universitets satsingsområder.
- peke på hvilke muligheter utviklingstrekk og kompetansebehov i regionen kan ha for videreutvikling av Nord universitets fag- og profilområder.

3 Metode, avgrensinger og kilder

Utredningen skal peke på globale, nasjonale og regionale behov for kunnskap og kompetanse. Med andre ord hva samfunnet trenger av forskning og utdanning. Nord universitet sin Strategi 2020¹, og Tildelingsbrevet med utviklingsavtalen for 2018² har vært utgangspunktet for hvilke områder og tema som skal omfattes av analysen. Dette er en nødvendig avgrensning av hvilke globale og nasjonale trender og utviklingstrekk som skal omtales.

Kartleggingen av det regionale behovet vil ha en bredere tilnærming og peke på områder hvor Nordland og Trøndelag har behov for forskning og utdanning. Regionen er sammensatt av bo- og arbeidsregioner med ulik størrelse, næringsstruktur og utvikling, og dette må gjenspeiles i analysen av regionale behov. Selv om Nord universitet kun har studiesteder i tidligere Nord-Trøndelag omfatter definisjonen av region hele det samlede Trøndelag.

Nasjonen og regionens kompetansebehov er sammensatt. Det er stor variasjon mellom næringer og offentlige forvaltningsområder med hensyn til om det etterspørres erfaringsbasert kunnskap og/eller utdanning fra videregående skole/yrkesfaglig utdanning, fagskoleutdanning eller høyere utdanning. I kartleggingen av kompetansebehov er fokus rettet mot det som Nord universitet bør møte som en institusjon innenfor høyere utdanning. Nord universitet sitt samfunnsoppdrag er å møte behovet for utdanning på bachelor-, master- eller ph.d. nivå. I tillegg tilbys avgrensede (primært studiepoenggivende) utdanninger som inneholder deler av det fagtilbudet som møter heltidsstudenten ved et universitet.

Nasjonen og regionen har også behov for den kompetanse som utvikles gjennom grunn- og oppdragsforskningen. Universitetene skal spille en viktig rolle i norsk infrastruktur for forskning og forskningsmessig samarbeid med omverden og ha et forskningsbasert utdanningstilbud. Denne analysen har derfor også sett på hvilket behov for forskning og forskningssamarbeid som næringslivet og det offentlige etterspør.

Universitetet og de to tidligere høyskolene har gjennom mange år etablert kompetanse og infrastruktur, blitt pålagt oppgaver og gjort prioriteringer som det verken er mulig eller ønskelig å endre på kort sikt. Behovsanalysen søker likevel også å identifisere mulighetsrom som Nord universitet kan vurdere å bevege seg inn i for å dekke regionale, nasjonale eller globale behov. Universitetene har til en viss grad mulighet til selv å endre satsningsområder og identifisering av behov utenfor dagens portefølje ved at Nord universitet kan initiere vurderinger av om studieporteføljen bør tilpasses.

Analysen og denne rapporten skal bygge på utredninger og analyser av nyere dato. PwC har sammen med oppdragsgiver identifisert om lag 30 aktuelle analyser og utredninger. Disse har som fellestrekk trender og utviklingstrekk i samfunnet og hvilke krav dette stiller til kompetanse. Kild grunnlaget kan deles i to hovedgrupper; utredninger og analyser som vurderer nasjonale kompetansebehov generelt og på områder hvor Nord universitet er tildelt en nasjonal rolle, og kilder som omhandler status, scenarioer og planer for regional utvikling i Nordland og Trøndelag.

En analyse av regionens behov for kompetanse medfører at analysen i størst mulig grad bør se på regionen Nordland og Trøndelag som en enhet. Vi er ikke kjent med at det foreligger relevante analyser som behandler Nordland og Trøndelag som en samlet region. Dette medfører at vår analyse må baseres på et kunnskapsgrunnlag som ikke er enhetlig, og dette vil påvirke dybde og bredde i analysene.

Kildematerialet som er grunnlaget for analysen av regionens behov er betydelig bredere for Nordland enn hva tilfellet er for Trøndelag. Dette har medført en noe mer utførlig omtale av behovet i Nordland, men vi vurderer også kildematerialet som tilstrekkelig for Trøndelag som grunnlag for en overordnet analyse innenfor rammene av dette prosjektet. Til og med 2017 er tilgjengelig kildemateriale for Trøndelag splittet på Nord- og Sør-Trøndelag.

Kildematerialet gir i ulik utstrekning sammenlignbare opplysninger for de to fylkene. Blant annet kan datagrunnlaget for ulike perioder og definisjoner være noe ulike. På flere områder vil derfor analysen måtte bli fylkesvis. En utfordring er at analysen skal omfatte nye Trøndelag fylke, mens Nord universitet har sitt tilbud lokalisert til tidligere Nord-Trøndelag fylke. Faktagrunnlaget for Trøndelag vil i stor grad være påvirket av

¹ Strategi 2020 Nord universitets visjon, faglige styrke og profil.

² KUD. Tildelingsbrev til Nord universitet 2018

Nord universitet

Trondheim sin sterke posisjon. I noen sammenhenger har vi benyttet data for tidligere Nord-Trøndelag for å styrke relevansen.

I denne utredningen, som kun bygger på sekundærdata, er referanse til kilder enten gjort i teksten eller som fotnote, alt etter hva som vurderes best med hensyn til leservennlighet. Kildene som er benyttet er listet opp til sist i rapporten. PwC har kun benyttet utvalgte deler av kildematerialet. Det kan derfor være ytterligere informasjon i dette materialet som kan anses relevant uten at denne er benyttet av oss eller at vi har grunngitt hvorfor den ikke er benyttet.

4 Nord universitet - profilområder og strategi

I Strategi 2020 har Nord universitet identifisert tre profilområder basert på det universitetet mener er faglig styrke og som møter lokaliseringen i et av landets viktigste vekstområder. Områdene er Blå og grønn vekst, Innovasjon og entreprenørskap og Helse, velferd og oppvekst. Disse profilområdene er bygd rundt begrepet "bærekraft" som grunnprinsipp.

Blå og grønn vekst er knyttet til kultivering og høsting av bioressurser. Universitetets beliggenhet gir nærhet også til andre naturressurser enn de biologiske. Nord universitet har gjennom å bygge et sterkt fagmiljø og samarbeid med andre ambisjoner om å være en internasjonal viktig aktør for forskning og utdanning knyttet til utvalgte naturressurser.

Nord universitet ønsker å videreutvikle en rolle som de tidligere høyskolene hadde knyttet til utdanning og videreutvikling av lærere, sykepleiere og sosialarbeidere innenfor profilområdet Helse, velferd og oppvekst. Her vil Nord universitet ha en viktig nasjonal rolle knyttet til profesjonsstudier med forskningsbasert undervisning som skal forsyne sektoren med kompetente fagpersoner. Bruken av digitale løsninger og velferdsteknologi skal være en naturlig del av dette.

Innenfor Innovasjon og entreprenørskap mener Nord universitet å ha et av landets ledende forsknings- og utdanningsmiljøer, også med en sterk internasjonal posisjon. Dette miljøet skal utvikles videre med fokus på å utvikle kunnskap og ferdigheter for fremtidsrettede løsninger.

Det er en målsetting at de tre profilområdene skal spille sammen, og spesielt at kompetanse innenfor innovasjon og entreprenørskap skal forsterke de andre profilområdene.

Universitetet vil også ta en sentral rolle i arbeidet med å møte de utfordringer som er synliggjort i regjeringens Nordområdestrategi. Dette inkluderer også et nasjonalt ansvar for kunnskap om lule- og sørsamisk språk og kultur i høyere utdanning.

Vesentlige oppgaver i universitetets første strategiperiode er knyttet til å etablere og strukturere det nye universitetet; tilrettelegge og bygge infrastruktur for å nå ønsket faglig utvikling og posisjon. Dette vil være en krevende omstilling for organisasjonen og den enkelte medarbeider, og må forventes å fortsette inn i neste strategiperiode.

Analysen av behov som fremgår av denne utredningen identifiserer regionale, nasjonale og internasjonale behov. Sett i sammenheng med kartlegging av status og fagmiljøenes betraktninger om faglige organisering, bør behovsanalysen vise retning for studiestruktur fram mot 2030. Departementet uttrykker forventninger til faglig konsolidering og samarbeid mellom institusjonene i sektoren. Når analyser og rammer omformes til en strategi for de neste årene vil organisasjonens evne (og vilje) til omstilling bli ytterligere utfordret.

Av Strategi 2020 med tilhørende mål og tiltak fremgår det at universitetet ser nødvendigheten av å bygge en sterkere forskningsprofil. All erfaring tilsier at det tar lang tid å utvikle et mer forskningstungt miljø, og at dette ikke kan gjøres innenfor alle områder. Nord universitet vil derfor på kort sikt prioritere forskning knyttet til de eksisterende ph.d.-gradene, selv om det også kan åpnes opp for nye områder som strategisk sett er interessante. Ph.d.-gradene er områder hvor universitetet kan ha særlige forutsetninger for å lykkes.

Universitetets framtidige utvikling er avhengig av tilstrekkelig attraktivitet for godt kvalifiserte fagressurser og studenter. Konkurransen om begge grupper er stor både nasjonalt og internasjonalt. Nord universitets strategiarbeid må overfor medarbeidere, studenter og omverdenen synliggjøre mål og tydeliggjøre hvordan universitetet skal innta ønsket og forventet posisjon.

5 Globale og nasjonale trender påvirker kompetansebehovet

Kompetansebehovsutvalget omtaler i rapporten Fremtidige kompetansebehov I (NOU 2018:2) kompetansebehovet i Norge. Rapporten påpeker at Norge har et velfungerende arbeids- og samfunnsliv og god forvaltning av naturressursene. God kompetanse i arbeidsstyrken er en viktig årsak til dette. Utdanningsnivået i Norge er relativt høyt sammenlignet med andre land, og samtidig deltar en høy andel av befolkningen i arbeidsmarkedet. Likevel er det betydelige rekrutteringsproblemer innen noen sektorer og yrkesgrupper (bygg og anlegg, sykepleiere, undervisning og hotell og restaurant), og endringer i tilgangen på kompetent arbeidskraft følger bare delvis etterspørselen. Arbeidslivet er også i endring, og digitalisering og automatisering endrer både arbeidsinnhold og kompetansebehov fremover.

Dette kapitlet ser på de store globale trendene som påvirker samfunnet og kompetansebehovene fremover. Det er vanskelig å spå presist om fremtidige behov for kompetanse. Det vi med rimelig sikkerhet kan si er at fremtidige kompetansebehov vil bli påvirket av noen såkalte megatrender, trender som påvirker de fleste samfunnsområder, over hele verden. Det vi ikke vet like sikkert er hvordan disse trendene vil slå ut og hvordan de vil spille sammen. Vi omtaler fem sentrale megatrender som med rimelig sikkerhet vil påvirke behovet for kompetanse i Trøndelag og Nordland fremover:

- Globalisering
- Digitalisering og automatisering
- Eldrebølgen
- Mobilitet og sentralisering
- Klima og miljø

5.1 Globalisering

Globalisering har preget verdensutviklingen de siste tiårene. Politiske omveltninger som Sovjetunionens fall, innføring av frihandelsavtaler og teknologiutvikling har gjort at verden de siste tiårene stadig oppleves mindre. Vi lever i en stadig mer sammenvevd verden og dette preger både næringsliv, offentlig sektor og hvordan mange av oss lever livene våre i hverdagen. Finanskrisen i 2008 viste hvor tett sammenvevd verdensøkonomien er. Og selv om tidligere finanskriser også har påvirket verdensmarkedene har det ikke skjedd med samme hastighet og i samme omfang.

Globaliseringen har ikke bare skapt vinnere, og i mange land har den skapt større ulikheter. Grupper som tidligere har vært relativt velstående opplever at deres arbeidsplasser og velstand trues av frihandelsavtaler. Valget av Trump i USA, og Brexit i Storbritannia kan tolkes som en protest mot globaliseringen og elitene som i større grad er globale og i mindre grad lokale. Vi ser at det nå flere steder settes opp nye økonomiske, fysiske og politiske murer. Det kan spekuleres i om pendelen er i ferd med å svinge tilbake.

Globaliseringen er imidlertid så gjennomgripende at det er vanskelig å se for seg at den kan reverseres. Mange av samfunnsutfordringene fremover vil være globale, og kreve globale løsninger og samarbeid om kunnskapsutvikling og løsninger på tvers av landegrensene. Integreringen er så altomfattende at selv viktige økonomier som USA og Storbritannia primært vil svekke egen utvikling ved å melde seg ut av internasjonale samarbeidsforumer. Teknologiske endringer og fremvoksende økonomier gjør at globalisering trolig vil være en like viktig trend også de neste 10-20 årene.

5.2 Digitalisering og automatisering

Vi befinner oss i en tid med store teknologiske endringer og en utvikling som skjer raskt. IKT er nå en del av omtrent all teknologi, og spiller en sentral rolle i livene våre. Utviklingen skjer så kjapt at det er krevende å skrive noe spesifikt om teknologisk endring uten å allerede være utdatert. Begreper som for få år siden fremsto som ukjente eller langt utenfor rekkevidde, som robotisering, kunstig intelligens og «Internet of things», er nå i ferd med å bli en del av hverdagen.

De teknologiske endringene har allerede endret samfunnet og arbeidsmarkedet dramatisk. Bank, avismedier og platebransjen ser i dag helt forskjellig ut enn for relativt få år siden. Det spås at nye bransjer står for tur, og det forventes såkalt disruptiv innovasjon innen f.eks. industri, helsevesenet, regnskap og revisjon og advokatbransjen. Roboter, automatisering og kunstig intelligens gjør at arbeidsoppgaver kan effektiviseres og organiseres på nye måter. Samtidig som at teknologiutviklingen gjør at arbeidsplasser forsvinner og bransjer omorganiseres skapes det nye næringer og arbeidsplasser. Mange av fremtidens arbeidsprosesser og arbeidsplasser klarer vi mest sannsynligvis ikke å tenke oss til i dag, men det er rimelig sikkert at teknologiutviklingen vil endre måten vi jobber på, måten vi lever livene våre på og hvordan samfunnet organiseres.

De teknologiske endringene påvirker kompetansebehovet i fremtiden på flere måter. Arbeidsmarkedet og hvilke jobber det er behov for i fremtiden, vil være påvirket av hvordan teknologien utvikles videre og hvordan den tas i bruk. Evne til å ta teknologien i bruk og tverrfaglig kompetanse vil trolig være like viktig som ren teknologikompetanse. Det å forstå hvilke problemer IKT kan løse innenfor helsesektoren for eksempel, krever både kunnskap om helsesektoren og ren IKT-kompetanse. Og for å ta løsningene i bruk kreves det at de som jobber innenfor sektoren også har god nok IKT-kompetanse. Dette er en trend vi ser i nesten alle bransjer.

5.3 Eldrebølgen

I 1950 var 8 % av jordens befolkning 60 år eller eldre. I 2000 var 10 % 60 år eller eldre, og i 2050 forventes det at 21 % av jordens befolkning er 60 år eller eldre³. Endringen er særlig dramatisk i vesten. Allerede i 2037 forventes det at 21 % av Norges befolkning vil være 67 år eller eldre ifølge SSBs fremskrivninger. Selv om vi blir stående lenger i jobb, betyr dette at en større andel av befolkningen er utenfor arbeidsstyrken og flere vil ha behov for helsetjenester.

En aldrende befolkning gjør at det offentlige får økte utgifter til pensjoner og helse og omsorg, samtidig som at skattegrunnlaget svekkes ved at en mindre andel av befolkningen er i arbeidsstyrken. Denne utviklingen kan motvirkes dersom avgangsalderen fra arbeidslivet økes. Det er en målsetting i henhold til Perspektivmeldingen (2017) at nivået på velferdstjenester skal opprettholdes, og dette kan medføre strammere offentlige budsjetter og hardere prioriteringer på andre områder.

Strammere budsjetter og en mindre arbeidsstyrke vil trolig bety at automatisering og digitalisering vil fremskyndes for å utføre oppgaver mer effektivt. Men selv om mange av de oppgavene som i dag trenger hender vil kunne automatiseres, eller organiseres på nye måter, vil eldrebølgen likevel medføre behov for flere hender i helsesektoren. Noe som vil føre til et press også på andre deler av arbeidslivet.

En annen konsekvens av at vi lever lengre er også at vi må stå lengre i arbeid, og etterutdanning og videreutdanning vil bli viktigere fremover. Digitalisering og disruptiv innovasjon innen mange bransjer vil være med å øke dette behovet.

5.4 Mobilitet og sentralisering

Over hele verden flytter mennesker inn til byene fra distriktene og landsbyene. FN spår at innen 2050 vil 72 % av jordens befolkning bo i byer. I 1950 var 30 % av jordens befolkning urbane, og i dag er 50 % bosatt i byområder⁴.

Årsakene til sentralisering er flere, og varierer i ulike deler av verden. I Norge tiltrekkes nok mange av at byene har flere muligheter for høyere utdanning, tilbyr et mer komplett arbeidsmarked og har et bredere kulturtilbud. Mange kommer til byene for å ta høyere utdanning, og blir igjen etter studiene. Støren mfl (2016)⁵ fant at tre av fire studenter flytter fra hjemstedsfylket for å studere, mens bare halvparten flytter fra lærestedsfylket når de er ferdigutdannet. Nærhet til utdanningsinstitusjoner har dermed en påvirkning på kompetansenivået i et område.

I tillegg til at de fleste store utdanningsinstitusjonene i Norge er lokaliserte i byene har også byene de mest sammensatte arbeidsmarkedene, noe som gjør at byene ofte er mer attraktive dersom en eller flere i familien har en spesialisert utdanning som krever et mer spesialisert arbeidsmarked. Dette forsterkes igjen av at mange

³ PWC (2016): Five megatrends and their implications for Global Defense and Security

⁴ FN: UN report World Population Ageing 1950-2050.

⁵ Støren, Liv Anne, Kari Vea Salvanes, Ingvild Reymert, Clara Åse Arnesen og Jannecke WiersJenssen (2016). Kandidatundersøkelsen 2015. I hvor stor grad er nyutdannede mastere berørt av nedgangskonjunktoren? NIFU Rapport 2016: 17.

bedrifter som har behov for spesialisert kompetanse lokaliserer seg til byer hvor det allerede er et sterkere arbeidsmarked.

Samtidig som det er en trend at folk flytter til sentrale strøk er det også en trend at vi er mer mobile over landegrensene. Dette er ikke et nytt fenomen, mennesker har alltid flyttet til byer og land hvor arbeidsmulighetene er bedre. Teknologi og internasjonale avtaler gjør derimot at mobiliteten øker sammenlignet med det vi har sett tidligere.

Økt mobilitet skyldes både arbeidsinnvandring og internasjonale avtaler, men også flyktningestrømmer på grunn av krig, uro og større muligheter for et bedre liv andre steder. Gjennom EØS er Norge med i et felles europeisk arbeidsmarked noe som både har gjort det lettere for nordmenn å jobbe og studere andre steder i Europa, og for innbyggere i det europeiske arbeidsmarkedet å jobbe og studere i Norge. Etter utvidelsen av EU i 2004 ble Norge med i et arbeidsmarked på omtrent 500 millioner mennesker. Dette var særlig merkbart etter finanskrisen hvor Norge mottok et stort antall arbeidsinnvandrere fra resten av Europa. Høsten 2015 mottok også Norge og Europa en stor mengde mennesker på flukt på grunn av uroligheter i Midtøsten og flyktningstrømmene til Europa som dette medførte.

5.5 Klima og miljø

Et femte viktig utviklingstrend er at vi blir mer opptatt av klima og miljø. Kloden blir varmere og vi får mer ekstremvær. Forskingen tyder på at dette er menneskeskapt oppvarming, som vil få dramatiske konsekvenser om vi ikke endrer utslipp av klimagasser. I likhet med de andre megatrendene er dette en trend forskerne er ganske sikre på, men hvor man er mer usikre på konsekvensene og hva det vil bety for kompetansebehovene fremover.

De siste årene er det stadig flere tegn på at vi er i ferd med å få en varmere klode. FNs klimarapport som kom ut i oktober 2018 slår fast at menneskelig aktivitet allerede har ført til en global oppvarming. Dette har fått konsekvenser som mer ekstremvær, stigende havnivå og mindre is i Arktis. Klima blir av mange kalt for vår tids store utfordring.

Norge har ambisjoner om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050 og har forpliktet seg gjennom Paris-avtalen om å redusere klimautslippene med minst 40 % innen 2030, sammenlignet med 1990 (Meld. St. 13, 2014-2015). De ambisiøse målene legger føringer for hvilke næringer det satses på i Norge, og hva slags investeringer som gjøres. Det vil være behov for å utvikle og ta i bruk nye klimavennlige og bærekraftige løsninger og teknologier, representert ved sirkulær økonomi og bioøkonomi. Endringene vil trolig skape nye næringer, samtidig som eksisterende næringer trolig vil måtte restruktureres og endres for å møte nye klimamål.

Klima og miljø utfordringene har også en tilknytning til matsikkerhet. Det er økt fokus på hvordan produksjonen av mat påvirker miljøet og det stilles stadig sterkere krav til bærekraftig matproduksjon både fra forbrukerne og i lovverk. En voksende befolkning i verden krever ny kunnskap om hvordan behovet for økt matproduksjon kan møtes på en trygg måte. Kunnskap om matproduksjonen innenfor blå sektor kan brukes i andre land med naturgitte forhold for akvatisk matproduksjon.

Etterspørsel etter kunnskap og kompetanse på miljø- og klimavennlige løsninger vil øke. Dette gjelder både prioriteringene av offentlige og internasjonale forskningsmidler, men også kunnskap- og kompetansebehovet til bedrifter og offentlig sektor.

6 Status og utviklingstrekk for regionen

6.1 Demografiske endringer, utfordringer i arbeidsmarkedet og utdanningsnivå i regionen

6.1.1 Demografiske endringer - sentralisering og eldrebølge

Hovedtrekkene i den demografiske utviklingen i regionen er som i landet for øvrig. Byene med tilliggende bo- og arbeidsmarkeder vokser, mens de mindre distriktskommunene opplever nedgang i befolkningen. Spesielt distriktene får i tillegg en aldrende befolkning og det står stadig færre yrkesaktive bak hver pensjonist. Noen av distriktskommunene har likevel gjennom utnyttelse av naturressursene evnet å skape en positiv utvikling.

Den mest positive demografiske utviklingen finner vi i aksene Steinkjer - Trondheim - Orkanger, i Bodø-området, og i noen kystkommuner med sterk posisjon i marin sektor og i reiselivs- og opplevelsesnæringene.

Befolkningsframskrivingene fra Statistisk sentralbyrå tilsier at innbyggertallet i Trøndelag vil øke fra 450 000 (01.01.2016) til 535 000 i 2040, som innebærer en vekst på nærmere 20 %. Dette er noe under landsgjennomsnittet på 24 %. Den høye veksten i Trondheimsområdet forventes å fortsette og den generelle sentraliseringen forventes å bli forsterket. De kystkommuner hvor næringslivet har klart å omsette ressursene i havet til vekst og arbeidsplasser viser også en forventet positiv utvikling i innbyggertall.

Nordland har ca. 244 000 innbyggere ved inngangen til 2018, en økning på 0,25 % det siste året. Uten innvandring ville befolkningsveksten vært negativ. Fremskrivinger tilsier en befolkningsvekst på om lag 4,5 % i Nordland fram til 2040. I løpet av den siste 10 års-perioden har Nordland den svakeste befolkningsutviklingen blant landets fylker med en økning på 3,4 %⁶. Til sammenligning har Troms en vekst på 7,1 % og Finnmark på 5 %. Antall innbyggere i Nordland er omtrent på samme nivå som for 50 år siden.

Den høye nettoutflyttingen i Nordland, spesielt i årskullene mellom 20 og 29 år, kan tyde på at næringslivet ikke i tilstrekkelig grad tilbyr arbeidsplasser som krever høyere utdanning på masternivå. Mens det på landsbasis er 25 % flere i alderen 18-27 år i 2015 enn det var i 2005, har Nordland kun 14 % flere i denne aldersgruppa.⁷ Yngrebølgen er altså bare litt over halvparten så stor i fylket som i landet som helhet.

Selv om nedgangen i befolkning er stoppet opp i de fleste kommuner i Trøndelag har mange distriktskommuner også her fødselsunderskudd og en aldrende befolkning. Flere distriktskommuner har allerede i dag mellom 2 og 3 i arbeidsdyktig alder per eldre og utviklingen går i feil retning. Dette gjelder også byene, selv om forholdstallet der er bedre. Også i Nordland blir det færre yrkesaktive for hver pensjonist.

Demografiske endringer handler også om en eldrebølge med økning i antall pensjonister og pleietrengende. Regionen må derfor påregne økt ressursbruk innen eldreomsorg og helsetjenester, selv om mye av dette kan bli kompensert ved økte statlige overføringer. Eldrebølgen gir også økt behov for både offentlig og privat tjenesteyting og økt antall arbeidsplasser på disse områdene. Nedgangen i andel personer i yrkesaktiv alder i forhold til andel eldre, vil trolig bli en utfordring for tilgangen på arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren og for øvrig verdiskaping og velferdsutvikling. En rekke steder kan det bli krevende å få tilsatt kvalifiserte ansatte, jf. studier i Nord-Norge (Angell et al. 2013), kommuner som Flatanger og Meråker (Sand et al. 2016a, Sand et al. 2016c) og flere mindre byregioner i Norge (Leknes et al. 2016).⁸

Nordland er et av fylkene med høyest andel uføretrygdde og blant fylkene med høyest sykefravær. De vanligste årsaker til sykefravær er muskel-/skjelettlidelser og psykiske plager. Nordland har også hatt et høyt frafall fra videregående skole, men her har utviklingen snudd og fylket har en positiv trend på gjennomstrømming. Denne positive trenden kan få stor betydning for rekruttering til høyere utdanning, for arbeidsliv, næringsliv, samfunnsutvikling, samfunnsøkonomi, folkehelse osv. I Nordland har det gjennom flere år vært arbeidet målrettet med å bygge opp sterke allianser for folkehelsearbeidet, hvor fylkeskommunen har vært en pådriver.

⁶ Indeks Nordland, Nummer 15— Årgang 2018 En rapport om utviklingen gjennom 2017 og utsiktene for 2018

⁷ Nordland fylkeskommune (2016): Regional plan for by- og regionsenterpolitikk 2017-2025 (Nordland fylkeskommune)

⁸ Sand m.fl. (2017): Kunnskapsgrunnlag for verdiskaping i Trøndelag. TFoU rapport 2017:10

6.1.2 Bo- og arbeidsmarkeder - mulighetene for regionforstørring

Både Nordland og Trøndelag er fylker med relativt spredt bosetting hvor geografien setter begrensninger for bo- og arbeidsmarkedenes størrelse og mulighetene for forstørring av disse. I Nordland er 87 % av de sysselsatte hjemmehørende i bo- og arbeidsmarkedsregioner knyttet til de ti største byene i fylket.

Den samme tendensen finnes i Trøndelag hvor aksene Orkanger-Trondheim-Steinkjer er et sammenhengende vekstområde. Spesielt innlandskommuner, men også enkelte kystkommuner uten et sterkt lokalt næringsliv har en nedgang i befolkningen. Men sentraliseringen foregår ikke bare fra utkant til byer, man kan se den samme tendensen også innenfor den enkelte kommune.

Regionforstørring handler også om å redusere reisetiden fra en kommune til et senter, selv om eksisterende reisetid er innenfor akseptabel pendlingstid. Utviklingen på samferdselsområdet vil være av stor betydning for regionforstørring. Pendlingstid på en time benyttes ofte som en grense.

I Nordland er avstanden mellom de større befolkningssentrene så stor at det i liten grad kan påregnes endringer i hva som oppleves som felles bo- og arbeidsmarkeder. Dette vil trekke i retning av økt flytting dersom ikke det lokale arbeidsmarkedet og tilgangen til offentlige tjenester gir tilstrekkelige muligheter eller dekning av behov.

Dagens 87 kommuner i Nord-Norge danner 51 BA-regioner.⁹ Det er sett på mulighetene for en regionforstørring mellom to eller de tre av sentrene Sandnessjøen, Mosjøen og Mo i Rana på Helgeland. Byggingen av Korgfjelltunnelen reduserte reisetiden mellom Mosjøen og Mo i Rana til 75-80 minutter, men dette økte ikke integrasjonen i vesentlig omfang (Engebretsen og Gjerdåker 2010). Potensialet vurderes større mellom Sandnessjøen og Mosjøen, der Toventunnelen er bygd og har gitt reisetid mellom de to sentrene til litt under en time.

I Trøndelag er avstanden kortere, og samferdselstiltak vil spesielt på aksene Orkanger - Trondheim - Steinkjer kunne bidra til at store deler av den urbane delen av fylket oppleves som et felles bo- og arbeidsmarked. I løpet av få år kan det forventes at strekningen Stjørdal - Levanger - Verdal - Steinkjer, som utgjør den klart største befolkningsskonsentrasjonen i tidligere Nord-Trøndelag, kan trafikkeres innen en time, og således karakteriseres som et felles bo- og arbeidsmarked.

Det har skjedd en utvidelse av bo- og arbeidsmarkedsregioner i Trøndelag de senere år, både viljen og mulighetene for pendling over lengre avstander har økt. Samtidig har også store deler av arbeidslivet endret seg ved at det er langt større fleksibilitet med hensyn til tilstedeværelse og fjernjobbing.

6.1.3 Behov for attraktive arbeidsplasser og tilgang på arbeidskraft

Økt individualisering, endringer i folks ønske om bosted og urbanisering, er både langsiktige trender og drivkrefter i utviklingen, slik som diskutert i blant annet Sørli et al. (2012).¹⁰ Det antas en større frikobling fra tilhørighet til familie- og lokalsamfunn og mer frie valg, blant annet for bosted. Dette kan gi et mer mobilt samfunn og en selvforsterkende urbanisering fordi det ofte er i de største byene det er arbeidsplasser, utdanning, et større mangfold i arbeidslivet. Utenfor pendlingsområdet til byene kan disse trendene gi tap av ressurser til storbyene (Leknes et al. 2016) i en selvforsterkende prosess der lokale arbeidsmarked blir stadig mindre attraktive. En del steder/regioner har og får problemer med å rekruttere kvalifisert arbeidskraft, og arbeidsplasser må legges ned eller flyttes.

Hva som er attraktive lokalsamfunn er ikke nødvendigvis det samme for en bedrift som for en innbygger. Det er heller ikke det samme for en tilflytter som for en som har bodd på et sted hele sitt liv. Analyser gjort av Norut peker i retning av at attraktiviteten skapes i kombinasjonen mellom flere faktorer.¹¹ Tilflytting til perifere strøk drives neppe av tilgang på interessante og mange nok arbeidsplasser alene, men interessant arbeid synes å være nødvendige betingelser for at en flytting skal finne sted. Det bør også finnes interessante jobber til to. Kortvarige, sesongbaserte, ufaglærte eller faglærte arbeidsplasser er ikke tilstrekkelig for å gjøre et lokalsamfunn attraktivt som familiesamfunn. Stabilitet og langsiktighet i næringsstruktur og sysselsetting er viktige faktorer for å få familier til både å flytte til landsdelen og bli boende.

⁹ Norut Alta (2013): Attraktive lokalsamfunn og arbeidsmarkedsregioner i Nord-Norge (Norut Alta-Áltá Rapport 2013:7)

¹⁰ Sand m.fl. (2017): Kunnskapsgrunnlag for verdiskaping i Trøndelag. TFoU rapport 2017:10

¹¹ Norut Alta (2013): Attraktive lokalsamfunn og arbeidsmarkedsregioner i Nord-Norge (Norut Alta-Áltá Rapport 2013:7)

I Nordland er det et betydelig gap mellom forventet behov for arbeidskraft og forventet tilgjengelig arbeidskraft. Nordland fylkeskommune har i fem år hatt et tilflyttings- og rekrutteringsprosjekt for å bøte på de demografiske utfordringene og mangelen på arbeidskraft. Kombinasjonen forventet befolkningsnedgang i yrkesaktiv alder og behov for flere i arbeid for å realisere verdiskapningen går vanskelig sammen. Selv et scenario med høy innvandring antas ikke å ville dekke behovet for arbeidskraft. Scenarier for befolkningsutviklingen i Trøndelag er mer positive og utfordringene knyttet til tilstrekkelig arbeidskraft ikke like fremtredende.

Om noen næringer skal ha stor vekst i sysselsettingen vil det bety at de enten må tiltrekke seg arbeidskraft fra de øvrige sektorene, gjennom tilflytting, eller nå tak i personer som ikke allerede er i jobb. Tradisjonelle mønstre for hva som er arbeidsplasser for menn og kvinner kan også forsterke utfordringene med rekruttering og tilgang på arbeidskraft. Marine næringer og mineralnæringen, samt helse- og omsorgssektoren som også har store behov for flere folk framover, er næringer hvor det bør ligge betydelig potensial i et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

6.1.4 Store variasjoner mellom ulike deler av regionen

Trøndelag kan ifølge Kunnskapsgrunnlaget summeres opp i tre områder med ulike utviklingstrekk. Etter vår vurdering kan denne inndeling også i hovedtrekk være gjeldende for Nordland.

For det første finnes det tydelige vekstområder knyttet til de største byene og deres omland. I Nordland gjelder dette i all hovedsak Bodø. Geografiske avstander til andre sentra begrenser generelt mulighetene til å definere akser i Nordland. I Trøndelag er det derimot en tydelig vekstakse Orkanger - Trondheim - Steinkjer. Vekstområdene har den mest positive demografiske utviklingen. Disse områdene skiller seg ifølge Kunnskapsgrunnlaget spesielt ut på næringer som kan kobles tettere til forskningsmiljøer eller andre næringer, og slik sett gi grobunn for nye innovasjoner innen alt fra helse til industriell matproduksjon.¹²

Regionen har en svært lang kystlinje med høy tilgang til naturressurser. Det er mange kommuner langs kysten hvor naturressursene har lagt grunnlaget for næringsutvikling og arbeidsplasser, og en positiv befolkningsutvikling. Bildet er imidlertid sammensatt med store variasjoner i demografisk utvikling og veksttakt. Det er naturlige grunner til at vesentlige deler av næringslivet er spesialisert rundt ressurser i hav/sjø, med fiskeoppdrett, fiskeforedling, fiske og fangst og innenriks sjøfart som sterke næringer. Oppdrettsnæringen har vært i vekst over lang tid og dette gir også ringvirkninger. Primærproduksjonsleddet, selve oppdrettet, er dog ikke spesielt arbeidsintensiv. Både leverandør- og foredlingsleddene er mer arbeidsintensive. I tillegg har kysten - og fjordene - industriproduksjon som følge av tilgang til energiressurser og havner.

En tredje region kan defineres som innlandet. Denne har gjerne spesialisering ut fra dyrket mark og skog/utmark med bergarter/mineraler og vassdrag som andre naturressurser. Næringslivet i innlandet har sine historiske fortrinn i næringer som er i tilbakegang. Nye vekstnæringer som hytteturisme har ikke et tilstrekkelig omfang til å kompensere for dette. Strukturrasjonaliseringen i jordbruket er merkbar. Noe spissformulert kan det sies at innlandskommunene kjennetegnes, med få men gode unntak, av stagnasjon i næringslivet og tilbakegang i et fra før tynt og aldrende befolkningsgrunnlag.

6.1.5 Utdanningsnivået i regionen er lavere enn landsgjennomsnittet

Data fra SSB for 2017 viser at om lag 26 % av befolkningen både i Nordland og Nord-Trøndelag hadde utdanning på universitets- eller høgskolenivå. Landsgjennomsnittet er oppgitt til 33 %.

Det samlede utdanningsnivået i Trøndelag preges ifølge Kunnskapsgrunnlaget av at Trondheim trekker opp, og dekker over et noe lavere snitt enn landsgjennomsnittet i øvrige kommuner. Av Trøndelag fylkeskommunens faktainformasjon fremgår at 33 % av "trønderne" pr 01.10.2017 har universitets- eller høgskoleutdanning. Trondheim skiller seg ut med 43 %, mens Levanger på en klar plass nummer to har 35 %. Det synes ellers å være en sammenheng mellom antall innbyggere i kommunene og gjennomsnittlig utdanningsnivå.

For privat sektor har Framtid i Nord kommet til at forskjellene er betydelige mellom Nord-Norge og landet forøvrig. Andelen med høyere utdanning er hele 55 % lavere i privat sektor i Nord-Norge enn i tilsvarende sektor i resten av landet. Nord-Norge er imidlertid i ferd med å innhente noe av differansen hvor andelen sysselsatte med master eller doktorgrad i private næringer steg med 67 % i Nord-Norge fra 2000 til 2010 mot 55 % i samme periode i resten av Norge. I Nord-Norge kan det se ut som om det offentlige er en spesielt sterk konkurrent til det private næringslivet i kampen om høyt utdannet arbeidskraft.

¹² Sand m.fl. (2017): Kunnskapsgrunnlag for verdiskaping i Trøndelag. TFOU rapport 2017:10

Framtid i Nord har også identifisert store forskjeller innad i Nord-Norge med hensyn til hvor mange ferdigutdannede som blir igjen, og andelen er betraktelig lavere på de mindre høyskolestedene enn i universitetsbyene. Dette kan tyde på at det foregår en sentralisering av kompetansesarbeidsplassene i Nord-Norge. Framtid i Nord har også kommet til at det er lavere søknad til de nord-norske universitetene og høyskolene enn til landet for øvrig, og det er også et større frafall av studenter. Fraffallet er høyest ved høyskolene på de mindre tettstedene i Nord-Norge.¹³

I følge Planstrategi Nordland har det vært en økning av antall studenter ved universitets- og høyskolesektoren i fylket, men veksten har vært 50 % lavere enn på landsbasis.

Nordland ligger under landsgjennomsnittet når det gjelder andel sysselsatte med forskerkompetanse. Sammenlignet med andre universitetsfylker har Nordland både det laveste antallet forskere og færrest forskerårsverk.¹⁴ For Nord-Trøndelag var situasjonen relativt lik Nordland, mens Trøndelag som helhet ligger langt over gjennomsnittet som følge av NTNU og SINTEF sin lokalisering i Trondheim.

6.2 Et næringsliv bygd på naturressurser

Et særtrekk ved næringslivet i regionen er den sterke tilknytningen til forvaltning og utnyttelse av naturressurser. Både i Nordland, med 25 % av landets kystlinje, og Trøndelag er marin næring av sentral betydning. I Trøndelag er dette primært knyttet til havbruk, mens Nordland i tillegg har en sterk fiskerinæring som også omfatter foredlings- og mat- og forindustri.

Ressursene som gir grunnlaget for mye av næringsutviklingen i regionen er til en viss grad stedbundne. Levedyktige distrikter vil derfor være av stor betydning for en god og effektiv utnyttelse av disse ressursene. Det er generelt betydelig potensial for verdiskaping gjennom ytterligere foredling av naturressursene før de eksporteres. I et miljøperspektiv vil lokal foredling og sirkulær-/ bioøkonomi generelt være positivt, og dette representerer nye verdiskapende muligheter. Tilgangen på fornybar energi er spesielt stort i regionen, en verdifull ressurs som kan utnyttes videre.

Mange naturressurser i regionen er fornybare; innen landbruk, reindrift, skog, kystnæringer (fiske, oppdrett) og energiproduksjon (vann, vind). Regionen har alle forutsetninger for å være nyskapende innen havbruk og landbruk. Innen oppdrettsnæringa er videre vekst avhengig av at næringa får kontroll på de to største utfordringene, lakselus og rømming, og utvikler kunnskap om andre elementer som påvirker langsiktig bærekraft.

Historisk har industrien stått sterkt, mye som følge av tilgang til vannkraft og råstoffer. Dette er fortsatt tilfellet i deler av regionen. Opplevelsesbasert reiseliv er en sterk stigende næring, spesielt i Nordland, og med Lofoten som en spydspiss i markedet. Flere av disse næringene er knyttet til maritim næring både når det gjelder selve utnyttelsen av naturressursene, men også for transport og logistikk.

Regionen har ingen stor virksomhet direkte knyttet til olje- og gass, men det er en betydelig leverandørindustri. Dette gjør regionen mindre sårbar og konjunkturavhengig for svingninger og fremtidig utvikling innen olje og gass da leverandørindustrien bør ha muligheter til å omstille seg til behov i andre næringer, eksempelvis havbruk.

En utfordring for de største næringene i Nordland er at de ledende aktørene har hovedkontor utenfor fylket, og flere er også større internasjonale virksomheter. Man vil da i større grad kunne være avhengig av beslutninger som tas utenfor regionen.

Trøndelag har et noe større mangfold i næringslivet, men store deler er også her basert på rike naturressurser og naturgitte fortrinn for matproduksjon. Det som i tillegg særpreger Trøndelag er kunnskapsmiljøet, spesielt med NTNU og SINTEF. Dette gir unike utdanningsmuligheter og forskningskompetanse innenfor en stor bredde av fagområder, men spesielt teknologi.

Sammensetningen av næringslivet har medført høy etterspørsel etter arbeidskraft med yrkesfaglig utdanning, særlig i Nordland. Dette kan være en årsak til at en lavere andel har valgt studiespesialisering og høyere utdanning i dette fylket, en trend fylkeskommunen arbeider med å snu.

¹³ Næring og fiskeridepartementet m.fl (2014) Framtid i nord, sluttrapport fra Kunnskapsinnhenting - verdiskaping i nord

¹⁴ Nordland fylkeskommune (2015) Regional planstrategi for Nordland 2016-2020 Del 1 Kunnskapsgrunnlaget

6.2.1 Sterk og voksende marin sektor

Sjømatnæringen består primært av fiskeri, fiskeforedling, havbruk, mat- og fôr, øvrig leverandørindustri, og er av stor betydning for hele regionen.

Sjømatnæringen i Nordland står for rundt 40 % av eksportverdien i fylket. Nordland er størst i landet både på lakseoppdrett og på samlet produksjon av fiskeri- og oppdrettsprodukter. Produksjonen øker mer enn sysselsettingen på grunn av betydelig effektivitetsøkning i primærproduksjonsleddet i næringen. En stor andel av de sysselsatte arbeider i Vesterålen.

I Nordland er det særlig kystfisket etter hvitfisk som har vært dominerende. Fangstmengden har vært relativt stabil, mens flåten er redusert med nærmere 80 % til om lag 5000 fartøyer. Nordland er fylket i landet med flest fiskefartøyer og flest sysselsatte i fiskeflåten. Fylkestinget i Nordland er tydelige på at fiskeri- og havbruksnæringa er det viktigste fundamentet for bosetting og sysselsetting på Nordlandskysten, og at næringen også fremover vil være det mest sentrale elementet i verdiskapningen.

I Trøndelag er betydningen av marin næring noe mindre og konsentrert om havbruksnæringa. Mulighetene for verdiskaping og vekst som ligger i produksjon av sjømat har likevel bidratt til en betydelig verdiskaping langs Trøndelagskysten som er et tyngdepunkt i industriell lakseproduksjon. Trøndelag produserer vel 20 % av den nasjonale produksjonen og 95 % av denne produksjonen eksporteres, i henhold til Kunnskapsgrunnlaget.

Utdanningsnivået i både fiskeri- og havbruksnæringen er i hovedsak delt mellom en betydelig andel faglærte med yrkes- og fagskoleutdanning og ufaglærte med kun grunnskole. I Nordland er det om lag 8 % som har universitets- eller høyskoleutdanning¹⁵.

Samlet sett er det en positiv utvikling i andelen ansatte som har høyere utdanning, spesielt innen havbruk og biomarine næringer. Framtidig sjømatnæring antas å ha større kompetansebehov i form av formell utdanning. Dette omfatter også kompetanse fra høyere utdanning som biologi, økonomi, teknologi.

Sjømat er en av tre norske næringer som Reve og Sasson (2012) betegner som globale kunnskapsnav, det vil si næringer hvor Norge er i front i verden hva gjelder innovasjon. Her kan mange av produktene fra både leverandør- og foredlingsindustri eksporteres. Veksttakten i oppdrett har vært svært sterk, sammenlignet både med vekst i nasjonal økonomi og med øvrige næringer. Potensialet for videre vekst i verdiskapningen er ifølge SINTEF (2012) betydelig. Dette gjelder særlig for oppdrett, leverandørindustri og (ny) aktivitet basert på biomarine ressurser. For å få dette til vil det være behov for personell med utdanning på universitetsnivå.

Bærekraftig produksjon og forvaltning av marine ressurser er viktig for matproduksjonen. Havbruksnæringen har et stort potensiale for forskning og innovasjon som løser utfordringer med lus, sykdom og rømming. Også innen avfallshåndtering som utslipp av næringssalter og slam, er det behov for nye løsninger. Omlegging til landstrøm eller batteriløsninger på oppdrettsanlegg, samt mer miljøvennlige energibruk på fartøy er også områder med potensial. For å få til ønsket vekst i akvakultur er det også behov for å løse begrensninger knyttet til fôr. Forskning på dyrking av biomasse til fôr som alger og sjøgress vil kunne være med å løse denne utfordringen. Her vil også sirkulær økonomi være en viktig komponent for å få til ressurseffektive og bærekraftige løsninger¹⁶.

Klarer man også å utvikle teknologi og transportsystemer som øker regional konkurranseevne sammenlignet med f.eks. foredling utenlands, kan det også bli betydelig økning innen foredlingsdelen av næringen.

Marin sektor er et betydelig forskningsområde i Norge. Både Trøndelag og Nord-Norge hadde en betydelig del av denne forskningen.

6.2.2 Betydelig maritim sektor i Nordland, og kunnskapsbase i Trøndelag

Maritim næring omfatter virksomhet på skip og andre flytende enheter samt utstyrsprodusenter og andre leverandører. Dette inkluderer service til olje og gass, oljeberedskap, mekaniske verksted, produksjon av maskiner, reparasjoner og installasjoner. Det er også en økende maritim aktivitet knyttet til oppdrett.

Nordland har et sterkt maritimt miljø som er i stadig vekst. Nordland har om lag 12 % av landets sjøfolk. Det vurderes fra fylkeskommunen å være ytterligere stort potensial for vekst, blant annet gjennom kompetanseutvikling, både i fagskoler og på universitetsnivå.

¹⁵ Walbekken m.fl. (2018) Framtidens kompetansebehov i Nordland fylke, Rapport 12-2018 Samfunnsøkonomisk analyse

¹⁶ PwC (2017) Sustainable growth towards 2050, PwC Seafood Barometer 2017

I Maritim Verdiskaping 2015 utgitt av Menon (Mellbye et al. 2016) deles Norge i åtte “maritime-regioner” hvor Trøndelag er den minste målt i omsetning og antall ansatte, og kun en liten del av denne omsetningen er igjen relatert til den nordlige delen av Trøndelag.

Ifølge samme rapport er imidlertid Trøndelag kunnskapsbasen for maritime næringer nasjonalt. Dette på grunn av kunnskapsmiljøene særlig knyttet til NTNU og SINTEF (SINTEF Ocean, tidligere Marintek) som sentrale aktører i det nasjonale innovasjonssystemet for den maritime næringen.

Fornybar havenergi og undersjøisk gruvedrift er spesielt interessante framtidige vekstområder (Mellbye et al. 2016). For disse er ny kunnskapsutvikling og innovasjon avgjørende. For den maritime næringen er det også viktig med videreutvikling av nye energiløsninger for framdrifts- og driftssystemer på ulike skip/fartøy.

6.2.3 Trøndelag - et viktig landbruksfylke

Landbruksnæringen omfatter både jord- og skogbruk, samt videreforedling.

Landbruk og landbruksbasert virksomhet har hatt og har fortsatt stor betydning for sysselsetting og verdiskaping i Trøndelag som har ca 20 % av den totale norske matproduksjonen¹⁷ og eksporterer betydelige mengder matvarer til andre deler av landet. Melk- og storfekjøtt er den bærende produksjon målt i både sysselsetting og verdiskaping. Trøndelag har omtrent en fjerdedel av alt økologisk areal i landet og nærmere 40 % av alle økologiske melkekyr. Med dette omfanget har Trøndelag en viktig rolle i utviklingen av økologisk landbruk og en effektiv foredling av matvarene.

I Nordland utgjør jordbruket en mindre del av sysselsettingen. Samtidig som størrelsen på arealet opprettholdes har Nordland en nedgang i sysselsatte på 34 % fra 2004 til 2013.¹⁸

Nordland har store skogressurser. Skogbevokst areal utgjør 30 % og målt i produktivt skogareal er Nordland det fjerde største fylket i landet. I følge SSB ble 176 000 m³ tømmer fra Nordland solgt som industrivirke i 2014. Mange av skogeiendommene er små og eiendommene er fraflyttet eller eies av flere arvinger.

Skogbruket og trebasert industri har vært av stor betydning for Trøndelag i lang tid. I tillegg til tung treforedlings- og sagbruksindustri har fylket et mangfold av små og mellomstore bedrifter knyttet til videreforedling av trevirke. Skogindustrien har behov for mer råstoff enn det som hogges i fylket i dag.

Utviklingen går mot færre og større enheter i jordbruket og det forventes fortsatt nedgang i sysselsetting, men på tross av dette øker produksjon. Både primærledd og foredling påvirkes sterkt av teknologisering og redusert behov for arbeidskraft. Satsingen på lokalmat styrker sysselsettingen, men ikke i en slik grad at det kompenserer for generell tilbakegang. Skogbruket kan antas å stabilisere seg i primærleddet, men det skal godt gjøres å få netto vekst i skogindustrien med den teknologiseringen som trolig vil skje.

Statistisk sentralbyrås landbrukstallinger fra 2010 viser at mindre enn halvparten av gårdbrukerne hadde formell landbruksutdanning, det vil si utdanning på videregående nivå eller høyere (Statistisk sentralbyrå 2011). Mange unge som overtar gårdsbruk i dag har imidlertid en annen utdanning enn en landbruksfaglig utdanning. I en studie fra 2010 av unge bønder som nylig hadde overtatt gårdsbruk fant Eldby og Nyhammer (2010) at 40 prosent hadde høyere utdanning, mens 43 pst. hadde yrkesfaglig utdanning. Om lag halvparten hadde landbruksfaglig utdanning enten på videregående nivå eller høyere nivå.

Høyere utdanning i landbruksfag følger det ordinære utdanningsløpet for høyere utdanning. Det er særlig tre institusjoner som utdanner akademikere for landbrukssektoren til næring, rådgivning, forvaltning, utdanning, ledelse og forskning. Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU) er den absolutt dominerende forsknings- og utdannings institusjonen i Norge, selv om det skjer en viss aktivitet ved Nord universitet og Høgskolen i Hedmark.

Skog bidrar positivt til å nå klimamålene. Skogens karbonlager i Trøndelag tilsvarer 160 mill. tonn CO₂. En stadig økende andel karbon kan lagres gjennom økt bruk av tre i ulike konstruksjoner og bygninger. Landbruket i Trøndelag har de siste årene gjennomført prosjekter med ambisjon om økt samhandling, kompetanseheving, kunnskapsutvikling og FoU. Det arbeides med å etablere et innovasjonssenter på Steinkjer med samlokalisering av landbruksrelatert og andre typer næringsliv sammen med Nord universitet, TFoU og NIBIO.

¹⁷ Trøndelag fylkeskommune (2017): Et verdiskapende Trøndelag, Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag. Vedtatt av fylkestinget 14.12.2017

¹⁸ Nordland fylkeskommune (2015) Regional planstrategi for Nordland 2016-2020 Del 1 Kunnskapsgrunnlaget

6.2.4 Sterke, men få industristeder

Regionen har lange tradisjoner innenfor industri som i stor grad er bygd opp på foredling av naturressurser som kraft, mineraler, skog og fisk.

Den kraftforedlende industrien er Nordlands viktigste eksportindustri og står for ca. 60 % av all eksport fra fylket. Denne industrien har også gitt grunnlag for oppbygging av en konkurransedyktig leverandørindustri.

Fylkestinget i Nordland ønsker å bygge på dette og har vedtatt at den overordnede målsettingen for utvikling av industrisektoren i Nordland er å videreutvikle en konkurransedyktig og teknologisk ledende industri basert på foredling av fylkets ressursgrunnlag.

En omfattende bygge- og anleggsvirksomhet knyttet til samferdsel og vindkraft kan gi produksjonsvekst i den delen av næringen som leverer byggematerialer. Økt teknologisering kan imidlertid føre til at dette først og fremst slår ut i produksjon og verdiskaping, og ikke økning i sysselsetting.

Regionen har tradisjonelt hatt betydelig bergverksvirksomhet. Sysselsettingen innen bergverksindustrien i Norge har gått ned i løpet av de siste 20 årene. Verdiskapingen har derimot økt. Mer effektiv produksjon og større grad av foredling, har bidratt til denne verdiskapingen.

Om lag 8 % av alle sysselsatte i Nordland arbeider i industrien dersom produksjon av næringsmidler, metall- og metallvarer samt kjemivarer inkluderes.¹⁹ Næringen kjennetegnes av en relativt stor andel sysselsatte uten noen form for videregående utdanning, og kun en liten minoritet med høyere utdanning, primært ingeniører. Utdannings- og forskningsinstitusjonenes samhandling med regionens industri må forsterkes for å styrke industriens forskningsaktivitet. Norsk Industri er sammen med representanter fra flere medlemsbedrifter i gang med å utvikle et veikart for kompetanse for fremtidens industri.

I Trøndelag kan spesielt kombinasjonen av sterke industritradisjoner og en tett kobling til teknologimiljøene bidra til ny utvikling av teknologibasert industri. Digitaliseringen endrer kompetansekrav og behov. Det regionale kompetansemiljøet bidrar til at fylket framstår som et område for reindustrialisering.

6.2.5 Begrenset avhengighet av olje og gass

Utover rene olje- og gassforetak består næringen av spesialiserte underleverandører og kunnskapsmiljø. Olje og gassnæringen er viktig for enkeltkommuner, men er generelt av begrenset betydning for næringslivet i regionen.

I et langsiktig perspektiv er olje og gass en næring med en relativt kort utvinningsfase hvor verdiskaping og sysselsetting er høy. Næringen vil i denne perioden fungere som en kraftig vekstimpuls, også for andre næringer som leverandørindustrien.

Oljeservicenæringen i Trøndelag er ifølge Rystad (2013) dominert av engineering- og konstruksjonsvirksomheter samt et sterkt forskningsmiljø. Geografisk sett er petroleumsnæringen i Trøndelag konsentrert rundt Trondheim (med Equinor sitt forskningssenter) som klart størst, og Verdal, Orkanger, Stjørdal.

En stor del av petroleumsaktiviteten i Norskehavet skjer utenfor kysten av Nordland. Basene i Sandnessjøen og Brønnøysund gir viktige arbeidsplasser fra denne aktiviteten. Leverandørindustrien i Nordland har opplevd betydelig vekst i takt med utbygging av felt utenfor kysten av Nord-Norge. Industrien i Nordland gir uttrykk for at man er avhengig av økt aktivitet utenfor kysten. Dette gjelder både åpning av nye leteområder, leteaktivitet, samt igangsettelse og drift på nye felt. I perioder med lavkonjunkturer bør en del leverandører i Nordland kunne sikte seg inn mot blant annet offshore havbruk.

Den norske oljenæringen er kunnskapsintensiv, og det bør være betydelige muligheter for å anvende kunnskap og erfaringer knyttet til offshore oljeproduksjon også i grønn sammenheng. Dette kan eksempelvis være innenfor vindkraft og havbruk. Holte et al. (2016) påpeker at kunnskap og teknologi fra norsk petroleumsnæring kan komme til nytte i mange sammenhenger (Solberg et al. 2014; Steen og Lamvik 2015).

¹⁹ Walbekken m.fl. (2018) Framtidens kompetansebehov i Nordland fylke, Rapport 12-2018 Samfunnsøkonomisk analyse

6.2.6 IKT muliggjør endringer i alle bransjer

Teknologibransjen kan defineres både som elektronikkindustri og IKT-relatert virksomhet som tjenesteytende med en rolle innen effektivisering og utvikling av det øvrige næringslivet.²⁰ Elektronikkindustrien er ikke fremhevet i regionale utviklingsplaner. Plandokumentene peker imidlertid på teknologiutviklingen og digitalisering, og IKT som muliggjør innenfor mange bransjer.

Den digitale infrastrukturen som vil være et viktig element i endringene i samfunnet må utvikles, installeres og driftes av noen. Behovet for kompetanse til dette vil øke. Dette vil omfatte både formalkompetanse fra høyere utdanning og på fagskolenivå. Den største gruppen i næringen i Nordland er i dag arbeidstakere med ingeniør- og realfagskompetanse tilsvarende bachelornivå, og framskrivningene viser at dette også vil være tilfelle i 2030, men at fokuset på rene ingeniører vil være mindre enn nå.²¹ Framskrivningene tyder også på at innslaget av masterutdannet arbeidskraft med bakgrunn fra samfunnsfaglige og økonomisk-administrative fag vil være større i 2030 enn i 2017. Det gjelder særlig ingeniører, men Samfunnsøkonomisk analyse finner også at andelen yrkesutøvere med andre studiebakgrunner vil bli etterspurt. Det kan tyde på at oppgavene som skal løses i framtiden krever tverrfaglig kompetanse i stadig større grad. Utdanningsinstitusjonene må vurdere hvilken betydning dette bør få for den kompetanseprofilen som kandidatene bør tilegne seg fram mot 2030, og mulige konsekvenser for utdanningstilbudet.

Impellos (2015) årlige rapport med oversikt over vekst og lønnsomhetsutvikling for teknologiskap (i bred forstand) i Trondheimsregionen viser at det var 10 500 sysselsatte fordelt på mer enn 500 bedrifter. Koblingene med forskningsmiljøene i Trøndelag vil kunne gi nødvendig kompetanse og kunnskap for videre teknologisatsing og kommersialisering, slik at sektoren kan få ytterligere netto vekst.²²

6.2.7 Tjenesteytende næringer i privat sektor

Dette omfatter et bredt spekter av yrker fra frisører og renholdsbransjen til regnskapskontorer og revisorer. For en del av yrkene er yrkestittelen beskyttet og det stilles det krav til formell høyere utdanning, men mange tjenesteytende næringer er også basert på yrkesfaglig utdanning eller realkompetanse. Forretningsgrunnlaget for disse næringene er gjerne størst i byene og områder med et omfattende næringsliv, dette gjelder spesielt de tjenesteytende næringene hvor det er krav til høyere utdanning. Kandidatene driver egen virksomhet, men er også gjerne ansatt i andre næringer. Dette gjelder eksempelvis økonomer.

Ifølge Samfunnsøkonomisk analyse vil formell utdanning bli viktigere i økonomi-administrative yrker, samtidig som mange oppgaver vil kunne løses ved hjelp av teknologi. Det er en trend i retning av en bredere kompetansesammensetning i administrative yrker som tidligere var dominert av økonomer og ingeniører. Samfunnsøkonomisk analyse sine fremskrivninger for Nordland viser at kompetansesammensetningen ikke vil endre seg vesentlig, men med noe redusert behov for arbeidskraft uten formell kompetanse.

6.2.8 En reise- og opplevelsesnæring i sterk vekst

Reiseliv er en bransje med økende betydning i regionen. Verdiskapingen skjer gjennom et integrert samspill mellom transport, overnatting, servering, aktiviteter og formidlingstjenester. Begrepet opplevelsesøkonomi er spesielt relevant innenfor reiselivsnæringen. Dette fordi den er basert på kundenes ønske om å betale for gode opplevelser.

I reiselivsnæringen i Nord-Norge hadde i 2011 om lag 10 % av de sysselsatte høyere utdanning. Nord-Troms og Helgeland hadde lavest utdannelsesnivå med andeler høyere utdanning på rundt 6,5 %.²³

Til tross for den teknologiske utviklingen i næringen de siste årene er det sannsynlig at kompetansebehovet ved selve destinasjonen fremdeles vil være preget av personlig tjenesteyting. Dette vil sannsynligvis øke etterspørselen etter personer med relativt lav formell kompetanse, samt sysselsatte med fagkompetanse i mat og restaurantfag.²⁴

²⁰ St. Meld 27 (2015/2016) om digital agenda for Norge.

²¹ Walbekken m.fl. (2018) Framtidens kompetansebehov i Nordland fylke, Rapport 12-2018 Samfunnsøkonomisk analyse

²² Sand m.fl. (2017): Kunnskapsgrunnlag for verdiskaping i Trøndelag. TFOU rapport 2017:10

²³ Næring og fiskeridepartementet m.fl (2014) Framtid i nord, sluttrapport fra Kunnskapsinnhenting - verdiskaping i nord

²⁴ Walbekken m.fl. (2018) Framtidens kompetansebehov i Nordland fylke, Rapport 12-2018 Samfunnsøkonomisk analyse

De svake koblingene mellom næring og FoU skyldes blant annet at det formelle kunnskapsnivået er lavt og at bedriftene er små og fragmenterte, i tillegg til at de er spredt geografisk. I 2010 ble dog forskningsprogrammet Opplevelser i nord etablert - for og med reiselivet. Dette drives av et konsortium: Handelshøgskolen ved Nord universitet, Universitetet i Tromsø, Nordlandsforskning, Norut og NIBIO.²⁵

Andelen med høyere utdanning er voksende i næringen i Norge. Dette er positivt da det ifølge Menon sin verdiskapningsanalyse av reiselivsnæringen i Norge er en klar sammenheng mellom høyere utdanning og produktivitetsvekst i næringen.

6.2.9 Reindriftsnæringa og samisk språk og kultur er under press

Reindrifta er den eneste næringen i Europa som har beholdt den nomadiske bruken av arealene. Reindrifta er også den eneste næringen som defineres som urfolksnæring i Norge og Europa på grunn av sin sterke tilknytning til samisk kultur, språk, livsform, identitet og samfunnsliv. Gjennom lover og internasjonale regler er Norge forpliktet til å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur.

Reindrifta i Nordland drives over stort sett hele fylket med unntak av Lofoten, ytre deler av Vesterålen og noen øyer på kysten. Det er totalt over 17 000 rein på vinterbeite i Nordland. På barmark kan det totalt være over 100 000 rein som beiter innenfor fylket i kortere eller lengre perioder. Det utøves reindrift i de fleste kommuner i Trøndelag. Antall rein har de siste årene ligget på ca. 25 000 før kalving, og med et slakteuttak på omtrent 300 tonn årlig. I tillegg har ett reinbeitedistrikt fra Nordland store beiteområder innenfor den nordlige delen av Trøndelag.

Nordland og Trøndelag utgjør en stor del av det lule- og sørsamiske området, som strekker seg fra Saltdalen til Engerdal. Språket og reindriften er de viktigste faktorene i den sørsamiske kulturen i regionen. Internasjonalt er samisk språk truet på generell basis, og spesielt lule- og sørsamisk er blant de samiske språkene som står i størst fare for å gå tapt. For at den samiske kulturen i regionen skal bestå, må grunnlaget for reindrifta sikres. Både mineralutvinning og kraftutbygging representerer utfordringer for næringen.

Sentraliseringen berører også de samiske områdene i regionen. Tendensen er at samiske ungdommer flytter til byer og tettsteder. Disse prosessene må over tid forventes å få en innvirkning på lule- og sørsamisk identitet, språk og kultur dersom ikke tiltak iverksettes.

6.3 En stor offentlig sektor i regionen

Offentlig sektor i regionen består, i likhet med andre regioner, av statlig, fylkeskommunal og kommunal forvaltning. Statlig forvaltning er spredt til flere steder i regionen, men med et tyngdepunkt i Trondheim. Samtidig er det et betydelig antall arbeidsplasser flere steder som Levanger, Bodø, Brønnøysund og Mo i Rana.

Fylkeskommunal og kommunal forvaltning har naturlig nok de samme hovedoppgavene i denne regionen som i landet for øvrig. I Trøndelag er arbeidsplasser i fylkeskommunen delt mellom Steinkjer og Trondheim, selv om hovedsetet for fylkeskommunen er i Steinkjer. Nordland fylkeskommune har både politisk ledelse og administrasjonen i Bodø.

Regionen har et stort antall små kommuner. I Nordland har eksempelvis 28 av 44 kommuner mindre enn 2800 innbyggere. For de minste kommunene kan det bli særlig utfordrende å ivareta rollen som samfunnsutvikler.

Regionen har en større andel offentlige arbeidsplasser enn gjennomsnittet for landets fylker. I følge Samfunnsøkonomisk analyse arbeider 37 % i Nordland i den offentlige forvaltningen, mot 31 % i Norge (uten Oslo). I Trøndelag er om lag 36 % sysselsatte i offentlig sektor ifølge SSB.

I følge tall for SSB for 2017 er 24 % av sysselsatte i Nordland og (tidligere) Nord-Trøndelag ansatt i tilknytning til helse og sosialtjenester mot 21 % for Norge som helhet og for (tidligere) Sør-Trøndelag.

6.3.1 Arbeidskraft til helse og oppvekst blir en utfordring

Av de områder som kommunene har ansvar for forventes helse- og omsorgstjenestene å bli den største utfordringen hva gjelder tilgang på kompetent arbeidskraft. Den demografiske utviklingen indikerer at behovet for helse- og omsorgspersonell kan øke med så mye som 50-60 % fram til 2030 (Meld. St. 29 2012-13

²⁵ Sand m.fl. (2017): Kunnskapsgrunnlag for verdiskaping i Trøndelag. TFOU rapport 2017:10

Nord universitet

Morgendagens omsorg). I Nord-Norge anslås denne veksten til 20 % fra 2012 til 2030, med bakgrunn i at forventet befolkningsvekst i landsdelen vil være klart lavere enn på landsbasis.²⁶

En slik vekst vil by på arbeidskraftutfordringer, og behov for vridning av utdanningstilbud, utdanningskapasitet og utdanningsøkning, og er neppe gjennomførbar fullt ut. Det vil rett og slett være svært vanskelig å rekruttere nok arbeidskraft (Meld.St. 29 2012-13).

En tilsvarende analyse av behovet for undervisningspersonell viser også at etterspørselen vil øke nasjonalt (Roksvaag og Texmon 2012b). I referansealternativene er veksten i behov beregnet til omkring 30 % basert på sannsynlig demografisk utvikling. For Nord-Norges del er prognosene klart mer moderate enn for landet for øvrig ifølge Norut.

Innad i Trøndelag og Nordland må det også forventes betydelige forskjeller i behovet for arbeidskraft til helsetjenestene og undervisning. Mindre kommuner med synkende befolkning og flere eldre vil som utgangspunkt ha behov for relativt mer arbeidskraft enn kommuner i vekst, samtidig vil nedgangen i befolkning redusere behovet i disse kommunene.

6.3.2 Bedre samferdsel viktig for næringslivet og innbyggerne

I en svært langstrakt region er god infrastruktur og løsninger for samferdsel av stor betydning både for konkurransesituasjonen i et internasjonalt marked, og av miljømessige hensyn. Regionens bedrifter må forholde seg til en geografi der store avstander både innenlands og i eksportsammenheng preger hverdagen.

Transport er et viktig ledd i verdikjeden for sjømatprodukter. Det er et regionalt, nasjonalt og europeisk mål å overføre lange godstransporter fra bil til båt og bane. Overføring fra vei til båt krever gode og effektive havnerminaler som kan legge bedre til rette for sjøtransport.

Gode transportløsninger er viktige også for å muliggjøre effektive arbeidsreiser innenfor dagens og framtidens bo- og arbeidsmarkedsregioner (regionforstørring). I Nordland gjør store avstander det vanskelig å oppnå reell regionforstørring gjennom utbygging av vei og jernbane. I Trøndelag vil planlagte prosjekter for bane og vei medvirke til vesentlig kortere reisetid i Trondheimsregionen og på strekningen Trondheim-Steinkjer. Dobbeltspor og annen tilrettelegging for økt frekvens vil også bidra positivt. I løpet av en femårs periode vil strekningene Trondheim - Levanger og Stjørdal - Steinkjer sannsynligvis kunne tilfredsstille "krav" til maksimum en times pendlervei.

6.3.3 En betydelig statlig sektor etterspør høyere utdanning

Lokalisering av statlige virksomheter utgjør en del av regionalpolitikken. Dette skaper mulighetsrom for de ulike landsdelene både hva gjelder inntekter, arbeidsplasser og kompetanseutvikling. De statlige virksomhetene lokalisert i regionen er gjerne landsdekkende noe som øker omfanget av virksomheten.

Høyere utdanning utgjør en vesentlig andel av statlig sektor i regionen. NTNU er klart størst og konsentrert i Trondheim. Nord universitet har også en betydelig virksomhet som er spredt over flere lokasjoner med Bodø og Levanger som de største. Andre viktige statlige virksomheter er Brønnøysundregistrene, Statens Innkrevingssentral og Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana og Miljødirektoratet, Enova og Arbeidstilsynet i Trondheim. Spesialisthelsetjenesten er den andre store virksomhetsgrupperingen i statlig sektor i regionen med betydelig virksomhet i Trondheim, Levanger, Namsos, Mo i Rana og Bodø.

Statlig tjenesteyting har også en viktig rolle i det grønne skifte. I regionen ser vi f.eks. sterkt engasjement innen statlig tjenesteyting for utvikling av skognæringen i Trøndelag. Vi ser også at enkeltaktører innen statlig tjenesteyting har økt sine krav til energibruk og bruk av klimavennlige materialer i byggeprosesser. Om flere offentlige aktører innfører lignende krav, kan dette gi en regional etterspørsel som bidrar til å gi regionalt næringsliv muligheter for å utvikle grønne produkter med potensial.

Offentlig sektor har i økende grad blitt utsatt for konkurranse og innovasjonspress over tid. Dette gir ikke bare flere og bedre offentlige tjenester innenfor gitte budsjetter, men har gitt statlig tjenesteyting økende mulighet til å utvikle seg i både bredde og dybde. Det har gjennom flere år vært en reduksjon i de statlige virksomheters budsjetter til administrative oppgaver. Målsettingen har vært at dette skal være et virkemiddel for å øke effektiviteten og benytte relativt mer av ressursene på kjernevirksomheten.

²⁶ Norut Alta (2013): Attraktive lokalsamfunn og arbeidsmarkedsregioner i Nord-Norge (Norut Alta-Áltá Rapport 2013:7)

Statlig sektor etterspør, i likhet med andre deler av offentlig sektor, i betydelig grad arbeidskraft med høyere utdanning. Dette gir muligheter for de som ønsker å bosette seg eller forbli i regionen, men samtidig utgjør dette en utfordring for tilgangen til slik kompetanse i privat sektor.

6.3.4 Nordområdene - sårbart område med stor politisk betydning

Utviklingen i Nordområdene²⁷ omfatter et mangfold av politikkområder, med energi, fiskeri, miljø- og klima, forskning, regional- og sikkerhetspolitikk som de mest aktuelle. Norge har i de seneste årene poengtert at Nordområdene er et utenrikspolitisk satsningsområde, samtidig som det er en region av økende innenrikspolitisk betydning.

Sentrale kunnskapsområder som dras frem i regjeringens nordområdestrategi²⁸ er hav, klima og miljø, næringsutvikling og samfunn i Nordområdene. Fokuset på hav sammenfaller også med langtidsplan for forskning og høyere utdanning og regjeringens havstrategi. Mer kunnskap om sammenhengene i havet, isforhold, geologi, biologisk mangfold og økosystemer dras frem som særlig viktige, og en forutsetning for helhetlig forvaltning av de nordlige havområdene, samt for næringsutvikling og verdiskaping. Nord Universitet og Nordområdesenteret, og Nordlandsforskning, blir nevnt som viktige forskningsmiljøer på dette området.

Nordområdestrategien omtaler tilgang på relevant kompetanse til arbeidsmarkedet som avgjørende for et livskraftig nærings- og samfunnsliv i Nord-Norge. En utfordring er mangel på kvalifiserte lærere. Økt kvalitet og gjennomføring i opplæring og utdanning trekkes frem som en viktig satsing i en landsdel med lavere utdanningsnivå og kvalitet i grunnsopplæringen enn i landet forøvrig. Gjennomføringen i videregående skole i Nord-Norge er lav, og spesielt lav i de samiske områdene. Svak rekruttering og stor mangel på kvalifiserte lærere er med på svekke opplæringen, og blant annet vurderes utfordringen med å rekruttere til samisk barnehagelærer og lærerutdanning som bekymringsfull.

Nord Universitets geografiske posisjon er i seg selv en styrke for universitetet når det skal tiltrekke seg samarbeid med internasjonale forskningsmiljø som har et fokus på Arktis og nordområdene. Gjennom Nordområdesenteret er det allerede i gang en virksomhet, men det er trolig mulighet til å videreutvikle dette gjennom mer tverrfaglig samarbeid med de "blå kunnskapsområdene" og lærerutdanningen.

6.4 Behov for økt forskningsaktivitet i Nord universitet sitt primærområde

Forskningsaktiviteten i regionen er av stor betydning, også fordi aktiviteten i seg selv tiltrekker seg og utvikler høyt kompetent arbeidskraft. I samspill med offentlig sektor og næringslivet bidrar forskningsmiljøene til innovasjon og utvikling som styrker alle sider ved regionen. Regionen har derfor behov for den kompetansen som forskningsmiljøene i seg selv representerer, og den kompetanse de kan tilføre resten av regionen.

Trøndelag har et spesielt fortrinn når det gjelder FoU-aktivitet basert på NTNU, SINTEF og bedrifter som er etablert på bakgrunn av disse miljøene. Trondheim er en nasjonal spydspiss innenfor FoU. Det er sentralt for utvikling av regionens næringsliv å benytte disse ressursene optimalt. Det er imidlertid i hovedsak Trondheimsområdet som drar nytte av miljøet i dag.

FoU-statistikken viser at det i 2014 var ca 8 mrd. kr i FoU i Trondheim, mens det for Trøndelag forøvrig var ca 1,2 mrd. kr, hvorav tidligere Nord-Trøndelag hadde 0,3 mrd. kr.²⁹ I følge tall fra NIFU (2016) har Trøndelag klart høyeste FoU-utgifter som andel av bruttoprodukt.

Nordland har ifølge NIFU 1,1 % FoU-utgifter som andel av bruttoprodukt og er blant fylkene med lavest aktivitet i landet. FoU-miljøene i Nordland er relativt små, og både næringsliv og offentlig sektor forsker lite og har små og spredte enheter med liten erfaring i å bruke FoU til utvikling i og av egen organisasjon.

Den viktigste institusjonelle forskningsaktøren i Nordland og Nord-Trøndelag er Nord universitet. I tillegg gjennomføres forskningsaktiviteter ved UiT (Narvik), i helseforetakene og i instituttsektoren. Nordlandsforskning, Norut Narvik, NIBIO (tidligere bl.a. BIOforsk), SINTEF Helgeland AS og Trøndelag Forskning og Utvikling er institutter i denne sektoren i regionen.

²⁷ Nordområdene er et politisk, og ikke alltid et presist begrep. Som regel er Arktis og Nordområdene mer eller mindre sammenfallende, og dette gjelder også i regjeringens nordområdestrategi. Med Arktis menes da hav- og landområdene mellom nordpolen og polarsirkelen. Av praktiske hensyn inkluderes også hele Nordland som en del av Arktis.

²⁸ Departementene (2017): Nordområdestrategi - mellom geopolittikk og samfunnsutvikling

²⁹ Sand m.fl. (2017): Kunnskapsgrunnlag for verdiskaping i Trøndelag. TFoU rapport 2017:10

Nord universitet

I følge Framtid i Nord er det en tydelig sammenheng mellom FoU-intensitet og verdiskaping per sysselsatt i norske virksomheter. Økt innovasjonsevne, styrket forskning i bedriftene og forskningssamarbeid mellom privat næringsliv og universiteter er klassiske forutsetninger for økt verdiskaping. Sterkere forskningssamarbeid mellom næringslivet og forskningsmiljøene og bedre utnyttelse av de ulike virkemidlene knyttet til forskning vil derfor være vesentlig for å øke verdiskapingen.

For å skape verdier av nye ideer trengs kompetanse om forretningsutvikling. Det er behov for forståelse og kunnskap om markedsmuligheter, forretningsmodeller, finansieringsløsninger, eierskapsmodeller, tilgang på nettverk mv. Slik kunnskap må også i mange tilfeller være bransjespesifikk.

For å øke aktiviteten i Nord universitet sitt primærrområde er det nødvendig å satse på utvikling av forskningskapasitet, både i virksomhetene og i institusjonene. Det er behov for både å synliggjøre mulighetene som ligger i forskning, øke bestillerkompetansen hos aktørene og legge til rette for økt utnyttelse av regionens forskningsmiljøer. Det kan også være nødvendig å senke terskelen for at lokalt og regionalt arbeidsliv kan delta i utviklingsarbeid, som ikke nødvendigvis er forskning, sammen med kompetansemiljøene. Det er mangel på tilgjengelig risikovillig investeringskapital for å understøtte knoppskytinger og næringslivets utviklingspotensial.

Innovasjonsstrategien for Nordland sin hovedmålsetting er at Nordland skal opp på landsgjennomsnittet når det gjelder FoU. I Nordland er det flere inkubatorer, kunnskapsparker, en forskningspark og en ny forskningspark under utvikling, samt flere næringshager.³⁰

6.4.1 Regionale muligheter i sirkulærøkonomi og det grønne skifte

Klima- og ressursproblemer er en driver som slår innover oss i en verden med sterkt økende befolkning, forbruk, utslipp og menneskeskapte klimaendringer. Den globale temperaturen og havnivået stiger og det er ventet at den utviklingen vi har observert i Norge de senere år med varmere, våtere og villere klima vil fortsette (Tofteng og Røtnes 2016).³¹

Samfunnet må gjennom et grønt skifte med en overgang til produkter og tjenester som gir betydelig mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn i dag. Dette omfatter fokus på å utnytte biologisk materiale (biomasse) til ulike former for verdiskaping, utnytte restråstoff fra eksisterende produksjoner for å sikre et kretsløp av næringsstoffer og en overgang til lavutslipp (av klimagasser), samt lavere ressursforbruk i samtlige sektorer. Realisering av et grønt skifte vil innebære en dreining fra dagens lineære økonomi med betydelig avfall til luft, jord og vann til en sirkulær økonomi / bioøkonomi hvor energitap minimeres og materielle ressurser forblir i økonomiske kretsløp.

Bioøkonomi er et viktig stikkord for det grønne skiftet og særs relevant gitt regionens sterke posisjon innen de råvarebaserte næringene. Skal regionen ta en bærende rolle i bioøkonomien vil det kreve fokus på faktorer som kompetanse og arbeidskraft, kunnskapsnettverk, klynger og innovasjonsnettverk, innovasjonssystemer etc. Samspillet mellom næringsliv og forskningsmiljø er avgjørende, det offentlige rolle vil være å tilrettelegge arenaer og muligheter for et slikt samspill.

Innovasjonspotensialet ligger i å utvikle samarbeid, forretningsmodeller og teknologi slik at ressursene utnyttes lengst mulig i verdikjeden. Næringslivet i regionen har gode forutsetninger for å øke verdiskaping og lokal sysselsetting bl.a. ved å utvikle nye produkter og tjenester basert på uutnyttede restprodukter. En satsing fra forskningsmiljøene på sirkulær økonomi gir kunnskap og kompetanse som kan gi regionen en ledende rolle i dette arbeidet.

6.4.2 Smart spesialisering kan gi større mangfold i næringslivet

EUs anbefalinger for forskning og regionalpolitikk bygger på Smart Spesialisering for å utvikle alle regioner, også de perifere, kombinert med reindustrialisering. Et sentralt metodisk og analytisk utgangspunkt for EU er 4H (quadrupple helix). Dette omhandler et bedre samspill mellom næringsvirksomhet, forskning/utdanning og politikk (3H) som grunnlaget for et innovasjonssystem som fører til en bærekraftig samfunnsutvikling i en region som er rik på natur (4H).

³⁰ Nordland fylkeskommune (2013) Innovasjonsstrategi for Nordland 2014-2020

³¹ Næring og fiskeridepartementet m.fl (2014) Framtid i nord, sluttrapport fra Kunnskapsinnhenting - verdiskaping i nord

Den underliggende logikken i en Smart spesialisering er en kobling mellom institusjoner som driver forskning og undervisning og næringer der regionen har en «kritisk masse». Dette skal muliggjøre innovasjoner og «entreprenørielle oppdagelser» som vil skape nye vekstnæringer og styrke regionens konkurranseevne.³²

Smart spesialisering handler ikke om å fokusere på smale kunnskapsområder eller enkeltbransjer, men snarere om å støtte innovasjon og utvikling av ny kunnskap som kan bidra til diversifisering av regionale næringsstrukturer. Diversifisering betyr i denne sammenheng innovasjoner som gir større mangfold i næringsstrukturen. Blant de mest velkjente er blå-grønne verdikjeder og opplevelsesbasert turisme (jordbruk, reiseliv og kreative næringer). Innen havrommet kan det være muligheter på tvers av sjømat, fangst på nye tofiske nivå, maritim virksomhet og teknologi.

Nordland har meldt seg inn i EU sin Smart spesialisering plattform. I tråd med plattformen er det utarbeidet en innovasjonsstrategi. Den ble vedtatt av fylkestinget høsten 2014. Hovedmålet med strategien er å øke innovasjonstakten i næringslivet i Nordland. Dette skal skje gjennom tettere samarbeid mellom bedrifter og forskningsinstitusjoner, og gjennom å styrke den forretningsmessige tjenesteytingen i fylket.

6.4.3 Klyngesamarbeid gir impulser for nyskaping

Klyngesamarbeid handler om utvikling gjennom tettere relasjoner mellom bedrifter slik at kunnskapsoverføringer og innovasjonsevne øker. Samarbeidet er ofte avgrenset til en næring eller verdikjede. Utvikling av klynger er særlig viktig i en mulig vekstfase. Erfaring viser at innovasjoner skjer lettere i bedriftsklynger enn i enkeltbedrifter. Det ligger et vekstpotensial i bedriftssamarbeid og klyngeutvikling.

Det er viktig å legge til rette for koblinger på tvers av bransjer, verdikjeder, klynger, utdanningsinstitusjoner og FoU-miljø i regionen. Et nært samarbeid mellom bedriftene i klyngen, forsknings- og utviklingsaktører og offentlige partnere kan gi lettere tilgang på relevant fagkompetanse, kapital og naturressurser og gi impulser til nyskaping.

Bransjer og klynger som ligger nær hverandre kunnskapsmessig og innenfor samme teknologi- eller kunnskapsområde, skaper et godt utgangspunkt for innovasjon gjennom bransjeoverskridende samarbeid og satsinger. Et eksempel på dette kan være samarbeid mellom offshore og havbruk hvor det kan ligge godt til rette for erfarings- og teknologioverføring.

Det har vært og er et betydelig klyngesamarbeid både i Trøndelag og Nordland. Både Forskningsrådet, Innovasjon Norge og SIVA er gjerne involvert. Samarbeidene kan ha ulike formål. «Arena-klyngene» skal stimulere til økt innovasjon og samarbeid mellom bedrifter, forsknings- og utdanningsmiljøer og offentlige aktører. NCE (Norwegian Centres of Expertise) skal bidra til å målrette og forbedre pågående utviklingsprosesser i norske klynger.

³² Sand m.fl. (2017): Kunnskapsgrunnlag for verdiskaping i Trøndelag. TFoU rapport 2017:10

7 Kompetansebehov og muligheter for Nord universitet

Nord universitet har i Strategi 2020 tre profilområder; «Blå og grønn vekst», «Helse velferd og oppvekst» og «Innovasjon og entreprenørskap», som hviler på universitetet sine fire ph.d.-program. Disse samsvarer godt med de områder hvor samfunnet etterspør forskning og utdanning.

Samtidig er behovet sammensatt og analysen av rapporter og utredninger viser en stor etterspørsel etter arbeidskraft med yrkesfaglig utdanning både nasjonalt og regionalt. Det er også et svakt økende behov for kandidater fra høyere utdanning i regionen. Offentlig sektor i regionen, med særlig vekt på helse, er en driver for etterspørselen etter kandidater. Kontinuerlig omstilling og utvikling skaper et omfattende behov for unge kandidater og et økende behov for etter- og videreutdanning i arbeidslivet.

Regionen har et stort behov for å styrke omfanget av forskningsaktivitet på et høyt nivå, både i institusjonene og i samarbeid med næringslivet og offentlig sektor.

7.1 Behov for kunnskap og kompetanse innenfor Nord universitets profilområder

Det foreligger flere dokumenter som skisserer relevante behov. Nasjonalt er særlig regjeringens Langsiktig plan for forskning og høyere utdanning (2019-2028) av betydning. På et internasjonalt nivå er EUs rammeverk for forskning og utvikling (Horisont 2020) og FNs bærekraftsmål særlig viktige. Disse dokumentene er valgt fordi de er toneangivende for hvordan norske forskningsmidler fordeles og er viktige kilder til hvordan norske forskningsmiljø kan finne finansiering. For ytterligere å belyse kompetansedimensjonen har vi også tatt utgangspunkt i kompetansebehovsutvalgets første rapport på fremtidige kompetansebehov (NOU 2018:2). Regionale behov utledes av omtalen i kapittelet Status og utviklingstrekk for regionen.

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2019-2028) ble godkjent i statsråd 5. oktober 2018. Langtidsplanen skal sette kursen for politikkutviklingen og investeringene i forskning og høyere utdanning. I langtidsplanen gir regjeringen uttrykk for hva den fra et nasjonalt perspektiv mener det er særlig viktig å prioritere de kommende årene. Planen har tiårige mål og prioriteringer, og revideres hvert fjerde år for å ta hensyn til politiske og samfunnsmessige endringer. Den første langtidsplanen ble lagt frem i 2014.

Horisont 2020 er EUs forskning og innovasjonsprogram hvor Norge deltar som fullt medlem. Forsknings- og innovasjonsprogrammet regnes som verdens største, med 80 milliarder euro i perioden 2014-2020.

Programmet er en viktig potensiell kilde til forskningsmidler for norske universitet og forskningsmiljøer, og norske bedrifter og forskningsmiljøer kan delta på linje med kolleger og konkurrenter i andre europeiske land. Horisont 2020 retter sin hovedinnsats på tre felter:

- Fremragende forskning (inkl. det europeiske forskningsrådet ERC, mobilitetsprogrammer, fremtidsteknologier og infrastruktur)
- Konkurransedyktig næringsliv (inkl. nøkkelteknologier som IKT, nano-, bio- og romfartsteknologi, og innovasjon i små og mellomstore bedrifter)
- Samfunnsutfordringer (sju viktige samfunnsutfordringer er utpekt: 1. Helse og demografisk endring, 2. Matsikkerhet, marin og maritim forskning, bærekraftig landbruk og bioøkonomi, 3. Sikker, ren og effektiv energi, 4. Smarte, grønne og integrerte transportløsninger, 5. Klima, miljø og ressursutnyttelse og råmaterialer, 6. Inkluderende, innovative og reflekterende samfunn, 7. Sikre samfunn.)

Horizon 2020 erstattes av **Horizon Europe** fra januar 2021. Dette er det niende rammeprogrammet for forskning og innovasjon og vil gå i perioden 2021-2027. Programmets budsjett og innhold er ikke endelig fastsatt, men et budsjettforslag ble lagt fram i juni 2018. Budsjettforslaget har delt opp Horizon Europe i tre pilarer; Open Science, Global Challenges and Industrial Competitiveness og Open Innovation. I realiteten synes forslaget å medføre at de to områdene som i Horizon 2020 het konkurransedyktig næringsliv og

samfunnsutfordringer slås sammen til en pilar. I tillegg etableres det en ny pilar for åpen innovasjon. Her er det tenkt at European Innovation Council skal få en hovedrolle.

FNs Agenda 2030 ble vedtatt av FNs medlemsland i 2015 og består av 17 globale mål for en bærekraftig utvikling. Bærekraftsmålene ser på miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng og er en felles plan for alle land som har signert deklarasjonen. Bærekraftig utvikling handler om å utvikle ansvarlighet for helheten i et lands politikk. For å nå målene kreves det ny kunnskap fra hele bredden av fagområder. Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019-2028 (Meld. St. 4 2018-2019) fastslår at utdanning og forskning er sentralt for å følge opp bærekraftagendaen og har integrert målene i alle områder i langtidsplanen.

Kompetansebehovsutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 22. mai 2017 for å gi en best mulig faglig vurdering av Norges kompetansebehov. Foreløpig er det gitt ut en rapport som ser på kunnskapsgrunnlaget. Foreløpige sentrale funn er at kompetansenivået i Norge er høyt, men bør fortsatt styrkes. Det er betydelige rekrutteringsproblemer for noen yrker. Tilgangen på kompetent arbeidskraft følger bare delvis etterspørselen. Arbeidslivet er en sentral læringsarena, og digitalisering og automatisering endrer kompetansebehovene.

Regionalt har både næringslivet og offentlig sektor et stort behov for en vesentlig forsterkning av forskningsaktiviteten, og hvor universitetene og forskningsinstituttene må være en aktiv samarbeidspart. Den demografiske utviklingen øker behovet for ressurser og innovasjon innenfor helsesektoren. Næringslivet er nært knyttet til utnyttelse og forvaltning av naturressursene, og det er behov for både forskning, utdanning og formidling for å sikre bærekraftig utvikling.

7.1.1 Blå og grønn vekst - viktig for klima og matproduksjonen

EUs forskningsprogram Horisont 2020 har definert behov for mat, hav og bioøkonomi som en av syv sentrale samfunnsutfordringer, hvor det er satt av særskilte midler til forskning. Bakgrunnen for dette er at jordas befolkning er fremskrevet til å stige til 9 milliarder i 2050. Dette betyr at det er behov for å finne radikale nye måter å produsere, konsumere, prosessere, lagre, gjenbruke og resirkulere mat på, og samtidig begrense hvordan dette påvirker miljøet. Dette omfatter en balansert bruk av fornybare og ikke-fornybare ressurser fra land, vann og sjø, og å gjøre om avfall til verdifulle ressurser og skape en bærekraftig produksjon av mat, biobasert produkter og bioenergi.

Dette reflekteres også i FNs Agenda 2030 og bærekraftmålene som ble vedtatt av FNs medlemsland i 2015. Mål 2 er «Utrydde sult» og mål 14 er «Liv under vann». Begge innebærer et fokus på økt produksjon og mer bærekraftig produksjon av sjømat.

Langtidsplanen for forskning og innovasjon trekker både frem Hav og Klima, miljø og miljøvennlig energi som to av fem langsiktige prioriteringer. Begge er relevante for profilområdet Blå og grønn vekst.

Hav står høyt på regjeringens dagsorden. Det er et stort tematisk felt som omfatter alt fra petroleumsnæringene, maritim næring, sjømatnæringen og andre nye fremvoksende næringer. Innenfor Nord universitet er det særlig sjømatnæringen og kystsoneforvaltning som er relevante områder. Langtidsplanen slår fast behovet for et sterkt kunnskapsgrunnlag for miljømessig bærekraftig utnyttelse av havområdene til økt sjømatproduksjon og høsting av råstoff fra havet. Særlig kunnskap som sikrer at sjømat er sunt og viktig fremover trekkes frem. For fiskeri er det behov for mer kunnskap som grunnlag for økosystembasert forvaltning og effektiv utnyttelse av ressursene. For havbruk er det behov for kunnskap som sikrer oppdrettsfiskens god overlevelse og velferd, hindrer sykdom og smitte av parasitter og bidrar til at næringen er miljømessig bærekraftig.

Klima, miljø og miljøvennlig energi er også en prioritering fra regjeringen, og universitetet har fagmiljø som dekker både klima og miljø. Regjeringen har som mål at Norge skal være en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet og fortsatt være et foregangsland innenfor fornybar energi. Videre slår Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning fast at regjeringen vil opprettholde og forsterke satsingen på forskning, utdanning og innovasjon som grunnlag for utvikling av klima- og energiteknologi. Denne satsingen har flere temaer, men mest sentral for Nord universitet er kanskje satsingen på sirkulær økonomi og bedre ressursutnyttelse. Reduksjon av matsvinn og en mer effektiv ressursutnyttelse og gjenvinning blir nevnt som viktige deler av regjeringens bioøkonomistrategi.

Fokuset på klima og miljø gir også et behov for mer kunnskap om matproduksjon. Matproduksjon, og da særlig kjøtt og melkeprodukter blir ofte trukket frem som en klimaversting i form av CO₂ utslipp. Grønnsaker, fisk og sjømat er et klimavennlig alternativ til kjøtt og melkeprodukter. Kombinert med økt befolkning er det ikke vanskelig å se for seg at etterspørselen etter grønnsaker, fisk og sjømat vil øke. Noe som igjen vil øke etterspørselen etter kunnskap som gjør produksjonen av grønnsaker, fisk og sjømat mindre belastende for lokalmiljøet og klimaet. Samtidig vil det være behov for kunnskap som gjør tradisjonelt jordbruk og våre samlede matvaner mer klimavennlige.

Et særtrekk ved næringslivet i regionen er den sterke tilknytningen til forvaltning og utnyttelse av naturressurser. Sjømatnæringa er det viktigste fundamentet for bosetting og vekst langs kysten. Det er betydelig potensial i videreforedling før produktene eksporteres. Veksten i næringa har vært svært høy, men potensialet vurderes fortsatt som betydelig. Primærleddet i næringa etterspør i begrenset grad kandidater fra universitet og høyskole. I leverandør- og foredlingsindustrien er etterspørselen etter kandidater og FoU betydelig større. Det er fortsatt et betydelig behov for forskning og utvikling for å effektivisere produksjonen, bedre logistikk og for å løse miljøutfordringer. Landbruket er en viktig næring i regionen, spesielt i Trøndelag. Vekst skjer gjennom økt produktivitet og uten økt sysselsetting. Kunnskapsnivået er stigende, også med basis i høyere utdanning. Fremtidig utvikling forventes å bli sterkt påvirket av forskning og utvikling for økt bærekraft i matvareproduksjonen.

Økning i jordas befolkning, klimaendringer og behov for en mer bærekraftig utvikling innen matproduksjon og et rent hav gir opphav til behov for mer kompetanse og kunnskap om hvordan disse utfordringene skal løses. Det er også behov for tverrfaglig kompetanse og evne til å ta ny kunnskap i bruk i industrien eller næringslivet. Fokus på disse utfordringene i Langtidsplan for forskning- og høyere utdanning, Horisont 2020 og FN's Agenda 2030 tyder også på at det vil være etterspørsel og finansieringsmuligheter for denne type forskning og kompetanseheving fremover.

7.1.2 Helse, velferd og oppvekst

Dette delkapittelet ser på kunnskap og kompetansebehov innen profilområdet helse, velferd og oppvekst. Vi har delt profilområdet i tre og ser på helse, velferd og oppvekst hver for seg, da dette er områder som påvirkes ulikt av trendene og har ulike kunnskap- og kompetansebehov.

Helse - eldrebølgen krever mer ressurser og innovative løsninger

Med en aldrende befolkning oppstår også et behov for å forstå aldersrelaterte sykdommer bedre og sikre at vi ikke bare får et langt liv, men også et sunt liv. Flere eldre gjør også at det er behov for å finne nye måter å organisere helsetjenester på og ta i bruk IKT og digitale hjelpemidler på en ny måte.

Horisont 2020 har satt av ressurser til forskning på nåværende store helseutfordringer, men også helseutfordringer som forventes å bli større som Alzheimer, diabetes og antibiotikaresistente bakterier. Hovedtemaene er:

- Forstå helse, aldring og sykdom
- Forebygge sykdom
- Behandle og takle sykdom
- Aktiv og sunn aldring, mestring av egen helse
- Metoder og data.

Dette skal gi en bedre forståelse av årsaker til og mekanismer for sykdom, helse og aldring, og forberede vår kapasitet til å monitorere helse, og til å forebygge, oppdage og behandle sykdom, samt gi kunnskap om hvordan eldre personer kan bevare funksjonsdyktighet og helse.

SSBs fremskrivning for helsepersonell ³³ tyder på at det vil være et underskudd av sykepleiere og helsefagarbeidere fremover. Dette skyldes at eldrebølgen både påvirker tilbud og etterspørselen av helsearbeidere. En høy andel av sykepleierne forventes å gå av med pensjon fremover og samtidig forventes det høy etterspørsel etter sykepleiere i tråd med økning i eldre og pleietrengende.

I tillegg til eldrebølgen er digitaliseringen den trenden som vil prege helsevesenet sterkest fremover. Trendene henger også sammen, en aldrende befolkning og en mindre arbeidsstyrke gjør at det er behov for å finne og ta i bruk nye løsninger innen helsevesenet. Flere løsninger finnes allerede, men de kan være krevende å ta i bruk.

Sektoren vil kreve omstillingsevne og evne og vilje til å se muligheter. For å kunne skape og ta i bruk nye løsninger er det behov for ledere og helsearbeidere som både forstår behovet innen helsesektoren og hvordan IKT kan bidra til å løse disse behovene. Det krever en sterk tverrfaglig kunnskap innenfor både IKT og helsearbeid, kombinert med nyskaping slik at en ikke bare "digitaliserer gamle løsninger".

³³ Roksvaag og Texmon (2012): Arbeidsmarkedet for helse- og sosialpersonell fram mot år 2035, dokumentasjon av beregninger med HELSEMOD 2012

Nord universitet

Helse- omsorgssektoren er regionens klart største næring målt i sysselsetting i dag. Om lag 24 % av de samlede yrkesaktive er sysselsatt i helse- og omsorgsykker, som er 3 % høyere enn i landet forøvrig. Det vil ikke være tilstrekkelige arbeidskraftsressurser eller finansielle ressurser som samfunnet kan allokere til helse- og omsorg. Teknologiske framskritt må derfor gi nye innovative løsninger som reduserer behovet for “varme hender”. Både primær- og spesialisthelsetjenesten i regionen vil likevel stå overfor betydelige utfordringer for å sikre nok kompetent arbeidskraft innenfor helse- og omsorgsykker også i fremtiden.

Behovet for flere med både yrkesfaglig og høyere utdanning innenfor sektoren vil være stort. For Nordland har Samfunnsøkonomisk analyse estimert et økt behov for ansatte i helse- og omsorgsykker på ca 6.000 i 2030. Av dette utgjør behovet for økning i ansatte med utdanning på bachelor- og masternivå ca 1.500 som er nærmere 20 % høyere enn nivået i 2017. I tillegg må det kompenseres for avgang.

Ifølge KS Arbeidsgivermonitor beskriver kommunene i Trøndelag helseyrker som sykepleiere, leger og psykologer som meget/ganske utfordrende å rekruttere.

Velferd - behov for å skape et inkluderende samfunn i en verden i endring

Horisont 2020 har også pekt på behov for mer inkluderende, innovative og reflekterende samfunn som en av samfunnsutfordringene som får særskilte midler. Bakgrunnen for satsingen er en bekymring for at 80 millioner mennesker risikerer fattigdom i Europa, og at et stort antall unge mennesker verken er i utdanning eller i arbeid. Forskning og innovasjon kan bidra til å snu dette bildet, og Horisont 2020 har satt av midler til å støtte nye strategier og samfunnsstrukturer som kan bidra til mer økonomisk stabilitet og et Europa som er bedre rustet til å møte fremtidige økonomiske nedturer, demografiske endringer og migrasjon. En del av støtten vil også gå til innovasjon, spesielt sosial innovasjon og kreativitet.

Norge og de nordiske landene kommer generelt godt ut i internasjonale målinger av levestandard og rangeringer av hvor det er godt å bo. Velferdsstaten er en viktig del av den nordiske modellen, som ofte trekkes frem som velegnet for å skape et samfunn preget av tillit og små forskjeller. Modellen kjennetegnes av en åpen økonomi der partssamarbeidet i arbeidslivet spiller en viktig rolle, et velutbygd offentlig helse- og utdanningssystem, gode velferdsordninger og et godt sosialt sikkerhetsnett. Et annet kjennetegn er høy tillit og lavt konfliktnivå. (Meld. St.4 2018-2019)

Vår samtid erfarer samtidig en svakere tillit til etablerte politiske, akademiske og kulturelle institusjoner og autoriteter. Kulturelle, sosiale og religiøse skillelinjer blir fremhevet, i et omfang som for få år siden ville vært vanskelig å forutse. Kunnskap om sosial tilhørighet og identitet er en viktig del av å skape et inkluderende samfunn, noe som blant annet står sentralt i samisk forskning. Samfunnsikkerhet og samhørighet i en globalisert verden er en av fem langsiktige prioriteringer som blir beskrevet i regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning.

Nordland fylkeskommune er ledende innenfor folkehelsearbeid og har etablert et godt nettverk med koordinatorene i kommunene. Fylket kommer likevel ikke spesielt godt ut i undersøkelser av folkehelse. Begrepene velferd og levestandard har mange fasetter. En dimensjon er sykefraværet i en region. Både Nordland og Trøndelag har relativt høyt sykefravær. For Trøndelag er det tidligere Nord-Trøndelag som trekker opp med 6,2 % i 4. kvartal i 2017. For Nordland var tallet 6,3 %, og kun Finnmark har høyere sykefravær. Ifølge NAV er fylker med høyt sykefravær gjerne preget av en eldre befolkning med lav utdanning, og en høy andel som er sysselsatt i offentlig sektor³⁴, noe som gjelder for både Nordland og Nord-Trøndelag.

Oppvekst - nye ferdigheter og læringsmåter

I likhet med de fleste andre deler av samfunnet blir også skolen og læreryrket påvirket av digitalisering, men dette vil trolig skje på en annerledes måte enn eksempelvis innen finans- og helsesektoren. Sannsynligheten for at lærere og førskolelærere blir tatt over av en robot er ikke så veldig stor, selv om undervisningen kan organiseres annerledes. Den viktigste endringen i læreryrket er at undervisningen må tilpasses en verden hvor teknologien har endret hvilke ferdigheter som det er behov for og hvordan læring foregår.

OECD bruker begrepet «21st century skills» for å illustrere behovet for nye ferdigheter. Kunnskap som tidligere har vært lett å undervise og teste, er også den typen kunnskap som det er lettest å automatisere innlæringen av. Fokuset på “21st century skills” gjør ikke at tradisjonelle fag mister sin betydning, men flere kompetanseområder løftes samtidig frem som viktige fremover. “21st century skills” deles ofte opp i:

³⁴ “Stabilt høyt sykefravær i Nordland” pressemelding fra NAV publisert 15.03.2018

- Tradisjonelle fag, eller kjerne fag: herunder morsmål, verdensspråk, geografi, historie, matematikk, fysikk, kjemi, biologi, samfunnsfag og kunst.
- Temaer for det 21. århundre: Kunnskap og bevissthet rundt temaer som økonomi, helse, stat- og samfunnskunnskap og en global bevissthet.
- Innovasjon- og læringsferdigheter: Kritisk tenkning og problemløsning, kreativitet og innovasjon, kommunikasjon og samarbeidsferdigheter
- Informasjon-, media- og teknologiferdigheter: Kunnskap og forståelse om informasjon, media og IKT
- Liv- og karriere ferdigheter: Fleksibilitet og tilpasningdyktighet, initiativ og selvdrevenhet, sosiale og kryss-kulturelle ferdigheter, produktivitet, ledelse og ansvar

Det nye med “21st century skills” er altså at evne til for eksempel kritisk tenkning og problemløsning, liv- og karriere ferdigheter er viktig for alle. Enkle oppgaver er lettere å automatisere og det blir færre slike arbeidsoppgaver i fremtiden. Da krever arbeidslivet mer fleksible og selvgående kandidater. Fremtidens elever må både ha evne til å skape noe nytt og tilpasse seg endring. Samtidig blir ferdigheter innenfor informasjon, media og teknologi viktigere i en verden hvor informasjon er lett å få tak i, men verdien og gyldigheten kan være uklart³⁵.

Arbeidet med “21st century skills” er også tatt opp i Norge og brukes blant annet i Ludvigsenutvalgets rapport³⁶ om læring i fremtidens skole. For fremtidens skole krever et fokus på å lære bort “21st century skills” en større lærertetthet og større selvbevissthet blant norske lærere. Ludvigsenutvalget peker på at det er viktig at fremtidens lærere i større grad utvikler kompetanse for å legge til rette for elevenes læring. Noen av utdanningsinstitusjonene vil også ha behov for å utvikle kompetanse knyttet til de fagovergripende kompetansene. Ludvigsenutvalget påpeker også at de anbefalte endringene krever en videreutvikling og styrking av lærerprofesjonen. Det vil også være behov for kompetanseheving og kapasitetsbygging i form av lokalt baserte utviklingstiltak og etter- og videreutdanning.

Ludvigsenutvalget påvirker allerede hvordan fremtidens skole skal se ut, og brukes i utviklingen av nye læreplaner som skal tas i bruk høsten 2020. I en pressemelding fra Kunnskapsdepartementet 26. juni 2018 sier kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner: *“Vi må sørge for at elevene får tid til å lære seg det aller viktigste. Elevene skal lære grunnleggende ferdigheter som å lese, skrive og regne. Men de må også lære mer om hvordan de skal ta vare på seg selv, og hvordan de skal delta aktivt i demokratiet og en verden som stadig krever mer digital dømmekraft.”*³⁷

SSB gjør framskrivinger som ser på tilbud og etterspørsel etter lærere fremover basert på framskrivingsmodellen LÆRERMOD. Framskrivingene i 2015 tydet på at det kom til å bli et underskudd av grunnskolelærere frem mot 2040. Dette underskuddet øker om man legger til grunn økt lærertetthet. Samtidig tyder framskrivingene også på et overskudd av barnehagelærere og andre typer lærere, som i en viss grad kan forventes å dekke underskuddet blant grunnskolelærere³⁸.

Samfunnsvitenskapelig analyse har også gjort framskrivinger av behovet for undervisningspersonell i Nordland og vurdert dette som svakt økende i årene framover. Dette til tross for lav befolkningsvekst, særlig blant yngre årskull. Det antas at spesielt realfagskompetanse fra høyere utdanning vil bli etterspurt av framtidens skole. For Trøndelag angir KS Arbeidsgivermonitor at lærere til ungdomsskole er mest utfordrende å rekruttere, mens det stort sett er lett å rekruttere barnehagelærere.

7.1.3 Innovasjon og entreprenørskap - viktig for utvikling og omstilling

Innovasjon og entreprenørskap er et tverrfaglig tema. Med innovasjon menes ofte nyskaping, og det kan finne sted både i offentlig sektor og privat næringsliv, og samfunnet forøvrig. Entreprenørskap handler overordnet om å etablere ny virksomhet og utvikle denne.

Horisont 2020 har behov for mer “inkluderende, innovative og reflekterende samfunn i et Europa i endring” som en av samfunnsutfordringene. Det sies om dette behovet at *“Europa står overfor en rekke sosiale, økonomiske og politiske utfordringer som påvirker mulighetene for økt vekst, sysselsetting og stabile*

³⁵ Partnership for 21st Century Skills 2014

³⁶ (NOU 14:7) Elevenes læring i fremtidens skole

³⁷ Pressemelding fra Kunnskapsdepartementet nr 132-28: Fornyer innholdet i skolen, dato: 26.06.2018

³⁸ Gunnes og Knudsen (2015) Tilbud og etterspørsel for ulike typer lærere mot 2040: Framskrivinger basert på LÆRERMOD

samfunn. Europa er også preget av ulike identiteter, historiske erfaringer og kulturer. Dette mangfoldet er både en potensiell styrke og trussel for solidaritet og samarbeid. Videre er det behov for innovasjon og nytenkning i bred forstand, herunder i offentlig sektor for å modernisere dagens systemer og øke effektiviteten.”

Under temaet “innovative samfunn” trekkes det frem behov for å utforske nye former for innovasjon, spesielt sosial innovasjon og kreativitet, og forstå hvordan alle former for innovasjon oppstår, lykkes eller mislykkes. Et behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget for EUs innovasjonsunion og Det europeiske forskningsområdet blir også nevnt. Horisont 2020 oppfordrer til tverrfaglig samarbeid, og særlig muligheten for at humanister og samfunnsvitere går sammen med andre fagfelt.

Eldrebolge og mindre oljeinntekter gjør at vi både må organisere offentlig sektor mer effektivt og skape større verdier i privat sektor. Perspektivmeldingen 2017 ³⁹ peker på tre hovedutfordringer fremover:

- Et trygt arbeidsliv for lav ledighet og høy sysselsetting.
- Mer igjen for innsatsen, både i private og offentlige virksomheter
- Velstandsveksten må nå frem til alle.

Den andre hovedutfordring; mer igjen for innsatsen både i det private og det offentlige, krever innovasjon og økt entreprenørskap både i det offentlige og i det private. Med økt digitalisering og det grønne skiftet forventes det at mange eksisterende arbeidsplasser vil forsvinne, mens nye og hittil ukjente vil bli skapt. For å kunne se mulighetene kreves trolig tverrfaglig kunnskap om teknologi, samfunn, økonomi og biologi.

Nord universitet sitt primære nedslagsfelt (Nordland og Nord-Trøndelag) er blant de regionene som har lavest FoU-aktivitet i landet. Som følge av Trondheim sin posisjon er tidligere Sør-Trøndelag i en klasse for seg hva gjelder slik aktivitet pr capita. I resten av regionen er det stort behov for å styrke FoU-aktiviteten og Nord universitet bør ta et ansvar for å utvikle sterkere FoU-miljøer, gjerne i samspill med andre institusjoner.

Bedriftene er ifølge Innovasjonsstrategien for Nordland opptatt av tilgang på næringsrettet forskning og andre relevante kunnskapsmiljøer. Det betyr at den kompetansen som etterspørres ikke nødvendigvis må befinne seg i den enkelte bedrift, men være tilgjengelig for og være aktive samarbeidspartnere for næringslivet. Det vil være nødvendig at regionens næringsliv tar i bruk hele regionens kompetansemiljøer som grunnlag for å styrke den enkelte bedrift. I Innovasjonsstrategien gis det også uttrykk for at en stor del av næringslivets kunnskapsbehov ikke kan dekkes i Nordland, og at man må stimulere til samarbeid med fagmiljø både i og utenfor Nordland.

Næringslivet i regionen består av mange små bedrifter og en mulig vekst som grunnlag for bosetting i distriktene vil også medføre en næringsstruktur i stor grad bestående av små virksomheter. Kunnskap knyttet til entreprenørskap vil være svært viktig for at småbedriftseiere og -ledere skal kunne håndtere flere sider av de krav som stilles. Det er behov for forståelse og kunnskap om markedsmuligheter, forretningsmodeller, finansieringsløsninger, eierskapsmodeller, tilgang på nettverk mv. Slik kunnskap må også i mange tilfeller være bransjespesifikk.

I høyere utdanning slår kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning fast i sine læringsmål at alle som avlegger en grad i høyere utdanning skal ha kompetanse om innovasjon og nyskaping. Dette betyr en integrering av arbeidet med innovasjon i bachelor-, mastergrad- og phd-utdanninger. Entreprenørskapsutdanningen bør i større grad bruke gründere og næringsliv inn i undervisningen.

Realisering av et grønt skifte vil innebære en dreining fra dagens lineære økonomi med betydelig avfall til luft, jord og vann til en sirkulær økonomi hvor energitap minimeres og materielle ressurser forblir i økonomiske kretsløp. En satsing fra forskningsmiljøene på sirkulær økonomi gir kunnskap og kompetanse som kan gi regionen en viktig rolle i dette arbeidet.

Smart spesialisering handler om å støtte innovasjon og utvikling av ny kunnskap som kan bidra til innovasjoner som gir større mangfold i næringsstrukturen. Blant de mest velkjente er blå-grønne verdikjeder og opplevelsesbasert turisme (jordbruk, reiseliv og kreative næringer). Innen havrommet kan det være muligheter på tvers av sjømat, maritim virksomhet og teknologi. Kunnskapsmiljøene må være sentrale i arbeidet med smart spesialisering.

Det er viktig å legge til rette for koblinger på tvers av bransjer, verdikjeder, utdanningsinstitusjoner og FoU-miljø i regionen. Et nært samarbeid mellom bedriftene i en klynge, forsknings- og utviklingsaktører og offentlige partnere kan gi lettere tilgang på relevant fagkompetanse og kapital, samt gi impulser til nyskaping.

³⁹ Perspektivmeldingen 2017 (Meld. St. 29 (2016-2017))

7.2 Yrkesfaglig og kort høyere utdanning mest etterspurt

Kompetanseutfordringene i samfunnet er komplekse og griper over tradisjonelle skillelinjer mellom fag og profesjon. Samhandling mellom næringsliv, offentlig forvaltning og utdannings- og forskningsinstitusjonene ses på som en nøkkel for å utvikle nærings- og samfunnsliv.

Flere studier de siste årene (Dapi mfl 2016, Cappelen mfl 2018) har påpekt at selv om det er en svakt økende etterspørsel etter høyt utdannede, er det i nasjonal målestokk mange flere som studerer lengre enn det arbeidsmarkedet trenger. Det gir et gap i tilgang på kandidater med kort høyere utdanning og fag- og yrkesutdanning innen blant annet helsefag og håndtverksfag.

SSB sine framskrivninger mot 2030 viser en økende etterspørsel etter arbeidskraft med høyere utdanning, samt fra yrkesfaglige studieretninger. Behovet for helse- og omsorgsutdannete på bachelornivå vil øke spesielt mye. Det vil være knapphet på lærere og i særlig grad sykepleiere.

Ikke alle deler framskrivingene til SSB. SSBs framskrivinger tar utgangspunkt i historiske data, og ettersom flere bransjer står i en teknologisk brytningstid kan dette utgangspunktet være et svakt fundament å bygge en framskriving på. SSB framskriver en økning i ansatte i bank og forsikringsbransjen, til tross for at de som er ledere i denne bransjen spår betydelig kutt i antall ansatte. Det synes imidlertid å være enighet om at det trolig utdannes for få håndverkere og helsefagarbeidere.

I følge Samfunnsøkonomisk analyse er det spesielt behovet for lavere grads utdanning fra universiteter og høyskoler som vokser sterkt når behovet for høyere utdanning vokser. Dette er det første trinnet i kompetanse der man går fra fagutdanning til høyere utdanning. I mange næringer vil økende behov for ansatte med bachelor bli fulgt av ansatte med en master. Disse har bedre innsikt i forskning og forskningsbehov og vil se etter personer med ph.d. i sine avdelinger.

Regionen som helhet har et næringsliv som i betydelig grad er basert på naturressurser, historisk sett med relativt lav grad av videreforedling i regionen. Næringsstrukturen har medført en begrenset etterspørsel etter kompetanse på master- og bachelornivå, men dette kan endres ettersom krav til bruk av teknologi og kompetanse øker også innen disse næringene.

Framskrivinger for Nordland gjort av Samfunnsøkonomisk analyse indikerer at yrkesfaglig utdanning fortsatt vil bli mest etterspurt. Det gjelder eksempelvis innenfor håndverksyrker, tjenesteytende næringer og transport, og for ingeniører og teknologer. Dette er forøvrig en trend som man ser både i Trøndelag og landet forøvrig. Blant annet trekker KS Arbeidsgivermonitor for Trøndelag fram at etterspørselen er spesielt stor, og større enn i landet for øvrig, etter yrkesfaglig kompetanse innen teknikk og industriell produksjon og innen bygg og anleggsteknikk.

Etterspørselen etter yrkesfaglig utdanning bekreftes også av NIFU sin undersøkelse blant NHOs medlemsbedrifter.

7.3 Offentlig tjenesteyting er driver for økt sysselsetting i regionen

Nordlandsforskning har med PANDA som kilde utarbeidet en oversikt over antall årsverk og prognostisert utvikling i 2016 - 2027 for 30 næringer i Nordland. Det fremgår av denne at flere av vekstnæringene ikke medfører stor etterspørsel etter arbeidskraft. Dette gjelder eksempelvis primærleddet innen fiskeoppdrett og reiseliv. Det er å merke seg at vekst innenfor de fleste områder i privat sektor vil gi en begrenset økning i årsverk. Driveren for økt etterspørsel etter arbeidskraft vil ifølge denne oversikten være kommunal og statlig tjenesteyting (hvor spesialisthelsetjenesten inngår i den statlige).

FoU og innovasjon kan være en årsak til at vekst i næringer ikke øker sysselsettingen i samme grad. Når offentlig sektor estimerer størst økning i sysselsettingen kan dette tilskrives et sterkt økende behov, og ikke nødvendigvis mangel på innovasjon.

7.4 Livslang læring

I et arbeids- og samfunnsliv i stadig endring har alle mennesker behov for å tilegne seg kunnskap og kompetanse gjennom hele livet. Ny teknologi, nye samhandlingsmønstre, endret etterspørsel etter arbeidskraft og stadig flere kunnskapsbaserte jobber skaper et større læringstrykk hos den enkelte. På denne bakgrunn fokuserer EU på livslang læring som en overbygning for både utdanningspolitikken og sysselsettingspolitikken.

Nord universitet

Faglig innhold i de fleste jobbene vil endre seg. Sammensetningen av jobbene som tilbys vil være endret. Mange må finne seg i at jobben de er opplært til ikke finnes lenger, og at de må omskolere seg flere ganger i løpet av karrieren. Evnen til raskt å lære og bearbeide kompleks informasjon, og kunne kommunisere i et faglig mangfold vil være egenskaper som må dyrkes. For at man skal kunne skape et miljø for livslang læring, må ønsket om og initiativet til dette være godt forankret både hos arbeidstaker og arbeidsgiver.

Det er behov for å forsterke arbeidet med kompetanseutvikling i arbeidslivet og for å tilrettelegge for opplæring i samsvar med behovet. Dette gjelder både kortere kurs, utdanning innen videregående opplæring, fagskole og høyere utdanning. Voksne har behov for tilrettelagte og desentraliserte tilbud, der man kan kombinere utdanning med arbeid.

Regionalt spiller forsknings- og utdanningsmiljøene en viktig rolle for å sikre fleksible utdanningstilbud for at næringslivet og offentlig sektor skal ha relevant kompetanse. Regjeringen har gjennom tildelingsbrevene tilkjennegitt en forventning om at universitetene og høyskolene spiller en mer aktiv rolle innenfor etter- og videreutdanning.

7.5 Muligheter for Nord universitet

Nord universitet sine tre profilområder, støttet av universitetets fire ph.d.-program, er svært relevante både i forhold til globale trender, nasjonale og regionale behov. Universitetet er imidlertid ikke alene om satsning innenfor blå og grønn vekst, helse, velferd og oppvekst, og innovasjon og entreprenørskap. Det innebærer at selv om etterspørselen er stor etter kunnskap, er også konkurransen om å utvikle og tilby denne tilsvarende. Konsekvensen er at de miljøene som oppfattes å være i fagfronten tiltrekker seg de ledende forskerne, som igjen etablerer de beste forskningsfaglige miljøene, og som følge av dette kan tilby det som studentene oppfatter som den beste forskningsbaserte undervisningen.

Både Nord universitet og det primære nedslagsfeltet for universitetet scorer svakt på FoU-aktivitet. Det lave omfanget av FoU-aktivitet i regionen (med unntak av Trondheim) viser behovet for en satsing på området. Her vil det være en forventning til Nord universitet om å ta en ledende posisjon.

Sjømatnæringen og landbruket står sterkt i regionen, har betydelig potensial, og har behov for både forskning og kandidater fra universitetet. Her er man kommet et godt stykke på vei på utvalgte områder og en videre utvikling av "blå og grønn vekst" kan gi Nord universitet en ledende posisjon.

Flere kompetente kandidater og nye innovative løsninger vil være avgjørende for å kunne møte behovet for helse- og omsorgstjenester. De nasjonale utfordringene er i minst like stor grad til stede i egen region, og nasjonal og regional etterspørsel etter kompetanse tilsier at dette profilområdet vil være svært relevant for videre satsning.

Det vil også være viktig å sikre kompetente kandidater til utdanningsfeltet. På kort og lang sikt er det en stor lærermangel i landet som helhet, og i de nordligste fylkene spesielt. Nord Universitet kan ta en viktig rolle i å møte dette behovet.

Profilområdet innovasjon og entreprenørskap bør ha stort potensial både i egen region, nasjonalt og internasjonalt, og gjerne i samvirke med de andre profilområdene. Nord universitets miljø innenfor innovasjon og entreprenørskap er høyt rangert internasjonalt og er godt rustet for en posisjon som internasjonalt ledende forskningsmiljø.

Nord universitet har i begrenset grad forskning og tilbyr heller ikke studier innenfor teknologi. Med en så betydelig aktør som NTNU i regionen, og hvor UiT også har en viss aktivitet, er det neppe hensiktsmessig for Nord universitet å etablere konkurrerende virksomhet. Arbeidslivet synes imidlertid i stigende grad å etterspørre tverrfaglig kompetanse. Dette vil trolig være et stort behov innenfor helse hvor det forventes at teknologi vil muliggjøre ny organisering og måter å levere tjenester på, og hvor tverrfaglig kunnskap vil være viktig. Det bør derfor ligge muligheter for Nord universitet i et samarbeid med nevnte institusjoner hvor egne sterke sider kan utvikles videre i samspill med andre ledende kompetansemiljøer, også innen teknologi.

Universitetene er både samarbeidspartnere og til en viss grad konkurrenter med forskningsinstituttene. For et nytt universitet vil det sannsynligvis være av store betydning å bygge sterkere egne fagmiljøer gjennom et samarbeid med andre forskningsinstitusjoner.

En naturlig følge av forhistorien for Nord universitet er en vesentlig lavere andel førstestillinger enn hva som er målsettingen og hva som er status ved de institusjoner som har hatt universitetsstatus i en årrekke. Utgangspunkt er en sannsynlig årsak til at forskningsmiljøet ved Nord universitet er mindre aktivt enn hva som kan forventes av et universitet, noe som blant annet synliggjøres gjennom omfanget av publikasjoner. Universitetet satte i 2017 i gang et program for opprykk til førsteamanuensis og professor, Kompetanseløftet,

Nord universitet

der ca. 180 av universitets ansatte er inkludert. Etter hvert som ansatte får sitt opprykk representerer disse et potensial for en betydelig økning i forskningen som igjen vil styrke den forskningsbaserte undervisningen.

Universitetsstatusen, de mål og forventninger som settes fra departementet i tildelingsbrevene og de prioriteringer Nord universitet selv har gitt i utviklingsavtalen med departementet, setter rammen for virksomheten. Geografisk lokalisering til Nordland og nordre del av Trøndelag gir et spesielt ansvar for denne regionen. Lokaliseringen innebærer likevel ikke at Nord universitet skal møte et hvert behov, men prioritere å dekke den delen av kompetansebehovet i regionen som naturlig tilligger en institusjon innenfor høyere utdanning.

Det fremgår av tildelingsbrevet til Nord universitet at departementet forventer at universitetene tar en rolle innenfor livslang læring. Det påpekes at det foregår betydelige endringer i arbeidslivet og at universitetene er underutnyttet som bidragsyttere innenfor etter- og videreutdanning. Dette gir Nord universitet både en mulighet til ytterligere å bidra som regional utviklingsaktør, men også en utfordring. Innenfor gitte økonomiske rammer må en økt aktivitet knyttet til livslang læring i hovedsak være selvfinansierende. Gis tilbud innenfor etterutdanning i regionen bør dette gjøres med kostnadsdekning slik at det ikke reduserer ressursrammene for satsing på andre prioriterte områder som er bevilgningsfinansierte.

Litteraturliste

Følgende utredninger og rapporter er benyttet som underlag for denne analysen og utredningen:

- Bjørnstad, Roger, Rolf Røtnes og Sigrun Aasland (2015). Eksplorative scenarioanalyser om framtidens kompetansebehov. Samfunnsøkonomisk analyse, Rapport nr. 19-2015.
- Bjørnstad, Roger, Maja Tofteng, Fernanda Winger Eggen og Rolf Røtnes (2016). Scenarioanalyse – framtidig kompetanseetterspørsel i Norge. Samfunnsøkonomisk analyse, Rapport nr. 29-2016
- Bye, Torstein og Helge Nome Næsheim (2016). Drivkrefter bak endringer i yrkesstrukturen. Økonomiske analyser 4/2016, SSB.
- Cappelen m.fl. (2018) Framskrivinger av arbeidsstyrken og sysselsettingen etter utdanning mot 2035
- Cappelen m.fl. (2013). Forecasting demand and supply of labour by education, SSB-rapport 48/2013.
- Cedefop m.fl. (2016). Future skill needs in Europe: critical labour force trends, Research paper.
- Dapi, Bjorn, Hege Marie Gjefsen, Victoria Sparrman og Nils Martin Stølen (2016). Education-specific labour force and demand in Norway in times of transition, SSB-rapport 2016/31.
- Eggen, Fernanda Winger og Rolf Røtnes (2017). Framtidens behov for akademikere. Samfunnsøkonomisk analyse, Rapport 73-2017.
- Eggen, Fernanda Winger, Rolf Røtnes og Jørgen Steen (2018). Helse-Norge 2040 – Hvordan vil framtiden bli? Samfunnsøkonomisk analyse. Rapport 79-2018
- FN: UN report World Population Ageing 1950-2050.
- Gunnes, Trude (2017). Gjennomgang av tidligere LÆRERMOD-framskrivinger. SSB-notat 2017/42.
- Gunnes og Knudsen (2015) Tilbud og etterspørsel for ulike typer lærere mot 2040: Framskrivinger basert på LÆRERMOD
- Hatling m.fl. (2016) Samlokaliseringseffekter - hva sier litteraturen?
- Indeks Nordland, Nummer 15— Årgang 2018 En rapport om utviklingen gjennom 2017 og utsiktene for 2018
- Kompetansebehovsutvalget (2018) Fremtidige kompetansebehov I – Kunnskapsgrunnlaget (NOU 2018:2:)
- Kunnskapsdepartementet (2018): Langtidsplan for forskning og utdanning 2019-2028 (Meld.St. 4(2018-2019))
- Kunnskapsdepartementet (2017). Nasjonal kompetansepolitisk strategi 2017-2021, Oslo.
- Mariussen mfl (2013) SMART 4H, Forslag til Smart Spesialisering for Nordland
- Nordland fylkeskommune (2013) Innovasjonsstrategi for Nordland 2014-2020
- Nordland fylkeskommune (2015) Regional planstrategi for Nordland 2016-2020 Del 1 Kunnskapsgrunnlaget
- Nordland fylkeskommune (2015) Regional planstrategi for Nordland 2016-2020 Del 2 Utfordringer, muligheter og prioriterte planoppgaver
- Nordland fylkeskommune (2015): Strategi for stedsutvikling (Vedtatt av Nordland fylkesting i FT-sak 040/2015 20. -22. april 2015)
- Nordland fylkeskommune (2016): Regional plan for by- og regionsenterpolitikk 2017-2025 (Nordland fylkeskommune)
- Norut Alta (2013): Attraktive lokalsamfunn og arbeidsmarkedsregioner i Nord-Norge (Norut Alta-Áltá Rapport 2013:7)
- (NOU 14:7) Elevenes læring i fremtidens skole
- Nærings- og fiskeridepartementet (2017) Industrien, grønnere, smartere og mer nyskapende Meld St. 27 (2016-2017)
- Næring og fiskeridepartementet m.fl (2014) Framtid i nord, sluttrapport fra Kunnskapsinnhenting - verdiskaping i nord
- OECD (2014) Partnership for 21st Century Skills 2014

Nord universitet

- OECD (2016). Getting Skills Right: Assessing and Anticipating Changing Skill Needs. OECD Publishing, Paris.
- OECD (2017a). Getting Skills Right. Skills for Jobs Indicators. OECD Publishing, Paris
- Perspektivmeldingen 2017 (Meld. St. 29 (2016-2017)).
- Produktivitetskommisjonen (2016) Ved et vendepunkt: fra ressursøkonomi til kunnskapsøkonomi (NOU 2016:3)
- PWC (2016): Five megatrends and their implications for Global Defense and Security
- Roksvaag og Texmon (2012): Arbeidsmarkedet for helse- og sosialpersonell fram mot år 2035, dokumentasjon av beregninger med HELSEMOD 2012
- Sand m.fl. (2017): Kunnskapsgrunnlag for verdiskaping i Trøndelag. TFoU rapport 2017:10
- SSB Utdanning Befolkningens utdanningsnivå 2017
- Støren, Liv Anne, Kari Veia Salvanes, Ingvild Reymert, Clara Åse Arnesen og Jannecke WiersJenssen (2016). Kandidatundersøkelsen 2015. I hvor stor grad er nyutdannede mastere berørt av nedgangskonjunkturen? NIFU Rapport 2016: 17.
- Trøndelag fylkeskommune (2016): REGIONAL PLANSTRATEGI FOR TRØNDELAGE - utfordringer, muligheter og prioriterte planoppgaver i Trøndelag 2016-2020
- Trøndelag fylkeskommune (2017): Et verdiskapende Trøndelag, Strategi for innovasjon og verdiskaping i Trøndelag. Vedtatt av fylkestinget 14.12.2017
- Walbekken m.fl. (2018) Framtidens kompetansebehov i Nordland fylke, Rapport 12-2018 Samfunnsøkonomisk analyse

© 2018 PwC. Med enerett. I denne sammenheng refererer "PwC" seg til PricewaterhouseCoopers AS, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, PricewaterhouseCoopers Accounting AS, PricewaterhouseCoopers Skatterådgivere AS og PricewaterhouseCoopers Services AS som alle er separate juridiske enheter og uavhengige medlemsfirmaer i PricewaterhouseCoopers International Limited.

Bildet på forsiden er hentet fra pexels.com, og er merket med CCO License for kommersielt bruk.

Arkivsak-dok. 18/01912-14
Saksansvarlig Anita Eriksen
Saksbehandler Per Arne Skjelvik

Saksgang

OPPFØLGING AV GJENNOMGANGEN AV OVERFØRINGENE I UH-SEKTOREN

Forslag til vedtak:

1. Styret gir sin tilslutning til rapportering av status for arbeidet ved Nord universitet med å redusere avsetningene som beskrevet i forslag til svarbrev til Kunnskapsdepartementet.
2. Styret ber rektor ferdigstille brevet basert på drøftingene i styret og oversende det til Kunnskapsdepartementet.

Saksframstilling

Det vises til styresak 20.12.2018 - 114/18 *Budsjettrammer 2019 og status avsetninger*. Styret tok presentasjonen av status og plan for bruk av avsetninger til orientering, og ba om at oppfølging av mottatte brev fra KD vedrørende avsetninger fremlegges for styret 11. januar 2019.

KD forventer en hurtig reduksjon i nivået på avsetningene i sektoren, ref brev fra KD 11. oktober og 31. november *Oppfølging av gjennomgangen av overføringene i UH-sektoren*, med krav om rapportering av status for arbeidet ved institusjonene med å redusere avsetningene. KD ber om at institusjonene estimerer ubenyttede bevilgninger per 31.12.2018 og 31.12.2019. Estimatenes skal spesifiseres i henhold til overskriftene (summeringslinjene) i note 15 del I:

- Utsatt virksomhet
- Strategiske formål
- Større investeringer
- Andre avsetninger

For hvert av disse områdene bes det om en nærmere beskrivelse av tiltak, inkludert eventuelle bindinger/forpliktelser overfor eksterne parter. Konsekvenser som må påregnes dersom tiltakene ikke gjennomføres skal også beskrives.

Fristen for å rapportere status er 11. januar 2019, og utkast til svarbrev vil bli lagt fram på styremøtet samme dag.

Vedlegg:

Brev fra KD 11.10.2018 og 31.11.2018 Oppfølging av gjennomgangen av overføringene i UH-sektoren

Forslag til svarbrev fra Nord universitet (legges frem på styremøtet)

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

18/4814-2

30. november 2018

Oppfølging av gjennomgangen av overføringene i UH-sektoren

Vi viser til departementets brev av 11. oktober 2018 hvor vi understreket betydningen av at institusjonene med høye overføringer reduserer disse i løpet av 2018 og 2019.

Som et ledd i arbeidet med statsbudsjettet for 2020 har departementet behov for ytterligere opplysninger om status for arbeidet ved institusjonene med å redusere overføringene. Vi ber i denne forbindelse om at institusjonene estimerer ubenyttede bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet per 31.12.2018 og 31.12.2019.

Estimatene skal spesifiseres i henhold til overskriftene (summeringslinjene) i note 15 del I:

- Utsatt virksomhet
- Strategiske formål
- Større investeringer
- Andre avsetninger

For hvert av disse områdene ber vi om en nærmere beskrivelse av tiltak som er påbegynt i 2018 og som vil ha budsjettkonsekvenser i 2019 og senere budsjettår. Vi ber også om en beskrivelse av tiltak som planlegges igangsatt i 2019 eller senere og ytterligere om tidspunkt for oppstart og om forventet varighet. Det må også opplyses om eventuelle bindinger/forpliktelser overfor eksterne parter, herunder tiltak som er omhandlet i de årlige tildelingsbrevene fra Kunnskapsdepartementet. Konsekvenser som må påregnes dersom tiltakene ikke gjennomføres, må også beskrives.

Redegjørelsene begrenses til tiltak som institusjonen bedømmer som vesentlige.

Departementet forutsetter at styret ved institusjoner som mottar dette brevet orienteres om innholdet i denne henvendelsen.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842
154

Avdeling
Avdeling for eierskap i
høyere utdanning og
forskning

Saksbehandler
Peter Olgyai
22 24 73 55

På grunn av tidsfristene for departementets arbeid med budsjettforslaget for 2020 må besvarelse på denne henvendelsen foreligge i departementet senest 11. januar 2019. På grunn av korte tidsfrister kan institusjonen ikke påregne utsettelse.

Med hilsen

Knut Børve (e.f.)
ekspedisjonssjef

Peter Olgyai
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Riksrevisjonen

Adresseliste

Høgskolen i Molde	Postboks 2110	6402	MOLDE
vitenskapelig			
høgskole i logistikk			
Høgskolen i Østfold		1757	HALDEN
Høgskulen på	Postboks 7030	5020	BERGEN
Vestlandet			
Nord universitet	Postboks 1490	8049	BODØ
Norges	Helleveien 30	5045	BERGEN
Handelshøyskole			
Norges	Postboks 5190	0302	OSLO
musikkhøgskole	Majorstua		
Universitetet i Agder	Serviceboks 422	4604	KRISTIANSAND S
Universitetet i		9019	TROMSØ
Tromsø – Norges			
arktiske universitet			

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

18/4814-1

11. oktober 2018

Oppfølging av gjennomgangen av overføringene i UH-sektoren

Kunnskapsdepartementet legger avgjørende vekt på at institusjonene gjennomfører sine budsjetter og bruker midlene i samsvar med bevilgningsforutsetningene. Departementet viser i den forbindelse til tilbakemeldingene i etatsstyringsrundene våren 2018 og understreker på nytt betydningen av at avsetningene må reduseres slik vi omtalte i etatsstyringsrunden i vår. Departementet forventer at styret ved institusjonene som mottar dette brevet vektlegger å gjennomføre planlagt aktivitet eller foretar de nødvendige omdisponeringer slik at avsetningene uten bindinger reduseres betydelig i 2018 og 2019. I ytterste konsekvens kan for høye avsetninger over tid påvirke fremtidige bevilgninger.

Vi viser for øvrig til vårt brev til sektoren av 22. august 2018. Slik det fremgår der har vi gått gjennom avsetninger knyttet til bevilgningsfinansiert aktivitet i 2017 og vi har også sett på utviklingen på dette området de seneste årene, i hovedsak basert på spesifikasjonene i note 15 til virksomhetsregnskapene. Departementet kan konstatere at det over de tre siste årene har vært en økning i kontantbeholdningen på 22,6 prosent for sektoren som helhet, mens de ordinære bevilgningene har økt med om lag 8,4 prosent. Departementet vil ytterligere peke på at de samlede avsetningene har økt fra 3,1 mrd. kroner ved utgangen av 2016 til 3,8 mrd. kroner ved utgangen av 2017, som tilsvarer en økning på 23,1 prosent.

Avsetningene knyttet til bevilgningsfinansiert aktivitet kan grovt sett grupperes etter om det foreligger forpliktelser overfor eksterne parter knyttet til avsetningen (eksterne bindinger), eller om avsetningene er basert på beslutninger uten forpliktelser overfor eksterne parter. Med utgangspunkt i tabell 3 i de standardiserte nøkkeltallene som viser sammenhengen mellom kontantbeholdning, påløpte kostnader og avsetninger, legger departementet til grunn at det ikke er knyttet spesielle forpliktelser til fri virksomhetskapital i avsnittet Andre avsetninger i tabellen. Tilsvarende antar departementet at det som regel ikke foreligger

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842
157

Avdeling

Saksbehandler
Rolf Petter Søvik

forpliktelser overfor eksterne parter for så vidt gjelder oppføringen på linjen Andre avsetninger til vedtatte, ikke igangsatte formål og for deler av oppføringen på linjen Avsetninger til andre formål/ikke spesifiserte formål i tabell 3. Disse oppføringene beregnes begge ut fra spesifikasjoner i note 15.

Avsetningene uten eksterne bindinger varierer betydelig mellom institusjonene. Alle institusjoner som har avsetninger uten bindinger som overstiger 10 prosent av bevilgningen i 2017, mottar dette brevet. Kunnskapsdepartementet forutsetter at styret ved den enkelte institusjon arbeider aktivt for å redusere avsetningene i 2018 og 2019.

Departementets beregninger av avsetninger uten eksterne bindinger i 2017 fremgår av tabellen i vedlegg 1.

Med hilsen

Rolf L. Larsen
fung. ekspedisjonssjef

Peter Olgyai
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Vedlegg 1

Avsetning uten eksterne bindinger for de aktuelle institusjonene i 2017 (MNOK)

Institusjon	Bevilgning 2017	Avsetning uten bindinger 2017	Andel av bevilgningen
Universitetet i Agder	1307	363	27,8 %
Norges musikkhøgskole	258	48	18,7 %
Høgskolen i Østfold	614	102	16,7 %
Norges handelshøyskole	438	72	16,5 %
Høgskolen i Molde	212	33	15,4 %
Høgskulen på Vestlandet	1886	236	12,5 %
Nord universitet	1348	137	10,2 %
Universitetet i Tromsø	3100	532	17,2 %

Adresseliste

Høgskolen i Molde	Postboks 2110	6402	MOLDE
vitenskapelig			
høgskole i logistikk			
Høgskolen i Østfold		1757	HALDEN
Høgskulen på	Postboks 7030	5020	BERGEN
Vestlandet			
Nord universitet	Postboks 1490	8049	BODØ
Norges	Helleveien 30	5045	BERGEN
Handelshøyskole			
Norges	Postboks 5190	0302	OSLO
musikkhøgskole	Majorstua		
Universitetet i Agder	Serviceboks 422	4604	KRISTIANSAND S
Universitetet i		9019	TROMSØ
Tromsø – Norges			
arktiske universitet			

Arkivsak-dok.	18/04840-2
Saksansvarlig	Anita Eriksen
Saksbehandler	Per Arne Skjelvik

Saksgang

TILDELINGSBREV 2019 - NORD UNIVERSITET

Forslag til vedtak:

Styret tar tildelingsbrev for 2019 til etterretning.

Saksframstilling

På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2019 har universitetet mottatt tildelingsbrev for 2019 fra Kunnskapsdepartementet 19.12.2018. Se vedlegg.

Tildelingsbrevet inneholder

1. Regjeringens prioriteringer og forventninger
2. Mål
3. Budsjett for 2019
4. Andre forutsetninger og krav
5. Rapportering og resultatoppfølging

Regjeringen har store ambisjoner for Norge som kunnskapsnasjon, og i tildelingsbrevet vises det til ulike meldinger og proposisjoner som skal bidra til å realisere ambisjonene om høyere kvalitet. De politiske ambisjonene gjengis ikke nærmere her, men vil bli fulgt opp i ulike styresaker, internt styrende dokumenter og gjennom intern ansvarsfordeling ved Nord universitet.

Utviklingsavtalen mellom KD og Nord universitet ble inngått ved utgangen av 2017. Utviklingsavtalene skal bidra til høy kvalitet og en mangfoldig sektor gjennom tydeligere institusjonsprofiler og bedre arbeidsdeling. Avtalen skal tjene som instrument for å løfte områder der styret og ledelsen ser behov for særskilt oppmerksomhet.

Med utgangspunkt i Nord universitets Strategi 2020 inneholder utviklingsavtalen fem mål hvor universitetet har både styrker og utfordringer:

1. Kompetanseutvikling
2. Utdanningskvalitet og studieportefølje
3. Lærerutdanning
4. Faglig profil
5. Studiestedsstruktur, campusutvikling og digitalisering

Målene i avtalen skal realiseres innen våren 2020, og endelig rapport om måloppnåelse skal inngå i universitets Årsrapport(2019-2020). Status for oppfølging av utviklingsavtalen skal omtales i årsrapporten hvert år.

Styringsdialogen mellom KD og styret vil i 2019 skje gjennom etatstyringsmøtet 4. juni 2019 på Nord universitets campus i Bodø. Samme dag vil også departementet besøke institusjonen. Styret kan melde inn strategisk viktige saker for institusjonen til etatstyringsmøtet samtidig med innsending av Årsrapport (2018-2019) 15. mars, eller sammen med deltagerlisten til etatstyringsmøtet senest 21. mai.

Endelig budsjettildeling (kap. 260 post 50) for 2019 er på kr 1.402.484.000. Dette er samme beløp som gikk inn i vedtatt budsjetttramme i styresak 20.12.2018 - 114/18 *Budsjetttrammer 2019 og status avsetninger*. I tildelingsbrevet viderefører KD i 2019 (fra 2017 og 2018) tildelingen på kr 3.430.000 til Utvikling og drift av partnerskap i grunnskolelærerutdanningene (kap. 281 post 01).

I supplerende tildelingsbrev mottatt 7. desember 2018 fikk Nord universitet kr 1.800.000 til studentrekruttering – GLU 1-7 (kap. 226 post 21). Denne tildelingen overføres i sin helhet til FLU, ref prinsipper for fordeling vedtatt i styresak 5/18 *Budsjett 2018 - Endelige rammer etter statsbudsjettet*.

Vedlegg:

Tildelingsbrev 2019

Tildeling Nord universitet - Supplerende tildelingsbrev 2018 - kap. 226, post 21 - studentrekruttering - GLU 1–7

Nord universitet
Postboks 1490
8049 BODØ

Deres ref

Vår ref

Dato

18/4768

19. desember 2018

Statsbudsjettet for 2019, kap. 260 - Tildelingsbrev for Nord universitet

På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2019 sender Kunnskapsdepartementet med dette tildelingsbrev til institusjonen. Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument og skal distribueres til alle medlemmer av institusjonens styre. Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger blir formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev i løpet av 2019.

Departementet gjør oppmerksom på at tildelingsbrevet skal publiseres på institusjonens nettsider så snart det er mottatt, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.2.

Tildelingsbrevet for 2019 består av følgende deler:

1. Regjeringens prioriteringer og forventninger	2
2. Mål.....	8
3. Budsjett for 2019.....	14
4. Andre forutsetninger og krav.....	15
5. Rapportering og resultatoppfølging	16

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
872 417 842

Avdeling
Avdeling for eierskap i
høyere utdanning og
forskning

Saksbehandler
Zheng Ørvim Yuan
22 24 75 94

1. Regjeringens prioriteringer og forventninger

1.1 Revidert langtidsplan og prioriterte områder

Regjeringen har store ambisjoner for Norge som kunnskapsnasjon. Kunnskap er nøkkelen til å gi hver enkelt mulighet til å skape seg et godt liv, og til å møte utfordringene samfunnet vårt står overfor i årene som kommer. Kunnskapsdepartementet har fastsatt følgende visjon:

- Kunnskap og kompetanse for et bærekraftig Norge.

Visjonen danner grunnlaget for tre overordnede mål for kunnskapssektoren:

- Alle deltar i arbeids- og samfunnsliv.
- Alle har den kompetansen som de selv og samfunnet trenger.
- Samfunnet har tilgang til oppdatert kunnskap av høy kvalitet.

Målene ligger til grunn for kunnskapspolitikken. Virksomhetene spiller en viktig rolle for å realisere visjonen og nå målene. Det fordrer også godt samspill mellom virksomhetene og at alle bidrar til hverandres måloppnåelse.

Regjeringen har høye ambisjoner for norsk forskning og høyere utdanning. Gjennom å satse på kunnskap skal vi ruste oss for fremtiden, skape nye, grønne og lønnsomme arbeidsplasser og en bedre og mer effektiv offentlig sektor. Derfor er god tilgang til utdanning sentralt. Høy kvalitet i utdanning og forskning er viktig for et velfungerende arbeids- og næringsliv og for en fortsatt stabil utvikling av det norske velferdssamfunnet. Norge skal ha verdensledende fagmiljøer som er med på å frembringe kunnskap som kan gi menneskene et bedre og rikere liv.

Regjeringen lanserte i oktober en revidert *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019–2028* (Meld. St. 4. (2018–2019)). Langtidsplanen skal bidra til å realisere regjeringens prioriterte prosjekter og gi forutsigbarhet for forsknings- og utdanningsmiljøene. De overordnede målene i langtidsplanen er styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, møte store samfunnsutfordringer og utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet. Disse målene gjelder forskning og høyere utdanning som helhet.

Som del av langtidsplanen inngår en helhetlig politikk for bygg i universitets- og høyskolesektoren. Regjeringen forventer at sektoren anser bygg som en innsatsfaktor på lik linje med andre ressurser i forskning og høyere utdanning og vurderer behov for utvikling og vedlikehold. Investeringene i universitets- og høyskolebygg skal være kostnadseffektive, men samtidig bidra til innovasjon og klima- og miljøvennlige løsninger. Universiteter og høyskoler skal ha campusutviklingsplaner som legger grunnlag for prioritering av oppgraderings- og byggeprosjekter på den enkelte institusjon. Campusutviklingsplaner og gjennomførte behovsutredninger skal ligge til grunn for større oppgraderings- og byggeprosjekter på den enkelte institusjon. Regjeringen forventer at universitetsmuseene, med unike samlinger for historie, kultur og identitet, sikres.

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

Den reviderte langtidsplanen definerer fem langsiktige prioriteringer: 1) Hav, 2) Klima, miljø og miljøvennlig energi, 3) Fornyelse i offentlig sektor og bedre offentlige tjenester, 4) Muliggjørende og industrielle teknologier, og 5) Samfunnssikkerhet og samhørighet i en globalisert verden. De langsiktige prioriteringene gjenspeiler områder der Norge har særlige kunnskapsbehov eller kunnskapsfortrinn.

Gjennomgående temaer i den reviderte langtidsplanen er digitalisering, grønt skifte og humanioraperspektivet. Økende digitalisering endrer samfunnets behov for kunnskap og kompetanse, noe som igjen kan bidra til at vi tar i bruk innovative løsninger og utnytter de mulighetene som digitalisering gir. Ambisjonen er at flere har relevant digital kompetanse. Omstilling til lavutslippssamfunnet og miljømessig bærekraft krever omfattende tiltak på alle samfunnsområder. Dette innebærer at vi må finne nye teknologiske løsninger, samtidig som tverrfaglige perspektiver som humaniora og samfunnsfag er nødvendig for å skape en omstilling i tråd med de verdiene som ligger til grunn for samfunnet vårt. Satsing på forskning, høyere utdanning og teknologiutvikling skal bidra til at Norge når klima- og miljømålene og samtidig føre til ny verdiskaping.

I langtidsplanen gir regjeringen uttrykk for hva som fra et nasjonalt perspektiv er særlig viktig å prioritere de kommende årene. Regjeringen har lansert tre opptrappingsplaner for kommende langtidsplanperiode: teknologiløft, FoU for omstilling og fornyelse i næringslivet og kvalitet i høyere utdanning. Etter Stortingets behandling av langtidsplanen forventer regjeringen at alle aktører innenfor forskning og høyere utdanning, legger planen til grunn for sine egne strategiske prioriteringer og benytter sitt handlingsrom til å følge opp denne.

Et samfunn med god omstillingsevne krever at det legges til rette for økt innovasjon og derfor bedre samspill mellom akademien, næringslivet og offentlig sektor innenfor forskning, høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning.

Åpen tilgang til forskningsresultater og tilgjengeliggjøring og deling av data er en sentral forskningspolitisk målsetting. Det er samfunnsøkonomisk lønnsomt og viktig for å sikre økt kvalitet i forskning og utdanning. Regjeringen viser til *Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler*, Forskningsrådets støtte til det europeiske initiativet for åpen publisering (cOAlition S for making Open Access a reality by 2020) og *Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata*. Aktørene i forskning og høyere utdanning har en avgjørende rolle i dette arbeidet.

Internasjonalisering er en forutsetning for å sikre kvalitet i norsk forskning og høyere utdanning og for utvikling av gode og internasjonalt orienterte studieprogrammer. I tillegg er internasjonalt samarbeid en forutsetning for å møte de store samfunnsutfordringene, særlig knyttet til klima, miljø og bærekraft.

EUs rammeprogrammer er sentrale virkemidler for økt internasjonalisering av norsk utdanning og forskning. Kunnskapsdepartementet har som mål at 3 000 norske studenter årlig deltar på utveksling gjennom Erasmus+ innen programperioden utløper i 2020. Bedre

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

bruk av Erasmus+ vil bidra til å oppnå Bolognaprosessens mål om at minst 20 pst. av alle studenter skal ha hatt et utvekslingsopphold i løpet av studiet. Det langsiktige målet i Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* (kvalitetsmeldingen) er at halvparten av studentene skal delta på utveksling.

Når det gjelder deltakelse i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, *Horisont 2020*, er regjeringens mål at minst to prosent av de konkurranseutsatte midlene skal tilfalle norske aktører. I oktober 2018 var returandelen 2,04 pst., og det er viktig å fortsatt opprettholde oppmerksomheten om dette. Regjeringens Panorama-strategi (2016–2020) har som mål å fremme et mer helhetlig og langsiktig samarbeid med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika innenfor høyere utdanning og forskning, med sikte på mer samarbeid av høy kvalitet på områder av særlig interesse for Norge. Strategien skal evalueres i 2019. Det forventes at virksomheter ved behov bidrar inn i dette arbeidet med relevant informasjon med utgangspunkt i eget samarbeid med de seks Panorama-landene.

Regjeringen har høye ambisjoner om å styrke internasjonalisering ytterligere og har derfor satt i gang et arbeid med en stortingsmelding om mobilitet.

Skal vi klare å møte de store samfunnsutfordringene og endringene knyttet blant annet til digitalisering, globalisering og klima og miljø, må vi lage en politikk som utnytter og videreutvikler kompetansen i befolkningen. Kompetansereformen *Lære hele livet* er regjeringens satsing for å møte utfordringer i et samfunn under omstilling. Målet er at alle skal være kvalifisert for et arbeidsliv i endring. Regjeringen vil legge frem en melding om dette til Stortinget i 2020. Universiteter, høyskoler og fagskoler har en nøkkelrolle å spille i kompetansereformen, blant annet som tilbydere av etter- og videreutdanning, og det forventes en fullstendig rapportering av alle slik utdanningstilbud til Utdanning.no.

Samfunns- og arbeidslivet trenger tilgang på godt kvalifisert arbeidskraft. Universiteter og høyskoler skal dimensjonere sine studietilbud i forhold til fremtidige behov i arbeidslivet, både regionalt og nasjonalt.

Kunnskapsdepartementet skal utarbeide en stortingsmelding om samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv, med vekt på praksis. Departementet forventer i den forbindelse at institusjonene gjør en vurdering av hvordan de arbeider for å styrke studieprogrammenes arbeidslivsrelevans, og forbereder seg på å gi innspill til meldingsarbeidet.

Instituttsektoren er viktig i forskningslandskapet. Regjeringen har satt i gang et prosjekt for å utvikle tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og gi anbefalinger for en helhetlig, norsk instituttpolitikk. Regjeringen er opptatt av et tettere samarbeid mellom forskningsinstituttene, høyere utdanningsinstitusjoner og nærings- og samfunnslivet i alle deler av landet.

Utdanning er grunnlaget for demokrati, verdiskaping og velferd og en forutsetning for et velfungerende arbeids- og næringsliv. Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* (kvalitetsmeldingen) setter klare forventninger til institusjonenes arbeid med å

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

stimulere kvalitetsutvikling på institusjonene gjennom søknadsbaserte utlysninger. Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning (Diku) har fått ansvaret for *Diku's kvalitetsprogrammer* som skal bidra til å heve undervisningskvaliteten. Kunnskapsdepartementet har stilt krav til universiteter og høyskoler om å utvikle meritteringssystemer for utdanning i løpet av 2019 og innfører krav om utdanningsfaglig kompetanse for ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger i universitets- og høyskolesektoren. Ambisjonen er høy kvalitet i alle studietilbud, et godt og inkluderende læringsmiljø og flere fremragende utdannings- og forskningsmiljø.

Universitetene og de statlige høyskolene skal starte opp nye mentorordninger i 2019. Omfang og innretning er avhengig av institusjonsstørrelse og eksisterende mentorordninger. Institusjonene må selv vurdere hvordan mentorordningene organiseres best mulig og ved hvilke studier de er mest hensiktsmessige i første omgang. Diku skal fremme arbeidet gjennom dialog og erfaringsdeling med institusjonene.

Digitalisering er et sentralt virkemiddel for å heve kvaliteten og relevansen i forskning og høyere utdanning og ruste universitets- og høyskolesektoren til å realisere langtidsplanens ambisjoner. *Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren for 2017–2021* gir en tydelig retning. Vi forventer at alle høyskoler og universiteter har løftet digitalisering opp på et strategisk nivå og har utarbeidet mål og forpliktende tiltak for digitalisering av utdanning og forskning. Institusjonene har et ansvar for at kandidatene får den relevante og nødvendige digitale kompetansen. Læringsprosessene må også utvikles slik at moderne digitale hjelpemidler tas i bruk i undervisningen.

Unit har ansvaret for forvaltningen av IKT og digitalisering på sektornivå og skal følge opp og koordinere digitaliseringsarbeidet og levere tjenester til institusjonene. Unit har ansvaret for å implementere og videreutvikle digitaliseringsstrategien i samarbeid med sektoren. Diku, NOKUT og Forskningsrådet har hver for seg viktige roller i digitaliseringsarbeidet blant annet gjennom sine oppgaver knyttet til kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av utdanning og forskning. Vi forventer et konstruktivt samarbeid om digitalisering mellom de fire virksomhetene.

Høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner er kunnskapsvirksomheter hvor forvaltning og foredling av informasjon er en del av kjernevirksomheten. Virksomhetene må ha et aktivt forhold til styring av informasjonssikkerhet og personvern. Med stadig raskere digitalisering er informasjonssikkerhet en kritisk suksessfaktor for måloppnåelse. For å nå målene i strategien har Kunnskapsdepartementet styrket styringen gjennom et tydeligere rammeverk. Unit har ansvaret for målstyring og oppfølging.

En varig styrking av de norske lærerprofesjonene er viktig for å stå godt rustet til å håndtere fremtidige utfordringer der kunnskap og kompetanse vil få stadig større betydning. I 2017 lanserte regjeringen *Lærerutdanning 2025 – Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene*, og departementet forventer at strategien blir fulgt opp. Tett samarbeid mellom lærerutdanningene og praksisfeltet er en nøkkel for å få til felles og gjensidig utvikling

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

av lærerutdanningene og for å sikre høy kvalitet i praksisstudiet. Gjennom et slikt samarbeid gis det også mulighet til å jobbe med regionale rekrutteringstiltak. Grunnskolelærerutdanning for trinn 1-7, kjønnsbalanse i utdanningen og studentmangfold skal vektlegges i rekrutteringsarbeidet. Nord universitet har et særskilt ansvar for å ivareta språkene sørsamisk og lulesamisk i lærerutdanningene, og for å sikre rekruttering til disse fagene.

Universitetene og høyskolene har et lovpålagt ansvar for norsk som fagspråk, og institusjonene skal utarbeide egne språkstrategier. Internasjonaliseringen av forskningen og den økende bruken av engelsk gjør det nødvendig å ha særlig oppmerksomhet om dette arbeidet. Departementet ber om at institusjonene følger utviklingen for norsk som fagspråk og vurderer behovet for å sette inn tiltak. Universitetene og høyskolene er også pålagt å følge *lov om målbruk i offentlig teneste*. Språkrådet påpekte i 2017 at en del institusjoner ikke ivaretar dette ansvaret godt nok.

Kunnskapsdepartementet forventer at institusjonene arbeider aktivt for å fremme karrierer for kvinner og menn i norsk akademia og tilrettelegge for et større mangfold. Departementet viser til tildelingsbrev for 2018 om bekjempelse av seksuell trakassering og forventer at dette arbeidet videreføres.

Universiteter og høyskoler er store og viktige samfunnsinstitusjoner som er avhengig av høy tillit i samfunnet. Styringen er basert på at institusjonene skal ha stor grad av autonomi og faglig frihet. Det er viktig at institusjonene driver forskning og utviklingsarbeid for å utvikle egen virksomhet. Regjeringen har satt ned et lovutvalg som skal gjennomgå og vurdere endringer i regelverket for universiteter, høyskoler og studentsamskipnader. Videre er det satt i gang to interdepartementale arbeidsgrupper som ser på henholdsvis alternative tilknytningsformer for universiteter og statlige høyskoler (mulighetsstudien) og systemet for dimensjonering av utdanning. Departementet har også, i dialog med sektoren, startet et arbeid knyttet til forenkling av målstruktur.

Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2018 (SHoT 2018) viser blant annet at det har vært en økning i rapporterte psykiske plager siden 2010-undersøkelsen. For å motvirke den negative utviklingen vil Kunnskapsdepartementet at universiteter og høyskoler i samarbeid med studentsamskipnadene og andre aktuelle aktører setter inn tiltak for å bygge opp og opprettholde et inkluderende, trygt og åpent studiemiljø.

1.2 Prioriteringer i statsbudsjettet for 2019

Det er følgende hovedprioriteringer for 2019 over Kunnskapsdepartementets budsjett over programkategori 07.60 Høyere utdanning:

- 161 mill. kroner til oppgradering av universitets- og høyskolebygg for å møte nye og endrede behov i undervisnings- og forskningsformer, samarbeid mellom fagmiljøer og mer sikker digital tilrettelegging i drift, undervisning og forskning

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

- 25 mill. kroner til styrking av *Diku's kvalitetsprogrammer* for å stimulere utdanningsinstitusjonenes arbeid med kvalitet gjennom utlysning av flere Sentre for fremragende utdanning som skal bidra til utvikling av undervisning og læringsmåter
- 17,5 mill. kroner årlig til et fireårig program for informasjonssikkerhet i universitets- og høyskolesektoren for blant annet å forbedre evnen til å oppdage og håndtere trusler mot forskningsnettverket, og inkludere tiltak som analyseverktøy og kompetanseheving.
- 15 mill. kroner i økning til programmet FORNY2020 for økt næringsmessig utnyttelse av offentlig finansierte forskningsresultater i Norge
- 15 mill. kroner til støtte til pågående strukturprosesser for samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon og sammenslåinger
- 10 mill. kroner til en pilotordning for kommunal praksis i helse- og sosialfagutdanningene for å bedre kvaliteten i de kommunale helse- og velferdstjenestene gjennom utdanninger som er bedre tilpasset kompetansebehovene og som øker rekrutteringen av disse kandidatene til kommunene
- 219,4 mill. kroner til videreføring og opptrapping av studieplasser i sykepleie, og konsekvensjustering av øvrige studieplasser som Stortinget har vedtatt i statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett i 2014–18
- 103,3 mill. kroner til videreføring av rekrutteringsstillinger som Stortinget vedtok i statsbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett for 2018
- 3 mill. kroner i økt bevilgning til nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d.
- Tilsagn om tilskudd til 3 400 nye studentboliger og videreføring av økte kostnadsrammer og tilskuddssatser.

I tillegg har Stortinget i forbindelse med budsjettforliket vedtatt midler over kap. 260 til følgende:

- 8,5 mill. kroner til 207 nye studieplasser
- 6,8 mill. kroner til 16 nye rekrutteringsstillinger
- 10 mill. kroner til medisinsk utstyr og inventar ved SEARCH ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet Høyland
- 5 mill. kroner til en utredningspakke for å planlegge en masterutdanning i klinisk medisin
- 3,9 mill. kroner til Senter for yrkesfag ved Universitetet i Agder
- 1,3 mill. kroner til en sorgstudie etter 22. juli ved Senter for krisepsykologi ved Universitetet i Bergen
- 2,6 mill. kroner (halvårsvirkning) til Senter for orientalske språk ved MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn
- 1 mill. kroner (halvårsvirkning) til Høyskolen for dansekunst
- 0,5 mill. kroner (halvårsvirkning) til et professorat i antisemittisme ved MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn
- 1 mill. kroner i utviklingsmidler til Samisk Høgskole knyttet til opprettelse av deltidsstudieplasser i sykepleieutdanning på samisk som tilbys ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

Orientering om statsbudsjettet 2019 for universitet og høyskolar gir en oversikt over midler til universitets- og høyskolebygg over Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementets budsjett.

For en mer utfyllende omtale av satsingene viser vi til Innst. 12 S (2018–2019) og Prop. 1 S (2018–2019) for Kunnskapsdepartementet.

2. Mål

2.1 Om målstrukturen

Departementet er i dialog med institusjonene om behovet for å forenkle målstrukturen for universiteter og høyskoler. Dagens målstruktur ble sist revidert og forenklet i 2015–2016. Det tas sikte på å innføre eventuelle endringer fra 2020.

For 2019 gjelder fortsatt de fire overordnede og langsiktige målene og nasjonale styringsparametre som departementet har fastsatt for høyere utdanning og forskning. Statlige universiteter og høyskoler skal selv fastsette egne virksomhetsmål og relevante styringsparametere som gjenspeiler institusjonens profil og utviklingsstrategi. Virksomhetsmålene skal bidra til å nå de overordnede målene, jf. Prop. 1 S (2019–2020).

1. Høy kvalitet i utdanning og forskning
2. Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling
3. God tilgang til utdanning
4. Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

Departementet har fastsatt nasjonale styringsparametre på resultatområder som har særlig oppmerksomhet i styringen av sektoren. Departementet forventer at institusjonen vurderer egne resultater og ambisjoner på de nasjonale styringsparametrene. Se nærmere omtale av de overordnede målene i *Orientering om statsbudsjettet 2019 for universitet og høyskolar*.

Mål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning	Mål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling	Mål 3: God tilgang til utdanning
- andelen studenter på bachelorutdanning som gjennomfører på normert tid - andelen studenter på masterutdanning som gjennomfører på normert tid	- andel mastergradskandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning - bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk	kandidattall på helse- og lærerutdanningene¹

¹ Kandidatmåltall fremgår av *Orientering om statsbudsjettet 2019 for universitet og høyskolar*.

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

• andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år • skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten • faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter • antall publikasjonspoeng per faglig årsverk • verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk • andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter	• andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk • andel forskningsinnsats i MNT-fag	
Mål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem		
• antall studiepoeng per faglig årsverk² • andel kvinner i dosent- og professorstillinger • andel midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger • andel av samlingene og objektene ved universitetsmuseene som er tilstrekkelig sikret og bevart		

Se Database for statistikk om høgre utdannings (DBH) nettside for dataspesifikasjon.

2.2 Om utviklingsavtaler

Departementet har gradvis innført en ordning med flerårige utviklingsavtaler mellom departementet og hver av de statlige institusjonene, jf. Prop. 1 S (2018–2019). Utviklingsavtalene skal bidra til høy kvalitet og en mangfoldig sektor gjennom tydeligere institusjonsprofiler og bedre arbeidsdeling.

Departementet inngikk avtaler med fem pilotinstitusjoner fra 2017 (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger, Universitetet i Sørøst-Norge og Høgskolen i Østfold) og med fem nye pilotinstitusjoner fra 2018 (Nord universitet, Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet, Høgskulen på Vestlandet, Universitetet i Bergen og Høgskolen i Innlandet). Gjennom tildelingsbrevet for 2019 inngår departementet avtaler med de gjenværende elleve institusjonene. Avtalen gjelder fra 2019.

² Sammen med de andre styringsparametrene under mål 1 og 2 gir denne styringsparameteren indikasjoner på utviklingen i effektiviteten ved den enkelte institusjonen.

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

Innholdet i avtalen er i hovedsak utarbeidet etter initiativ fra institusjonen, men departementet har også tatt initiativ til at enkelte forhold bør inngå i avtalene. En forutsetning for utviklingsavtalen er at departementet og institusjonen er enige om innholdet. Målene i utviklingsavtalen skal være en integrert del av eller samordnet med målstrukturen til institusjonen.

Utviklingsavtalen skal bidra til den faglige utviklingen ved institusjonen og være til støtte for styret. Avtalen røkkes ikke ved det ansvaret styret har for planer, strategier og forvaltning. Avtalen skal tjene som instrument for å løfte områder der styret og ledelsen ser behov for særskilt oppmerksomhet. Utviklingsavtalen skal også være et virkemiddel for nasjonal koordinering på frivillig basis.

Departementet tar sikte på at alle institusjonene på sikt skal ha samme avtaleperiode. Etter departementets vurdering vil et system med utviklingsavtaler der avtalene starter og slutter samtidig, være viktig for å nå målet om bedre arbeidsdeling.

Departementet er i dialog med sektoren om behovet for å forenkle målstrukturen for universiteter og høyskoler. Utviklingsavtalene må ikke føre til mer byråkrati, men heller bidra til å effektivisere og forbedre styringen. Departementet tar sikte på å innføre eventuelle endringer fra 2020.

I Prop. 1 S (2017–2018) ble det signalisert at Kunnskapsdepartementet ville legge fram forslag til finansieringsmodell for utviklingsavtaler i statsbudsjettet for 2019. På bakgrunn av arbeidet med mulig forenkling av systemet for mål- og resultatstyring, vil departementet ikke nå knytte særskilt finansiering til utviklingsavtalene.

2.3 Utviklingsavtale med Nord universitet

Innholdet i avtalen er utarbeidet gjennom en prosess i 2017 med innspill fra institusjonen og dialog med departementet blant annet i fellesmøte for institusjonene som inngikk utviklingsavtaler samtidig og i etatsstyringsmøtet.

Målene i utviklingsavtalen skal realiseres innen våren 2020. Endelig rapport om måloppnåelse skal inngå i universitetets *Årsrapport 2019–2020*.

Målene i avtalen skal kunne realiseres innenfor eksisterende finansielle ressurser. Dersom økonomiske virkemidler knyttes til i avtaleperioden, tar departementet initiativ til dialog om eventuell justering av avtalen slik at den tilpasses nye forutsetninger.

Institusjonen skal omtale status for oppfølging av utviklingsavtalen i årsrapporten hvert år. Her skal det fremgå hva som er status på måleparametre/milepæler sammenlignet med utgangspunktet for avtalen.

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

Utviklingsmål for Nord universitet

Med utgangspunkt i Nord universitets Strategi 2020 inneholder utviklingsavtalen fem utviklingsmål som det i avtaleperioden skal være spesiell oppmerksomhet på.

Kompetanseutvikling, utdanningskvalitet og studieportefølje, lærerutdanning, faglig profil og studiestedsstruktur, campusutvikling og digitalisering prioriteres i perioden. Dette representerer områder hvor universitetet både har styrker og utfordringer.

Nord universitets profil med tre tematiserte profilområder; Blå og grønn vekst, Innovasjon og entreprenørskap og Velferd, helse og oppvekst skal videreutvikles og bidra til at universitetet tydeliggjør sin posisjon i universitetslandskapet i Norge og internasjonalt.

Universitetets visjon i Strategi 2020 er «globale utfordringer - regionale løsninger».

Universitetets identitet er kombinasjonen av tematiske profilområder og profesjonsutdanninger. Sterke fagmiljøer innen de ulike områdene gir grunnlag for en tverrfaglig tilnærming til forskning og undervisning som skal bidra til å nå visjon og målsettinger.

Hovedutfordringen er å få stor nok andel førstestillingskompetanse og toppkompetanse samt kvalitetsarbeid for å høyne kvaliteten i universitetets studieprogram. Dette er utfordringer som må prioriteres tidlig i strategiperioden både for å realisere universitetets overordnede målsettinger og for å kunne svare på krav fra NOKUT. Styret har vedtatt en plan for kompetanseutviklingen.

I tillegg er universitetets desentrale struktur en utfordring i arbeidet med å skape en helhetlig faglig satsing både innenfor forskning og utdanning.

Utviklingsmål 1: Kompetanseutvikling

Med bakgrunn i universitetets kompetanseplan skal første- og toppstillingskompetansen økes. Dette skal styrke doktorgradsområdene, de faglige profilområdene og utdanningene. Økt kompetanse skal bidra til positiv utvikling på publisering og forskningsinntekter samtidig som det styrker den forskningsbaserte utdanningen og undervisningskompetansen.

Mål:

-Nord universitet skal øke andel faglige ansatte med første- og toppkompetanse med vekt på styrking av doktorgradsområdene, de faglige profilområdene og undervisningskompetansen.

Måleparametre:

- *Andel fagansatte i førstestilling skal være minst 65 % ved utgangen av 2019.*
- *Andel fagansatte med toppkompetanse skal være minst 23 % ved utgangen av 2019.*
- *Økt kompetanse skal bidra til bedre resultater innenfor utvalgte parametre:*
 - o Innen 2020 skal antall publikasjonspoeng per faglig årsverk være på minst 1,0.*
 - o Innen 2020 skal bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglige årsverk være på minst 60.000 kr.*
 - o Innen 2020 skal tildeling fra EUs rammeprogrammer være på minimum 10 MNOK per år.*

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

Utviklingsmål 2: Utdanningskvalitet og studieportefølje

Innledende tilsyn fra NOKUT i 2016 påpekte at «Studieporteføljen ved Nord universitet er stor og fremstår ikke fullt ut som samkjørt og konsolidert ...». Samordning og effektivisering av den samlede studieporteføljen skal gjennomføres for å sikre en god utdanningskvalitet som er attraktiv for studentene. Kvaliteten på utdanningene skal utvikles gjennom det systematiske kvalitetsarbeidet med særlig vekt på studieledelse, gjennomføringsgrad og læringsutbytte. Utdanningene skal være relevante for samfunns- og arbeidsliv.

Mål:

-Nord universitet skal styrke utdanningskvaliteten med grunnlag i et systematisk akkrediterings- og kvalitetsarbeid. Undervisningen skal være forskningsbasert. Studieporteføljen skal tilpasses faglige strategier. Det skal også tilrettelegges for økt internasjonalisering.

Måleparametre:

- *Utvikle og implementere et nytt kvalitetssikringssystem som sikrer godt læringsutbytte og systematiserer akkrediteringsarbeidet.*
- *Studieporteføljen skal struktureres med mål om færre studieprogram .*
- *Implementere et program for opplæring og utvikling av studieprogramledelse.*
- *Øke andel studenter på bachelor- og masterutdanning som gjennomfører på normert tid.*
- *Utvikle et meritteringssystem som legger til rette for at vitenskapelig ansatte systematisk bygger pedagogisk kompetanse og gir merittering av fremragende undervisere innen utgangen av 2019.*
- *Alle studieprogram skal ha internasjonalisering som en del av læringsutbyttet.*

Utviklingsmål 3: Lærerutdanning

Lærerutdanningene er en nasjonal satsning, og viktig for utviklingen av hele regionen der Nord universitet har studiesteder. Utdanningene skal være relevante, attraktive og med et særpreg som er i tråd med universitetets profilområder. For å imøtekomme regionens behov skal universitetet uteksaminere et tilstrekkelig antall godt kvalifiserte og reflekterte kandidater som kan tilpasse seg fremtidens skole. Forskningsbaserte utdanninger skal gi studentene opplæring i forskningsmetoder og innsikt i forskning. Forskingen innenfor lærerutdanningene skal bidra til å fremme ny kunnskap om profesjonspraksis og de faglige fordypningene i studiene.

Mål:

-Nord universitet skal videreutvikle kvaliteten på lærerutdanningene med særlig vekt på grunnskolelærerutdanningene, og bidra til å øke kunnskap og forskningsaktivitet på utøvelsen av læreryrket.

Måleparametre:

- *Gjøre grunnskolelærerutdanningen mer attraktiv og øke antall kvalifiserte søkere.*
- *Doble antall publiseringspoeng som knyttes mot lærerutdanningene fra 2016-nivå, og øke eksterntfinansierte forskningsprosjekter.*

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

- Øke samhandlingen med skoler, skolemyndigheter og andre aktuelle partnere i Nordland og Trøndelag.
- Videreutvikle samarbeidet med UiT om rekruttering til lærerutdanningene, samt utviklingen av disse.

Utviklingsmål 4: Faglig profil

Nord universitets faglige profil definerer universitetets faglige satsinger. Profilene skal være på tvers av de enkelte fakultet og de enkelte doktorgradsområdene, og baserer seg på en forståelse av at de utfordringene samfunnet står ovenfor krever tverrfaglig forskning og forskningsbasert utdanning med både regional, nasjonal og internasjonal orientering. Satsingene understøtter mål i Langtidsplan for forskning og utdanning og regjeringens Nordområdestrategi. Nord universitet skal være en sterk og synlig aktør på forskningsbasert kunnskap om nordområdene.

Mål:

-Nord universitet skal tydeliggjøre og videreutvikle profilområdene Blå og grønn vekst, Velferd, helse og oppvekst og Innovasjon og entreprenørskap.

Måleparametre:

- Øke antall forskningsprosjekter innenfor Blå og grønn vekst, Velferd, helse og oppvekst og Innovasjon og entreprenørskap som også støtter ph.d.-programmene.
- Økt andel studieprogrammer med relevans til Blå og grønn vekst, Velferd, helse og oppvekst og Innovasjon og entreprenørskap som også støtter ph.d.-programmene.
- Videreutvikle og styrke det faglige samarbeidet med UiT og UiB på det marine fagfeltet.

Utviklingsmål 5: Studiestedsstruktur, campusutvikling og digitalisering

En særlig utfordring for Nord universitet med stor spredning i studiesteder er å ha en studiestedsstruktur som støtter opp om forsknings- og undervisningsstrategi, samt randsonopolitikk.

Den geografiske spredningen av studiesteder skaper et særskilt behov for fleksible arbeids- og læringsformer. Samarbeid internt og over store geografiske avstander skal sikres på en kostnadseffektiv og kvalitativt god måte. Gode digitale løsninger er en forutsetning for å bygge den nye organisasjonen og hente ut gevinster av fusjonen mellom tidligere Universitetet i Nordland, Høgskolen i Nord-Trøndelag og Høgskolen i Nesna.

Mål:

-Nord universitet skal tilby attraktive studiesteder med effektive og kvalitativt gode lærings- og arbeidsmiljø.

Måleparametre:

- Beslutte ny studiestedsstruktur innen utgangen av februar 2019, som inneholder prinsipper for differensiering av faglig og administrativ aktivitet ved de ulike studiestedene.
- Beslutte en helhetlig campusutviklingsplan for Nord universitet basert på fremtidig studiestedsstruktur innen sommeren 2019.

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

- *Utvikle en plan for digitalisering som bidrar til fleksible arbeids- og læringsformer for studenter og ansatte innen utgangen av 2018.*

3. Budsjett for 2019

Stortinget har vedtatt statsbudsjettet for 2019, jf. Innst. 12 S (2018–2019) og Prop. 1 S (2018–2019). Vi ber institusjonen merke seg føringene og forventningene som Stortinget har vedtatt.

3.1 Budsjettvedtak kap. 260 post 50

Stortinget har bevilget totalt 35,6 mrd. kroner over kap. 260 post 50 i 2019 til universiteter og statlige høyskoler. Det ligger til grunn en pris- og lønnsøkning på 2,9 pst. og et avbyråkratisering- og effektiviseringskutt på 0,5 pst. fra 2018 til 2019.

Kunnskapsdepartementet tildeler med dette **1 402 484 000 kroner** til Nord universitet. Tabellen nedenfor viser saldert budsjett for 2018, endringene i budsjettrammen fra 2018 til 2019 og saldert budsjett for 2019.

Tabell 1	Beløp (i kroner)
Saldert budsjett for 2018, jf. Innst. 12 S (2017–2018)	1 370 763 000
Konsekvensjusteringer	-3 279 000
Justering for pris- og lønnsøkning	39 657 000
Andre budsjettendringer	2 069 000
Resultatbasert uttelling åpen budsjettramme	-8 633 000
Resultatbasert uttelling lukket budsjettramme	1 907 000
Saldert budsjett for 2019, jf. Innst. 12 S (2018–2019)	1 402 484 000

For en forklaring av de enkelte endringene vises det til *Orientering om statsbudsjettet 2019 for universitet og høyskolar*.

3.2 Budsjettvedtak kap. 281 post 01

Stortinget har bevilget totalt 195,7 mill. kroner over kap. 281 post 01 i 2019 til felles tiltak for universiteter og høyskoler som skal bidra til kvalitetsutvikling og samordning innenfor høyere utdanning og forskning.

Midlene som står oppført i tabellen nedenfor, tildeles med dette til Nord universitet.

Tabell 2 Midler over kap. 281 post 01	Beløp i kroner
<i>Tiltak</i>	
Utvikling og drift av partnerskap i grunnskolelærerutdanningene	3 430 000

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

Utvikling og drift av partnerskap i grunnskolelærerutdanningene

I 2017 og 2018 tildelte departementet midler til utvikling og drift av partnerskap i grunnskolelærerutdanning, med sikte på å styrke praksisopplæring og FoU-samarbeid gjennom lærerutdanningsskoler. Midlene videreføres i 2019 og skal brukes i tråd med det som er fastsatt i supplerende tildelingsbrev av 26. juni 2017.

De tildelte midlene kan kreves helt eller delvis tilbakebetalt dersom de ikke benyttes i samsvar med forutsetningene.

3.3 Budsjettvedtak kap. 281 post 45

Stortinget har bevilget totalt 9,3 mill. kroner over kap. 281 post 45 til utstyr og vedlikehold for universiteter og høyskoler.

3.4 Fullmakter

Stortinget har gitt de statlige universitetene og høyskolene særskilte fullmakter som fornyes for ett år av gangen i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet. I tillegg har departementet delegert en rekke administrative fullmakter til institusjonene. En fullstendig oversikt over delegerte fullmakter finnes vedlagt.

4. Andre forutsetninger og krav

4.1 Inkluderingsdugnad

Institusjonen skal arbeide systematisk for å realisere regjeringens inkluderingsdugnad og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden.

Institusjonen skal i årsrapporten redegjøre for hvordan institusjonens rekrutteringsarbeid har vært innrettet for å nå 5 pst.-målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden. Dersom institusjonen har hatt nyansettelser i rapporteringsperioden, skal andelen som har nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en rapporteres i årsrapporten. Dersom institusjonen har færre enn fem nyansettelser i perioden, skal prosentandelen ikke rapporteres i årsrapporten, for å sikre personvernet til de nyansatte. For disse virksomhetene kan det være aktuelt å ha en lengre måleperiode (enn ett år) før måltallet rapporteres. I årsrapportens kapittel 4 skal alle virksomheter vurdere arbeidet opp mot målene for dugnaden; hva som har vært vellykkede tiltak, hva som har vært utfordringer, og hvorfor virksomheten eventuelt ikke har lyktes med å nå målene for dugnaden, jf. Rundskriv H-3/18.

4.2 Motvirke arbeidslivskriminalitet

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. Institusjonen skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. Institusjonen

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet, jf. Rundskriv H-8/17.

4.3 Sikkerhet og beredskap

Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren

skal ligge til grunn for arbeidet på dette feltet. KD minner også om det ansvaret som nå påligger den enkelte virksomhet i etterlevelse av den nye personvernlovgivningen.

Institusjonen skal i *Årsrapport (2019–2020)* rapportere om følgende:

1. Informasjonssikkerhet: Har institusjonen innført rutine for å håndtere uønskede digitale hendelser?
2. Øvelser: Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2018 eller 2019, og er læringspunktene fra øvelsen fulgt opp gjennom dokumenterte tiltak? Beskriv kort hvilken type øvelse som ble gjennomført.

Dersom ett eller begge spørsmål besvares med "nei", må institusjonen opplyse om hvorfor tiltaket ikke er gjennomført og presentere en forpliktende plan for når og hvordan tiltaket skal gjennomføres.

For virksomheter som har institutter i utlandet, gjelder de ordinære oppgavene og ansvaret for samfunnssikkerhet og beredskap i egen virksomhet også for instituttene i utlandet.

Virksomheter som eier mer enn femti prosent av aksjene i aksjeselskaper, bør vurdere å legge til rette for aksjeselskapets arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

5. Rapportering og resultatoppfølging

5.1 Rapportering om resultater og planer

Universiteter og høyskoler skal innen **15. mars 2019** sende dokumentet *Årsrapport (2018–2019)* til postmottak@kd.dep.no, med kopi til Riksrevisjonen og Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). *Årsrapport (2019–2020)* skal sendes inn innen **15. mars 2020**. Departementet gjør oppmerksom på at årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettside innen 1. mai, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3.

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk. Årsrapporten skal også inneholde planer og budsjett og annen informasjon av betydning for departementets styring og oppfølging, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3. Nærmere krav til årsrapportene fremgår av dokumentet *Rapporteringskrav for årsrapport (2018–2019)* vedlagt fjorårets tildelingsbrev, og vedlagte dokument *Rapporteringskrav for årsrapport (2019–2020)*. Dokumentene er også tilgjengelige i DBH.

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

Universiteter og høyskoler skal rapportere data til DBH. Krav til datarapporteringen og fristene gjennom året finnes på DBHs nettsider:

<https://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/rapporteringskrav/>

Institusjonen skal avlegge delårsregnskap og årsregnskap for 2019. Departementet vil i egne brev angi hvilke frister og krav som vil gjelde for delårsregnskapene og årsregnskapet. Departementet viser til Finansdepartementets rundskriv R-11/2018 når det gjelder rapportering av regnskapsopplysninger til statsregnskapet for 2019.

En oversikt over hovedtrekkene i styringsdialogen mellom departementet og institusjonene er vedlagt.

5.2 Budsjettforslag for 2021

Departementet bruker satsingsforslagene til å identifisere de viktigste behovene i universitets- og høyskolesektoren. Institusjonene må utarbeide eventuelle satsingsforslag om økt bevilgning i tråd med vedlagte veiledning.

Frist for innsendelse av budsjettforslag for 2021 er **1. november 2019**. Forslagene sendes til postmottak@kd.dep.no. Se vedlegget *Veiledning for fremstilling av budsjettforslag for 2021*.

5.3 Styringsdialogen i 2019

Etatsstyringsmøtene skal være en strategisk dialog mellom departementet og institusjonens styre om institusjonens utvikling. Sentrale temaer i møtene er institusjonens profil, ambisjoner, strategiske prioriteringer og utfordringer sett i lys av nasjonale mål og prioriteringer, samt institusjonens resultater og rammebetingelser. Oppfølging av utviklingsavtalen er også en del av styringsdialogen.

Departementet inviterer med dette styret og institusjonens ledelse til etatsstyringsmøte i 2019. Etatsstyringsmøtet med dialog om utviklingsavtaler har en tidsramme på to timer og er berammet til **4. juni 2019**. Møtet vil finne sted på Nord universitets campus i Bodø. Samme dag vil departementet også besøke institusjonen. Vi ønsker at institusjonen utarbeider et program for besøket med en tidsramme på 2–3 timer i tillegg til etatsstyringsmøtet. Vi ber om at deltakerliste sendes departementet senest to uker før møtedato. Departementet forventer at delegasjonen er bredt sammensatt.

Styret kan melde inn strategisk viktige saker for institusjonen til etatsstyringsmøtet samtidig med innsending av *Årsrapport (2018–2019)* **15. mars 2019** eller med deltakerliste. Til hver innmeldte sak skal det gis bakgrunnsinformasjon på inntil en halv side.

Departementet sender institusjonen dagsorden i god tid før møtet. Institusjonen får en skriftlig tilbakemelding fra departementet på bakgrunn av *Årsrapport (2018–2019)*,

Tildelingsbrev 2019 – Nord universitet

tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2019, resultatrapporteringen til DBH og dialogen i etatsstyringsmøtet.

Med hilsen

Knut Børve (e.f.)
ekspedisjonssjef

Rolf L. Larsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg oppgitt nedenfor finnes på Kunnskapsdepartementets nettside:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tildelingsbrev-til-universiteter-og-hoyskoler-2019/id2622008/>

- *Orientering om statsbudsjettet 2019 for universitet og høyskolar*
- *Fullmakter*
- *Hovedtrekk styringsdialogen*
- *Rapporteringskrav for årsrapport (2019–2020)*
- *Veiledning for fremstilling av budsjettforslag for 2021*

Kopi til
Riksrevisjonen
Fylkesmannen i Nordland
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Nord studentsamskipnad
Norsk senter for forskningsdata
Sametinget

DET KONGELIGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Nord universitet
Postboks 1490
8049 BODØ

Deres ref

Vår ref

Dato

18/5604-3

7. desember 2018

Tildeling Nord universitet - Supplerende tildelingsbrev 2018 - kap. 226, post 21 - studentrekruttering - GLU 1–7

Kunnskapsdepartementet (KD) viser til at det er behov for flere kvalifiserte lærere i skolen, og at det er rekrutteringsutfordringer til lærerutdanning, særlig til GLU 1–7. Derfor er det i revidert nasjonalbudsjett i 2018 avsatt midler til rekrutteringsarbeid.

Departementet ser behov for at det fram mot opptaket i 2019 gjøres en ekstra innsats for å rekruttere studenter til GLU 1–7. Nord universitet tildeles med dette **1 800 000** kroner over kap. 226 post 21 til slike rekrutteringstiltak. Beløpet blir utbetalt til konto nr. 7694 05 00660.

Tiltak skal utvikles og iverksettes i samarbeid med skoleeiere i regionen. Rekruttering av mannlige studenter og studenter med innvandrerbakgrunn skal vektlegges særskilt

Departementet ser gjerne at institusjonene samarbeider og deler erfaringer om rekrutteringstiltak. KD vil iverksette tiltak på nasjonalt nivå, og ønsker å være i dialog med institusjonene om hvordan lokale og nasjonale tiltak best kan støtte opp under hverandre. Vi ber derfor om at institusjonen innen **14. desember** melder inn en kontaktperson til KDs koordinator Ragnhild-Irene-Skaara.Imset@kd.dep.no. Hensikten er at KD og institusjonene kan ha jevnlig kontakt, slik at vi i fellesskap kan få til en helhetlig og målrettet prosess.

Vi viser til ordinært tildelingsbrev for krav til forvaltning av midlene. Vi ber om at det rapporteres om bruk av midlene i forbindelse med *Årsrapport (2019-2020)*, med frist 15. mars 2020.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842
182

Avdeling
Avdeling for høyere
utdanning, forskning
og internasjonalt
arbeid

Saksbehandler
Ellen Birgitte Levy
22 24 74 22

Med hilsen

Matias Nissen-Meyer (e.f.)
avdelingsdirektør

Ellen Birgitte Levy
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Arkivsak-dok.	19/00043-1
Saksansvarlig	Bjørn Olsen
Saksbehandler	Eva Helene Skaiaa

Saksgang

LANGTIDSDAGSORDEN 11. JANUAR

Forslag til vedtak:

Følgende langtidsdagsorden gjelder pr. dato:

31. januar

Rektor rapporterer
Personalpolitikk
Status formidling
Kompetanseplan 2022
Oppfølging NOKUT
Stuedstedsstruktur skisse DP5
Plan 2019 årsrapport
Strategiske midler 2019
Justert forskrift eksamen

6. mars

Rektor rapporterer
Stuedstedsstruktur delprosjekt
Årsrapport med styrets beretning og årsregnskap
Studiebarometeret
HMS rapport
FLU budsjett 2019
Oppfølging Nokut

14. mai

Rektor rapporterer
Stuedstedsstruktur
Kompetanseplan
Etatstyringsmøtet
Handlingsplan for likestilling og antidiskriminering

14. juni

Rektor rapporterer

Tilstandsrapport for sektoren – forbedringer nye tiltak

Foreløpig studieportefølje

Prognoser og underveisetableringer plan 2019 inkl. årsregnskap 1. tertial

Lokale lønnsforhandlinger

Studiestedstruktur

10. september

Oppfølging etatstyringsmøtet

Budsjett foreløpige rammer

Styrets møteplan

Eierstyring Nords selskaper

Satsinger utenfor rammen, forslag

23. oktober

Satsinger utenfor rammen

Delårsregnskap 2. tertial

Endelig studieportefølje

Kvalitetsrapport for utdanning

Etablering av nye studier

11. desember

Budsjett endelige rammer

Arkivsak-dok. 19/00044-1
Saksansvarlig Bjørn Olsen
Saksbehandler Eva Helene Skaiaa

Saksgang

ORIENTERINGER 11. JANUAR

Forslag til vedtak:

Styret tar følgende til orientering:

Kunnskapsdepartementet

- 1) Justering av styregodtgjørelse for statlige universiteter og høyskoler med virkning fra 1. januar 2019, datert 14.12.18
- 2) Forlengelse av styrets funksjonsperiode og styremedlemmenes tjenestetid ved Nord universitet, datert 21.12.18. Kopi av brev til fagforeningene ved Nord universitet.

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
Postboks 6768 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

16/3902-62

14. desember 2018

Justering av styregodtgjørelser for statlige universiteter og høyskoler med virkning fra 1. januar 2019

Det vises til brev av 27. desember 2017 angående styrehonorarene ved de statlige universitetene og høyskolene.

Departementet har nå foretatt en regulering av honorarsatsene, som vil være gjeldende fra 1. januar 2019. De nye satsene er som følgende:

Styreverv	Grunngodtgjørelse pr. år	Honorar pr. styremøte der man deltar	
		Styremøter inntil 4 timer	Heldagsstyremøter
Eksterne styreledere	kr.115.700	kr.10.500	kr.15.800
Ekstern styreleder NTNU	kr.157.900	kr.10.500	kr.15.800
Øvrige styremedlemmer	kr. 63.100	kr.7.400	kr.10.500
Varamedlemmer til styret	0	kr.7.400	kr.10.500

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
872 417 842

Avdeling

Saksbehandler
Gunnar Havnerås
22 24 75 32

Møtehonorerar for det enkelte styremøte utbetales til styremedlemmer som har vært til stede på styremøtet.

Det presiseres at det ikke gis egen godtgjørelse for møter avholdt på ekstraordinært vis, for eksempel telefon-/ video- eller skriftlig møte. Deltagelse i og forberedelse til slike møter forutsettes dekket av grunngodtgjørelsen. Det samme gjelder deltagelse på andre arrangementer og møter i egenskap av å være styremedlem.

For øvrig viser vi til departementets brev av 8. desember 2016.

Med hilsen

Rolf L. Larsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Gunnar Havnerås
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Fagforeningene ved Nord universitet

Deres ref

Vår ref

Dato

18/6484-13

21. desember 2018

Forlengelse av styrets funksjonsperiode og styremedlemmenes tjenestetid ved Nord universitet

Vi viser til brev 14. og 18. desember 2018.

Departementet har nå besluttet å forlenge styrets funksjonsperiode og styremedlemmenes tjenestetid. Flertallet av styrets medlemmer har gitt tilbakemelding om at de per positive til forlengelse, og vi har merket oss styremedlemmenes diskusjon av dette i styremøtet 20. desember 2018.

Nord universitet er en sentral samfunnsinstitusjon, og forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø tar sikte på å besøke universitetet tidlig i 2019 for å diskutere universitetets utfordringer og muligheter.

Bakgrunn

Nord universitet utdanner kandidater som er viktige for Norge og for landsdelen, og utvikler ny kunnskap vi trenger for å videreutvikle samfunnet. Departementet mener at Nord universitet i større grad enn i dag bør videreutvikle samarbeidet med samfunnet og nærings- og arbeidslivet.

Styret, som i dag reflekterer at universitetet er resultatet av sammenslåing av Universitet i Nordland, Høgskolen i Nesna og Høgskolen i Nord-Trøndelag, vil også vurdere studiestedstrukturen. Det er sentralt for å styrke universitetets regionale rolle, og det er viktig at styret tar beslutninger på et godt grunnlag.

Departementet har vist til at Nord universitet står overfor en rekke utfordringer, og at styret har tatt tak i og følger opp disse. Departementet har særlig vist til at NOKUT har besluttet å

gjennomføre en revidering av Nord universitets akkreditering av ph.d. i studier av profesjonspraksis. Departementet har videre vist til oppfølgingen av etatsstyringen i 2018 og utviklingsavtalen mellom universitetet og departementet.

Samlet sett mener departementet at Nord universitet står overfor utfordringer som blant annet kan innebære at universitetet ikke fortsatt kan akkrediteres som universitet. Departementet mener dette utgjør et særlig tilfelle, og at departementet kan forlenge styrets funksjonsperiode og styremedlemmenes tjenestetid, jf. universitets- og høyskoleloven § 9-4 femte ledd. Departementet ba om tilbakemelding innen 17. desember dersom noen av styremedlemmene ikke ønsket å fortsette ut over den opprinnelige styreperioden, eller hadde spørsmål eller kommentarer.

Flertallet av styrets medlemmer har gitt tilbakemelding om at de er positive til forlengelse. Departementet har for øvrig merket seg styremedlemmenes diskusjon av dette i møtet 20. desember 2018.

På bakgrunn av dette har departementet i dag besluttet å forlenge styrets funksjonsperiode og styremedlemmenes tjenestetid til 31. juli 2021.

Vi vil nedenfor kommentere temaer fagforeningene ved Nord universitet har tatt opp.

Utfordringer for Nord universitet

NOKUT skal gjennomføre en revidering av Nord universitets akkreditering av ph.d. i studier av profesjonspraksis. Nord universitet må oppfylle kravene i studietilsynsforskriften og studiekvalitetsforskriften. Dersom universitetet ikke oppfyller disse, kan Nord universitet miste universitetsakkrediteringen.

Ved universitetet har det vært en nedgang i kandidater som gjennomfører utdanningene på normert tid, og avlagte studiepoeng har også gått ned. På noen områder når ikke universitetet målene for hvor mange kandidater som skal uteksamineres, og det er en for stor andel ph.d.-kandidater som ikke gjennomfører innen seks år. Universitetet når i for liten grad opp i konkurranse om penger til forskning fra Forskningsrådet og EU, og det publiserer for lite.

Det har vært dialog mellom departementet og universitetet om målene for universitetet og utfordringene det står overfor. Styret har tatt tak i problemene og satt i verk tiltak for å styrke og utvikle universitetet. F.eks. har universitetet et kompetansehevingsprogram for de ansatte og det skal ha en systematisk og jevnlig gjennomgang av studieprogrammene.

Dette er også fulgt opp i utviklingsavtalen som er inngått mellom departementet og styret.

Universitets- og høyskoleloven § 9-4 femte ledd

Det har blitt pekt på at departementet kunne sikret kontinuitet i arbeidet uten å forlenge styreperioden. Departementet viser til at Nord universitet ble opprettet fra 1. januar 2016.

Styreleder og samtlige styremedlemmer oppnevnt av departementet kunne følgelig blitt oppnevnt for en ny periode. Departementet har imidlertid ingen rolle i studentenes og de ansattes valg av styremedlemmer. Styret er et kollegialt organ, og for å få mest mulig kontinuitet blant styremedlemmene samlet sett mener departementet derfor at det i dette tilfellet er mer hensiktsmessig å forlenge styreperioden for alle styremedlemmene.

Departementet kan i særlige tilfeller forlenge styrets funksjonsperiode og styremedlemmenes tjenestetid, jf. universitets- og høyskoleloven § 9-4 femte ledd. Verken loven eller forarbeidene har en nærmere beskrivelse av hva slike særlige tilfeller kan være. Vi legger til grunn at dette innebærer at departementet kan vurdere ulike tilfeller som måtte oppstå. I dette tilfellet har vi kommet til at blant annet muligheten for at Nord universitet kan miste universitetsakkrediteringen, innebærer at situasjonen er så alvorlig at det utgjør et særlig tilfelle, jf. over.

Loven har heller ikke beskrivelser av hvilken prosess som skal eller bør følges ved en forlengelse. Det er omtalt slik i forarbeidene, jf. Ot.prp. nr. 71 (2008-2009):

"Kunnskapsdepartementet bør i særlige tilfelle kunne forlenge styrets funksjonsperiode og styremedlemmenes tjenestetid. Dette vil gjelde samtlige styremedlemmer, og må skje i samarbeid og overensstemmelse med styremedlemmene. Hvis et styremedlem ikke ønsker forlengt tjenestetid, er utgangspunktet at nytt styremedlem velges eller oppnevnes. [...]"

Det er ikke et krav om at styret må ha behandlet spørsmålet om forlengelse. Det er klart at departementet ikke kan pålegge et styremedlem å fortsette i styret ut over tiden styremedlemmet opprinnelig er oppnevnt for, men det er ikke nærmere beskrevet hvordan dialogen mellom departementet og det enkelte styremedlem skal være.

I dette tilfellet sendte departementet brev 11. desember 2018 til samtlige styremedlemmer og varamedlemmet oppnevnt av departementet. Dette innebar ikke at departementet hadde truffet beslutning om forlengelse. Departementet viste til at departementet mener det er hensiktsmessig å forlenge styrets funksjonsperiode og styremedlemmenes tjenestetid, og ba om tilbakemeldinger, spørsmål eller kommentarer. Videre ba departementet styreleder om å sørge for at varamedlemmene valgt av og blant de ansatte og studentene ble orientert om departementets vurderinger, slik at de også kunne gi tilbakemelding. På bakgrunn av enkelte av tilbakemeldingene, avventet departementet endelig beslutning om forlengelse til etter at styremedlemmene hadde diskutert dette i styremøtet 20. desember 2018.

Departementet legger til grunn at dette er i tråd med forutsetningene om at forlengelse skal skje i samarbeid og overensstemmelse med styremedlemmene.

Med hilsen

Rolf L. Larsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Erling H. Dietrichson
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Nord universitet

KOP

Arkivsak-dok. 19/00045-1
Saksansvarlig Bjørn Olsen
Saksbehandler Eva Helene Skaiaa

Saksgang

REFERATER 11. JANUAR

Forslag til vedtak:

Styret tar følgende referater til etterretning:

Utdanningsutvalget

- 1) Møte 28.11.18
- 2) Møte 05.12.18

IDF

- 1) Møte 09.01.18 (ettersendes)

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger

- 1) Møte 18.12.18

MØTEPROTOKOLL

Utdanningsutvalget

Dato: 05.12.2018 kl. 11:00 – 15:45

Sted: Bodø

Arkivsak: 16/00945

Tilstede: Hanne Solheim Hansen (Prorektor)
Ingjerd Gåre Kymre (Prodekan FSH)
Marit Bjørnevik (Prodekan FBA)
Hugo Nordseth (Prodekan FSV)
Bente Aina Ingebrigtsen (Prodekan FLU)
Levi Gårseth-Nesbakk (Prodekan HHN)
Annette Holmen Sjøset (Studentparlamentet)
Tord Apalvik (Studentparlamentet)
Oddbjørn Haugen (Studentparlamentet), skype
Andreas Kroknes (Studentparlamentet)

**Møtende
varamedlemmer:** Gabriel Brunvoll (Studentparlamentet)

Forfall: Karl Kristian Kroken (Studentparlamentet)

Andre: Jan Atle Toska (Studiedirektør)
Monica Brobakk (Enhet for internasjonalisering)
Anders Moe (Universitetsbiblioteket)
Isabell Kibsgaard (Observatør FSH)
Ellen Sirnes (Observatør HHN)
Trine Åsheim Bernhardsen (Observatør FBA)
Wenche Wannebo (sak 74/18)
Heidi Haug Fjone (sak 75/18)
Kirsten Synnøve Gustad Fossan
Runi Hagen
Siri Gro Steinnes
Thorbjørn Aakre
Elin Sommerli
Anne-Lovise Reiche (bisekretær utdanningsutvalget)

Protokollfører: Alf Magne Jacobsen

SAKSKART			Side
Vedtakssaker			
<u>71/18</u>	16/00945-142	Godkjenning av innkalling til møte 5. desember og saksliste	3
<u>72/18</u>	16/00945-143	Godkjenning av protokoll fra Utdanningsutvalgets møte 28. november 2018	3
<u>73/18</u>	16/01173-40	Møteplan for utdanningsutvalget - vårsemesteret 2019	4
<u>74/18</u>	18/01814-12	Reakkreditering 2018 - Bachelor i farmasi (oppfølging av rektors vedtak fra 2017)	5
<u>75/18</u>	17/04288-14	Reakkreditering 2018- Videreutdanning i psykisk helsearbeid	6
<u>76/18</u>	16/01173-41	Drøfting av ambisjonsnivå i arbeid med akkreditering og reakkreditering	7
<u>77/18</u>	18/03774-4	Reakkreditering av eksisterende studieprogrammer ved Nord universitet - plan for 2019	8
<u>78/18</u>	15/05281-17	Studiekalender for studieåret 2019-2020	9
Orienteringssaker			
<u>23/18</u>	18/03635-4	Drøfting og innspill - ulike problemstillinger i forbindelse med akkrediteringer	10
<u>24/18</u>	18/04324-2	Høring – Justering av NOKUTs kriterier / godkjenningspraksis for generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning	10
<u>25/18</u>	18/04629-1	Studentdemokratiet ved Nord universitet; om studentparlamentet, rollebeskrivelse og opplæring for studenttillitsvalgt	10

Sted, 05.12.2018

møteleder

71/18 Godkjenning av innkalling til møte 5. desember og saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	05.12.2018	71/18

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget godkjenner innkalling til møte 5. desember 2018 og saksliste.

Møtebehandling

Sak om Digital eksamen ble meldt inn under eventuelt av Levi Gårseth-Nesbakk, men enighet om at denne flyttes til neste møte.

Votering

Enstemmig

Vedtak

Utdanningsutvalget godkjenner innkalling til møte 5. desember 2018 og saksliste.

72/18 Godkjenning av protokoll fra Utdanningsutvalgets møte 28. november 2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	05.12.2018	72/18

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget godkjenner protokoll fra utdanningsutvalgets møte 28. november 2018.

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Vedtak

Utdanningsutvalget godkjenner protokoll fra utdanningsutvalgets møte 28. november 2018.

73/18 Møteplan for utdanningsutvalget - vårsemesteret 2019

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	05.12.2018	73/18

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget vedtar følgende møteplan for våren 2019:

- 25. januar, skype-møte, kl. 10.00 – 14.00
- 28. februar, skype-møte, kl. 11.30 – 15.30
- 11. april, fysisk møte Stjørdal, kl. 11.00 – 16.00
- 06. juni, fysisk møte Bodø, kl. 11.00 – 16.00

Møtebehandling

Det ble i møtet gjort følgende endringer i forslag til møteplan for våren 2019:

Møte 28. februar omgjøres til fysisk møtet og avholdes i Stjørdal, kl 11.00 – 16.00.

Møte 11. april, fysisk møte flyttes fra Stjørdal til Bodø.

Møte 06. juni, omgjøres til skype møte, flyttes til 05. juni og avholdes kl 12.00 – 16.00.

Votering

Enstemmig

Vedtak

Utdanningsutvalget vedtar følgende møteplan for våren 2019:

- 25. januar, skype-møte, kl. 10.00 – 14.00
- 28. februar, fysisk møte Stjørdal, kl. 11.00 – 16.00
- 11. april, fysisk møte Bodø, kl. 11.00 – 16.00
- 05. juni, skype-møte, kl. 12.00 – 16.00

74/18 Reakkreditering 2018 - Bachelor i farmasi (oppfølging av rektors vedtak fra 2017)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	05.12.2018	74/18

Forslag til vedtak:

1. Utdanningsutvalget anbefaler rektor å reakkreditere *Bachelor i farmasi* under forutsetning av at punkt 2 følges opp.
2. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formell utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for Nord universitet.

Møtebehandling

Saken ble presentert i møtet av saksbehandler Anne-Lovise Reiche. I tillegg deltok studieprogramansvarlig Wenche Wannebo som redegjorde ytterligere for saken og besvarte spørsmål i møtet.

Votering

Enstemmig

Vedtak

1. Utdanningsutvalget anbefaler rektor å reakkreditere *Bachelor i farmasi* under forutsetning av at punkt 2 følges opp.
2. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formell utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for Nord universitet.

75/18 Reakkreditering 2018- Videreutdanning i psykisk helsearbeid

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	05.12.2018	75/18

Forslag til vedtak:

1. Utdanningsutvalget anbefaler at rektor godkjenner (reakkrediterer) studieplan med tilhørende dokumentasjon for videreutdanning i psykisk helsearbeid under forutsetning av at punkt 2 til 4 innfris.
2. Reviderte praksisavtaler må foreligge innen studiestart høsten 2019.
3. Kravet om 10 prosent professor eller dosentkompetanse må innfris innen utgangen av 2019.
4. Fakultetet må redegjøre for hvem som skal være studieprogramansvarlig. Dette bør avklares før studieprogrammet skal publiseres i januar 2019.
5. Det må jobbes videre med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for hele Nord universitet.

Møtebehandling

Saken ble presentert i møtet av saksbehandler Siri Grøvnnes Solheim. I tillegg deltok «studieprogramansvarlig» Heidi Haug Fjone og prodekan Ingjerd Gåre Kymre som redegjorde ytterligere for saken og besvarte spørsmål i møtet.

Votering

Enstemmig

Vedtak

1. Utdanningsutvalget anbefaler at rektor godkjenner (reakkrediterer) studieplan med tilhørende dokumentasjon for videreutdanning i psykisk helsearbeid under forutsetning av at punkt 2 til 4 innfris.
2. Reviderte praksisavtaler må foreligge innen studiestart høsten 2019.
3. Kravet om 10 prosent professor eller dosentkompetanse må innfris innen utgangen av 2019.
4. Fakultetet må redegjøre for hvem som skal være studieprogramansvarlig. Dette bør avklares før studieprogrammet skal publiseres i januar 2019.
5. Det må jobbes videre med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for hele Nord universitet.

76/18 Drøfting av ambisjonsnivå i arbeid med akkreditering og reakkreditering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	05.12.2018	76/18

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget ber prorektor for utdanning vurdere og foreslå eventuelle justeringer i opplegget for akkreditering og reakkreditering av studieprogram på bakgrunn av drøftingen i Utdanningsutvalget. Endelig vedtak om endring vedtas av rektor.

Møtebehandling

Saken ble presentert av studiedirektør Jan Atle Toska i møtet og ble fulgt opp av enrunde med diskusjon og innspill fra medlemmene i utvalget.

Enighet om at prorektor legger fram eventuelle forslag til justeringer i opplegget for akkreditering og reakkreditering i utvalget før endelig vedtak om endring utarbeides til rektor.

Votering

Enstemmig

Vedtak

Utdanningsutvalget ber prorektor for utdanning vurdere og foreslå eventuelle justeringer i opplegget for akkreditering og reakkreditering av studieprogram på bakgrunn av drøftingen i Utdanningsutvalget. Forslag med endringer legges fram for utvalget. Endelig vedtak om endring til vedtas av rektor.

77/18 Reakkreditering av eksisterende studieprogrammer ved Nord universitet - plan for 2019

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	05.12.2018	77/18

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget anbefaler rektor å vedta følgende plan for reakkreditering av eksisterende studieprogrammer;

Fak.	Vedtatt plan for reakkreditering 2019
FBA	Forslag kommer 19.1.2018
FLU	<i>Bachelor barnehage- lærerutdanning</i>
FSH	<i>Bachelor i sykepleie</i> <i>Bachelor i vernepleie</i> <i>Bachelor i farmasi</i>
FSV	<i>Årsstudium i personalledelse og kompetanseutvikling</i> <i>Bachelor i Human Resource Management</i> <i>Master i Human Resource Management</i>
HHN	<i>Trafikklærer</i> <i>Årsstudium i trafikkpedagogikk og trafikksikkerhet</i> <i>Bachelor i trafikkpedagogikk og trafikksikkerhet</i>

Møtebehandling

Det ble meldt inn fra prodekan Marit Bjørnevik at FBA ikke ville foreslå noen programmer til reakkreditering i 2019. Fra prodekan Ingjerd Gåre Kymre ble meldt inn at FSH ville i tillegg ha med Spesialsykepleie (2 årig masterprogram eller videreutdanning) til reakkreditering i 2019. Fra FSV ved prodekan Hugo Nordseth.....

Votering

Vedtak

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

78/18 Studiekalender for studieåret 2019-2020

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	05.12.2018	78/18

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget anbefaler rektor å vedta framlagte studiekalender for studieåret 2019-2020.

Møtebehandling

Det var kommet innspill fra Eksamenskontoret som ønsket og utvide eksamensperioden med en uke og ha oppstart av eksamensperioden fra 11. november. Dette med bakgrunn i at det i Bodø er utfordrende å skaffe nok lokaler til avholdelse av eksamen i eksisterende periode. Det ble uttrykt skepsis i utvalget om å utvide eksamensperioden i høstsemesteret da dette vil gi enda mindre tid til undervisning i et allerede kort semester. Det var også enighet i utvalget om at eksamensperioden måtte være lik for alle steder i Nord universitet. Utdanningsutvalget ber eksamenskontoret se på ulike alternative løsninger på romproblematikken, eksempelvis om det kan avholdes flere eksamener på en dag, og vil invitere eksamenskontoret til å delta i neste møte for å diskutere eventuelle løsninger.

Votering

Enstemmig

Vedtak

Utdanningsutvalget anbefaler rektor å vedta framlagte studiekalender for studieåret 2019-2020.

<u>Saknr</u>	<u>Arkivsak</u>	<u>Tittel</u>
23/18	18/03635-4	Drøfting og innspill - ulike problemstillinger i forbindelse med akkrediteringer
24/18	18/04324-2	Høring – Justering av NOKUTs kriterier / godkjenningspraksis for generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning
25/18	18/04629-1	Studentdemokratiet ved Nord universitet; om studentparlamentet, rollebeskrivelse og opplæring for studenttillitsvalgt

Sak 23/18

Saken tok utgangspunkt i akkreditering av Nordisk master i bærekraftig utnyttels og produksjon av marine bioressurser. Prodekan Marit Bjørnevik orienterte om ulike problemstillinger som ble løftet til diskusjon i utvalget.

Sak 24/18

Det ble orientert om saken i møtet av Monica Brobak.

Sak 25/18

Prorektor Hanne Solheim Hansen orienterte om saken i møtet.

MØTEPROTOKOLL

Utdanningsutvalget

Dato: 28.11.2018 kl. 11:00 – 15:15
Sted: Stjørdal
Arkivsak: 16/00945

Tilstede: Hanne Solheim Hansen (Prorektor)
 Ingjerd Gåre Kymre (Prodekan FSH)
 Bente Aina Ingebrigtsen (Prodekan FLU)
 Marit Bjørnevik (Prodekan FBA), skype
 Hugo Nordseth (Prodekan FSV)
 Tord Apalvik (Studentparlamentet)
 Andreas Kroknes (Studentparlamentet)
 Annette Holmen Sjøset (Studentparlamentet), skype
 Karl Kristian Kroken (Studentparlamentet), skype

Møtende varamedlemmer: Frode Soelberg (HHN), skype

Forfall: Levi Gårseth-Nesbakk (Prodekan HHN)
 Oddbjørn Haugen (Studentparlamentet)

Andre: Jan Atle Toska (Studiedirektør)
 Monica Brobakk (Enhet for internasjonalisering)
 Arne Martin Jakobsen (sak 66/18 og 67/18)
 Vegard Sellæg Brende (sak 66/18 og 67/18)
 Eivind Karlsen (sak 68/18)
 Ole Christian Tiedemann (sak 68/18)
 Grete Lysfjord (sak 69/18)
 Wenche Rødal (sak 70/18)
 Siri Gro Steinnes
 Runi Hagen
 Thorbjørn Aakre
 Anne-Lovise Reiche (bisekretær utdanningsutvalget)

Protokollfører: Alf Magne Jacobsen

SAKSKART			Side
Vedtakssaker			
<u>64/18</u>	16/00945-138	Godkjenning av innkalling til møte 28. november og saksliste	3
<u>65/18</u>	16/00945-139	Godkjenning av protokoll fra Utdanningsutvalgets møte 13. september 2018	3
<u>66/18</u>	18/03635-3	Akkreditering av nytt program 2018 - Bachelor i trening (opprinnelig Bachelor i trening og treningsledelse)	4
<u>67/18</u>	17/04288-12	Reakkreditering 2018 - Årsstudium personlig trener	5
<u>68/18</u>	17/04288-10	Reakkreditering 2018 - Årsstudium i nordområdestudier og Bachelor i nordområde- og nordiske studier (opprinnelig Bachelor i nordområdestudier)	6
<u>69/18</u>	17/04288-13	Reakkreditering 2018 - Bachelor i havbruksdrift og ledelse	7
<u>70/18</u>	16/00945-137	Rutinebeskrivelse for håndtering av avvik på 2-to karakterer eller mer mellom ordinær sensur og klagesensur	8
Orienteringssaker			
<u>21/18</u>	16/02152-29	Orientering om tilsyn med Nord universitets systematiske kvalitetsarbeid	9
<u>22/18</u>	15/02640-25	Nyhetsbrev fra UHR - juli og august 2018	9

Sted, 28.11.2018

møteleder

64/18 Godkjenning av innkalling til møte 28. november og saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	28.11.2018	64/18

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget godkjenner innkalling til møte 28. november 2018 og saksliste.

Møtebehandling**Votering**

Enstemmig

Vedtak

Utdanningsutvalget godkjenner innkalling til møte 28. november 2018 og saksliste.

65/18 Godkjenning av protokoll fra Utdanningsutvalgets møte 13. september 2018

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	28.11.2018	65/18

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget godkjenner protokoll fra Utdanningsutvalgets møte 13. september 2018.

Møtebehandling**Votering**

Enstemmig

Vedtak

Utdanningsutvalget godkjenner protokoll fra Utdanningsutvalgets møte 13. september 2018.

66/18 Akkreditering av nytt program 2018 - Bachelor i trening (opprinnelig Bachelor i trening og treningsledelse)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	28.11.2018	66/18

Forslag til vedtak:

1. Utdanningsutvalget anbefaler rektor å akkreditere nytt studieprogram *Bachelor i trening* under forutsetning av at punkt 2-4 følges opp. I akkrediteringen inngår navneendring fra opprinnelig *Bachelor i trening og treningsledelse*, og at programmet ikke er en fellesgrad slik som planlagt ved etableringen.
2. Nødvendige leieavtaler som gjelder ny infrastruktur bør være på plass i god tid før studieprogrammet starter opp.
3. Internasjonal samarbeidsavtale med Limerick Institute of Technonolgy må være på plass i god tid før studieprogrammet starter opp.
4. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for hele Nord universitet. For dette studieprogrammet konkret mangler kun et fåtall fagpersoner utdanningsfaglig basiskompetanse, og disse bør prioriteres til slik kompetanseheving.

Møtebehandling

Saken ble presentert i møtet av saksbehandler Anne-Lovise Reiche. I tillegg deltok studieprogramansvarlig Arne Martin Jakobsen og Vegard Sellæg Brende som redegjorde ytterligere for saken og besvarte spørsmål i møtet.

Enighet i utvalget om at siste setning i vedtakets pkt 4, strykes.

Votering

Enstemmig

Vedtak

1. Utdanningsutvalget anbefaler rektor å akkreditere nytt studieprogram *Bachelor i trening* under forutsetning av at punkt 2-4 følges opp. I akkrediteringen inngår navneendring fra opprinnelig *Bachelor i trening og treningsledelse*, og at programmet ikke er en fellesgrad slik som planlagt ved etableringen.
2. Nødvendige leieavtaler som gjelder ny infrastruktur bør være på plass i god tid før studieprogrammet starter opp.

3. Internasjonal samarbeidsavtale med Limerick Institute of Technonolgy må være på plass i god tid før studieprogrammet starter opp.
4. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for hele Nord universitet.

67/18 Reakkreditering 2018 - Årsstudium personlig trener

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	28.11.2018	67/18

Forslag til vedtak:

5. Utdanningsutvalget anbefaler rektor å reakkreditere *Årsstudium personlig trener* under forutsetning av at punkt 2 og 3 følges opp. I reakkrediteringen inngår en mindre navnendring fra «*Årsstudium i*» til bare «*Årsstudium*» før fagnavnet.
6. Nødvendige leieavtaler som gjelder ny infrastruktur bør være på plass i god tid før studieprogrammet starter opp.
7. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for hele Nord universitet. For dette studieprogrammet konkret mangler kun et fåtall fagpersoner utdanningsfaglig basiskompetanse, og disse bør prioriteres til slik kompetanseheving.

Møtebehandling

Saken ble presentert i møtet av saksbehandler Anne-Lovise Reiche. I tillegg deltok studieprogramansvarlig Arne Martin Jakobsen og Vegard Sellæg Brende som redegjorde ytterligere for saken og besvarte spørsmål i møtet.

Enighet i utvalget om at siste setning i vedtakets pkt 4, strykes.

Votering

Enstemmig

Vedtak

1. Utdanningsutvalget anbefaler rektor å reakkreditere *Årsstudium personlig trener* under forutsetning av at punkt 2 og 3 følges opp. I reakkrediteringen inngår en mindre navnendring fra «*Årsstudium i*» til bare «*Årsstudium*» før fagnavnet.

2. Nødvendige leieavtaler som gjelder ny infrastruktur bør være på plass i god tid før studieprogrammet starter opp.
3. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for hele Nord universitet.

68/18 Reakkreditering 2018 - Årsstudium i nordområdestudier og Bachelor i nordområde- og nordiske studier (opprinnelig Bachelor i nordområdestudier)

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	28.11.2018	68/18

Forslag til vedtak:

4. Utdanningsutvalget anbefaler rektor å reakkreditere eksisterende studieprogram *Årsstudium i nordområdestudier og Bachelor i nordområde- og nordiske studier* under forutsetning av at punkt 2 følges opp. I reakkrediteringen inngår at navn på bachelorprogrammet endres fra opprinnelig *Bachelor i nordområdestudier*.
5. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for Nord universitet. For disse studieprogrammene konkret mangler deler av fagmiljøet både dokumentasjon og formell utdanningsfaglig basiskompetanse, og aktuelle personer bør prioriteres til kompetanseheving.

Møtebehandling

Saken ble presentert i møtet av saksbehandler Anne-Lovise Reiche. I tillegg deltok studieprogramansvarlig Eivind Karlsen og Studieveileder Ole Christian Tiedemann, som redegjorde ytterligere for studiet og besvarte spørsmål i møtet. Enighet i utvalget om at siste setning i vedtakets pkt. 2, strykes.

Votering

Enstemmig

Vedtak

1. Utdanningsutvalget anbefaler rektor å reakkreditere eksisterende studieprogram *Årsstudium i nordområdestudier og Bachelor i nordområde- og nordiske studier* under forutsetning av at punkt 2 følges opp. I reakkrediteringen inngår at navn på bachelorprogrammet endres fra opprinnelig *Bachelor i nordområdestudier*.

2. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetansen, som er en felles utfordring for Nord universitet.

69/18 Reakkreditering 2018 - Bachelor i havbruksdrift og ledelse

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	28.11.2018	69/18

Forslag til vedtak:

1. Utdanningsutvalget anbefaler at rektor godkjenner (reakkrediterer) studieplan med tilhørende dokumentasjon for *Bachelor i havbruksdrift og ledelse* under forutsetning av at punkt 2 og 3 følges opp.
2. Fakultetet må jobbe videre med å få på plass forpliktende praksisavtaler.
3. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetanse, som er en felles utfordring for hele Nord universitet.

Møtebehandling

Saken ble presentert i møtet av saksbehandler Alf-Magne Jacobsen. I tillegg deltok studieprogramansvarlig Grete Lysfjord som redegjorde ytterligere i saken og besvarte spørsmål i utvalget.

Det var enighet i utvalget om nytt pkt 2 i vedtaket:

«Fakultetet må få på plass tilstrekkelig nok praksisplasser for hvert kull, som i forkant av praksisperioden skal være formalisert i praksisavtaler»

Votering

Enstemmig

Vedtak

1. Utdanningsutvalget anbefaler at rektor godkjenner (reakkrediterer) studieplan med tilhørende dokumentasjon for *Bachelor i havbruksdrift og ledelse* under forutsetning av at punkt 2 og 3 følges opp.
2. Fakultetet må få på plass tilstrekkelig nok praksisplasser for hvert kull, som i forkant av praksisperioden skal være formalisert i praksisavtaler.
3. Det må jobbes med å dokumentere og heve den formelle utdanningsfaglige kompetanse, som er en felles utfordring for hele Nord universitet.

70/18 Rutinebeskrivelse for håndtering av avvik på 2-to karakterer eller mer mellom ordinær sensur og klagesensur

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Utdanningsutvalget	28.11.2018	70/18

Forslag til vedtak:

Rutinebeskrivelse for håndtering av avvik på 2-to karakterer eller mer mellom ordinær- og klagesensur:

- Alle involverte sensorer i ordinær kommisjon og klagekommisjon skal i fellesskap foreta en ny vurdering av sensuren før siste og endelig karakter fastsettes.
- Intern sensor i ordinær kommisjon har ansvaret for koordinering av ny vurdering.
- Endelig vurdering settes ved flertallsavgjørelse. Dersom stemmelikhet, er det ekstern klagesensor som fastsetter endelig karakter.

Møtebehandling

Saken ble presentert i møtet av saksbehandler Wenche Rødal.

Enighet i utvalget om at det før kulepunktene må inn setning om at « Utdanningsutvalget anbefaler rektor å vedta følgende rutiner».

Enighet i utvalget om nytt kulepunkt 1, «Sensuren tar utgangspunkt i sensorveiledning for eksamen».

Votering

Enstemmig

Vedtak

Rutinebeskrivelse for håndtering av avvik på 2-to karakterer eller mer mellom ordinær- og klagesensur:

Utdanningsutvalget anbefaler rektor å vedta følgende rutiner:

- Sensuren tar utgangspunkt i sensorveiledning for eksamen.
- Alle involverte sensorer i ordinær kommisjon og klagekommisjon skal i fellesskap foreta en ny vurdering av sensuren før siste og endelig karakter fastsettes.
- Intern sensor i ordinær kommisjon har ansvaret for koordinering av ny vurdering.
- Endelig vurdering settes ved flertallsavgjørelse. Dersom stemmelikhet, er det ekstern klagesensor som fastsetter endelig karakter.

<u>Saknr</u>	<u>Arkivsak</u>	<u>Tittel</u>
21/18	16/02152-29	Orientering om tilsyn med Nord universitets systematiske kvalitetsarbeid
22/18	15/02640-25	Nyhetsbrev fra UHR - juli og august 2018

Sak 21/18

Saksbehandler Thorbjørn Aakre orienterte om saken i møtet.

MØTEPROTOKOLL

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018

Dato: 18.12.2018 kl. 12:00
Sted: Skype
Arkivsak: 17/04541

Tilstede: Elisabeth Boye Okkenhaug, Steinar Stene-Sørensen, Jan-Atle Toska, Tom Kilskar

Forfall: Sissel Marit Jensen

Protokollfører: Solfrid Norum, Utvalgssekretær

SAKSKART			Side
Vedtakssaker			
211/18	18/04682-1	Utlysning av fast stilling som rådgiver/ seniorrådgiver innen forskning, etter- og videreutdanning, st. nr. 30071763 - FLU - Levanger/ Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25 første ledd	3
212/18	18/04686-1	Utlysning av fast stilling som seniorrådgiver innen studieadministrasjonen- st. nr. 30071777 - FLU - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25 første ledd	5
213/18	18/04689-1	Utlysning av fast stilling som rådgiver innen studieadministrasjonen, st. nr. 30072061 - FLU - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25 første ledd	6
214/18	15/02382-11	Permisjon fra stilling som seniorrådgiver - st. nr 30071675 - avdeling for forskning og utvikling - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 14 første ledd	7
215/18	18/04697-1	Utlysning av fast stilling som rådgiver /seniorrådgiver st.nr 30071675 - Avd. forskning og utvikling	8
216/18	18/04674-1	Utlysning av fast stilling som rådgiver /seniorrådgiver st.nr 30071718 - Avd. forskning og utvikling	9
217/18	18/04704-1	Åpen forskning: Open Access (OA) - Utlysning fast 100 % stilling som seniorrådgiver - st.nr. 30072003 – UB Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25	10

<u>218/18</u>	18/04714-1	Utlysning av stilling som rådgiver i studiedirektørens stab - st. nr 30071329 - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25 første ledd	11
<u>219/18</u>	18/04712-1	Utlysning av 100 % fast stilling som førstekonsulent - st.nr. 30074152 - seksjon eksamen og vitnemål - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25 første ledd	12
<u>220/18</u>	18/04715-1	Utlysning av fast stilling som førstekonsulent/ seniorkonsulent - st. nr 30071624 - Opptak og førstelinje - studieavdelingen - Levanger - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25 første ledd	13
<u>221/18</u>	15/01979-4	Permisjon fra fast stilling som overingeniør faggruppe Genomikk - st. nr 30071449 - FBA - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 14 første ledd	14
<u>222/18</u>	18/04726-1	Utlysning av vikariat (3 år) som senioringeniør/overingeniør innen genomikk - st. nr. 30071449 - FBA - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25	15
<u>223/18</u>	18/04243-18	Ansettelse i fast stilling som rådgiver/seniorrådgiver st. nr. 30071878 - FBA - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25	16
<u>224/18</u>	18/04022-7	Ansettelse i vikariat som universitetsbibliotekar - st. nr. 30071857 - UB Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25 første ledd	17
<u>225/18</u>	16/01912-44	Ansettelse som førstekonsulent i 50 % fast stilling - st.nr. 30071166 - seksjon eksamen og vitnemål, Steinkjer - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25	18
<u>226/18</u>	16/00393-11	Forlenget ansettelse i midlertidig stilling som rådgiver tilknyttet Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg, st.nr. 30071289 - FSH Levanger - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25	19
<u>227/18</u>	15/01164-24	Forlengelse av midlertidig stilling som konsulent - st. nr. 30072484 - IKT brukerstøtte Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25	20
<u>228/18</u>	17/01745-11	Forlengelse av midlertidig stilling som tekniker - st.nr. 30071293 - IKT brukerstøtte Stjørdal - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25	21

229/18	15/01932-22	Søknad om forlenget ulønnet permisjon i stilling som førstekonsulent - st. nr 30071960 - IKT Brukerstøtte - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 14 første ledd	22
230/18	16/00687-24	Forlengelse av vikariat som førstekonsulent – st.nr. 30071960 - IKT brukerstøtte Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25	23
231/18	15/02486-15	Forlenget konstituering i stilling som kontorsjef - st. nr 30072957 - KOLT - Studieavdelingen - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25	24
232/18	15/02106-15	Oppsigelse i 50 % av 100 % stilling som seniorrådgiver - st. nr. 30071379 - FBA - Bodø - Unntatt etter offentlighetsloven Offl §13 jfr Fvl §13.1	25
Orienteringssaker			
Saknr	Arkivsak	Tittel	
54/18	18/04693-1	Unntatt etter offentlighetsloven Offl § 25 Direkte ansettelse i vikariat som rådgiver - st.nr. 30071259 - KOLT Bodø	

Skype, 18.12.2018

Elisabeth Boye Okkenhaug, møteleder

211/18 Utlysning av fast stilling som rådgiver/ seniorrådgiver innen forskning, etter- og videreutdanning, st. nr. 30071763 - FLU - Levanger/ Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	211/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å lyse ut fast stilling som rådgiver/ seniorrådgiver innen forskning, etter- og videreutdanning, st.nr. 30071763, FLU-Levanger / Bodø i henhold til vedlagte utlysningstekst.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å lyse ut fast stilling som rådgiver/ seniorrådgiver innen forskning, etter- og videreutdanning, st.nr. 30071763, FLU-Levanger / Bodø i henhold til vedlagte utlysningstekst.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

212/18 Utlysning av fast stilling som seniorrådgiver innen studieadministrasjonen- st. nr. 30071777 - FLU - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	212/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å lyse ut fast stilling som seniorrådgiver innen studieadministrasjonen, st. nr. 30071777- FLU – Bodø i henhold til vedlagte utlysningstekst.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt med endring i vedtak.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å lyse ut fast stilling som seniorrådgiver innen studieadministrasjon, st. nr. 30071777- FLU – Bodø i henhold til vedlagte utlysningstekst.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

213/18 Utlysning av fast stilling som rådgiver innen studieadministrasjonen, st. nr. 30072061 - FLU - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	213/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å lyse ut fast stilling som rådgiver innen studieadministrasjonen, st.nr. 30072061, FLU - Bodø i henhold til vedlagte utlysningstekst

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt med endring i vedtak.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å lyse ut fast stilling som rådgiver innen studieadministrasjon, st. nr. 30072061, - FLU – Bodø i henhold til vedlagte utlysningstekst.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

214/18 Permisjon fra stilling som seniorrådgiver - st. nr 30071675 - avdeling for forskning og utvikling - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	214/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å avslå søknaden fra Marianne Hatlestad om to års ulønnet permisjon fra sin faste stilling som seniorrådgiver – st. nr 30071675 – avdeling for forskning og utvikling – Bodø for å gå over i fast stilling som seniorrådgiver ved personalavdelingen.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å avslå søknaden fra Marianne Hatlestad om to års ulønnet permisjon fra sin faste stilling som seniorrådgiver – st. nr 30071675 – avdeling for forskning og utvikling – Bodø for å gå over i fast stilling som seniorrådgiver ved personalavdelingen.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

215/18 Utlysning av fast stilling som rådgiver /seniorrådgiver st.nr 30071675 -
Avd. forskning og utvikling

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	215/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk- /administrative stillinger vedtar å utlyse en fast stilling som rådgivere/ seniorrådgiver - st. nr 30071675 – AFU Bodø, i henhold til forslag til utlysningstekst.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt med endring i utlysningstekst.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk- /administrative stillinger vedtar å utlyse en fast stilling som rådgivere/ seniorrådgiver - st. nr 30071675 – AFU Bodø, i henhold til forslag til utlysningstekst.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

**216/18 Utlysning av fast stilling som rådgiver /seniorrådgiver st.nr 30071718 -
Avd. forskning og utvikling**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	216/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk- /administrative stillinger vedtar å utlyse en fast stilling som rådgivere/ seniorrådgiver - st. nr 30071718 – AFU Bodø, i henhold til forslag til utlysningstekst.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt med endring i utlysningstekst.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk- /administrative stillinger vedtar å utlyse en fast stilling som rådgivere/ seniorrådgiver - st. nr 30071718 – AFU Bodø, i henhold til forslag til utlysningstekst.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

217/18 Åpen forskning: Open Access (OA) - Utlysning fast 100 % stilling som seniorrådgiver - st.nr. 30072003 – UB Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	217/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk- /administrative stillinger å lyse ut 100 % stilling som seniorrådgiver – still. nr. 30072003 – studiested Bodø – i tråd med vedlagte utlysningstekst.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt med endring i utlysningstekst.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk- /administrative stillinger å lyse ut 100 % stilling som seniorrådgiver – still. nr. 30072003 – studiested Bodø – i tråd med vedlagte utlysningstekst.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

218/18 Utlysning av stilling som rådgiver i studiedirektørens stab - st. nr 30071329 - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	218/18

Forslag til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å lyse ut fast 100 % stilling som rådgiver i studiedirektørens stab – st. nr 30071329 - Studieavdelingen Bodø, i henhold til vedlagte utlysningstekst.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt med endring i utlysningstekst.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å lyse ut fast 100 % stilling som rådgiver i studiedirektørens stab – st. nr 30071329 - Studieavdelingen Bodø, i henhold til vedlagte utlysningstekst.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

219/18 Utlysning av 100 % fast stilling som førstekonsulent - st.nr. 30074152 - seksjon eksamen og vitnemål - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	219/18

Forslag til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å utlyse 100 % fast stilling som førstekonsulent - st.nr. 30074152 - seksjon eksamen og vitnemål, studiested Bodø, i henhold til vedlagte utlysningstekst.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt med endring i utlysningsteksten.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å utlyse 100 % fast stilling som førstekonsulent - st.nr. 30074152 - seksjon eksamen og vitnemål, studiested Bodø, i henhold til vedlagte utlysningstekst.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

220/18 Utlysning av fast stilling som førstekonsulent/ seniorkonsulent - st. nr 30071624 - Opptak og førstelinje - studieavdelingen - Levanger

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	220/18

Forslag til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å lyse ut fast stilling som førstekonsulent/ seniorkonsulent – st.nr 30071624 – Opptak og førstelinje – Studieadministrasjonen, studiested Levanger i henhold til vedlagte utlysningstekst.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å lyse ut fast stilling som førstekonsulent/ seniorkonsulent – st.nr 30071624 – Opptak og førstelinje – Studieadministrasjonen, studiested Levanger i henhold til vedlagte utlysningstekst.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

221/18 Permisjon fra fast stilling som overingeniør faggruppe Genomikk - st. nr 30071449 - FBA - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	221/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk/administrative stillinger vedtar å innvilge Tor-Erik Jørgensen ulønnet permisjon fra 01.01.2019 – 31.12.2021 fra sin faste stilling som overingeniør ved Faggruppe genomikk – st. nr 30071449 - for å tiltre midlertidig stilling (3- årig) som postdoktor -st.nr. 30079694 i InControl prosjektet.

Innvilgelse av ulønnet permisjon er hjemlet i Personalreglementet for Nord universitet § 23.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk/administrative stillinger vedtar å innvilge Tor-Erik Jørgensen ulønnet permisjon fra 01.01.2019 – 31.12.2021 fra sin faste stilling som overingeniør ved Faggruppe genomikk – st. nr 30071449 - for å tiltre midlertidig stilling (3- årig) som postdoktor -st.nr. 30079694 i InControl prosjektet.

Innvilgelse av ulønnet permisjon er hjemlet i Personalreglementet for Nord universitet § 23.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

222/18 Utlysning av vikariat (3 år) som senioringeniør/overingeniør innen genomikk - st. nr. 30071449 - FBA - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	222/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å lyse ut et vikariat (3 årig) som senioringeniør/overingeniør innen genomikk – st. nr. 30071449 – FBA – Bodø.

Utlysning av vikariat er hjemlet i Statsansatteloven § 9 nr 1, bokstav b.

Vikariatet er for Tor – Erik Jørgensen.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å lyse ut et vikariat (3 årig) som senioringeniør/overingeniør innen genomikk – st. nr. 30071449 – FBA – Bodø.

Utlysning av vikariat er hjemlet i Statsansatteloven § 9 nr 1, bokstav b.

Vikariatet er for Tor – Erik Jørgensen.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

223/18 Ansettelse i fast stilling som rådgiver/seniorrådgiver st. nr. 30071878 - FBA - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	223/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk/administrative stillinger vedtar å ansette Eirik Alst i fast stilling som seniorrådgiver innen økonomi- og prosjektadministrasjon – st. nr. 30071878 - FBA – Bodø.

Dersom Alst takker nei til stillingen, tilbys stilling som rådgiver/seniorrådgiver i rangert rekkefølge til :

2. Tommy Liavik (seniorrådgiver)
3. Gry Andersen (rådgiver)
4. Trine Merete Sandvik (rådgiver)

Dersom alle takker nei til stillingen, vurderes øvrige søkere, eventuelt lyses stillingen ut på nytt.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk/administrative stillinger vedtar å ansette Eirik Alst i fast stilling som seniorrådgiver innen økonomi- og prosjektadministrasjon – st. nr. 30071878 - FBA – Bodø.

Dersom Alst takker nei til stillingen, tilbys stilling som rådgiver/seniorrådgiver i rangert rekkefølge til :

2. Tommy Liavik (seniorrådgiver)
3. Gry Andersen (rådgiver)
4. Trine Merete Sandvik (rådgiver)

Dersom alle takker nei til stillingen, vurderes øvrige søkere, eventuelt lyses stillingen ut på nytt.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

224/18 Ansettelse i vikariat som universitetsbibliotekar - st. nr. 30071857 - UB Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	224/18

Ansettelsesrådet for teknisk- /administrative stillinger vedtar å ansette Linda Therese Kristiansen i vikariat 100 % stilling som 1199 universitetsbibliotekar– st. nr 30071857 – UB Bodø. Stillingen er plassert i seksjon lærings – og forskningstjenester, med arbeidssted Bodø. Oppstarttidspunkt for Linda Therese Kristiansen er 01.01.19.

Dersom Linda Therese Kristiansen takker nei til tilbud om stilling, tilbys stillingen og stillingskode i prioritert rekkefølge til

1. Johanne Stende, 1199 universitetsbibliotekar
2. Bente Gravesen, 1199 universitetsbibliotekar

Oppstarttidspunkt avklares med Stende alternativt Gravesen. Dersom alle innstilte takker nei til stillingen, lyses denne ut på nytt.

Ansettelse i vikariat er hjemlet i Statsansatteloven § 9 nr 1, bokstav b.

Vikariatet er for Karina Gregersen.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt med endring i vedtak.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk- /administrative stillinger vedtar å ansette Linda Therese Kristiansen i vikariat 100 % stilling som 1199 universitetsbibliotekar– st. nr 30071857 – UB Bodø. Stillingen er plassert i seksjon lærings – og forskningstjenester, med arbeidssted Bodø. Oppstarttidspunkt for Linda Therese Kristiansen er 01.01.19 – 30.09.19.

Dersom Linda Therese Kristiansen takker nei til tilbud om stilling, tilbys stillingen og stillingskode i prioritert rekkefølge til

1. Johanne Stende, 1199 universitetsbibliotekar
2. Bente Gravesen, 1199 universitetsbibliotekar

Oppstarttidspunkt avklares med Stende alternativt Gravesen. Dersom alle innstilte takker nei til stillingen, lyses denne ut på nytt.

Ansettelse i vikariat er hjemlet i Statsansatteloven § 9 nr 1, bokstav b.

Vikariatet er for Karina Gregersen.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

225/18 Ansettelse som førstekonsulent i 50 % fast stilling - st.nr. 30071166 - seksjon eksamen og vitnemål, Steinkjer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	225/18

Forslag til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å ansette Linda Evenset i 50 % fast stilling som førstekonsulent – st.nr. 30071166 – seksjon eksamen og vitnemål, studiested Steinkjer.

Direkte ansettelse i 50 % stilling uten utlysning er hjemlet i Statsansatteloven § 13, fortrinnsrett for deltidsansatte.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å ansette Linda Evenset i 50 % fast stilling som førstekonsulent – st.nr. 30071166 – seksjon eksamen og vitnemål, studiested Steinkjer.

Direkte ansettelse i 50 % stilling uten utlysning er hjemlet i Statsansatteloven § 13, fortrinnsrett for deltidsansatte.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

**226/18 Forlenget ansettelse i midlertidig stilling som rådgiver tilknyttet
Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg, st.nr. 30071289 -
FSH Levanger**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	226/18

Innstilling til vedtak:

Tilsettingsrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å forlenge den midlertidige ansettelsen av Marthe Haugdal i 100 % stilling som rådgiver - st.nr. 30071289 - for perioden 1.1.2019 – 31.12.2019 under forutsetning av videre finansiering i 2019. Stillingen er tilknyttet Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg, FSH Levanger.

Forlengelse av midlertidig ansettelse er hjemlet i Statsansatteloven § 9, bokstav a.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Tilsettingsrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å forlenge den midlertidige ansettelsen av Marthe Haugdal i 100 % stilling som rådgiver - st.nr. 30071289 - for perioden 1.1.2019 – 31.12.2019 under forutsetning av videre finansiering i 2019. Stillingen er tilknyttet Nasjonalt kompetansesenter for kultur, helse og omsorg, FSH Levanger.

Forlengelse av midlertidig ansettelse er hjemlet i Statsansatteloven § 9, bokstav a.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

227/18 Forlengelse av midlertidig stilling som konsulent - st. nr. 30072484 - IKT brukerstøtte Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	227/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å forlenge den midlertidige stillingen til Andreas Hetzler i stilling som konsulent – st. nr 30072484 – IKT Brukerstøtte – Bodø for perioden 01.01.19 – 30.06.19.

Forlengelse av midlertidig stilling er hjemlet i Statsansatteloven § 9, nr 1, bokstav a

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å forlenge den midlertidige stillingen til Andreas Hetzler i stilling som konsulent – st. nr 30072484 – IKT Brukerstøtte – Bodø for perioden 01.01.19 – 30.06.19.

Forlengelse av midlertidig stilling er hjemlet i Statsansatteloven § 9, nr 1, bokstav a

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

228/18 Forlengelse av midlertidig stilling som tekniker - st.nr. 30071293 - IKT brukerstøtte Stjørdal

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	228/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å forlenge den midlertidige ansettelsen av Bendik Saugestad i stilling som tekniker – st. nr 30071293 – IKT brukerstøtte – studiested Stjørdal for perioden 01.01.19 – 30.06.19.

Forlengelse av midlertidig stilling er hjemlet i Statsansatteloven § 9 nr 1, bokstav a.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/ administrative stillinger vedtar å forlenge den midlertidige ansettelsen av Bendik Saugestad i stilling som tekniker – st. nr 30071293 – IKT brukerstøtte – studiested Stjørdal for perioden 01.01.19 – 30.06.19.

Forlengelse av midlertidig stilling er hjemlet i Statsansatteloven § 9 nr 1, bokstav a.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

**229/18 Søknad om forlenget ulønnet permisjon i stilling som førstekonsulent
- st. nr 30071960 - IKT Brukerstøtte - Bodø**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	229/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å innvilge Solveig Kåberg forlenget ulønnet permisjon fra sin stilling som førstekonsulent – st. nr 30071960 – IKT Brukerstøtte – Bodø for perioden 01.01.19 – 30.06.19.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å innvilge Solveig Kåberg forlenget ulønnet permisjon fra sin stilling som førstekonsulent – st. nr 30071960 – IKT Brukerstøtte – Bodø for perioden 01.01.19 – 30.06.19.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

230/18 Forlengelse av vikariat som førstekonsulent – st.nr. 30071960 - IKT brukerstøtte Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	230/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedta å forlenge vikariatet til Gisle Lauritsen i stilling som førstekonsulent – st. nr 30071960 – IKT Brukerstøtte – Bodø for perioden 01.03.19 – 31.08.19

Forlengelse av vikariat er hjemlet i Statsansatteloven § 9 nr 1, bokstav b. Forlengelsen utløser forsterket stillingsvern etter Statsansatteloven § 9 nr 3.

Vikariatet er for Solveig Kåberg

Møtebehandling

Gisle Lauritsen har ved lokale forhandlinger fått endret stillingskode. Vedtaket endres derfor i tråd med ny stillingskode etter lokale forhandlinger.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedta å forlenge vikariatet til Gisle Lauritsen i stilling som overingeniør – st. nr 30071960 – IKT Brukerstøtte – Bodø for perioden 01.03.19 – 31.08.19

Forlengelse av vikariat er hjemlet i Statsansatteloven § 9 nr 1, bokstav b. Forlengelsen utløser forsterket stillingsvern etter Statsansatteloven § 9 nr 3.

Vikariatet er for Solveig Kåberg

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

231/18 Forlenget konstituering i stilling som kontorsjef - st. nr 30072957 - KOLT - Studieavdelingen - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	231/18

Forslag til vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å forlenge konstitueringen av Randi Stemland som leder for KOLT (kontorsjef) i Studieavdelingen – st. nr 30072957 - fra 01.01.19 og inntil endelig ansettelse i stillingen er avklart, senest 31.12.2019.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å forlenge konstitueringen av Randi Stemland som leder for KOLT (kontorsjef) i Studieavdelingen – st. nr 30072957 - fra 01.01.19 og inntil endelig ansettelse i stillingen er avklart, senest 31.12.2019.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

232/18 Oppsigelse i 50 % av 100 % stilling som seniorrådgiver - st. nr. 30071379 - FBA - Bodø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger 2018	18.12.2018	232/18

Innstilling til vedtak:

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å si opp Robert Arild Eliassen i 50 % av den 100 % faste stillingen som seniorrådgiver st. nr. 30071379 – FBA – Bodø.

Dette med virkning fra 1.01.2019 og med 6 måneders oppsigelsesfrist.

Oppsigelsen og oppsigelsesfristen er hjemlet i Statsansattelovens regler for oppsigelse.

Møtebehandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Ansettelsesrådet for teknisk-/administrative stillinger vedtar å si opp Robert Arild Eliassen i 50 % av den 100 % faste stillingen som seniorrådgiver st. nr. 30071379 – FBA – Bodø.

Dette med virkning fra 1.01.2019 og med 6 måneders oppsigelsesfrist.

Oppsigelsen og oppsigelsesfristen er hjemlet i Statsansattelovens regler for oppsigelse.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]